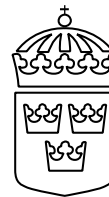

Regeringens proposition

2021/22:181

Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i Prop. kringliggande system

2021/22:181

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 17 mars 2022

Magdalena Andersson

Ardalan Shekarabi
(Socialdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår att de pensionsrelaterade åldersgränserna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem ska höjas med ett år 2023. Från och med 2026 ska dessa åldersgränser knytas till riktåldern för pension. I propositionen föreslås också att vissa åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet på motsvarande sätt ska höjas med ett år 2023 och från och med 2026 motsvara riktåldern för pension.

Lagändringarna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem avseende 2023 föreslås träda i kraft den 1 december 2022 respektive den 1 januari 2023. Lagändringarna i samma system avseende 2026 föreslås träda i kraft den 1 december 2025 respektive den 1 januari 2026. Lagändringarna i skatte- och avgiftssystemet föreslås träda i kraft den 1 januari 2023 respektive den 1 januari 2026.

Förslagen bygger på Pensionsgruppens överenskommelse från den 14 december 2017.

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Lagtext	8
2.1	Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.....	8
2.2	Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.....	29
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.....	51
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.....	52
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	53
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	54
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor	55
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor	56
2.9	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	57
2.10	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	61
2.11	Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)	65
2.12	Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)	67
2.13	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter	69
2.14	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken	70
2.15	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken	72
2.16	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.....	74
2.17	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.....	75
2.18	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.....	77
2.19	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.....	78
3	Ärendet och dess beredning	79
4	Bakgrund.....	81
4.1	Tiden i arbetslivet behöver följa medellivslängden.....	81
4.2	Pensionsgruppens överenskommelse	82
4.3	Pensionsrelaterade åldersgränser i skatte- och avgiftssystemet	84

5	Förslag för höjda pensioner och ett längre arbetsliv	86	Prop. 2021/22:181
5.1	Åldersgränserna för inkomstgrundad ålderspension samt inkomstpensionstillägg.....	86	
5.1.1	Åldersgränsen för när inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas	86	
5.1.2	Arvsvinsterna inom inkomstpensionssystemet	90	
5.1.3	Omräkning av inkomstpension vid tidigt uttag.....	90	
5.1.4	Inkomstindex och medel-PGI.....	92	
5.1.5	Pensionsgrundande belopp för barnår och plikttjänstgöring.....	94	
5.1.6	Förvärvsvillkoret för pensionsgrundande belopp	95	
5.1.7	Anpassningar av åldersgränsen för inkomstpensionstillägg	96	
5.2	Åldersgränserna för pensionssystemets grundskydd m.m.....	97	
5.2.1	Åldersgränserna för garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	97	
5.2.2	Tidigt eller uppskjutet uttag av pension.....	99	
5.2.3	Försäkringstid för rätt till garantipension	100	
5.2.4	Undantag för personer med ett långt arbetsliv	102	
5.3	Anpassning av åldersgränser i angränsande socialförsäkringssystem.....	103	
5.3.1	Sjukpenning m.m.....	103	
5.3.2	Sjukersättning m.m.....	105	
5.3.3	Arbetskadeföränta och SGI för försäkrade som fått förlängd livränta.....	108	
5.3.4	Efterlevandepensioner	109	
5.3.5	Merkostnadsersättning.....	111	
5.3.6	Assistansersättning och personlig assistans	112	
5.3.7	Bilstöd	114	
5.3.8	Bidrag till arbetshjälpmedel.....	115	
5.4	Anpassningar av åldersgränserna i övriga trygghetssystem	116	
5.4.1	Anställningsskydd	116	
5.4.2	Arbetslöshetsförsäkringen	116	
5.4.3	Insatser för nyanlända.....	118	
5.4.4	Kommunala servicetjänster för äldre.....	118	
6	Vissa åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet	120	
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	124	
7.1	Ändringarna i socialförsäkringsbalken.....	124	
7.2	Ändringarna i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.....	126	
7.3	Ändringarna i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	127	

7.4	Ändringarna i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor	127
7.5	Ändringarna i skatte- och avgiftslagstiftningen.....	128
7.6	Ändringarna i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.....	129
7.7	Ändringarna i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken	130
7.8	Ändringarna i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.....	131
7.9	Ändringarna i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare	132
8	Konsekvenser av förslagen	132
8.1	Konsekvenser av förslagen justerade åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem	133
8.1.1	Ekonomiska effekter av förslagen	133
8.1.2	Konsekvenser för företagen.....	156
8.1.3	Konsekvenser för arbetsmarknadens parter.....	156
8.1.4	Konsekvenser för den ekonomiska jämställdheten.....	156
8.1.5	Konsekvenser för förutsättningarna att nå det integrationspolitiska målet.....	158
8.1.6	Konsekvenser för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna	158
8.1.7	EU-rätten och internationella åtaganden	160
8.2	Konsekvenser av justerade åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet.....	161
8.2.1	Syfte och alternativa lösningar	162
8.2.2	Offentligfinansiella effekter	162
8.2.3	Effekter för företagen	164
8.2.4	Effekter för enskilda och offentlig sektor.....	165
8.2.5	Effekter för sysselsättning	168
8.2.6	Effekter för inkomstfördelningen	170
8.2.7	Effekter för den ekonomiska jämställdheten.....	173
8.2.8	Konsekvenser för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna	175
8.2.9	Förslagets förenlighet med EU-rätten.....	176
8.2.10	Övriga effekter	176
9	Författningskommentar.....	176
9.1	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.....	176
9.2	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.....	187
9.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade	199
9.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade	199
9.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	200

9.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	200
9.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor	201
9.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor	201
9.9	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	202
9.10	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	202
9.11	Förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)	203
9.12	Förslaget till lag om i socialavgiftslagen (2000:980)	203
9.13	Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter	204
9.14	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken	204
9.15	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken	205
9.16	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.....	205
9.17	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.....	206
9.18	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.....	206
9.19	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.....	207
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (Ds 2019:2).....	208
Bilaga 2	Promemorians lagförslag i relevanta delar (Ds 2019:2)	209
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna (Ds 2019:2)	267
Bilaga 4	Sammanfattning av promemorian Vissa ändrade åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet (Fi2021/05036).....	269
Bilaga 5	Promemorians lagförslag (Fi2021/05036).....	270
Bilaga 6	Förteckning över remissinstanserna (Fi2021/05036)	278
Bilaga 7	Sammanfattning av promemorian Konsekvenser av justerade åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (S2021/02250)	279
Bilaga 8	Förteckning över remissinstanserna (S2021/02250).....	280
Bilaga 9	Sammanfattning av de relevanta förslagen i betänkandet Grundpension – några anslutande frågor (SOU 2020:32)	282

Prop. 2021/22:181	Bilaga 10	Betänkandets lagförslag i relevanta delar (SOU 2020:32)283
	Bilaga 11	Förteckning över remissinstanserna (SOU 2020:32).....285
	Bilaga 12	Sammanfattning av promemorian Inkomstpensionstillägg (Ds 2020:7).....286
	Bilaga 13	Promemorians lagförslag i relevanta delar (Ds 2020:7)287
	Bilaga 14	Förteckning över remissinstanserna (Ds 2020:7)289
		Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 mars 2022290

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).
12. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).
13. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.
14. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.
15. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.
16. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.
17. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.
18. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.
19. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken

dels att 26 kap. 17, 18, 22 a, 22 b och 25 §§, 27 kap. 36 och 37 §§, 28 a kap. 7 §, 31 kap. 4 §, 33 kap. 16 och 17 §§, 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§, 41 kap. 5 och 6 §§, 46 kap. 8 §, 50 kap. 4 §, 51 kap. 8 och 10 §§, 52 kap. 10 §, 56 kap. 3, 4 a, 5 och 8 §§, 58 kap. 11 §, 60 kap. 18, 30, 41 och 52 §§, 62 kap. 12, 13, 15–17, 38 och 44 §§, 67 kap. 4, 8, 11, 13 och 20 §§, 74 kap. 7 §, 74 a kap. 7, 8 och 12 §§, 77 kap. 18 §, 81 kap. 4 och 7 §§, 82 kap. 1, 4, 6–8, 14, 16, 20 och 21 §§, 84 kap. 6 och 16 §§, 101 kap. 6 §, 102 kap. 16 a, 18, 22, 22 a, 25 a och 29 §§, 103 c kap. 8 § och rubrikerna närmast före 27 kap. 36 och 37 §§, 62 kap. 15, 16 och 44 §§ och 67 kap. 11 och 20 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 82 kap. 8 § ska lyda ”Pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före 66 års ålder”,

dels att rubriken närmast efter 82 kap. 19 § ska lyda ”Pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter 66 års ålder”,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 67 kap. 20 a och 20 b §§, och närmast före 67 kap. 20 a och 20 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

17 §¹

SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade inte förvärvsarbetar av någon anledning som ger rätt till ersättning i form av

1. sjukpenning,
2. ersättning för arbetsresor i stället för sjukpenning,
3. rehabiliteringsersättning, eller
4. ersättning från arbetsskadeförsäkringen enligt 38–42 kap. som motsvarar ersättning enligt 1–3 eller någon annan jämförbar ekonomisk förmån.

Om det inte finns skäl som talar emot det gäller SGI-skydd också under tid då den försäkrade har ansökt om sådan ersättning som anges i första stycket 1 och väntar på ett slutligt beslut av Försäkringskassan i ärendet.

Första och andra styckena gäller Första och andra styckena gäller
endast för tid före 65 års ålder. endast för tid före 66 års ålder.

18 §²

SGI-skydd gäller under högst tre månader i följd för en försäkrad som avbryter sitt förvärvsarbete, oavsett om avsikten är att förvärvsavbrottet ska pågå längre tid.

Första stycket gäller endast för tid före 65 års ålder. Första stycket gäller endast för tid före 66 års ålder.

22 a §³

Vid utgången av en period då en försäkrad helt eller delvis har fått sjukersättning, aktivitetsersättning eller livränta enligt 41, 43 eller 44 kap., ska den sjukpenninggrundande inkomsten motsvara den sjukpenninggrundande inkomst som den försäkrade skulle ha varit berättigad till omedelbart före en eller flera sådana perioder. Om ett år eller längre tid har förflutit från den tidpunkt när sjukersättningen, aktivitetsersättningen eller livräntan enligt 41, 43 eller 44 kap. började lämnas ska den sjukpenninggrundande inkomsten räknas om enligt 31 § för varje helt år som har förflutit.

Första stycket gäller längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 65 år, om inte annat anges i 22 b §. Första stycket gäller längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 66 år, om inte annat anges i 22 b §.

22 b §⁴

Om livränta har lämnats till följd av arbetsskada som inträffat tidigast den månad då den försäkrade fyllde 65 år, gäller det som föreskrivs i 22 a § första stycket längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 68 år. Om livränta har lämnats till följd av arbetsskada som inträffat tidigast den månad då den försäkrade fyllde 66 år, gäller det som föreskrivs i 22 a § första stycket längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 69 år.

25 §

Om en försäkrad får tjänstepension i form av ålderspension eller därmed likställd pension före utgången av den månad han eller hon fyller 65 år, ska sjukpenninggrundande inkomst fastställas endast om den försäkrade har ett förvärvsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Den sjukpenninggrundande inkomsten ska då beräknas enligt bestämmelserna i 25 kap. Om en försäkrad får tjänstepension i form av ålderspension eller därmed likställd pension före utgången av den månad han eller hon fyller 66 år, ska sjukpenninggrundande inkomst fastställas endast om den försäkrade har ett förvärvsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Den sjukpenninggrundande inkomsten ska då beräknas enligt bestämmelserna i 25 kap.

² Senaste lydelse 2010:1307.

³ Senaste lydelse 2013:747.

⁴ Senaste lydelse 2019:649.

27 kap.

Sjukpenning efter 65-årsdagen

Sjukpenning efter 66-årsdagen

36 §

Har den försäkrade fått sjukpenning för 180 dagar efter ingången av den månad när han eller hon fyllde 65 år, får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska lämnas till den försäkrade.

Har den försäkrade fått sjukpenning för 180 dagar efter ingången av den månad när han eller hon fyllde 66 år, får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska lämnas till den försäkrade.

Sjukpenning efter 70-årsdagen

Sjukpenning efter 71-årsdagen

37 §

För tid efter ingången av den månad då den försäkrade fyllt 70 år får sjukpenning lämnas under högst 180 dagar.

För tid efter ingången av den månad då den försäkrade fyllt 71 år får sjukpenning lämnas under högst 180 dagar.

28 a kap.

7 §⁵

Sjukpenning i särskilda fall lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 65 år.

Sjukpenning i särskilda fall lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 66 år.

31 kap.

4 §

Rehabiliteringsersättning lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 65 år.

Rehabiliteringsersättning lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 66 år.

33 kap.

16 §⁶

Hel sjukersättning kan lämnas tidigast från och med juli det år då den försäkrade fyller 19 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon fyller 65 år.

Hel sjukersättning kan lämnas tidigast från och med juli det år då den försäkrade fyller 19 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon fyller 66 år.

Tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukersättning kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år och längst till och med måna-

Tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukersättning kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år och längst till och med måna-

⁵ Senaste lydelse 2011:1513.

⁶ Senaste lydelse 2016:1291.

den före den månad då han eller hon fyller 65 år. den före den månad då han eller hon fyller 66 år. Prop. 2021/22:181

17 §⁷

Försäkringskassan ska senast tre år räknat från ett beslut om sjukersättning göra en uppföljning av den försäkrades arbetsförmåga. Försäkringskassan ska därefter, så länge den försäkrade har rätt till sjukersättning, minst vart tredje år på nytt följa upp den försäkrades arbetsförmåga.

Om den försäkrade har fyllt 60 år, behöver någon uppföljning inte göras. Om den försäkrade har fyllt 61 år, behöver någon uppföljning inte göras.

35 kap.

4 §⁸

Försäkringstid för rätt till garantiersättning tillgodoräknas en försäkrad

1. enligt 6–11 §§ under tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet (faktisk försäkringstid),

2. enligt 12 och 13 §§ för tiden därefter till och med det år då han eller hon fyller 64 år (framtida försäkringstid), och 2. enligt 12 och 13 §§ för tiden därefter till och med det år då han eller hon fyller 65 år (framtida försäkringstid), och

3. enligt 14 och 15 §§ om försäkringsfallet har inträffat före 18 års ålder.

12 §

Om den faktiska försäkringstiden enligt 6–11 §§ utgör minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet räknas hela tiden därefter till och med det år då den försäkrade fyller 64 år som framtida försäkringstid.

Om den faktiska försäkringstiden enligt 6–11 §§ utgör minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet räknas hela tiden därefter till och med det år då den försäkrade fyller 65 år som framtida försäkringstid.

13 §

Om den faktiska försäkringstiden motsvarar mindre än fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet gäller följande.

Som framtida försäkringstid räknas en så stor andel av tiden från och med året för försäkringsfallet, till och med det år då den försäkrade fyller 64 år, som motsvarar kvoten mellan den faktiska försäkringstiden och fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäk-

Som framtida försäkringstid räknas en så stor andel av tiden från och med året för försäkringsfallet, till och med det år då den försäkrade fyller 65 år, som motsvarar kvoten mellan den faktiska försäkringstiden och fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäk-

⁷ Senaste lydelse 2016:1291.

⁸ Senaste lydelse 2014:239.

Prop. 2021/22:181 rade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet. rade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet.

15 §⁹

För en försäkrad som avses i 14 § ska som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med det år då han eller hon fyller 64 år. Hänsyn ska dock bara tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräknande av försäkringstid enligt 6–11 §§.

För en försäkrad som avses i 14 § ska som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med det år då han eller hon fyller 65 år. Hänsyn ska dock bara tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräknande av försäkringstid enligt 6–11 §§.

41 kap.

5 §

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 65 år, om inte något annat anges i 6 §.

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 66 år, om inte något annat anges i 6 §.

6 §¹⁰

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 68 år, om

- skadan inträffar den månad då den försäkrade fyller 65 år eller senare, och
- en sjukpenninggrundande inkomst kan fastställas för den försäkrade enligt 25 kap. 3 §.

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 69 år, om

- skadan inträffar den månad då den försäkrade fyller 66 år eller senare, och

46 kap.

8 §

Bestämmelserna om sjukpenning i samband med pension, sjukersättning eller aktivitetsersättning i 27 kap. 34 § och sjukpenning i samband med 70-årsdagen i 27 kap. 37 § tillämpas även i fråga om smittbärrpenning.

Bestämmelserna om sjukpenning i samband med pension, sjukersättning eller aktivitetsersättning i 27 kap. 34 § och sjukpenning i samband med 71-årsdagen i 27 kap. 37 § tillämpas även i fråga om smittbärrpenning.

⁹ Senaste lydelse 2014:239.

¹⁰ Senaste lydelse 2019:649.

50 kap.**4 §¹¹**

Rätt till merkostnadsersättning har en försäkrad person för merkostnader, i sådan omfattning som anges i 12 §, till följd av att han eller hon före 65 års ålder har fått sin funktionsförmåga nedsatt, om det kan antas att nedsättningen kommer att bestå under minst ett år.

En försäkrad som är blind eller gravt hörselskadad har dock alltid rätt till merkostnadsersättning, om blindheten eller den grava hörselskadan har inträtt före 65 års ålder och det kan antas att denna funktionsnedsättning kommer att bestå under minst ett år.

Det som anges i andra stycket gäller dock inte för ett försäkrat barn som har en förälder som är underhållsskyldig enligt 7 kap. föräldrabalken eller som har en sådan särskilt förordnad vårdnadshavare som avses i 3 § 1.

Rätt till merkostnadsersättning har en försäkrad person för merkostnader, i sådan omfattning som anges i 12 §, till följd av att han eller hon före 66 års ålder har fått sin funktionsförmåga nedsatt, om det kan antas att nedsättningen kommer att bestå under minst ett år.

En försäkrad som är blind eller gravt hörselskadad har dock alltid rätt till merkostnadsersättning, om blindheten eller den grava hörselskadan har inträtt före 66 års ålder och det kan antas att denna funktionsnedsättning kommer att bestå under minst ett år.

51 kap.**8 §**

Assistansersättning kan lämnas för tid efter det att den försäkrade har fyllt 65 år endast om

1. ersättning har beviljats innan han eller hon har fyllt 65 år, eller

2. ansökan kommer in till Försäkringskassan senast dagen före 65-årsdagen och därefter blir beviljad.

Assistansersättning kan lämnas för tid efter det att den försäkrade har fyllt 66 år endast om

1. ersättning har beviljats innan han eller hon har fyllt 66 år, eller

2. ansökan kommer in till Försäkringskassan senast dagen före 66-årsdagen och därefter blir beviljad.

10 §

Antalet assistanstimmar får inte ökas efter det att den försäkrade har fyllt 65 år.

Antalet assistanstimmar får inte ökas efter det att den försäkrade har fyllt 66 år.

52 kap.**10 §**

Bilstöd enligt 8 § första stycket 1–3 lämnas till

1. en försäkrad som är under 65 år och är beroende av ett sådant

1. en försäkrad som är under 66 år och är beroende av ett sådant

¹¹ Senaste lydelse 2018:1265.

fordon som avses i 8 eller 9 § för att genom arbete få sin försörjning eller ett väsentligt tillskott till sin försörjning, eller för att genomgå arbetslivsinriktad utbildning eller genomgå rehabilitering under vilken han eller hon får rehabiliteringsersättning enligt 31 kap. eller aktivitetsstöd enligt föreskrifter som meddelas av regeringen,

2. en försäkrad som är under 65 år och, efter att ha beviljats bidrag enligt 1, har beviljats sjukersättning eller aktivitetsersättning,

3. en försäkrad som fyllt 18 år men inte 50 år, och

4. en försäkrad som har barn som inte fyllt 18 år.

Bilstöd lämnas i fall som avses i 3 § till en försäkrad som har barn som har ett sådant funktionshinder som avses i 2 §.

fordon som avses i 8 eller 9 § för att genom arbete få sin försörjning eller ett väsentligt tillskott till sin försörjning, eller för att genomgå arbetslivsinriktad utbildning eller genomgå rehabilitering under vilken han eller hon får rehabiliteringsersättning enligt 31 kap. eller aktivitetsstöd enligt föreskrifter som meddelas av regeringen,

2. en försäkrad som är under 66 år och, efter att ha beviljats bidrag enligt 1, har beviljats sjukersättning eller aktivitetsersättning,

56 kap.

3 §¹²

Inkomstgrundad ålderspension lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 62 år.

Inkomstgrundad ålderspension lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 63 år.

För garantipension finns särskilda bestämmelser om förmånstid i 66 och 67 kap.

4 a §¹³

Allmän ålderspension får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade fyller 65 år om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

Allmän ålderspension får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade fyller 66 år om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

5 §¹⁴

Allmän ålderspension får lämnas för högst tre månader före ansökningsmånaden om den försäkrade fick sjukersättning omedelbart före 65 års ålder.

Allmän ålderspension får lämnas för högst tre månader före ansökningsmånaden om den försäkrade fick sjukersättning omedelbart före 66 års ålder.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara i fråga om pension som lämnas tidigast från och med

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara i fråga om pension som lämnas tidigast från och med

¹² Senaste lydelse 2019:649.

¹³ Senaste lydelse 2013:747.

¹⁴ Senaste lydelse 2018:772.

den månad då den försäkrade fyller 65 år.

den månad då den försäkrade fyller 66 år.

Prop. 2021/22:181

8 §¹⁵

Pensionsmyndigheten ska utreda om den försäkrade vill ta ut allmän ålderspension om han eller hon inte har ansökt om sådan pension månaden före den då han eller hon fyller 65 år och för den månaden har fått sjukersättning. Detta gäller inte i de fall 4 a § tillämpas.

Pensionsmyndigheten ska utreda om den försäkrade vill ta ut allmän ålderspension om han eller hon inte har ansökt om sådan pension månaden före den då han eller hon fyller 66 år och för den månaden har fått sjukersättning. Detta gäller inte i de fall 4 a § tillämpas.

58 kap.

11 §¹⁶

Inkomstindex ska visa den relativa förändringen av genomsnittet av de årliga pensionsgrundande inkomsterna, efter avdrag för allmän pensionsavgift, för försäkrade som under beskattningsåret har fyllt minst 16 år och högst 64 år. Vid beräkningen tillämpas inte 59 kap. 4 § andra stycket.

Inkomstindex ska visa den relativa förändringen av genomsnittet av de årliga pensionsgrundande inkomsterna, efter avdrag för allmän pensionsavgift, för försäkrade som under beskattningsåret har fyllt minst 16 år och högst 65 år. Vid beräkningen tillämpas inte 59 kap. 4 § andra stycket.

60 kap.

18 §

Det pensionsgrundande beloppet för pliktjänstgöring beräknas för de dagar under året som tjänstgöringen har pågått och som den försäkrade har fått dagersättning för enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt. Beloppet per dag beräknas som kvoten mellan

– hälften av genomsnittet av samtliga pensionsgrundande inkomster som fastställts för intjänandeåret för samtliga försäkrade som under det året har fyllt högst 64 år och
– 365.

– hälften av genomsnittet av samtliga pensionsgrundande inkomster som fastställts för intjänandeåret för samtliga försäkrade som under det året har fyllt högst 65 år och

Beräkningen av den genomsnittliga summan av samtliga fastställda pensionsgrundande inkomster ska utgå från sådana inkomster som de var bestämda den 1 december fastställelseåret.

30 §

Pensionsgrundande belopp för barnår får tillgodoräknas en förälder endast om

¹⁵ Senaste lydelse 2013:747.

¹⁶ Senaste lydelse 2011:1434.

1. föräldern har varit försäkrad och bosatt i Sverige hela intjänandeåret,
2. barnet har varit bosatt i Sverige hela intjänandeåret eller, om barnet inte har levt hela det året, den del av året barnet levt,
3. föräldern har fyllt högst 64 år under intjänandeåret,
3. föräldern har fyllt högst 65 år under intjänandeåret,
4. föräldern har haft vårdnaden om barnet minst halva intjänandeåret, och
5. föräldern under minst halva intjänandeåret har bott tillsammans med barnet.

41 §

Överlåtelse enligt 40 § får göras endast om mottagaren

1. under intjänandeåret var gift med eller hade gemensamt barn med överlåtaren,
2. stadigvarande sammanbodde med överlåtaren under intjänandeåret,
3. var bosatt i Sverige hela intjänandeåret,
4. fyllde högst 64 år under intjänandeåret,
4. fyllde högst 65 år under intjänandeåret,
5. under minst halva intjänandeåret bodde tillsammans med barnet, och
6. inte enligt 30–36 §§ för samma år kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för ett annat barn.

52 §

Med generell jämförelseinkomst avses 75 procent av genomsnittet av samtliga för intjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året har fyllt högst 64 år.

Med generell jämförelseinkomst avses 75 procent av genomsnittet av samtliga för intjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året har fyllt högst 65 år.

Beräkningen av genomsnittet av de fastställda pensionsgrundande inkomsterna enligt första stycket ska avse de pensionsgrundande inkomsterna som de var bestämda den 1 december fastställelseåret.

62 kap.

12 §¹⁷

Arvsvinster efter personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 61 år ska fördelas för året efter dödsfallsåret. Arvsvinster efter personer som avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 61 år eller senare ska fördelas för dödsfallsåret.

Arvsvinster efter personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 62 år ska fördelas för året efter dödsfallsåret. Arvsvinster efter personer som avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 62 år eller senare ska fördelas för dödsfallsåret.

Vid fördelningen ska det bortses från kvarlevandes pensionsbehållning som härrör från pensionsrätt för året för dödsfallen och därefter.

13 §¹⁸

Fördelningen av arvsvinster ska först göras efter personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 61 år. När den fördelningen skett och pensionsrätt för året före det år fördelningen avser har fastställts, ska arvsvinster efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 61 år eller avlidit senare fördelas.

Fördelningen av arvsvinster ska först göras efter personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 62 år. När den fördelningen skett och pensionsrätt för året före det år fördelningen avser har fastställts, ska arvsvinster efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 62 år eller avlidit senare fördelas.

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 16 års ålder men före 61 års ålder

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 16 års ålder men före 62 års ålder

15 §¹⁹

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit efter det år då de har fyllt 16 år, men före det år de skulle ha fyllt 61 år, ska grundas på kvoten mellan

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit efter det år då de har fyllt 16 år, men före det år de skulle ha fyllt 62 år, ska grundas på kvoten mellan

- summan av pensionsbehållningarna för personer som har avlidit under året före det år omräkningen avser och
- summan av pensionsbehållningarna för de personer i samma ålder som levde vid utgången av samma år.

När pensionsbehållningarna bestäms ska det bortses från förändringar efter den 1 december det år fördelningen avser.

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 61 års ålder

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 62 års ålder

16 §²⁰

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 61 år eller senare ska grundas på kvoten mellan

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 62 år eller senare ska grundas på kvoten mellan

- det beräknade antalet personer som har avlidit det år de uppnått eller skulle ha uppnått samma ålder som den person som beräkningen ska göras för och
- det beräknade antalet kvarlevande personer i samma ålder.

17 §²¹

För en försäkrad som inte har fyllt 65 år ska beräkningen enligt 16 §

För en försäkrad som inte har fyllt 66 år ska beräkningen enligt 16 §

¹⁸ Senaste lydelse 2019:649.

¹⁹ Senaste lydelse 2019:649.

²⁰ Senaste lydelse 2019:649.

²¹ Senaste lydelse 2019:649.

göras med ledning av officiell statistik över livslängden hos befolkningen i Sverige under femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 61 års ålder.

Från och med det år den som avses i första stycket fyller 65 år ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av statistiken för femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 64 års ålder.

göras med ledning av officiell statistik över livslängden hos befolkningen i Sverige under femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 62 års ålder.

Från och med det år den som avses i första stycket fyller 66 år ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av statistiken för femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 65 års ålder.

38 §

Vid beräkningen av inkomstpension ska hänsyn tas till pensionsbehållning som härrör från pensionsgrundande belopp enligt 60 kap. för pliktjäntgöring, studier, eller barnår endast om det förvärvsvillkor som anges i andra stycket är uppfyllt.

Förvärvsvillkoret är uppfyllt om det för den försäkrade, senast det år han eller hon fyller 70 år, har fastställts pensionsgrundande inkomster som för vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det inkomstbasbelopp som gällde för intjänandeåret.

Förvärvsvillkoret är uppfyllt om det för den försäkrade, senast det år han eller hon fyller 71 år, har fastställts pensionsgrundande inkomster som för vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det inkomstbasbelopp som gällde för intjänandeåret.

Omräkning vid 65 års ålder efter tidigt uttag

Omräkning vid 66 års ålder efter tidigt uttag

44 §

För den som har tagit ut inkomstpension före det år då han eller hon fyllt 65 år, ska pensionen räknas om från och med det år då den försäkrade uppnår denna ålder om delningstalet ändrats.

För den som har tagit ut inkomstpension före det år då han eller hon fyllt 66 år, ska pensionen räknas om från och med det år då den försäkrade uppnår denna ålder om delningstalet ändrats.

67 kap.

4 §

Garantipension får tas ut tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Garantipension får tas ut tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år.

8 §

Vid beräkningen enligt 7 § ska en så stor andel av tiden i hemlandet tillgodoräknas som svarar mot kvoten mellan

– den tid under vilken den pensionssökande har varit bosatt i Sverige, inräknad den tid som avses i 6 §, från den första ankomsten till

– den tid under vilken den pensionssökande har varit bosatt i Sverige, inräknad den tid som avses i 6 §, från den första ankomsten till

landet till och med det kalenderår då han eller hon fyllde 64 år och

– hela *tidrymden* från det att den pensionssökande första gången kom till Sverige till och med det kalenderår då han eller hon fyllde 64 år.

Vid beräkningen ska det bortses från tid för vilken den pensionssökande, vid bosättning i Sverige, har rätt till pension från hemlandet.

Tiden mellan 16 och 64 års ålder

11 §
Vid beräkning av försäkringstid beaktas endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med det kalenderår då han eller hon har fyllt 64 år

landet till och med det kalenderår då han eller hon fyllde 65 år och

– hela *tidsrymden* från det att den pensionssökande första gången kom till Sverige till och med det kalenderår då han eller hon fyllde 65 år.

Tiden mellan 16 och 65 års ålder

11 §
Vid beräkning av försäkringstid beaktas endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med det kalenderår då han eller hon har fyllt 65 år.

13 §

För den som omedelbart före den kalendermånad då han eller hon fyllde 65 år hade rätt till hel sjukersättning i form av garantiersättning gäller följande. Om det är förmånligare än en beräkning enligt 5–12 §§, räknas som försäkringstid för garantipension den försäkrings-tid som legat till grund för beräkning av sjukersättningen.

För den som omedelbart före den kalendermånad då han eller hon fyllde 66 år hade rätt till hel sjukersättning i form av garantiersättning gäller följande. Om det är förmånligare än en beräkning enligt 5–12 §§, räknas som försäkringstid för garantipension den försäkrings-tid som legat till grund för beräkning av sjukersättningen.

Uttag av inkomstgrundad ålderspension från annan tidpunkt än vid 65 års ålder

20 §
Om den försäkrade har rätt till inkomstpension eller tilläggspension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen och tilläggspensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade *fyller* 65 år.

Uttag av inkomstgrundad ålderspension från en annan tidpunkt än vid 65 års ålder för den som är född 1953 eller tidigare

Om den försäkrade *är född 1953 eller tidigare* och har rätt till inkomstpension eller tilläggspension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen och tilläggspensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade *fyllde* 65 år.

Om sådant garantitillägg lämnas som avses i 63 kap. 18 och 19 §§ och inkomstpension eller tilläggspension har tagits ut före den kalendermånad då den försäkrade fyllde 65 år ska, när beräkningsunderlaget bestäms, detta tillägg ökas på motsvarande sätt som hel årlig tilläggspension har minskats enligt 63 kap. 20 §.

Uttag av inkomstgrundad
ålderspension från en annan
tidpunkt än vid 65 års ålder för
den som är född 1954–1957

20 a §

Om den försäkrade är född något av åren 1954–1957 och har rätt till inkomstpension, ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyllde 65 år.

Uttag av inkomstgrundad
ålderspension från en annan
tidpunkt än vid 66 års ålder för
den som är född 1958 eller senare

20 b §

Om den försäkrade är född 1958 eller senare och har rätt till inkomstpension, ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 66 år.

74 kap.

7 §

Äldreförsörjningsstöd kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Äldreförsörjningsstöd kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år.

Äldreförsörjningsstöd lämnas från och med den månad då rätt till förmånen har inträtt, dock tidigast från och med ansökningsmånaden.

74 a kap.

7 §²²

Inkomstpensionstillägg lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Inkomstpensionstillägg lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år.

8 §²³

Det som föreskrivs om allmän ålderspension i 56 kap. i fråga om förmåns-
tid i 4, 5 och 7 §§, ökat uttag i 9 §, återkallelse och minskning av uttag i
10 § och omräkning i 13 § ska även gälla inkomstpensionstillägg.

²² Senaste lydelse 2020:1239.

²³ Senaste lydelse 2020:1239.

Inkomstpensionstillägg får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade fyller 65 år om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

Inkomstpensionstillägg får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade fyller 66 år om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

12 §²⁴

Om den försäkrade har rätt till inkomstpension eller tilläggspension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen och tilläggspensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 65 år. Om sådant garantitillägg lämnas som avses i 63 kap. 18 och 19 §§ och inkomstpension eller tilläggspension har tagits ut före den kalendermånad då den försäkrade fyllde 65 år ska, när beräkningsunderlaget bestäms, detta tillägg ökas på motsvarande sätt som hel årlig tilläggspension har minskats enligt 63 kap. 20 §.

Om den försäkrade har rätt till inkomstpension eller tilläggspension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen och tilläggspensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 66 år. Om sådant garantitillägg lämnas som avses i 63 kap. 18 och 19 §§ och inkomstpension eller tilläggspension har tagits ut före den kalendermånad då den försäkrade fyllde 66 år ska, när beräkningsunderlaget bestäms, detta tillägg ökas på motsvarande sätt som hel årlig tilläggspension har minskats enligt 63 kap. 20 §.

Vidare ska

– det som föreskrivs om garantipension i fråga om obetalda avgifter i 67 kap. 18 § tillämpas på inkomstpensionstillägg för en försäkrad som är född 1938 eller senare, och

– det som föreskrivs i 66 kap. 7 § och 67 kap. 19 § om garantipension i fråga om överföring av pensionsrättigheter enligt lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna tillämpas på inkomstpensionstillägg.

77 kap.

18 §

Efterlevandepension och efterlevandestöd lämnas till och med den månad då rätten till förmånen upphör. Dock lämnas följande förmåner längst till och med månaden före den då den efterlevande fyller 65 år:

Efterlevandepension och efterlevandestöd lämnas till och med den månad då rätten till förmånen upphör. Dock lämnas följande förmåner längst till och med månaden före den då den efterlevande fyller 66 år:

1. omställningspension,
2. garantipension till omställningspension, och
3. änkepension i form av 90-procentstillägg.

²⁴ Senaste lydelse 2020:1239.

81 kap.

4 §

Garantipension till omställningspension ska beräknas med hänsyn till den försäkringstid som kan tillgodoräknas för den avlidne till och med året före dödsfallet (faktisk försäkringstid).

Som försäkringstid för garantipension till omställningspension ska tid tillgodoräknas även från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 64 år (framtida försäkringstid).

Som försäkringstid för garantipension till omställningspension ska tid tillgodoräknas även från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 65 år (framtida försäkringstid).

7 §

Om det för den avlidne inte kan tillgodoräknas försäkringstid med minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet gäller följande.

Den framtida försäkringstiden ska beräknas som produkten av

– tidsperioden från och med året för dödsfallet till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 64 år och	– tidsperioden från och med året för dödsfallet till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 65 år, och
--	---

– kvoten mellan den försäkringstid som kan tillgodoräknas den avlidne från och med det år han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet och fyra femtedelar av hela den faktiska tidsperioden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet.

Vid beräkningen ska försäkringstiden sättas ned till närmaste hela antal månader.

82 kap.

1 §

I detta kapitel finns inledande bestämmelser i 2 och 3 §§.

Vidare finns bestämmelser om

– efterlevandepensionsunderlag efter avlidna som var födda 1938 eller senare i 4–8 §§,

– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före 65 års ålder i 9–19 §§,	– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före 66 års ålder i 9–19 §§,
---	---

– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter 65 års ålder i 20 och 21 §§, och	– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter 66 års ålder i 20 och 21 §§, och
---	---

– efterlevandepensionsunderlag efter avlidna som var födda 1937 eller tidigare i 22–26 §§.

4 §

Till grund för beräkning av efterlevandepension efter avlidna som var födda 1938 eller senare ska läggas den avlidnes

- faktiska pensionsbehållning, och
- antagna pensionsbehållning.

Pensionsbehållning beräknas på olika sätt beroende på om dödsfallet inträffat före eller efter 65 års ålder. Pensionsbehållning beräknas på olika sätt beroende på om dödsfallet inträffat före eller efter 66 års ålder.

6 §

Om den avlidne har tagit ut inkomstpension före den månad då han eller hon fyllt eller skulle ha fyllt 65 år (tidigt uttag) gäller vid beräkning av den faktiska pensionsbehållningen det som anges i andra stycket.

Om den avlidne har tagit ut inkomstpension före den månad då han eller hon fyllt eller skulle ha fyllt 66 år (tidigt uttag) gäller vid beräkning av den faktiska pensionsbehållningen det som anges i andra stycket.

Oavsett när dödsfallet inträffar ska den avlidnes pensionsbehållning, beräknad som om något uttag av inkomstpension inte hade gjorts, läggas till grund för beräkningen av faktisk pensionsbehållning.

7 §

Med antagen pensionsbehållning avses ett belopp som enligt 14–19 §§ kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 64 år.

Med antagen pensionsbehållning avses ett belopp som enligt 14–19 §§ kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 65 år.

8 §

Efterlevandepensionsunderlaget ska beräknas som kvoten mellan

– summan av faktisk pensionsbehållning och antagen pensionsbehållning och

– det delningstal som enligt 62 kap 34–37 §§ ska tillämpas för beräkning av inkomstpension för försäkrade som i januari det år dödsfallet inträffade fyllde 65 år.

– det delningstal som enligt 62 kap. 34–37 §§ ska tillämpas för beräkning av inkomstpension för försäkrade som i januari det år dödsfallet inträffade fyllde 66 år.

14 §

En antagen pensionsbehållning ska beräknas för den avlidne enligt 15–19 §§ om

1. dödsfallet har inträffat före det år då den avlidne skulle ha fyllt 65 år, och

1. dödsfallet har inträffat före det år då den avlidne skulle ha fyllt 66 år, och

2. pensionsrätt för inkomstpension enligt 61 kap. har fastställts för den avlidne för minst tre av de fem kalenderåren närmast före året för dödsfallet.

16 §

Den antagna pensionsbehållningen ska motsvara summan av de årliga pensionsrätter som kan tillgodo-

Den antagna pensionsbehållningen ska motsvara summan av de årliga pensionsrätter som kan tillgodo-

Prop. 2021/22:181 räknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 64 år. räknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 65 år.

20 §

Om dödsfallet inträffat efter det år då den avlidne fyllde 65 år ska till grund för beräkning av efterlevandepension läggas den avlidnes faktiska pensionsbehållning, beräknad enligt 9–13 §§, som tjänats in till och med det år då den avlidne fyllde 64 år. Om dödsfallet inträffat efter det år då den avlidne fyllde 66 år ska till grund för beräkning av efterlevandepension läggas den avlidnes faktiska pensionsbehållning, beräknad enligt 9–13 §§, som tjänats in till och med det år då den avlidne fyllde 65 år.

21 §

Den faktiska pensionsbehållningen enligt 20 § ska räknas om med förändringar av inkomstindex enligt 58 kap. 10–12 §§ fram till ingången av det år den avlidne fyllde 65 år. Den faktiska pensionsbehållningen enligt 20 § ska räknas om med förändringar av inkomstindex enligt 58 kap. 10–12 §§ fram till ingången av det år den avlidne fyllde 66 år.

Från och med årsskiftet därefter ska den faktiska pensionsbehållningen följsamhetsindexeras. Det görs genom att den räknas om i enlighet med 62 kap. 42 och 43 §§ till ingången av det år då dödsfallet inträffade.

84 kap.

6 §

Änkepension till en änka som är född 1945 eller senare lämnas med ett belopp som motsvarar det som skulle ha lämnats till kvinnan om mannen hade avlidit vid utgången av 1989. Änkepensionen ska för år räknat motsvara

1. 40 procent eller, om det efter den avlidne finns barn som har rätt till barnpension efter honom enligt 78 kap., 35 procent av

a) hel förtidspension enligt 7 § för den avlidne, eller

b) tilläggspension i form av ålderspension enligt 7 § för den avlidne, och

2. för tid före den månad då änkan fyller 65 år, 90 procent av det prisbasbelopp som gällde för dödsfallsåret (90-procentstillägg). 2. för tid före den månad då änkan fyller 66 år, 90 procent av det prisbasbelopp som gällde för dödsfallsåret (90-procentstillägg).

16 §

Om en änka som är född 1954 eller senare har rätt till änkepension och för samma månad får inkomstgrundad ålderspension, lämnas änkepensionen endast i den utsträckning den, efter eventuell samordning med omställningspension enligt 77 kap. 12 §, överstiger ålderspensionen. Om en änka som är född 1954 eller senare har rätt till änkepension och för samma månad får inkomstgrundad ålderspension, lämnas änkepensionen endast i den utsträckning den, efter eventuell samordning med omställningspension enligt 77 kap. 12 §, överstiger ålderspensionen.

Inkomstpension och premiepension ska i detta sammanhang beräknas som om änkan endast hade tillgodoräknats pensionsrätt för inkomstpension och som om denna pensionsrätt hade utgjort 18,5 procent av pensionsunderlaget. I övrigt ska 14 och 15 §§ tillämpas.

Inkomstpension och premiepension ska i detta sammanhang beräknas som om änkan endast hade tillgodoräknats pensionsrätt för inkomstpension och som om denna pensionsrätt hade utgjort 18,5 procent av pensionsunderlaget.

Om änkan tar ut inkomstpension vid en senare tidpunkt än från och med den månad då hon fyllde 66 år, ska hänsyn tas till den inkomstpension som skulle ha betalats ut om hon hade haft rätt till sådan pension från och med den månaden.

Om pensionsrätt till följd av bristande eller underlåten avgiftsbetalning inte har tillgodoräknats eller minskats, ska hänsyn tas till den inkomstpension som skulle ha betalats ut om full avgift hade betalats.

101 kap.

6 §

Följande förmåner kan inte ligga till grund för bostadstillägg:

1. ålderspension för tid före den månad då den försäkrade fyller 65 år, 2. änkepension för tid från och med den månad då änkan fyller 65 år, och 3. änkepension till en änka som är född 1945 eller senare på grund av dödsfall efter 2002.	1. ålderspension för tid före den månad då den försäkrade fyller 66 år, 2. änkepension för tid från och med den månad då änkan fyller 66 år, och

102 kap.

16 a §²⁵

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension eller motsvarande utländsk förmån, fyller 65 år är reduceringsinkomsten summan av

1. 93 procent av den inkomstgrundade ålderspensionen,
2. garantipension och änkepension,

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension eller motsvarande utländsk förmån, fyller 66 år är reduceringsinkomsten summan av

²⁵ Senaste lydelse 2019:651.

3. 93 procent av den pension och invaliditetsförmån som lämnas enligt utländsk lagstiftning,

4. inkomst av kapital enligt 7 § 3,

5. del av förmögenhet enligt 7 § 4,

6. 93 procent av de delar av den bidragsgrundande inkomsten som består av arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229),

7. 93 procent av de delar av den inkomst enligt 15 § som, bortsett från att skatteplikt inte föreligger, är av motsvarande slag som arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen, och

8. 93 procent av övriga delar av den bidragsgrundande inkomsten, minskad med ett fribelopp enligt 17 §.

Inkomst enligt första stycket 6 och 7 ska endast beaktas till den del den överstiger 24 000 kronor.

18 §

Om den försäkrade får sjukersättning eller aktivitetsersättning eller motsvarande utländsk förmån ska i stället för vad som anges i 17 § ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar garantinivån för hel sådan ersättning enligt 35 kap. 18 respektive 19 §. Detta gäller dock längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 65 år.

Om den försäkrade får sjukersättning eller aktivitetsersättning eller motsvarande utländsk förmån ska i stället för vad som anges i 17 § ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar garantinivån för hel sådan ersättning enligt 35 kap. 18 respektive 19 §. Detta gäller dock längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 66 år.

22 §²⁶

Till och med månaden före den månad då den försäkrade fyller 65 år beaktas vid beräkning av bostadstillägg 96 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift.

Till och med månaden före den månad då den försäkrade fyller 66 år beaktas vid beräkning av bostadstillägg 96 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift.

Om bostadskostnaden överstiger de belopp som anges i första stycket beaktas 70 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till 7 500 kronor för den som är ogift och 3 750 kronor för den som är gift.

För var och en av makar ska bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

Lydelse enligt prop. 2021/22:180

Föreslagen lydelse

22 a §²⁷

Från och med den månad en försäkrad fyller 65 år beaktas vid

Från och med den månad en försäkrad fyller 66 år beaktas vid

²⁶ Senaste lydelse 2021:1244.

²⁷ Senaste lydelse 2021:1244.

beräkning av bostadstillägg hela bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 3 000 kronor för den som är ogift och 1 500 kronor för den som är gift.

beräkning av bostadstillägg hela bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 3 000 kronor för den som är ogift och 1 500 kronor för den som är gift.

Om bostadskostnaden överstiger de belopp som anges i första stycket beaktas 90 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift. Därutöver beaktas 70 procent av bostadskostnaden per månad mellan 5 001 kronor och 7 000 kronor för den som är ogift och mellan 2 501 kronor och 3 500 kronor för den som är gift. Vidare beaktas 50 procent av bostadskostnaden per månad mellan 7 001 kronor och 7 500 kronor för den som är ogift och mellan 3 501 kronor och 3 750 kronor för den som är gift.

För var och en av makar ska bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

Ett belopp om 740 kronor för den som är ogift och 370 kronor för den som är gift ska läggas till den bostadskostnad som har beaktats enligt första–tredje styckena och 23 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 a §²⁸

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension eller motsvarande utländsk förmån, fyller 65 år ska sådan reduceringsinkomst som avses i 21 § vara 62 procent av inkomsten.

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension eller motsvarande utländsk förmån, fyller 66 år ska sådan reduceringsinkomst som avses i 21 § vara 62 procent av inkomsten.

29 §²⁹

Vid tillämpning av 26 § ska följande inkomster beaktas:

1. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 1 och 2 efter avdrag för den skatte- och avgiftssats som följer av tillämplig skattetablell enligt 55 kap. 6 och 8 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244). Om det för den försäkrade inte kan beslutas någon tillämplig skattetablell ska den skatte- och avgiftssats användas som följer av den skattetablell som skulle ha varit tillämplig om sådant beslut hade kunnat fattas.

2. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 3 efter avdrag med 30 procent.

3. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 4.

4. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 5. När det gäller sådan del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 97 kap. 13 § 1 ska den inkomsten tas upp efter avdrag för de skatter och avgifter som följer av bestämmelserna i 1 och 2 om inkomsten inte hade undantagits från beskattning i Sverige på grund av 3 kap. 9–13 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) eller skatteavtal.

²⁸ Senaste lydelse 2019:651.

²⁹ Senaste lydelse 2019:651.

5. Bostadstillägg enligt 21 §.

Från och med den månad en försäkrad fyller 65 år ska arbetsinkomst som avses i 16 a § 6 och 7 beaktas i sin helhet till den del inkomsten, före avdrag för skatte- och avgiftssats, överstiger 24 000 kronor.

Från och med den månad en försäkrad fyller 66 år ska arbetsinkomst som avses i 16 a § 6 och 7 beaktas i sin helhet till den del inkomsten, före avdrag för skatte- och avgiftssats, överstiger 24 000 kronor.

103 c kap.

8 §³⁰

Boendetillägg lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 65 år.

Boendetillägg lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 66 år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2022.
 2. Lagen tillämpas första gången för förmåner som avser tid från och med den 1 januari 2023.
 3. Bestämmelsen om inkomstindex i 58 kap. 11 § i den nya lydelsen tillämpas dock första gången vid beräkning av det inkomstindex som ska gälla från och med den 1 januari 2025.
 4. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2023.
 5. Äldre föreskrifter om försäkringstid i 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§ gäller fortfarande för försäkringsfall som fastställs till tid före den 1 januari 2023.
 6. Äldre föreskrifter om beräkningsunderlag för inkomstgrundad efterlevandepension gäller fortfarande för dödsfall som har inträffat före den 1 januari 2023.

2.2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Prop. 2021/22:181

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken

dels att 26 kap. 17, 18, 22 a, 22 b och 25 §§, 27 kap. 36 §, 28 a kap. 7 §, 31 kap. 4 §, 33 kap. 16 och 17 §§, 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§, 41 kap. 5 och 6 §§, 50 kap. 4 §, 51 kap. 8 och 10 §§, 52 kap. 10 §, 56 kap. 3, 4 a, 5 och 8 §§, 58 kap. 11 §, 60 kap. 18, 30, 41 och 52 §§, 62 kap. 12, 13, 15–17, 38 och 44 §§, 67 kap. 4, 8, 11, 13 och 20 b §§, 74 kap. 7 §, 74 a kap. 7, 8 och 12 §§, 77 kap. 18 §, 81 kap. 4 och 7 §§, 82 kap. 1, 4, 6–8, 14, 16, 20 och 21 §§, 84 kap. 6 och 16 §§, 101 kap. 6 §, 102 kap. 16 a, 18, 22, 22 a, 25 a och 29 §§, 103 c kap. 8 § och rubrikerna närmast före 27 kap. 36 §, 62 kap. 15, 16 och 44 §§ och 67 kap. 11 och 20 b §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 82 kap. 8 § ska lyda ”Pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före uppnådd riktålder för pension”,

dels att rubriken närmast efter 82 kap. 19 § ska lyda ”Pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter uppnådd riktålder för pension”,

dels att det ska införas en ny paragraf, 67 kap. 20 c §, och närmast före 67 kap. 20 c § en ny rubrik av följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.1

Föreslagen lydelse

26 kap.

17 §¹

SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade inte förvärvsarbetar av någon anledning som ger rätt till ersättning i form av

1. sjukpenning,
2. ersättning för arbetsresor i stället för sjukpenning,
3. rehabiliteringsersättning, eller
4. ersättning från arbetsskadeförsäkringen enligt 38–42 kap. som motsvarar ersättning enligt 1–3 eller någon annan jämförbar ekonomisk förmån.

Om det inte finns skäl som talar emot det gäller SGI-skydd också under tid då den försäkrade har ansökt om sådan ersättning som anges i första stycket 1 och väntar på ett slutligt beslut av Försäkringskassan i ärendet.

Första och andra styckena gäller *Första och andra styckena gäller endast för tid före 66 års ålder.* *endast för tid före uppnådd riktålder för pension.*

18 §²

SGI-skydd gäller under högst tre månader i följd för en försäkrad som avbryter sitt förvärvsarbete, oavsett om avsikten är att förvärvsavbrottet ska pågå längre tid.

¹ Senaste lydelse 2022:000.

² Senaste lydelse 2022:000.

Första stycket gäller endast för tid före 66 års ålder.

Första stycket gäller endast för tid före uppnådd riktålder för pension.

22 a §³

Vid utgången av en period då en försäkrad helt eller delvis har fått sjukersättning, aktivitetsersättning eller livränta enligt 41, 43 eller 44 kap., ska den sjukpenninggrundande inkomsten motsvara den sjukpenninggrundande inkomst som den försäkrade skulle ha varit berättigad till omedelbart före en eller flera sådana perioder. Om ett år eller längre tid har förflutit från den tidpunkt när sjukersättningen, aktivitetsersättningen eller livräntan enligt 41, 43 eller 44 kap. började lämnas ska den sjukpenninggrundande inkomsten räknas om enligt 31 § för varje helt år som har förflutit.

Första stycket gäller längst till och med månaden före den när den försäkrade *fyller 66 år*, om inte annat anges i 22 b §.

Första stycket gäller längst till och med månaden före den när den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*, om inte annat anges i 22 b §.

22 b §⁴

Om livränta har lämnats till följd av arbetsskada som inträffat tidigast den månad då den försäkrade *fyllde 66 år*, gäller det som föreskrivs i 22 a § första stycket längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 69 år.

Om livränta har lämnats till följd av arbetsskada som inträffat tidigast den månad då den försäkrade *uppnådde riktåldern för pension*, gäller det som föreskrivs i 22 a § första stycket längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 69 år.

25 §⁵

Om en försäkrad får tjänstepension i form av ålderspension eller därmed likställd pension före utgången av den månad han eller hon *fyller 66 år*, ska sjukpenninggrundande inkomst fastställas endast om den försäkrade har ett förvärvsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Den sjukpenninggrundande inkomsten ska då beräknas enligt bestämmelserna i 25 kap.

Om en försäkrad får tjänstepension i form av ålderspension eller därmed likställd pension före utgången av den månad då han eller hon *uppnår riktåldern för pension*, ska sjukpenninggrundande inkomst fastställas endast om den försäkrade har ett förvärvsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Den sjukpenninggrundande inkomsten ska då beräknas enligt bestämmelserna i 25 kap.

³ Senaste lydelse 2022:000.

⁴ Senaste lydelse 2022:000.

⁵ Senaste lydelse 2022:000.

27 kap.Sjukpenning efter 66-årsdagenSjukpenning efter uppnådd riktålder för pension**36 §⁶**

Har den försäkrade fått sjukpenning för 180 dagar efter ingången av den månad när han eller hon *fyllde 66 år*, får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska lämnas till den försäkrade.

Har den försäkrade fått sjukpenning för 180 dagar efter ingången av den månad när han eller hon *uppnådde riktåldern för pension*, får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska lämnas till den försäkrade.

28 a kap.**7 §⁷**

Sjukpenning i särskilda fall lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *fyller 66 år*.

Sjukpenning i särskilda fall lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

31 kap.**4 §⁸**

Rehabiliteringsersättning lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *fyller 66 år*.

Rehabiliteringsersättning lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

33 kap.**16 §⁹**

Hel sjukersättning kan lämnas tidigast från och med juli det år då den försäkrade fyller 19 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon *fyller 66 år*.

Tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukersättning kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon *fyller 66 år*.

Hel sjukersättning kan lämnas tidigast från och med juli det år då den försäkrade fyller 19 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon *uppnår riktåldern för pension*.

Tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukersättning kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon *uppnår riktåldern för pension*.

⁶ Senaste lydelse 2022:000.

⁷ Senaste lydelse 2022:000.

⁸ Senaste lydelse 2022:000.

⁹ Senaste lydelse 2022:000.

17 §¹⁰

Försäkringskassan ska senast tre år räknat från ett beslut om sjukersättning göra en uppföljning av den försäkrades arbetsförmåga. Försäkringskassan ska därefter, så länge den försäkrade har rätt till sjukersättning, minst vart tredje år på nytt följa upp den försäkrades arbetsförmåga.

Om den försäkrade har *fyllt 61 år*, behöver någon uppföljning inte göras.
Om den försäkrade har *fem eller färre år kvar tills riktåldern för pension uppnås*, behöver någon uppföljning inte göras.

35 kap.

4 §¹¹

Försäkringstid för rätt till garantiersättning tillgodoräknas en försäkrad

1. enligt 6–11 §§ under tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet (faktisk försäkringstid),

2. enligt 12 och 13 §§ för tiden därefter till och med det år då han eller hon *fyller 65 år* (framtida försäkringstid), och

2. enligt 12 och 13 §§ för tiden därefter till och med *året före* det år då han eller hon *uppnår den vid försäkringsfallet gällande riktåldern för pension* (framtida försäkringstid), och

3. enligt 14 och 15 §§ om försäkringsfallet har inträffat före 18 års ålder.

12 §¹²

Om den faktiska försäkringstiden enligt 6–11 §§ utgör minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet räknas hela tiden därefter till och med det år då den försäkrade *fyller 65 år* som framtida försäkringstid.

Om den faktiska försäkringstiden enligt 6–11 §§ utgör minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet, räknas hela tiden därefter till och med *året före* det år då den försäkrade *uppnår den vid försäkringsfallet gällande riktåldern för pension* som framtida försäkringstid.

13 §¹³

Om den faktiska försäkringstiden motsvarar mindre än fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet gäller följande.

Som framtida försäkringstid räknas en så stor andel av tiden från och med året för försäkringsfallet, till och med det år då den försäkrade

Som framtida försäkringstid räknas en så stor andel av tiden från och med året för försäkringsfallet, till och med *året före* det år då den

¹⁰ Senaste lydelse 2022:000.

¹¹ Senaste lydelse 2022:000.

¹² Senaste lydelse 2022:000.

¹³ Senaste lydelse 2022:000.

fyller 65 år, som motsvarar kvoten mellan den faktiska försäkrings-tiden och fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet.

försäkrade *uppnår den vid försäkringsfallet gällande riktåldern för pension*, som motsvarar kvoten mellan den faktiska försäkrings-tiden och fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet.

15 §¹⁴

För en försäkrad som avses i 14 § ska som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med det år då han eller hon *fyller 65 år*. Hänsyn ska dock bara tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräknande av försäkringstid enligt 6–11 §§.

För en försäkrad som avses i 14 § ska som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med *året före det år då han eller hon uppnår den riktålder för pension som gällde när han eller hon fyllde 17 år*. Hänsyn ska dock bara tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräknande av försäkringstid enligt 6–11 §§.

41 kap.

5 §¹⁵

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade *fyller 66 år*, om inte något annat anges i 6 §.

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*, om inte något annat anges i 6 §.

6 §¹⁶

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 69 år, om

– skadan inträffar den månad då den försäkrade *fyller 66 år* eller senare, och

– en sjukpenninggrundande inkomst kan fastställas för den försäkrade enligt 25 kap. 3 §.

– skadan inträffar den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension* eller senare, och

50 kap.

4 §¹⁷

Rätt till merkostnadsersättning har en försäkrad person för merkostnader, i sådan omfattning som an-

Rätt till merkostnadsersättning har en försäkrad person för merkostnader, i sådan omfattning som an-

¹⁴ Senaste lydelse 2022:000.

¹⁵ Senaste lydelse 2022:000.

¹⁶ Senaste lydelse 2022:000.

¹⁷ Senaste lydelse 2022:000.

ges i 12 §, till följd av att han eller hon före *66 års ålder* har fått sin funktionsförmåga nedsatt, om det kan antas att nedsättningen kommer att bestå under minst ett år.

En försäkrad som är blind eller gravt hörselskadad har dock alltid rätt till merkostnadsersättning, om blindheten eller den grava hörselskadan har inträtt före *66 års ålder* och det kan antas att denna funktionsnedsättning kommer att bestå under minst ett år.

Det som anges i andra stycket gäller dock inte för ett försäkrat barn som har en förälder som är underhållsskyldig enligt 7 kap. föräldrabalken eller som har en sådan särskilt förordnad vårdnadshavare som avses i 3 § 1.

ges i 12 §, till följd av att han eller hon före *uppnådd riktålder för pension* har fått sin funktionsförmåga nedsatt, om det kan antas att nedsättningen kommer att bestå under minst ett år.

En försäkrad som är blind eller gravt hörselskadad har dock alltid rätt till merkostnadsersättning, om blindheten eller den grava hörselskadan har inträtt före *uppnådd riktålder för pension* och det kan antas att denna funktionsnedsättning kommer att bestå under minst ett år.

51 kap.

8 §¹⁸

Assistansersättning kan lämnas för tid efter det att den försäkrade har *fyllt 66 år* endast om

1. ersättning har beviljats innan han eller hon har *fyllt 66 år*, eller

2. ansökan kommer in till Försäkringskassan senast dagen före *66-årsdagen* och därefter blir beviljad.

Assistansersättning kan lämnas för tid efter det att den försäkrade har *uppnått riktåldern för pension* endast om

1. ersättning har beviljats innan han eller hon har *uppnått riktåldern för pension*, eller

2. ansökan kommer in till Försäkringskassan senast dagen före *den dag när riktåldern för pension uppnås* och därefter blir beviljad.

10 §¹⁹

Antalet assistanstimmar får inte utökas efter det att den försäkrade har *fyllt 66 år*.

Antalet assistanstimmar får inte utökas efter det att den försäkrade har *uppnått riktåldern för pension*.

52 kap.

10 §²⁰

Bilstöd enligt 8 § första stycket 1–3 lämnas till

1. en försäkrad som *är under 66 år* och är beroende av ett sådant fordon som avses i 8 eller 9 § för att genom arbete få sin försörjning

1. en försäkrad som *inte har uppnått riktåldern för pension* och är beroende av ett sådant fordon som avses i 8 eller 9 § för att genom

¹⁸ Senaste lydelse 2022:000.

¹⁹ Senaste lydelse 2022:000.

²⁰ Senaste lydelse 2022:000.

eller ett väsentligt tillskott till sin försörjning, eller för att genomgå arbetslivsinriktad utbildning eller genomgå rehabilitering under vilken han eller hon får rehabiliteringsersättning enligt 31 kap. eller aktivitetsstöd enligt föreskrifter som meddelas av regeringen,

2. en försäkrad som *är under 66 år* och, efter att ha beviljats bidrag enligt 1, har beviljats sjukersättning eller aktivitetsersättning,

3. en försäkrad som fyllt 18 år men inte 50 år, och

4. en försäkrad som har barn som inte fyllt 18 år.

Bilstöd lämnas i fall som avses i 3 § till en försäkrad som har barn som har ett sådant funktionshinder som avses i 2 §.

56 kap.

3 §²¹

Inkomstgrundad ålderspension lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade *fyller 63 år*.

För garantipension finns särskilda bestämmelser om förmånstid i 66 och 67 kap.

Inkomstgrundad ålderspension lämnas tidigast från och med *tre år före* den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

4 a §²²

Allmän ålderspension får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade *fyller 66 år* om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

Allmän ålderspension får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade *uppnår riktåldern för pension* om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

5 §²³

Allmän ålderspension får lämnas för högst tre månader före ansökningsmånaden om den försäkrade fick sjukersättning omedelbart före *66 års ålder*.

Allmän ålderspension får lämnas för högst tre månader före ansökningsmånaden om den försäkrade fick sjukersättning omedelbart före *det att han eller hon uppnår riktåldern för pension*.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara i fråga om pension som lämnas tidigast från och med

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara i fråga om pension som lämnas tidigast från och med

²¹ Senaste lydelse 2022:000.

²² Senaste lydelse 2022:000.

²³ Senaste lydelse 2022:000.

Prop. 2021/22:181 den månad då den försäkrade *fyller* den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.
66 år.

8 §²⁴

Pensionsmyndigheten ska utreda om den försäkrade vill ta ut allmän ålderspension om han eller hon inte har ansökt om sådan pension månaden före den då han eller hon *fyller 66 år* och för den månaden har fått sjukersättning. Detta gäller inte i de fall 4 a § tillämpas.

Pensionsmyndigheten ska utreda om den försäkrade vill ta ut allmän ålderspension om han eller hon inte har ansökt om sådan pension månaden före den då han eller hon *uppnår riktåldern för pension* och för den månaden har fått sjukersättning. Detta gäller inte i de fall 4 a § tillämpas.

58 kap.

11 §²⁵

Inkomstindex ska visa den relativa förändringen av genomsnittet av de årliga pensionsgrundande inkomsterna, efter avdrag för allmän pensionsavgift, för försäkrade som under beskattningsåret har fyllt minst 16 år *och högst 65 år*. Vid beräkningen tillämpas inte 59 kap. 4 § andra stycket.

Inkomstindex ska visa den relativa förändringen av genomsnittet av de årliga pensionsgrundande inkomsterna, efter avdrag för allmän pensionsavgift, för försäkrade som under beskattningsåret har fyllt minst 16 år *men ännu inte har uppnått riktåldern för pension*. Vid beräkningen tillämpas inte 59 kap. 4 § andra stycket.

När en gällande riktålder ändras ska den nya riktåldern tillämpas första gången vid beräkningen av det inkomstindex som ska gälla två år efter det år riktåldern ändrades.

60 kap.

18 §²⁶

Det pensionsgrundande beloppet för pliktjänstgöring beräknas för de dagar under året som tjänstgöringen har pågått och som den försäkrade har fått dag ersättning för enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt. Beloppet per dag beräknas som kvoten mellan

– hälften av genomsnittet av samtliga pensionsgrundande inkomster som fastställts för intjänandeåret för samtliga försäkrade som under det året har *fyllt högst 65 år* och

– hälften av genomsnittet av samtliga pensionsgrundande inkomster som fastställts för intjänandeåret för samtliga försäkrade som under det året *inte har uppnått riktåldern för pension* och

²⁴ Senaste lydelse 2022:000.

²⁵ Senaste lydelse 2022:000.

²⁶ Senaste lydelse 2022:000.

Beräkningen av den genomsnittliga summan av samtliga fastställda pensionsgrundande inkomster ska utgå från sådana inkomster som de var bestämda den 1 december fastställelseåret.

30 §²⁷

Pensionsgrundande belopp för barnår får tillgodoräknas en förälder endast om

1. föräldern har varit försäkrad och bosatt i Sverige hela intjänandeåret,
2. barnet har varit bosatt i Sverige hela intjänandeåret eller, om barnet inte har levt hela det året, den del av året barnet levt,
3. föräldern har *fyllt högst 65 år* under intjänandeåret, 3. föräldern *inte* har *uppnått riktåldern för pension* under intjänandeåret,
4. föräldern har haft vårdnaden om barnet minst halva intjänandeåret, och
5. föräldern under minst halva intjänandeåret har bott tillsammans med barnet.

41 §²⁸

Överlåtelse enligt 40 § får göras endast om mottagaren

1. under intjänandeåret var gift med eller hade gemensamt barn med överlåtaren,
2. stadigvarande sammanbodde med överlåtaren under intjänandeåret,
3. var bosatt i Sverige hela intjänandeåret,
4. *fyllde högst 65 år* under intjänandeåret, 4. *inte har uppnått riktåldern för pension* under intjänandeåret,
5. under minst halva intjänandeåret bodde tillsammans med barnet, och
6. inte enligt 30–36 §§ för samma år kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för ett annat barn.

52 §²⁹

Med generell jämförelseinkomst avses 75 procent av genomsnittet av samtliga för intjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året har *fyllt högst 65 år*.

Med generell jämförelseinkomst avses 75 procent av genomsnittet av samtliga för intjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året *inte har uppnått riktåldern för pension*.

Beräkningen av genomsnittet av de fastställda pensionsgrundande inkomsterna enligt första stycket ska avse de pensionsgrundande inkomsterna som de var bestämda den 1 december fastställelseåret.

²⁷ Senaste lydelse 2022:000.

²⁸ Senaste lydelse 2022:000.

²⁹ Senaste lydelse 2022:000.

62 kap.

12 §³⁰

Arvsvinster efter personer som avlidit före det år de skulle ha *fyllt 62 år* ska fördelas för året efter dödsfallsåret. Arvsvinster efter personer som avlidit det år de *fyllt eller skulle ha fyllt 62 år eller senare* ska fördelas för dödsfallsåret.

Arvsvinster efter personer som avlidit *fem eller fler år* före det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension* ska fördelas för året efter dödsfallsåret. Arvsvinster efter personer som avlidit *fyra eller färre år före* det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension* ska fördelas för dödsfallsåret.

Vid fördelningen ska det bortses från kvarlevandes pensionsbehållning som härrör från pensionsrätt för året för dödsfallen och därefter.

13 §³¹

Fördelningen av arvsvinster ska först göras efter personer som avlidit före det år de skulle ha *fyllt 62 år*. När den fördelningen skett och pensionsrätt för året före det år fördelningen avser har fastställts, ska arvsvinster efter personer som har avlidit det år de *fyllt eller skulle ha fyllt 62 år eller avlidit senare* fördelas.

Fördelningen av arvsvinster ska först göras efter personer som avlidit *fem eller fler år* före det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension*. När den fördelningen skett och pensionsrätt för året före det år fördelningen avser har fastställts, ska arvsvinster efter personer som har avlidit *fyra eller färre år före* det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension* fördelas.

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 16 års ålder men före 62 års ålder

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 16 års ålder men minst fem år före riktåldern för pension

15 §³²

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit efter det år då de har fyllt 16 år, men före det år de skulle ha *fyllt 62 år*, ska grundas på kvoten mellan

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit efter det år då de har fyllt 16 år, men *minst fem år* före det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension*, ska grundas på kvoten mellan

³⁰ Senaste lydelse 2022:000.

³¹ Senaste lydelse 2022:000.

³² Senaste lydelse 2022:000.

– summan av pensionsbehållningarna för personer som har avlidit under året före det år omräkningen avser och

– summan av pensionsbehållningarna för de personer i samma ålder som levde vid utgången av samma år.

När pensionsbehållningarna bestäms ska det bortses från förändringar efter den 1 december det år fördelningen avser.

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 62 års ålder

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall fyra eller färre år före riktåldern för pension

16 §³³

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 62 år eller senare ska grundas på kvoten mellan

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit fyra eller färre år före det år de skulle ha uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension ska grundas på kvoten mellan

– det beräknade antalet personer som har avlidit det år de uppnått eller skulle ha uppnått samma ålder som den person som beräkningen ska göras för och

– det beräknade antalet kvarlevande personer i samma ålder.

17 §³⁴

För en försäkrad som inte har fyllt 66 år ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av officiell statistik över livslängden hos befolkningen i Sverige under femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 62 års ålder.

För en försäkrad som inte har uppnått riktåldern för pension ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av officiell statistik över livslängden hos befolkningen i Sverige under femårsperioden närmast före det fjärde året före det år personen skulle ha uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension.

Från och med det år den som avses i första stycket fyller 66 år ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av statistiken för femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 65 års ålder.

Från och med det år den som avses i första stycket uppnår riktåldern för pension ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av statistiken för femårsperioden närmast före året före det år personen uppnådde riktåldern för pension.

38 §³⁵

Vid beräkningen av inkomstpension ska hänsyn tas till pensionsbehållning som härrör från pensionsgrundande belopp enligt 60 kap. för plikt-

³³ Senaste lydelse 2022:000.

³⁴ Senaste lydelse 2022:000.

³⁵ Senaste lydelse 2022:000.

Prop. 2021/22:181 tjänstgöring, studier, eller barnår endast om det förvärvsvillkor som anges i andra stycket är uppfyllt.

Förvärvsvillkoret är uppfyllt om det för den försäkrade, senast det år han eller hon *fyller 71 år*, har fastställts pensionsgrundande inkomster som för vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det inkomstbasbelopp som gällde för intjänandeåret.

Förvärvsvillkoret är uppfyllt om det för den försäkrade, senast det *femte året efter att* han eller hon *uppnår riktåldern för pension*, har fastställts pensionsgrundande inkomster som för vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det inkomstbasbelopp som gällde för intjänandeåret.

Omräkning vid 66 års ålder efter tidigt uttag

Omräkning vid uppnådd riktålder för pension vid tidigt uttag

44 §³⁶

För den som har tagit ut inkomstpension före det år då han eller hon *fyllt 66 år*, ska pensionen räknas om från och med det år då den försäkrade uppnår denna ålder om delningstalet ändrats.

För den som har tagit ut inkomstpension före det år då han eller hon *uppnått riktåldern för pension*, ska pensionen räknas om från och med det år då den försäkrade uppnår denna ålder om delningstalet ändrats.

67 kap.

4 §³⁷

Garantipension får tas ut tidigast från och med den månad då den försäkrade *fyller 66 år*.

Garantipension får tas ut tidigast från och med den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

8 §³⁸

Vid beräkningen enligt 7 § ska en så stor andel av tiden i hemlandet tillgodoräknas som svarar mot kvoten mellan

– den tid under vilken den pensionssökande har varit bosatt i Sverige, inräknad den tid som avses i 6 §, från den första ankomsten till landet till och med *det kalenderår då han eller hon fyllde 65 år* och

– hela tidsrymden från det att den pensionssökande första gången kom till Sverige till och med det kalenderår då han eller hon *fyllde 65 år*.

– den tid under vilken den pensionssökande har varit bosatt i Sverige, inräknad den tid som avses i 6 §, från den första ankomsten till landet till och med *kalenderåret före det år då han eller hon uppnådde riktåldern för pension* och

– hela tidsrymden från det att den pensionssökande första gången kom till Sverige till och med året före det kalenderår då han eller hon *uppnådde riktåldern för pension*.

³⁶ Senaste lydelse 2022:000.

³⁷ Senaste lydelse 2022:000.

³⁸ Senaste lydelse 2022:000.

Vid beräkningen ska det bortses från tid för vilken den pensionssökande, vid bosättning i Sverige, har rätt till pension från hemlandet. Prop. 2021/22:181

Tiden mellan 16 och 65 års ålder

Tiden mellan 16 års ålder och året före uppnådd riktålder

11 §³⁹

Vid beräkning av försäkringstid beaktas endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med det kalenderår då han eller hon har fyllt 65 år.

Vid beräkning av försäkringstid beaktas endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med året före det kalenderår då han eller hon uppnår riktåldern för pension.

13 §⁴⁰

För den som omedelbart före den kalendermånad då han eller hon fyllde 66 år hade rätt till hel sjukersättning i form av garantiersättning gäller följande. Om det är förmånligare än en beräkning enligt 5–12 §§, räknas som försäkringstid för garantipension den försäkringstid som legat till grund för beräkning av sjukersättningen.

För den som omedelbart före den kalendermånad då han eller hon uppnådde riktåldern för pension hade rätt till hel sjukersättning i form av garantiersättning gäller följande. Om det är förmånligare än en beräkning enligt 5–12 §§, räknas som försäkringstid för garantipension den försäkringstid som legat till grund för beräkning av sjukersättningen.

Uttag av inkomstgrundad ålderspension från en annan tidpunkt än vid 66 års ålder för den som är född 1958 eller senare

Uttag av inkomstgrundad ålderspension från en annan tidpunkt än vid riktåldern för pension för den som är född 1958 eller 1959

20 b §⁴¹

Om den försäkrade är född 1958 eller senare och har rätt till inkomstpension, ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 66 år.

Om den försäkrade är född 1958 eller 1959 och har rätt till inkomstpension, ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 66 år.

Uttag av inkomstgrundad ålderspension från en annan tidpunkt än vid riktåldern för

³⁹ Senaste lydelse 2022:000.

⁴⁰ Senaste lydelse 2022:000.

⁴¹ Senaste lydelse 2022:000.

20 c §

Om den försäkrade är född 1960 eller senare och har rätt till inkomstpension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

74 kap.

7 §

Äldreförsörjningsstöd kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år.	Äldreförsörjningsstöd kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade uppnår riktåldern för pension.
--	---

Äldreförsörjningsstöd lämnas från och med den månad då rätt till förmånen har inträtt, dock tidigast från och med ansökningsmånaden.

74 a kap.

7 §

Inkomstpensionstillägg lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år.	Inkomstpensionstillägg lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade uppnår riktåldern för pension.
---	--

8 §

Det som föreskrivs om allmän ålderspension i 56 kap. i fråga om förmåns-
tid i 4, 5 och 7 §§, ökat uttag i 9 §, återkallelse och minskning av uttag i
10 § och omräkning i 13 § ska även gälla inkomstpensionstillägg.

Inkomstpensionstillägg får läm- nas utan ansökan från och med den månad den försäkrade fyller 66 år om den försäkrade fick hel sjuker- sättning omedelbart före den måna- den.	Inkomstpensionstillägg får läm- nas utan ansökan från och med den månad den försäkrade uppnår rikt- åldern för pension om den försäk- rade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.
---	--

12 §

Om den försäkrade har rätt till inkomstpension eller tilläggspen- sion ska beräkningsunderlaget all- tid bestämmas som om inkomst- pensionen och tilläggspensionen hade börjat lyftas den kalender- månad då den försäkrade fyller 66 år. Om sådant garantitillägg lämnas	Om den försäkrade har rätt till inkomstpension eller tilläggspen- sion ska beräkningsunderlaget all- tid bestämmas som om inkomst- pensionen och tilläggspensionen hade börjat lyftas den kalender- månad då den försäkrade uppnår riktåldern för pension. Om sådant
--	---

som avses i 63 kap. 18 och 19 §§ och inkomstpension eller tilläggs-pension har tagits ut före den kalendermånad då den försäkrade *fyllde 66 år* ska, när beräkningsunderlaget bestäms, detta tillägg ökas på motsvarande sätt som hel årlig tilläggs-pension har minskats enligt 63 kap. 20 §.

garantitillägg lämnas som avses i 63 kap. 18 och 19 §§ och inkomstpension eller tilläggs-pension har tagits ut före den kalendermånad då den försäkrade uppnått *riktåldern för pension* ska, när beräkningsunderlaget bestäms, detta tillägg ökas på motsvarande sätt som hel årlig tilläggs-pension har minskats enligt 63 kap. 20 §.

Vidare ska

– det som föreskrivs om garantipension i fråga om obetalda avgifter i 67 kap. 18 § tillämpas på inkomstpensionstillägg för en försäkrad som är född 1938 eller senare, och

– det som föreskrivs i 66 kap. 7 § och 67 kap. 19 § om garantipension i fråga om överföring av pensionsrättigheter enligt lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna tillämpas på inkomstpensionstillägg.

77 kap. 18 §⁴²

Efterlevandepension och efterlevandestöd lämnas till och med den månad då rätten till förmånen upphör. Dock lämnas följande förmåner längst till och med månaden före den då den efterlevande *fyller 66 år*:

Efterlevandepension och efterlevandestöd lämnas till och med den månad då rätten till förmånen upphör. Dock lämnas följande förmåner längst till och med månaden före den då den efterlevande *uppnår riktåldern för pension*:

1. omställningspension,
2. garantipension till omställningspension, och
3. änkepension i form av 90-procentstillägg.

81 kap. 4 §⁴³

Garantipension till omställningspension ska beräknas med hänsyn till den försäkringstid som kan tillgodoräknas för den avlidne till och med året före dödsfallet (faktisk försäkringstid).

Som försäkringstid för garantipension till omställningspension ska tid tillgodoräknas även från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha *fyllt 65 år* (framtida försäkringstid).

Som försäkringstid för garantipension till omställningspension ska tid tillgodoräknas även från och med det år då dödsfallet inträffade till och med *året före* det år då den avlidne skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension* (framtida försäkringstid).

⁴² Senaste lydelse 2022:000.

⁴³ Senaste lydelse 2022:000.

7 §⁴⁴

Om det för den avlidne inte kan tillgodoräknas försäkringstid med minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet gäller följande.

Den framtida försäkringstiden ska beräknas som produkten av

– tidsperioden från och med året för dödsfallet till och med det år då den avlidne skulle ha <i>fyllt 65 år</i> , och	– tidsperioden från och med året för dödsfallet till och med <i>året före</i> det år då den avlidne skulle ha <i>uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension</i> , och
--	---

– kvoten mellan den försäkringstid som kan tillgodoräknas den avlidne från och med det år han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet och fyra femtedelar av hela den faktiska tidsperioden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet.

Vid beräkningen ska försäkringstiden sättas ned till närmaste hela antal månader.

82 kap.

1 §⁴⁵

I detta kapitel finns inledande bestämmelser i 2 och 3 §§.

Vidare finns bestämmelser om

– efterlevandepensionsunderlag efter avlidna som var födda 1938 eller senare i 4–8 §§,

– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före <i>66 års ålder</i> i 9–19 §§,	– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före <i>det år då de skulle ha uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension</i> i 9–19 §§,
--	---

– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter <i>66 års ålder</i> i 20 och 21 §§, och	– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter <i>att ha uppnått riktåldern för pension</i> i 20 och 21 §§, och
--	---

– efterlevandepensionsunderlag efter avlidna som var födda 1937 eller tidigare i 22–26 §§.

4 §⁴⁶

Till grund för beräkning av efterlevandepension efter avlidna som var födda 1938 eller senare ska läggas den avlidnes

– faktiska pensionsbehållning, och

– antagna pensionsbehållning.

Pensionsbehållning beräknas på olika sätt beroende på om dödsfallet	Pensionsbehållning beräknas på olika sätt beroende på om dödsfallet
---	---

⁴⁴ Senaste lydelse 2022:000.

⁴⁵ Senaste lydelse 2022:000.

⁴⁶ Senaste lydelse 2022:000.

inträffat före eller efter 66 års ålder. inträffat före eller efter *uppnådd riktålder för pension.* Prop. 2021/22:181

6 §⁴⁷

Om den avlidne har tagit ut inkomstpension före den månad då han eller hon *fyllt* eller skulle ha *fyllt 66 år* (tidigt uttag) gäller vid beräkning av den faktiska pensionsbehållningen det som anges i andra stycket.

Om den avlidne har tagit ut inkomstpension före den månad då han eller hon *uppnått* eller skulle ha *uppnått riktåldern för pension* (tidigt uttag) gäller vid beräkning av den faktiska pensionsbehållningen det som anges i andra stycket.

Oavsett när dödsfallet inträffar ska den avlidnes pensionsbehållning, beräknad som om något uttag av inkomstpension inte hade gjorts, läggas till grund för beräkningen av faktisk pensionsbehållning.

7 §⁴⁸

Med antagen pensionsbehållning avses ett belopp som enligt 14–19 §§ kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha *fyllt 65 år*.

Med antagen pensionsbehållning avses ett belopp som enligt 14–19 §§ kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med *året före* det år då den avlidne skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension.*

8 §⁴⁹

Efterlevandepensionsunderlaget ska beräknas som kvoten mellan

– summan av faktisk pensionsbehållning och antagen pensionsbehållning och

– det delningstal som enligt 62 kap. 34–37 §§ ska tillämpas för beräkning av inkomstpension för försäkrade som i januari det år dödsfallet inträffade *fyllde 66 år*.

– det delningstal som enligt 62 kap. 34–37 §§ ska tillämpas för beräkning av inkomstpension för försäkrade som i januari det år dödsfallet inträffade *uppnådde riktåldern för pension.*

14 §⁵⁰

En antagen pensionsbehållning ska beräknas för den avlidne enligt 15–19 §§ om

1. dödsfallet har inträffat före det år då den avlidne skulle ha *fyllt 66 år*, och

1. dödsfallet har inträffat före det år då den avlidne skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension*, och

⁴⁷ Senaste lydelse 2022:000.

⁴⁸ Senaste lydelse 2022:000.

⁴⁹ Senaste lydelse 2022:000.

⁵⁰ Senaste lydelse 2022:000.

2. pensionsrätt för inkomstpension enligt 61 kap. har fastställts för den avlidne för minst tre av de fem kalenderåren närmast före året för dödsfallet.

16 §⁵¹

Den antagna pensionsbehållningen ska motsvara summan av de årliga pensionsrätter som kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha *fyllt 65 år*.

Den antagna pensionsbehållningen ska motsvara summan av de årliga pensionsrätter som kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med *året före* det år då den avlidne skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension*.

20 §⁵²

Om dödsfallet inträffat efter det år då den avlidne *fyllde 66 år* ska till grund för beräkning av efterlevandepension läggas den avlidnes faktiska pensionsbehållning, beräknad enligt 9–13 §§, som tjänats in till och med det år då den avlidne *fyllde 65 år*.

Om dödsfallet inträffat efter det år då den avlidne *uppnådde riktåldern för pension* ska till grund för beräkning av efterlevandepension läggas den avlidnes faktiska pensionsbehållning, beräknad enligt 9–13 §§, som tjänats in till och med *året före* det år då den avlidne *uppnådde riktåldern för pension*.

21 §⁵³

Den faktiska pensionsbehållningen enligt 20 § ska räknas om med förändringar av inkomstindex enligt 58 kap. 10–12 §§ fram till ingången av det år den avlidne *fyllde 66 år*.

Den faktiska pensionsbehållningen enligt 20 § ska räknas om med förändringar av inkomstindex enligt 58 kap. 10–12 §§ fram till ingången av det år den avlidne *uppnådde riktåldern för pension*.

Från och med årsskiftet därefter ska den faktiska pensionsbehållningen följsamhetsindexeras. Det görs genom att den räknas om i enlighet med 62 kap. 42 och 43 §§ till ingången av det år då dödsfallet inträffade.

84 kap.

6 §⁵⁴

Änkepension till en änka som är född 1945 eller senare lämnas med ett belopp som motsvarar det som skulle ha lämnats till kvinnan om mannen hade avlidit vid utgången av 1989. Änkepensionen ska för år räknat motsvara

1. 40 procent eller, om det efter den avlidne finns barn som har rätt till barnpension efter honom enligt 78 kap., 35 procent av

⁵¹ Senaste lydelse 2022:000.

⁵² Senaste lydelse 2022:000.

⁵³ Senaste lydelse 2022:000.

⁵⁴ Senaste lydelse 2022:000.

- a) hel förtidspension enligt 7 § för den avlidne, eller
 b) tilläggspension i form av ålderspension enligt 7 § för den avlidne, och
 2. för tid före den månad då 2. för tid före den månad då
 änkan *fyller 66 år*, 90 procent av änkan *uppnår riktåldern för pen-*
 det prisbasbelopp som gällde för *sion*, 90 procent av det prisbas-
 dödsfallsåret (90-procentstillägg). belopp som gällde för dödsfallsåret
 (90-procentstillägg).

16 §⁵⁵

Om en änka som är född 1954 eller senare har rätt till änkepension och för samma månad får inkomstgrundad ålderspension, lämnas änkepensionen endast i den utsträckning den, efter eventuell samordning med omställningspension enligt 77 kap. 12 §, överstiger ålderspensionen.

Inkomstpension och premiepension ska i detta sammanhang beräknas som om änkan endast hade tillgodoräknats pensionsrätt för inkomstpension och som om denna pensionsrätt hade utgjort 18,5 procent av pensionsunderlaget.

Om änkan tar ut inkomstpension vid en senare tidpunkt än från och med den månad då hon *fyllde 66 år* ska hänsyn tas till den inkomstgrundade ålderspension som skulle ha betalats ut om hon haft rätt till sådan pension från och med den månaden.

Om änkan tar ut inkomstpension vid en senare tidpunkt än från och med den månad då hon har *uppnått riktåldern för pension* ska hänsyn tas till den inkomstgrundade ålderspension som skulle ha betalats ut om hon haft rätt till sådan pension från och med den månaden.

Om pensionsrätt till följd av bristande eller underlåten avgiftsbetalning inte har tillgodoräknats eller minskats, ska hänsyn tas till den inkomstpension som skulle ha betalats ut om full avgift hade betalats.

101 kap.

6 §⁵⁶

Följande förmåner kan inte ligga till grund för bostadstillägg:

1. ålderspension för tid före den månad då den försäkrade *fyller 66 år*,
1. ålderspension för tid före den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*,
2. änkepension för tid från och med den månad då änkan *fyller 66 år*, och
2. änkepension för tid från och med den månad då änkan *uppnår riktåldern för pension*, och
3. änkepension till en änka som är född 1945 eller senare på grund av dödsfall efter 2002.

102 kap.

16 a §⁵⁷

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålders-

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålders-

⁵⁵ Senaste lydelse 2022:000.

⁵⁶ Senaste lydelse 2022:000.

⁵⁷ Senaste lydelse 2022:000.

pension eller motsvarande utländsk förmån, *fyller 66 år* är reduceringsinkomsten summan av

pension eller motsvarande utländsk förmån, *uppnår riktåldern för pension* är reduceringsinkomsten summan av

1. 93 procent av den inkomstgrundade ålderspensionen,
 2. garantipension och änkepension,
 3. 93 procent av den pension och invaliditetsförmån som lämnas enligt utländsk lagstiftning,
 4. inkomst av kapital enligt 7 § 3,
 5. del av förmögenhet enligt 7 § 4,
 6. 93 procent av de delar av den bidragsgrundande inkomsten som består av arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229),
 7. 93 procent av de delar av den inkomst enligt 15 § som, bortsett från att skatteplikt inte föreligger, är av motsvarande slag som arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen, och
 8. 93 procent av övriga delar av den bidragsgrundande inkomsten, minskad med ett fribelopp enligt 17 §.
- Inkomst enligt första stycket 6 och 7 ska endast beaktas till den del den överstiger 24 000 kronor.

18 §⁵⁸

Om den försäkrade får sjukersättning eller aktivitetsersättning eller motsvarande utländsk förmån ska i stället för vad som anges i 17 § ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar garantinivån för hel sådan ersättning enligt 35 kap. 18 respektive 19 §. Detta gäller dock längst till och med månaden före den då den försäkrade *fyller 66 år*.

Om den försäkrade får sjukersättning eller aktivitetsersättning eller motsvarande utländsk förmån ska i stället för vad som anges i 17 § ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar garantinivån för hel sådan ersättning enligt 35 kap. 18 respektive 19 §. Detta gäller dock längst till och med månaden före den då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

22 §⁵⁹

Till och med månaden före den månad då den försäkrade *fyller 66 år* beaktas vid beräkning av bostadstillägg 96 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift.

Till och med månaden före den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension* beaktas vid beräkning av bostadstillägg 96 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift.

Om bostadskostnaden överstiger de belopp som anges i första stycket beaktas 70 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till 7 500 kronor för den som är ogift och 3 750 kronor för den som är gift.

⁵⁸ Senaste lydelse 2022:000.

⁵⁹ Senaste lydelse 2022:000.

För var och en av makar ska bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad. Prop. 2021/22:181

22 a §⁶⁰

Från och med den månad en försäkrad *fyller 66* år beaktas vid beräkning av bostadstillägg hela bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 3 000 kronor för den som är ogift och 1 500 kronor för den som är gift.

Från och med den månad en försäkrad *uppnår riktåldern för pension* beaktas vid beräkning av bostadstillägg hela bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 3 000 kronor för den som är ogift och 1 500 kronor för den som är gift.

Om bostadskostnaden överstiger de belopp som anges i första stycket beaktas 90 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift. Därutöver beaktas 70 procent av bostadskostnaden per månad mellan 5 001 kronor och 7 000 kronor för den som är ogift och mellan 2 501 kronor och 3 500 kronor för den som är gift. Vidare beaktas 50 procent av bostadskostnaden per månad mellan 7 001 kronor och 7 500 kronor för den som är ogift och mellan 3 501 kronor och 3 750 kronor för den som är gift.

För var och en av makar ska bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

Ett belopp om 740 kronor för den som är ogift och 370 kronor för den som är gift ska läggas till den bostadskostnad som har beaktats enligt första–tredje styckena och 23 §.

25 a §⁶¹

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension eller motsvarande utländsk förmån, *fyller 66* år ska sådan reduceringsinkomst som avses i 21 § vara 62 procent av inkomsten.

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension eller motsvarande utländsk förmån, *uppnår riktåldern för pension* ska sådan reduceringsinkomst som avses i 21 § vara 62 procent av inkomsten.

29 §⁶²

Vid tillämpning av 26 § ska följande inkomster beaktas:

1. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 1 och 2 efter avdrag för den skatte- och avgiftssats som följer av tillämplig skattetablell enligt 55 kap. 6 och 8 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244). Om det för den försäkrade inte kan beslutas någon tillämplig skattetablell ska den skatte- och avgiftssats användas som följer av den skattetablell som skulle ha varit tillämplig om sådant beslut hade kunnat fattas.

2. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 3 efter avdrag med 30 procent.

⁶⁰ Senaste lydelse 2022:000.

⁶¹ Senaste lydelse 2022:000.

⁶² Senaste lydelse 2022:000.

3. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 4.

4. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 7 § 5. När det gäller sådan del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 97 kap. 13 § 1 ska den inkomsten tas upp efter avdrag för de skatter och avgifter som följer av bestämmelserna i 1 och 2 om inkomsten inte hade undantagits från beskattning i Sverige på grund av 3 kap. 9–13 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) eller skatteavtal.

5. Bostadstillägg enligt 21 §.

Från och med den månad en försäkrad *fyller 66 år* ska arbetsinkomst som avses i 16 a § 6 och 7 beaktas i sin helhet till den del inkomsten, före avdrag för skatte- och avgiftssats, överstiger 24 000 kronor.

Från och med den månad en försäkrad *uppnår riktåldern för pension* ska arbetsinkomst som avses i 16 a § 6 och 7 beaktas i sin helhet till den del inkomsten, före avdrag för skatte- och avgiftssats, överstiger 24 000 kronor.

103 c kap.

8 §⁶³

Boendetillägg lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *fyller 66 år*.

Boendetillägg lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2025.

2. Lagen tillämpas första gången för förmåner som avser tid från och med den 1 januari 2026.

3. Bestämmelsen om inkomstindex i 58 kap. 11 § i den nya lydelsen tillämpas dock första gången vid beräkning av det inkomstindex som ska gälla från och med den 1 januari 2028.

4. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2026.

5. Äldre föreskrifter om försäkringstid i 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§ gäller fortfarande för försäkringsfall som fastställs till tid före den 1 januari 2026.

6. Äldre föreskrifter om beräkningsunderlag för inkomstgrundad efterlevandepension gäller fortfarande för dödsfall som har inträffat före den 1 januari 2026.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Prop. 2021/22:181

Härigenom föreskrivs att 9 b § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 b §¹

Insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har fyllt 65 år endast om

1. insatsen har beviljats innan han eller hon har fyllt 65 år, eller

2. ansökan om sådan insats inkommer till kommunen senast dagen före 65-årsdagen och därefter blir beviljad.

Insatser enligt 9 § 2 får dock inte utökas efter det att den insatsberättigade har fyllt 65 år.

Insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har fyllt 66 år endast om

1. insatsen har beviljats innan han eller hon har fyllt 66 år, eller

2. ansökan om sådan insats inkommer till kommunen senast dagen före 66-årsdagen och därefter blir beviljad.

Insatser enligt 9 § 2 får dock inte utökas efter det att den insatsberättigade har fyllt 66 år.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2000:1030.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att 9 b § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.3

Föreslagen lydelse

9 b §¹

Insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har *fyllt 66 år* endast om

1. insatsen har beviljats innan han eller hon har *fyllt 66 år*, eller

2. ansökan om sådan insats inkommer till kommunen senast dagen före *66-årsdagen* och därefter blir beviljad.

Insatser enligt 9 § 2 får dock inte utökas efter det att den insatsberättigade har *fyllt 66 år*.

Insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har *uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken* endast om

1. insatsen har beviljats innan han eller hon har *uppnått riktåldern för pension*, eller

2. ansökan om sådan insats inkommer till kommunen senast dagen före *den dag när riktåldern för pension uppnås* och därefter blir beviljad.

Insatser enligt 9 § 2 får dock inte utökas efter det att den insatsberättigade har *uppnått riktåldern för pension*.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före ikraftträdandet.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Prop. 2021/22:181

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkringen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §¹

Ersättning lämnas under längst 300 dagar (ersättningsperiod). Till en sökande som dag 300 i ersättningsperioden är förälder till barn under 18 år lämnas dock ersättning under längst 450 dagar.

När det bestäms hur många dagar av ersättningsperioden som har förbrukats ska dag då den sökande fått aktivitetsstöd för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program jämföras med ersättningsdag enligt denna lag. Dagar före den 1 oktober 2007 beaktas inte.

Om den sökande omedelbart före inträdet i en arbetslöshetskassa har fått ersättning från en annan arbetslöshetskassa, räknas ersättningsdagar i den andra kassan in i ersättningsperioden.

Rätten till dagpenning upphör vid månadsskiftet före den månad då den arbetslöse fyller 65 år.	Rätten till dagpenning upphör vid månadsskiftet före den månad då den arbetslöse fyller 66 år.
--	--

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2012:413.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.5

Föreslagen lydelse

22 §¹

Ersättning lämnas under längst 300 dagar (ersättningsperiod). Till en sökande som dag 300 i ersättningsperioden är förälder till barn under 18 år lämnas dock ersättning under längst 450 dagar.

När det bestäms hur många dagar av ersättningsperioden som har förbrukats ska dag då den sökande fått aktivitetsstöd för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program jämföras med ersättningsdag enligt denna lag. Dagar före den 1 oktober 2007 beaktas inte.

Om den sökande omedelbart före inträdet i en arbetslöshetskassa har fått ersättning från en annan arbetslöshetskassa, räknas ersättningsdagar i den andra kassan in i ersättningsperioden.

Rätten till dagpenning upphör vid månadskiftet före den månad då den arbetslöse fyller 66 år.

Rätten till dagpenning upphör vid månadskiftet före den månad då den arbetslöse uppnår riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före ikraftträdandet.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs att 34 och 36 §§ lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

34 §¹

Rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa har var och en som vid ansökningstillfället förvärvsarbetar och uppfyller villkoren i kassans stadgar om arbete inom kassans verksamhetsområde. Även den som vid ansökningstillfället inte arbetar har rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa, om han eller hon uppfyllde villkoren när han eller hon senast arbetade.

Den som är medlem i en annan arbetslöshetskassa har dock inte rätt att bli medlem.

Rätten att bli medlem gäller till månadskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap fyller 65 år.

Rätten att bli medlem gäller till månadskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap fyller 66 år.

36 §

Medlemskapet i en arbetslöshetskassa upphör utan uppsägning den dag medlemmen fyller 65 år.

Medlemskapet i en arbetslöshetskassa upphör utan uppsägning den dag medlemmen fyller 66 år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2018:108.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs att 34 och 36 §§ lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.7

Föreslagen lydelse

34 §¹

Rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa har var och en som vid ansökningstillfället förvärvat arbetat och uppfyller villkoren i kassans stadgar om arbete inom kassans verksamhetsområde. Även den som vid ansökningstillfället inte arbetat har rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa, om han eller hon uppfyllde villkoren när han eller hon senast arbetade.

Den som är medlem i en annan arbetslöshetskassa har dock inte rätt att bli medlem.

Rätten att bli medlem gäller till månadskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap fyller 66 år.

Rätten att bli medlem gäller till månadskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap uppnår riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.

36 §²

Medlemskapet i en arbetslöshetskassa upphör utan uppsägning den dag medlemmen fyller 66 år.

Medlemskapet i en arbetslöshetskassa upphör utan uppsägning den dag medlemmen uppnår riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2022:000.

² Senaste lydelse 2022:000.

2.9 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) Prop. 2021/22:181

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 36 § och 63 kap. 3 a § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap. 36 §²

Debiterade egenavgifter ska dras av till den del de avser inkomster i inkomstslaget tjänst. Om avgifterna sätts ned, ska motsvarande belopp tas upp i inkomstslaget det beskattningsår då debiteringen ändras.

Vidare ska ett avdrag göras för egenavgifterna för beskattningsåret med högst 25 procent av ett underlag som beräknas enligt tredje stycket. Avdraget ska dock vara högst 20 procent om den skattskyldige antingen vid beskattningsårets ingång fyllt 65 år eller då inte fyllt 65 år men under hela året fått hel ålderspension eller dött under året. Avdraget ska återföras till beskattning det följande beskattningsåret.

Vidare ska ett avdrag göras för egenavgifterna för beskattningsåret med högst 25 procent av ett underlag som beräknas enligt tredje stycket. Avdraget ska dock vara högst 20 procent om den skattskyldige antingen vid beskattningsårets ingång fyllt 66 år eller då inte fyllt 66 år men under hela året fått hel ålderspension eller dött under året. Avdraget ska återföras till beskattning det följande beskattningsåret.

Underlaget utgörs av sådana intäkter i inkomstslaget tjänst som enligt 59 kap. 14 och 20 §§ socialförsäkringsbalken är inkomst av annat förvärvsarbete, minskade med andra kostnader som ska dras av från dessa intäkter än sådant avdrag som avses i andra stycket och med sjuk- och rehabiliteringspenning och liknande ersättningar som avses i 59 kap. 14 § 4 samma balk.

Nuvarande lydelse

63 kap. 3 a §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2012:90.

Prop. 2021/22:181	<u>Fastställd förvärvsinkomst</u>	<u>Särskilt belopp</u>
	överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
	överstiger 0,91 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	överstiger 1,11 men inte 1,965 prisbasbelopp	0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	överstiger 1,965 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,333 prisbasbelopp ökat med 19,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	39,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,212 prisbasbelopp
	överstiger 3,11 men inte 3,24 prisbasbelopp	49,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,523 prisbasbelopp
	överstiger 3,24 men inte 5,53 prisbasbelopp	0,325 prisbasbelopp ökat med 23,3 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	överstiger 5,53 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,441 prisbasbelopp ökat med 21,2 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	överstiger 7,88 men inte 8,08 prisbasbelopp	1,104 prisbasbelopp ökat med 12,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	överstiger 8,08 men inte 11,48 prisbasbelopp	2,139 prisbasbelopp
	överstiger 11,48 men inte 12,8 prisbasbelopp	9,257 prisbasbelopp minskat med 62 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	överstiger 12,8 men inte 13,54 prisbasbelopp	1,32 prisbasbelopp
	överstiger 13,54 men inte 36,54 prisbasbelopp	2,097 prisbasbelopp minskat med 5,74 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

63 kap.**3 a §³**

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 66 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

<u>Fastställd förvärvsinkomst</u>	<u>Särskilt belopp</u>
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
överstiger 0,91 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,11 men inte 1,965 prisbasbelopp	0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,965 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,333 prisbasbelopp ökat med 19,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	39,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,212 prisbasbelopp
överstiger 3,11 men inte 3,24 prisbasbelopp	49,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,523 prisbasbelopp
överstiger 3,24 men inte 5,53 prisbasbelopp	0,325 prisbasbelopp ökat med 23,3 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 5,53 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,441 prisbasbelopp ökat med 21,2 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte 8,08 prisbasbelopp	1,104 prisbasbelopp ökat med 12,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 8,08 men inte 11,48 prisbasbelopp	2,139 prisbasbelopp

³ Senaste lydelse 2021:1160.

Prop. 2021/22:181	överstiger 11,48 men inte 12,8 prisbasbelopp	9,257 prisbasbelopp minskat med 62 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	överstiger 12,8 men inte 13,54 prisbasbelopp	1,32 prisbasbelopp
	överstiger 13,54 men inte 36,54 prisbasbelopp	2,097 prisbasbelopp minskat med 5,74 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2022.

2.10 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) Prop. 2021/22:181

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 36 § och 63 kap. 3 a § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.9

Föreslagen lydelse

12 kap.

36 §²

Debiterade egenavgifter ska dras av till den del de avser inkomster i inkomstslaget tjänst. Om avgifterna sätts ned, ska motsvarande belopp tas upp i inkomstslaget det beskattningsår då debiteringen ändras.

Vidare ska ett avdrag göras för egenavgifterna för beskattningsåret med högst 25 procent av ett underlag som beräknas enligt tredje stycket. Avdraget ska dock vara högst 20 procent om den skattskyldige antingen vid beskattningsårets ingång fyllt 66 år eller då inte fyllt 66 år men under hela året fått hel ålderspension eller dött under året. Avdraget ska återföras till beskattning det följande beskattningsåret.

Vidare ska ett avdrag göras för egenavgifterna för beskattningsåret med högst 25 procent av ett underlag som beräknas enligt tredje stycket. Avdraget ska dock vara högst 20 procent om den skattskyldige antingen vid beskattningsårets ingång fyllt 67 år eller då inte fyllt 67 år men under hela året fått hel ålderspension eller dött under året. Avdraget ska återföras till beskattning det följande beskattningsåret.

Underlaget utgörs av sådana intäkter i inkomstslaget tjänst som enligt 59 kap. 14 och 20 §§ socialförsäkringsbalken är inkomst av annat förvärvsarbete, minskade med andra kostnader som ska dras av från dessa intäkter än sådant avdrag som avses i andra stycket och med sjuk- och rehabiliteringspenning och liknande ersättningar som avses i 59 kap. 14 § 4 samma balk.

Lydelse enligt lagförslag 2.9

63 kap.

3 a §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 66 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2022:000.

Prop. 2021/22:181	<u>Fastställd förvärvsinkomst</u>	<u>Särskilt belopp</u>
	överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
	överstiger 0,91 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	överstiger 1,11 men inte 1,965 prisbasbelopp	0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	överstiger 1,965 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,333 prisbasbelopp ökat med 19,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	39,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,212 prisbasbelopp
	överstiger 3,11 men inte 3,24 prisbasbelopp	49,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,523 prisbasbelopp
	överstiger 3,24 men inte 5,53 prisbasbelopp	0,325 prisbasbelopp ökat med 23,3 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	överstiger 5,53 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,441 prisbasbelopp ökat med 21,2 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	överstiger 7,88 men inte 8,08 prisbasbelopp	1,104 prisbasbelopp ökat med 12,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	överstiger 8,08 men inte 11,48 prisbasbelopp	2,139 prisbasbelopp
	överstiger 11,48 men inte 12,8 prisbasbelopp	9,257 prisbasbelopp minskat med 62 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
	överstiger 12,8 men inte 13,54 prisbasbelopp	1,32 prisbasbelopp
	överstiger 13,54 men inte 36,54 prisbasbelopp	2,097 prisbasbelopp minskat med 5,74 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

63 kap.**3 a §**

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 67 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

<u>Fastställd förvärvsinkomst</u>	<u>Särskilt belopp</u>
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
överstiger 0,91 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,11 men inte 1,965 prisbasbelopp	0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,965 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,333 prisbasbelopp ökat med 19,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	39,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,212 prisbasbelopp
överstiger 3,11 men inte 3,24 prisbasbelopp	49,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,523 prisbasbelopp
överstiger 3,24 men inte 5,53 prisbasbelopp	0,325 prisbasbelopp ökat med 23,3 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 5,53 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,441 prisbasbelopp ökat med 21,2 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte 8,08 prisbasbelopp	1,104 prisbasbelopp ökat med 12,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 8,08 men inte 11,48 prisbasbelopp	2,139 prisbasbelopp
överstiger 11,48 men inte 12,8 prisbasbelopp	9,257 prisbasbelopp minskat med 62 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

Prop. 2021/22:181 överstiger 12,8 men inte 13,54 1,32 prisbasbelopp
prisbasbelopp

överstiger 13,54 men inte 36,54 2,097 prisbasbelopp minskat med
prisbasbelopp 5,74 procent av den fastställda för-
värvsinkomsten

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2025.

2.11 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Prop. 2021/22:181

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 27 §, 3 kap. 15 och 18 §§ och rubrikerna närmast före 2 kap. 27 § och 3 kap. 15 § socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Avgifter för personer som har fyllt 65 år

Avgifter för personer som har fyllt 66 år

27 §

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 65 år *skall* bara ålderspensionsavgiften betalas.

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 66 år *ska* bara ålderspensionsavgiften betalas.

3 kap.

Avgifter för personer som har fyllt 65 år

Avgifter för personer som har fyllt 66 år

15 §¹

Den som vid ingången av beskattningsåret har fyllt 65 år ska bara betala ålderspensionsavgiften.

Den som vid ingången av beskattningsåret har fyllt 66 år ska bara betala ålderspensionsavgiften.

18 §²

Vid beräkning av egenavgifter ska avdrag göras med 7,5 procent av avgiftsunderlaget, dock högst med 15 000 kronor per år. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften enligt 13 §.

Första stycket gäller bara

1. till den del avgiftsunderlaget utgörs av avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet,

2. om den del av avgiftsunderlaget som utgörs av avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet överstiger 40 000 kronor, och

3. om den avgiftsskyldige vid ingången av beskattningsåret inte har fyllt 65 år och inte bara ska betala ålderspensionsavgiften enligt 16 §.

3. om den avgiftsskyldige vid ingången av beskattningsåret inte har fyllt 66 år och inte bara ska betala ålderspensionsavgiften enligt 16 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

¹ Senaste lydelse 2011:1257.

² Senaste lydelse 2015:474.

- Prop. 2021/22:181
2. Bestämmelsen i 2 kap. 27 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på ersättning som betalas efter den 31 december 2022.
 3. Bestämmelsen i 3 kap. 15 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på inkomster som uppbärs efter den 31 december 2022. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter ikraftträdandet ska, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 31 december 2022 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.
 4. Bestämmelsen i 3 kap. 18 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på beskattningsår som påbörjas efter den 31 december 2022.

2.12 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Prop. 2021/22:181

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 27 §, 3 kap. 15 och 18 §§ och rubrikerna närmast före 2 kap. 27 § och 3 kap. 15 § socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.11

Föreslagen lydelse

2 kap.

Avgifter för personer som har fyllt 66 år

Avgifter för personer som har fyllt 67 år

27 §¹

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 66 år ska bara ålderspensionsavgiften betalas.

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 67 år ska bara ålderspensionsavgiften betalas.

3 kap.

Avgifter för personer som har fyllt 66 år

Avgifter för personer som har fyllt 67 år

15 §²

Den som vid ingången av beskattningsåret har fyllt 66 år ska bara betala ålderspensionsavgiften.

Den som vid ingången av beskattningsåret har fyllt 67 år ska bara betala ålderspensionsavgiften.

18 §³

Vid beräkning av egenavgifter ska avdrag göras med 7,5 procent av avgiftsunderlaget, dock högst med 15 000 kronor per år. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften enligt 13 §.

Första stycket gäller bara

1. till den del avgiftsunderlaget utgörs av avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet,

2. om den del av avgiftsunderlaget som utgörs av avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet överstiger 40 000 kronor, och

3. om den avgiftsskyldige vid ingången av beskattningsåret inte har fyllt 66 år och inte bara ska betala ålderspensionsavgiften enligt 16 §.

3. om den avgiftsskyldige vid ingången av beskattningsåret inte har fyllt 67 år och inte bara ska betala ålderspensionsavgiften enligt 16 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Bestämmelsen i 2 kap. 27 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på ersättning som betalas efter den 31 december 2025.

¹ Senaste lydelse 2022:000.

² Senaste lydelse 2022:000.

³ Senaste lydelse 2022:000.

Prop. 2021/22:181 3. Bestämmelsen i 3 kap. 15 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på inkomster som uppbärs efter den 31 december 2025. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter ikraftträdandet ska, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 31 december 2025 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.

4. Bestämmelsen i 3 kap. 18 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på beskattningsår som påbörjas efter den 31 december 2025.

2.13 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Prop. 2021/22:181

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 7 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §¹

Kommuner får utan föregående individuell behovsprövning tillhandahålla servicetjänster åt personer som fyllt 68 år.

Kommuner får utan föregående individuell behovsprövning tillhandahålla servicetjänster åt personer som fyllt 69 år.

Med servicetjänster avses tjänster som är avsedda att förebygga skador, olycksfall eller ohälsa och som inte utgör personlig omvårdnad.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 68 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2019:650.

2.14 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 23, 30 och 32 §§ lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

23 §

För en änka som avses i 21 § krävs för rätt till 90-procentstillägg enligt 83 kap. 2 § 2 socialförsäkringsbalken att hon hade rätt till sådant tillägg för december 2010.

Om änkepension, som dragits in på grund av att änkan ingått ett nytt äktenskap, ska börja betalas ut på nytt sedan detta upplösts ska änkan anses ha haft rätt till 90-procentstillägg för december 2010, om hon inte fått tillägget enbart på grund av det nya äktenskapet.

En änka som avses i 21 § och som har fyllt 65 år har inte rätt till 90-procentstillägg.

En änka som avses i 21 § och som har fyllt 66 år har inte rätt till 90-procentstillägg.

30 §

Har rätt till folkpension i form av änkepension uppkommit på grund av ett dödsfall som inträffat före 1990, ska änkan för tid efter 2002 ha rätt till garantipension till änkepension under de förutsättningar och i den utsträckning som följer av bestämmelserna i 15, 18, 19 och 33–46 §§.

En änka, som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon fyller 65 år rätt till garantipension till änkepension om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige.

En änka, som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon fyller 66 år rätt till garantipension till änkepension om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige.

32 §

En änka, som avses i 31 § och som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon fyller 65 år rätt till garantipension till änkepension, om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige och

En änka, som avses i 31 § och som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon fyller 66 år rätt till garantipension till änkepension, om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige och

1. har vårdnaden om och stadigvarande sammanbor med barn under 16 år, som vid makens död stadigvarande vistades i makarnas hem eller hos änkan, eller

2. vid makens död hade fyllt 36 år och varit gift med den avlidne i minst fem år. Prop. 2021/22:181

Om villkoret i första stycket 1 inte längre är uppfyllt, upphör rätten till garantipension till änkepension enligt den punkten. Vid bedömningen av rätten till garantipension enligt första stycket 2 ska det i så fall anses som om mannen avlidit då rätten till pension enligt första stycket 1 upphörde och som om äktenskapet varat till den tidpunkten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före ikraftträdandet.

2.15 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 23, 30 och 32 §§ lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.14

Föreslagen lydelse

7 kap.

23 §¹

För en änka som avses i 21 § krävs för rätt till 90-procentstillägg enligt 83 kap. 2 § 2 socialförsäkringsbalken att hon hade rätt till sådant tillägg för december 2010.

Om änkepension, som dragits in på grund av att änkan ingått ett nytt äktenskap, ska börja betalas ut på nytt sedan detta upplösts ska änkan anses ha haft rätt till 90-procentstillägg för december 2010, om hon inte fått tillägget enbart på grund av det nya äktenskapet.

En änka som avses i 21 § och som har *fyllt 66 år* har inte rätt till 90-procentstillägg.

En änka som avses i 21 § och som har *uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken* har inte rätt till 90-procentstillägg.

30 §²

Har rätt till folkpension i form av änkepension uppkommit på grund av ett dödsfall som inträffat före 1990, ska änkan för tid efter 2002 ha rätt till garantipension till änkepension under de förutsättningar och i den utsträckning som följer av bestämmelserna i 15, 18, 19 och 33–46 §§.

En änka, som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon *fyller 66 år* rätt till garantipension till änkepension om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige.

En änka, som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon *uppnår riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken* rätt till garantipension till änkepension om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige.

32 §³

En änka, som avses i 31 § och som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon *fyller 66 år* rätt till garantipension till änkepen-

En änka, som avses i 31 § och som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon *uppnår riktåldern för pension enligt 2 kap.*

¹ Senaste lydelse 2022:000.

² Senaste lydelse 2022:000.

³ Senaste lydelse 2022:000.

sion, om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige och

10 a–10 d §§ socialförsäkringsbal-
ken rätt till garantipension till änke-
pension, om hon hade rätt till sådan
pension för december 2010 eller
skulle ha haft rätt till sådan pension
om hon då hade varit bosatt i
Sverige och

1. har vårdnaden om och stadigvarande sammanbor med barn under 16 år, som vid makens död stadigvarande vistades i makarnas hem eller hos änkan, eller

2. vid makens död hade fyllt 36 år och varit gift med den avlidne i minst fem år.

Om villkoret i första stycket 1 inte längre är uppfyllt, upphör rätten till garantipension till änkepension enligt den punkten. Vid bedömningen av rätten till garantipension enligt första stycket 2 ska det i så fall anses som om mannen avlidit då rätten till pension enligt första stycket 1 upphörde och som om äktenskapet varat till den tidpunkten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före ikraftträdandet.

2.16 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 1 a och 2 §§ lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §¹

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 65 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd enligt

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

2 §²

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 65 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknnytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),
2. uppehållstillstånd på grund av anknnytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket utlänningslagen,
3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,
4. uppehållstillstånd på grund av stark anknnytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen,
5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, sjätte stycket utlänningslagen,
6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen,
7. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 b kap. 14 § utlänningslagen, eller
8. uppehållstillstånd på grund av anknnytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2017:596.

² Senaste lydelse 2018:70.

2.17 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Prop. 2021/22:181

Härigenom föreskrivs att 1 a och 2 §§ lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.16

Föreslagen lydelse

1 a §¹

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd enligt

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 år men inte har uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

2 §²

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 år men inte har uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),
2. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket utlänningslagen,
3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,
4. uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen,
5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, sjätte stycket utlänningslagen,
6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen,
7. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 b kap. 14 § utlänningslagen, eller
8. uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.

¹ Senaste lydelse 2022:000.

² Senaste lydelse 2022:000.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före ikraftträdandet.

2.18 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Prop. 2021/22:181

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 65 år och som har ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 66 år och som har ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

2 §

Lagen gäller också för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 65 år och som har

Lagen gäller också för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 66 år och som har

1. ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring på grund av anknytning till en person som har ett uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 §, och

2. ansökt om uppehållstillstånd inom sex år från det att den person som den nyanlände har anknytning till först togs emot i en kommun.

Första stycket gäller inte om den person som den nyanlände har anknytning till var svensk medborgare vid tidpunkten för den nyanländes ansökan om uppehållstillstånd.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före ikraftträdandet.

2.19 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.18

Föreslagen lydelse

1 §¹

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 66 år och som har ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 20 år men inte har uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken och som har ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt

2 §²

Lagen gäller också för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 66 år och som har

1. ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring på grund av anknytning till en person som har ett uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 §, och

2. ansökt om uppehållstillstånd inom sex år från det att den person som den nyanlände har anknytning till först togs emot i en kommun.

Första stycket gäller inte om den person som den nyanlände har anknytning till var svensk medborgare vid tidpunkten för den nyanländes ansökan om uppehållstillstånd.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2022:000.

² Senaste lydelse 2022:000.

3 Ärendet och dess beredning

Den 14 december 2017 ingick Pensionsgruppens partier en överenskommelse i syfte att säkra långsiktigt höjda och trygga pensioner (S2017/07369). Av pensionsöverenskommelsen framgår bl.a. att ett antal pensionsrelaterade åldersgränser ska höjas och att ett nytt åldersbegrepp, riktålder för pension, ska införas.

Inom Socialdepartementet har promemorian Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (Ds 2019:2) tagits fram. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Förslagen i promemorian föreslås genomföras stegvis 2020, 2023 och 2026.

Förslagen för 2020 har genomförts genom propositionen En riktålder för höjda pensioner och följsamhet till ett längre liv (prop. 2018/19:133, bet. 2019/20:SfU5, rskr. 2019/20:10). Genom propositionen infördes begreppet riktålder som åldersbegrepp i socialförsäkringsbalken, åldersgränsen för när inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas höjdes från 61 till 62 år, vissa anpassningar gjordes till föreslagen höjning av åldersgränsen för rätten att kvarstå i anställning och åldersgränsen för när kommuner får tillhandahålla servicetjänster utan föregående behovsprövning höjdes från 67 till 68 år.

Genom förordningen (2019:780) om riktålder för pension för år 2026 fastställdes riktåldern för 2026 till 67 år, och genom förordningen (2021:394) om riktålder för pension för år 2027 fastställdes riktåldern för 2027 till 67 år.

Promemorians lagförslag med genomförande 2023 och 2026 finns i *bilaga 2*. Förslagen har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Socialdepartementet (S2019/00497).

Inom Finansdepartementet har promemorian Vissa ändrade åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet tagits fram. I promemorian föreslås att åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget ändras från 65 till 66 år samt att socialavgifter och allmän löneavgift ska betalas till och med det år mottagaren av ersättningen fyller 66 år. De nya bestämmelserna föreslås gälla från och med den 1 januari 2023. Från och med den 1 januari 2026 föreslås åldersgränserna motsvara riktåldern för pension, vilket innebär en ändring från 66 till 67 år. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 4*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 5*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 6*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2021/05036).

Inom Socialdepartementet och Finansdepartementet har promemorian Konsekvenser av justerade åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (S2021/02250) tagits fram. Konsekvenser som beskrivs i promemorian avser förslagen som föreslås införas 2023 och 2026. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 7*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 8*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Socialdepartementet (S2021/02250).

I Garantipensionsutredningens slutbetänkande Grundpension – några anslutande frågor (SOU 2020:32) behandlas bl.a. frågan om försäkrings-tid. En sammanfattning av de relevanta förslagen i utredningens slutbe-tänkande finns i *bilaga 9*. Utredningens lagförslag i nu relevanta delar finns i *bilaga 10*. Förslagen har remissbehandlats. En förteckning av remissinstanserna finns i *bilaga 11*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Socialdepartementet (S2020/05113).

I promemorian Inkomstpensionstillägg (Ds 2020:7) lämnas förslag på följdändringar med anledning av förslagen i Ds 2019:2. En samman-fattning av promemorian finns i *bilaga 12*. En redovisning av de relevanta lagförslagen i promemorian finns i *bilaga 13*. Promemorian har remiss-behandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 14*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Socialdepartementet (S2020/01478).

I denna proposition behandlas förslagen i ovanstående promemorior och de delar av betänkandet som föreslås genomföras 2023 och 2026.

I propositionen benämns promemoriorna och betänkandet enligt följande:

- Promemorian Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (Ds 2019:2) benämns ”promemorian”.
- Promemorian Konsekvenser av justerade åldersgränser i pensions-systemet och i andra trygghetssystem (S2021/02250) benämns ”konsekvenspromemorian”.
- Promemorian Vissa ändrade åldersgränser i skatte- och socialav-giftssystemet (Fi2021/05036) benämns ”Finansdepartementets prome-moria”.
- Betänkandet Grundpension – några anslutande frågor (SOU 2020:32) benämns ”betänkandet”.
- Promemorian Inkomstpensionstillägget (Ds 2020:7) benämns ”Ds 2020:7”.

Lagrådet

Förslagen till ändringar i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor, inkomst-skattelagen (1999:1229), socialavgiftslagen (2000:980), lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare och lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invand-rare är av en sådan karaktär att ett yttrande från Lagrådet normalt ska inhämtas. Ändringarna är dock författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrå-dets yttrande över förslagen har därför inte inhämtats.

4 Bakgrund

4.1 Tiden i arbetslivet behöver följa medellivslängden

Medellivslängden i Sverige ökar för både kvinnor och män. I dag lever kvinnor och män i genomsnitt till 84 respektive 81 års ålder, vilket innebär att medellivslängden har ökat med 2 år för kvinnor och 4 år för män sedan millennieskiftet. Sannolikt kommer ökningen att fortsätta. I Statistiska centralbyråns (SCB) befolkningsframskrivning från 2021 uppskattas att kvinnor i genomsnitt kommer att leva till 90 års ålder och män till nära 88 års ålder 2070.

Det finns ingen fast pensionsålder inom det allmänna pensionssystemet, utan uttagsåldern är flexibel. Det finns en lägsta ålder för uttag av inkomstgrundad pension, som sedan den 1 januari 2020 är 62 år, men ingen ålder då pensionen senast måste börja tas ut. Trots att det sedan 1990-talets pensionsreform inte finns någon fast pensionsålder är 65 år allttjämt den genomsnittliga åldern för uttag av ålderspension. Åldern för uttag av inkomstgrundad pension varierar mer nu än tidigare men det är fortfarande knappt fyra av tio som börjar ta ut sin pension vid just 65 års ålder.

En naturlig följd av att medellivslängden ökar är att tiden som ålderspensionär blir allt längre. Den inkomstgrundade allmänna pensionens nivå bestäms av individens intjänade pensionsrätter och hur länge han eller hon förväntas leva. Ökar den förväntade tiden som pensionär med anledning av livslängdsökningar, ger detta en lägre månatlig pensionsutbetalning än vid oförändrad livslängd. En ökande medellivslängd leder därmed till sjunkande pensionsnivåer om inte även arbetslivet förlängs och uttaget av pension senareläggs.

Att allt fler kvinnor och män lever längre än tidigare är positivt men det innebär även utmaningar för både pensionssystemet och övriga välfärdssystem. Ett längre arbetsliv är därför av stor betydelse inte enbart för att motverka sjunkande pensionsnivåer utan även för att uppnå en rimlig försörjningskvot och därmed ett uthålligt välfärdssystem. Det kommer exempelvis att behövas fler anställda inom vård och omsorg av äldre och det kommer att behövas ytterligare skatteintäkter för att finansiera dessa behov. För att klara kompetensförsörjningen, inte minst inom skola, vård och omsorg, behöver därför senior arbetskraft tas tillvara bättre än i dag.

Regeringen har vidtagit åtgärder för att underlätta för omställning och utökade möjligheter för ett hållbart arbetsliv. Den 27 januari 2022 beslutade regeringen om en lagrådsremiss där ett nytt omställningsstudiestöd föreslås införas. Omställningsstudiestödet ska vara ett komplement till det reguljära studiestödet och införas i syfte att stärka arbetstagares ställning på arbetsmarknaden. Stödet kommer att göra det enklare för personer som är mitt i livet och har arbetslivserfarenhet att vidareutbilda sig med hjälp av ett studiestöd som med bidrag och lån för de allra flesta kommer att motsvara minst 80 procent av personens lön. Den nya lagen om omställningsstudiestöd föreslås träda i kraft den 30 juni 2022. Regeringen har därutöver i budgetpropositionen för 2022 aviserat införandet av en så kallad trygghetspension. Förslaget innebär att kraven för att

Prop. 2021/22:181 beviljas sjukersättning sänks under de sista fem åren före riktåldern för pension uppnås. Syftet är att personer som är utslitna inte ska tvingas ta ut sin ålderspension helt eller delvis i förtid av hälsoskäl och därmed få lägre pensionsutbetalningar resten av livet.

4.2 Pensionsgruppens överenskommelse

Pensionsgruppen är en blocköverskridande arbetsgrupp som består av företrädare för de partier som står bakom pensionsöverenskommelsen om ett reformerat pensionssystem som träffades i januari 1994. Pensionsgruppens uppgift är att värna pensionsöverenskommelsen och att vårda pensionsreformen och dess grundläggande principer.

Pensionsgruppen enades den 14 december 2017 om ett antal åtgärder i syfte att säkra långsiktigt höjda, hållbara och trygga pensioner. Bakgrunden till Pensionsgruppens överenskommelse är att vi i Sverige lever allt längre. För att upprätthålla pensionsnivåerna anser Pensionsgruppen att arbetslivet behöver förlängas i takt med den ökade livslängden. Pensionsgruppen anser vidare att ett längre arbetsliv också är av betydelse för välfärden och därmed för hela samhället. I överenskommelsen ingår att samtliga pensionsåldersrelaterade åldersgränser, liksom vissa åldersgränser i kringliggande trygghetssystem, ska kopplas till riktåldern. Syftet med riktåldern är att pensionsåldrarna automatiskt ska anpassas när medellivslängden förändras så att välfärden och en rimlig pensionsnivå kan upprätthållas.

Arbetet med Pensionsgruppens överenskommelse

En arbetsgrupp inom Socialdepartementet utarbetade i enlighet med pensionsöverenskommelsens riktlinjer promemorian Höjda åldersgränser i pensionssystemet och andra trygghetssystem (Ds 2019:2). Promemorian innehåller underlag för höjda pensionsrelaterade åldersgränser i socialförsäkringsbalken och i angränsande trygghetssystem från och med 2020, 2023 och 2026.

Flera delar av pensionsöverenskommelsen är redan genomförda. Förslagen avseende 2020 har genomförts genom propositionen En riktålder för höjda pensioner och följsamhet till ett längre liv (prop. 2018/19:133, bet. 2019/20:SfU5, rskr. 2019/20:10).

Med syfte att ersätta dagens starka 65-årsnorm med en pensionsålder som tar hänsyn till den ökande medellivslängden i Sverige infördes riktålder som begrepp. Avsikten är att riktåldern på sikt ska styra de pensionsrelaterade åldersgränserna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem och samtidigt fungera som ett riktmärke för de försäkrades individuella pensionsbeslut. För att individer ska kunna planera sitt arbets- och pensionsliv beräknas och fastställs riktåldern sex år innan den börjar gälla. Första gången riktåldern kommer att användas är 2026.

Bestämmelser om riktålder för pension finns i 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken. En riktålder för pension ska beräknas för varje år och gäller för det sjätte året efter beräkningssåret. Regeringen har gett Pensionsmyndigheten i uppdrag (S2021/03353) att varje år beräkna riktåldern för pension. Riktåldern har fastställts för 2020 respektive 2021 i

förordningen (2019:780) om riktålder för pension för år 2026 och i förordningen (2021:394) om riktålder för pension för år 2027. I båda förordningarna fastställs en riktålder om 67 år.

Genom prop. 2018/19:133 höjdes även åldersgränsen för när inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas från 61 till 62 år, åldersgränsen för när kommuner får tillhandahålla servicetjänster utan föregående behovsprövning höjdes från 67 till 68 år och vissa anpassningar gjordes till höjningen av åldersgränsen för rätten att kvarstå i anställning. 2019 beslutades justeringar av åldern för rätt att kvarstå i anställning, där den så kallade las-åldern höjdes från 67 till 68 år 2020 och höjs från 68 till 69 år 2023 (prop. 2018/19:91, bet. 2018/19:AU12, rskr. 2018/19:276). För att underlätta för ett längre arbetsliv är möjligheten till omställning och rätten till studiestöd viktigt.

Åldersgränserna för rätt till studiemedel och studiestartsstöd har höjts. Lagändringarna gäller för studiemedel och studiestartsstöd som lämnas från och med den 1 januari 2022 (prop. 2020/21:122, bet. 2020/21:Ubu17, rskr. 2020/21:308). Den övre åldern för rätt till studiemedel sträcker sig nu till och med det år en person fyller 60 år och studielånet ska vara färdigbetalt vid utgången av det år personen fyller 64 år. Det är en höjning av båda åldrarna med fyra år. Även åldersgränsen för rätten till studiestartsstöd har på samma sätt höjts med fyra år.

Även åldersgränserna vad gäller riksdagspensioner för ledamöter i riksdagen har anpassats till det faktum att vi lever längre. Ålderspension för riksdagens ledamöters regleras i lagen (2016:1108) om ersättning till riksdagens ledamöter. Från 1 januari 2022 gäller att en ledamot har rätt till ålderspension tidigast från och med den månad då han eller hon fyller 62 år och längst till och med den månad då ledamoten avlider. Det är en höjning med ett år, från 61 till 62 år.

Denna proposition innehåller de förslag avseende höjda åldersgränser som enligt pensionsöverenskommelsens riktlinjer ska genomföras 2023 och 2026. Det omfattar således den engångsjustering av åldersgränserna som ska ske 2023 och att de pensionsrelaterade åldersgränserna, liksom vissa åldersgränser i kringliggande trygghetssystem ska kopplas till riktåldern 2026. Se vidare förslagen i avsnitt 5. Konsekvenserna av förslagen redovisas i avsnitt 8.

De gällande regelverken för dessa kringliggande trygghetssystem beskrivs närmare i departementspromemorian Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (Ds 2019:2).

I tabell 4.3 visas en översikt över de pensionsrelaterade åldersgränserna, när de infallit eller föreslås infalla i denna produkt, samt vilka födelseår som direkt påverkas.

Tabell 4.1 Pensionsrelaterade åldersgränser 2018–2027

Gråmarkerade celler är de åldersgrupper och åldrar som omfattas av övergångsbestämmelser. (Åldrar i kursivt infördes 2020)

Födelseår	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1952	66	67								
1953	65	66	67	68						
1954	64	65	66	67	68					
1955	63	64	65	66	67	68	69			
1956	62	63	64	65	66	67	68	69		
1957	61	62	63	64	65	66	67	68	69	
1958		61	62	63	64	65	66	67	68	69
1959				62	63	64	65	66	67	68
1960					62	63	64	65	66	67
1961							63	64	65	66
1962								63	64	65
1963										64

4.3 Pensionsrelaterade åldersgränser i skatte- och avgiftssystemet

Flera av åldersgränserna i skatte- och avgiftssystemet utgår från en norm om att pensionering sker vid 65 års ålder. Pensionsrelaterade åldersgränser finns bland annat i reglerna om förhöjt grundavdrag samt i reglerna om skyldighet att betala socialavgifter och allmän löneavgift.

Förhöjt grundavdrag

Bestämmelserna om det förhöjda grundavdraget för personer som har fyllt 65 år finns i 63 kap. 3 a § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL. Regleringen innebär att det förhöjda grundavdraget uppgår till grundavdragsbeloppet enligt 63 kap. 3 § med tillägg av ett särskilt belopp som anges för vissa inkomstintervall.

Någon form av grundavdrag har funnits i skattelagstiftningen sedan lång tid tillbaka. Avdraget har ett fördelningspolitiskt syfte och avser främst att lindra beskattningen för låginkomsttagare. Sedan den 1 januari 2009 finns även ett så kallat förhöjt grundavdrag. Det förhöjda grundavdraget syftar till att förbättra de ekonomiska villkoren för personer som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år. 65-årsgränsen för det förhöjda grundavdraget motiverades med att den genomsnittliga åldern för uttag av ålderspension var ca 65 år och i princip inte hade ändrats trots ökande medellivslängd. Sammantaget understeg den genomsnittliga disponibla inkomsten för pensionärer den genomsnittliga disponibla inkomsten för personer under 65 år. Mot denna bakgrund ansågs det angeläget att åtgärder vidtogs för att förbättra den ekonomiska situationen för ålderspensionärer (prop. 2008/09:38 s. 9 och 10).

Avdrag för egenavgifter i vissa fall

Ersättningar som ska beskattas som inkomst av tjänst ger i vissa fall, bl.a. beträffande hobbyinkomster, upphov till en skyldighet att betala egenavgifter till socialförsäkringarna m.m. Bestämmelsen innebär att avdrag får göras med dels ett schablonavdrag på inkomsten under beskattningsåret, dels med under året påförda egenavgifter. Schablonavdraget återförs till beskattning påföljande år. Schablonavdraget ska göras med högst 25 procent av underlaget. Avdraget ska dock vara högst 20 procent om den skattskyldige antingen vid beskattningsårets ingång fyllt 65 år eller då inte fyllt 65 år men under hela året fått hel ålderspension eller dött under året. Avdraget ska återföras till beskattning det följande beskattningsåret.

Socialavgifter för personer som fyllt 65 år

Socialförsäkringssystemet finansieras främst av socialavgifter. Socialavgifter tas ut i form av arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Arbetsgivaravgifter betalas av arbetsgivare och egenavgifter betalas främst av den som bedriver aktiv näringsverksamhet. Utöver socialavgifterna tas även allmän löneavgift ut. Bestämmelserna om löneavgiften finns i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift, förkortad LAL. Allmän löneavgift ska betalas av dem som ska betala arbetsgivaravgifter och egenavgifter på samma sätt och på samma underlag som gäller för socialavgifterna.

Av 2 kap. 27 § socialavgiftslagen (2000:980), förkortad SAL, framgår att på ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 65 år betalas bara ålderspensionsavgift och alltså inga andra socialavgifter. Motsvarande regel för egenavgifter finns i 3 kap. 15 § SAL. Lön och annan ersättning till anställda som vid årets ingång har fyllt 65 år och är födda efter 1937 är pensionsgrundande, men inte förmånsgrundande i övrigt i socialförsäkringssystemet. För personer som är födda efter 1937 och som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år betalar arbetsgivaren därför endast ålderspensionsavgift. Den som driver aktiv näringsverksamhet betalar själv sina socialavgifter i form av egenavgifter. För aktiva näringsidkare som är 65 år eller äldre vid beskattningsårets ingång och är födda efter 1937 gäller att de endast betalar ålderspensionsavgiften.

Skälet för åldersgränserna i 2 kap. 27 § och 3 kap. 15 § SAL är att socialavgifter bara ska tas ut på inkomster som grundar rätt till socialförsäkringsförmåner. Denna regel har alltså en koppling till de socialförsäkringsförmåner som en individ kan ha rätt till eftersom utgångspunkten är att socialavgifter ska tas ut för att finansiera de sociala trygghetssystemen.

Den som ska betala arbetsgivaravgifter enligt 2 kap. SAL ska också som ovan nämnts betala allmän löneavgift. Avgiften beräknas på det underlag som gäller för arbetsgivaravgifter (1 § LAL). Även den som ska betala egenavgifter enligt 3 kap. SAL ska betala allmän löneavgift. Avgiften beräknas på det underlag som gäller för egenavgifter (2 § LAL). Någon särskild redovisning av den allmänna löneavgiften görs inte utan den ingår som en av alla delavgifter som en arbetsgivare eller enskild näringsidkare i regel ska betala. Av 1 § andra stycket LAL följer att allmän löneavgift inte ska betalas för ersättningar till sådana personer som avses i 2 kap. 27 § SAL. Enligt 2 § LAL gäller motsvarande för den som bara ska betala

Prop. 2021/22:181 ålderspensionsavgift enligt 3 kap. 15 § SAL. Detta innebär att allmän löneavgift inte betalas för personer som vid årets ingång har fyllt 65 år.

Egenavgifter för personer som fyllt 65 år

På ersättning för arbete till personer som vid årets ingång har fyllt 65 år ska arbetsgivaren som ovan nämnts bara betala ålderspensionsavgiften (2 kap. 27 § SAL). Även om en anställd har tagit ut full ålderspension men sedan arbetar vidare, ska den som ger ut ersättning för arbete alltså ändå betala fulla arbetsgivaravgifter fram till det år mottagaren fyller 66 år. Här finns en viktig skillnad mot reglerna för egenavgifter. Även den som inte har fyllt 65 år ska nämligen i vissa fall bara betala ålderspensionsavgiften och inte de övriga delavgifterna och inte heller den allmänna löneavgiften. Det gäller för den som hela året haft hel ålderspension enligt socialförsäkringsbalken och den som någon del av året haft hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning enligt samma balk (3 kap. 16 § SAL). Vid beräkning av egenavgifter ska enligt 3 kap. 18 § SAL avdrag göras med 7,5 procent av avgiftsunderlaget, dock högst med 15 000 kronor per år. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften enligt 13 §.

Detta gäller dock bara till den del avgiftsunderlaget utgörs av avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet, om den del av avgiftsunderlaget som utgörs av avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet överstiger 40 000 kronor, och om den avgiftsskyldige vid ingången av beskattningsåret inte har fyllt 65 år och inte bara ska betala ålderspensionsavgiften enligt 16 §.

5 Förslag för höjda pensioner och ett längre arbetsliv

5.1 Åldersgränserna för inkomstgrundad ålderspension samt inkomstpensionstillägg

5.1.1 Åldersgränsen för när inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas

Regeringens förslag: Åldersgränsen för när inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas ska höjas från 62 till 63 år 2023. Från och med 2026 ska åldersgränsen knytas till riktåldern för pension genom en reglering som anger att pension tidigast kan lämnas från och med tre år före den månad då den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna, däribland *Ekonomistyrningsverket*, *Pensionärernas riksorganisation (PRO)*, *Riksförbundet PensionärsGemenskap (RPG)*, *Svenska KommunalPensionärernas Förbund (SKPF)* och *SPF Seniorerna* (vilka svarat gemensamt och nedan benämns pensionärsförbunden) samt *Inspektionen för social-*

försäkringen (ISF), tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det. *Pensionsmyndigheten* tillstyrker förslagets inriktning men har vissa synpunkter på förslagets utformning.

Flera remissinstanser, däribland ISF, framhåller att höjda åldersgränser också kräver åtgärder i fråga om arbetsmiljö och kompetensutveckling, och för att motverka åldersdiskriminering på arbetsmarknaden. ISF anför även att en höjd lägsta uttagsålder minskar valfriheten för dem som vill gå i pension tidigt. *LO-TCO Rättskydd* anför att ett förlängt arbetsliv förutsätter en rad olika åtgärder och att en bättre ordning därför hade varit att avvakta höjda åldersgränser till dess att det klargjorts vilka övriga åtgärder som är möjliga att genomföra.

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) anser att en höjning av den nedre uttagsåldern är problematisk ur ett fördelningsperspektiv då den inte tar hänsyn till individuella förutsättningar. Ett alternativ till en höjd uttagsålder vore att förbättra informationen om de ekonomiska konsekvenserna av ett tidigt pensionsuttag.

Flera remissinstanser, däribland *Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)* och pensionärsförbunden, framför att tillräckliga pensionsnivåer även förutsätter att dagens pensionsavgift höjs.

Landsorganisationen i Sverige (LO) avstyrker förslaget och anser att man först måste genomföra andra nödvändiga förändringar såsom höjda pensionsavsättningar, ändrade regelverk för sjukersättning, ökade möjligheter för omställning, ökade resurser till arbetsmiljöarbete och åtgärder avseende anställningsformer och arbetstider innan den lägsta pensionsåldern kan höjas.

Skälen för regeringens förslag: För att pensionsnivåerna ska kunna upprätthållas när medellivslängden ökar behöver arbetslivet förlängas. Ett förlängt arbetsliv behövs också för att säkerställa finansieringen av vår välfärd. Regeringen delar Pensionsgruppens syn i denna fråga. Inkomstpensionssystemets konstruktion innebär att den enskilde själv betalar merkostnaden för en tidig pensionering och tillgodogörs vinsten av ett uppskjutet pensionsuttag genom att pensionen blir lägre respektive högre. För pensionssystemets finansiering saknas därför anledning att ha någon åldersgräns för uttag av pension. Det finns dock flera andra argument för att ha en nedre åldersgräns när ålderspension kan lämnas och att denna åldersgräns höjs när medellivslängden i samhället ökar. *ISF* anför att en höjd lägsta uttagsålder minskar valfriheten för dem som vill gå i pension tidigt.

Det viktigaste argumentet för att ha en nedre åldersgräns är att ett beslut om att lämna arbetslivet allt för tidigt kan leda till betydande begränsningar i personens ekonomiska trygghet senare under tiden som pensionär. Det kan många gånger vara svårt för en enskild individ att helt överblicka de långsiktiga konsekvenserna för den egna ekonomin av att välja en tidig pensioneringstidpunkt. Med en fortsatt ökad medellivslängd riskerar de som går tidigt i pension att efter några år upptäcka att deras pensionsnivå är låg i förhållande till andra pensionärsers, de förvärvsaktiva och i relation till vad som behövs för att ge en godtagbar ekonomisk standard. Att inte ändra den lägsta åldersgränsen i takt med ökad medellivslängd blir därmed allt mer orimligt och regeringen anser därför att även den lägsta åldern för uttag av pension bör knytas till riktåldern.

Ett annat viktigt argument för en höjd nedre åldersgräns är att om många lämnar arbetslivet tidigt minskar avgifts- och skatteinkomsterna till den offentliga sektorn. Även de demografiska utmaningarna för samhället i stort kan då förväntas öka. Kvinnor och män behöver därför arbeta längre för att bidra till en uthållig finansiering av välfärden.

Bland andra *LO* avstyrker förslaget eftersom de menar att vissa grupper inte kommer att orka arbeta ytterligare ett år före pension. Andra remissinstanser framhåller vikten av att det även vidtas åtgärder för att yrkesgrupper med slitsamma arbeten ska kunna förlänga sina arbetsliv.

Regeringen har förståelse för att det inom vissa yrkesgrupper finns arbetstagare som redan i dag har svårt att orka arbeta fram till den lägsta pensionsåldern. I likhet med vad som anges i pensionsöverenskommelsen anser regeringen att arbetsmiljörelaterade åtgärder måste övervägas kontinuerligt för att uppnå ett hållbart arbetsliv. I februari 2021 beslutade regeringen om en arbetsmiljöstrategi för 2021–2025 (skr. 2020/21:92). Arbetsmiljöstrategin är utarbetad med utgångspunkt i den föregående strategin och med beaktande av slutsatserna i Statskontorets utvärdering. Strategin innehåller fyra delmål: ett hållbart arbetsliv, ett hälsosamt arbetsliv, ett tryggt arbetsliv och en arbetsmarknad utan brott och fusk. Till skillnad från den tidigare strategin får myndigheterna på arbetsmiljöområdet i uppdrag att ta fram åtgärdsplaner och ett större inflytande över utformningen av åtgärder för att genomföra strategins innehåll.

Regeringen inrättade 2018 en ny myndighet på området, Myndigheten för arbetsmiljökunskap (Mynak). Mynak är ett nationellt kunskapscentrum för frågor om arbetsmiljö. Myndigheten har till uppgift att ansvara för kunskapsuppbyggnad och kunskapsspridning samt utvärdering och analys i syfte att bidra till att kunskap om arbetsmiljö kommer till användning i praktiken.

Regeringen delar Pensionsgruppens bedömning att ett förlängt arbetsliv förutsätter åtgärder som spänner över flera politikområden. Ett hållbart arbetsliv förutsätter bland annat utbildnings- och arbetsmarknadsrelaterade åtgärder som förbättrar möjligheterna för vidareutbildning och karriärväxling.

Regeringen lämnade därför förslag om höjda åldersgränser för rätt till studiemedel och studiestartsstöd (prop. 2020/21:122). Avsikten med dessa höjningar är att förbättra möjligheterna att vidareutbilda sig eller omskola sig högre upp i åldrarna. Lagändringarna gäller för studiemedel och studiestartsstöd som lämnas från och med den 1 januari 2022. Därutöver har regeringen beslutat om en lagrådsremiss med förslag om att införa ett nytt offentligt omställningsstudiestöd. Syftet är att förbättra förutsättningarna för personer med arbetslivserfarenhet att finansiera studier som kan stärka deras ställning på arbetsmarknaden. Detta är en del av regeringens omställningspaket för långsiktigt förbättrad flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden, som har sin grund i en principöverenskommelse mellan parter på arbetsmarknaden från hösten 2020.

I syfte att verka för ett mer inkluderande och åldersoberoende synsätt i arbetslivet inrättade regeringen 2018 en delegation för främjande av äldre arbetskraft (dir. 2018:83). Delegationen överlämnade sitt slutbetänkande (SOU 2020:69) den 1 november 2020. Arbetet tas vidare genom Kansliet för ett hållbart arbetsliv som inrättades av regeringen i september 2021. Syftet med kansliet är att förbättra möjligheterna för ett längre och hållbart

arbetsliv. Kansliet ska presentera förslag på prioriterade områden senast den 31 maj 2022. Slutredovisning ska ske den 31 augusti 2024.

Några remissinstanser kommenterar att vissa grupper inte kommer att orka arbeta ytterligare ett år innan pension. Regeringen har i budgetpropositionen för 2022 aviserat införandet av en så kallad trygghetspension. Förslaget innebär att kraven för att beviljas sjukersättning sänks under de sista fem åren före riktåldern uppnås. Syftet är att personer som är utslitna inte ska tvingas ta ut sin ålderspension i förtid av hälsoskäl och därmed få lägre pensionsutbetalningar resten av livet. I budgetpropositionen för 2022 föreslog regeringen vidare avseende rätten till sjukpenning att den som har uppnått den ålder då inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas ska undantas från bedömningen mot normalt förekommande arbete och i stället få sin arbetsförmåga fortsatt bedömd mot arbete hos den befintliga arbetsgivaren eller annat lämpligt arbete som är tillgängligt för honom eller henne. Undantaget ska gälla fram till den tidpunkt då den försäkrade tidigast kan ta ut garantipension. Lagen trädde i kraft 1 februari 2022.

Flera remissinstanser, däribland *TCO* och *pensionärsförbunden*, framför att tillräckliga pensionsnivåer inte uppnås endast genom att förlänga arbetslivet utan att dagens pensionsavgift också måste höjas. Pensionsgruppen har i pensionsöverenskommelsen konstaterat att höjda pensionsavgifter inte är ett alternativ till ett förlängt arbetsliv. I det längre perspektivet är det dock av stor betydelse för pensionsnivåerna, pensionssystemet och samhället i övrigt att pensionsavgiften är på rätt nivå. Pensionsgruppen är överens om att pensionsnivåerna primärt måste upprätthållas genom ett längre arbetsliv, men att det samtidigt för pensionerna, pensionssystemet och samhället är av betydelse att avgiften i pensionssystemet är på rätt nivå. Pensionsavgiftens nivå ska därför analyseras vidare. Regeringen anser att en höjning av pensionsavgiften är ett viktigt steg för att säkra långsiktigt trygga och höjda pensioner.

Forte för fram att ett alternativ till höjd lägsta uttagsålder vore att förbättra informationen om de ekonomiska konsekvenserna av ett tidigt uttag. Pensionsmyndigheten bedriver redan i dag en omfattande informationsverksamhet. Trots de omfattande informationsinsatser som har skett över tid har emellertid inte pensionsåldern påverkats nämnvärt. Denna synpunkt redovisas och bemöts utförligare i prop. 2018/2019:133.

Tillgänglig forskning visar inte bara att vi blir allt äldre utan också att äldre i allmänhet är friskare och därför orkar och vill arbeta längre. För att kunna upprätthålla pensionsnivåerna anser regeringen att åldersgränsen för när inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas bör höjas och anpassas till den ökade medellivslängden. Åldersgränsen bör, som Pensionsgruppen har kommit överens om, höjas stegvis och i ett första steg höjdes den därför från 61 till 62 år 2020 (prop. 2018/2019:133, bet. 2019/20:SfU5, rskr. 2019/20:10). Regeringen föreslår att den lägsta åldern för uttag av inkomstgrundad pension, i enlighet med pensionsöverenskommelsen, ska höjas från 62 till 63 år 2023 och från och med 2026 knytas till riktåldern för pension.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 56 kap. 3 § SFB.

5.1.2 Arvsvinsterna inom inkomstpensionssystemet

Regeringens förslag: Åldersgränsen för arvsvinstfaktorer ska höjas från 61 till 62 år från och med 2023.

Från och med 2026 ska arvsvinstfaktorerna knytas till riktåldern för pension.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har yttrat sig särskilt över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Arvsvinster tilldelas de försäkrade genom att pensionsbehållningen vid varje årsskifte multipliceras med en födelseårsspecifik arvsvinstfaktor. Tilldelningen sker enligt två olika metoder beroende på den försäkrades ålder. Åldersgränserna för arvsvinsttilldelning är anpassade till åldersgränsen för när inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas vid 62 års ålder. Arvsvinster efter personer som har avlidit före det år de skulle ha fyllt 61 år fördelas året därpå till de kvarlevande med samma födelseår som de avlidna. Dessa arvsvinster benämns faktiskt uppkomna arvsvinster. För den som är 61 år eller äldre baseras arvsvinstfaktorerna i stället på den officiella livslängdsstatistiken för befolkningen, så kallade demografiskt beräknade arvsvinster. Det innebär att för ett enda år, det år den försäkrade fyller 61 år, tilldelas dubbla arvsvinster. De består dels av de faktiskt uppkomna, dels av de demografiskt beräknade arvsvinsterna.

Åldersgränsen när inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas föreslås nu höjas från 62 till 63 år, se vidare avsnitt 5.1.1. För att åldersgränserna för arvsvinsttilldelning även fortsatt ska vara anpassade till och ligga ett år före den lägsta uttagsåldern föreslår regeringen att de nu aktuella åldersgränserna för arvsvinsttilldelning ska höjas från 61 till 62 år och när riktåldern träder i kraft ska åldersgränsen följa riktåldern. Förslaget innebär att varje årskull även fortsättningsvis kommer att tilldelas dubbla arvsvinster endast för en ålder och vid ett tillfälle.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 62 kap. 12, 13 och 15–17 §§ SFB.

5.1.3 Omräkning av inkomstpension vid tidigt uttag

Regeringens förslag: Åldersgränsen för omräkning av inkomstpension vid uttag före 65 års ålder (tidigt uttag) ska höjas från 65 till 66 år 2023 och från och med 2026 utgöras av riktåldern för pension.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget. *Ekonomistyrningsverket (ESV)* och *Myndigheten för delaktighet* tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Inkomstpensionen beräknas genom att individens pensionsbehållning divideras med det så kallade delningstalet. Delningstalet ska återspegla den genomsnittliga återstående livslängden vid den ålder pensionen börjar lyftas enligt aktuell befolkningsstatistik.

Vid pensionsuttag före det år den sökande fyller 65 år bestäms pensionsbeloppet utifrån ett preliminärt delningstal beräknat med samma livslängdstabeller som för de demografiska arvsvinstfaktorerna. Det är pensionären uppnår 65 års ålder räknas pensionen om med ett fastställt delningstal. Dessa delningstal använder samma livslängdstabeller som arvsvinstfaktorerna för 65 år eller äldre. I bestämmelsen i 62 kap. 44 § socialförsäkringsbalken, förkortad SFB, regleras vid vilken ålder skiftet från preliminära till fastställda delningstal ska ske. Det föranleder i dag en omräkning av pensionsbeloppet vid 65-årsåret om ett pensionsuttag har skett i åldrarna 61–64 år.

Regeringen föreslår att 65-årsgränsen när ett fastställt delningstal ska tillämpas ska höjas till 66 år 2023 och från 2026 utgöras av den fastställda riktåldern för pension. Det innebär även att, likt för arvsvinsterna, de preliminära delningstalen för en åldersgrupp kommer att beräknas utifrån den femåriga livslängdstabellen för året före det år den försäkrade uppnår åldern för tidigaste uttag av allmän pension.

Skälet till att samma livslängdstabell ska användas för åren mellan lägsta pensionsålder och uppnådd riktålder är att minska antalet omräkningar av pensionen. Med de föreslagna reglerna sker omräkningen precis som i dag endast en gång, vid övergången från preliminära till fastställda delningstal. Övergångsbestämmelserna och särregleringen för riktåldern i 2 kap. 10 c § SFB innebär att omräkningen endast sker en gång. De som är födda 1958 kommer, enligt gamla regler, att använda livslängdstabellen för perioden 2013–2017 när delningstalen beräknas för pensionsuttag i 61–65 års ålder. Däremot omfattas de födda 1958 av den höjda riktåldern så de fastställda delningstalen som används vid ett pensionsuttag som 66 år eller äldre beräknas med livslängdstabeller för perioden 2018–2022. De som är födda 1958 och som tog ut pensionen tidigare än så får pensionen omräknad med de fastställda delningstalen vid 66 års ålder enligt de nya reglerna som träder i kraft den 1 januari 2023.

Genom förfarandet att använda samma livslängdstabeller för en åldersgrupps preliminära delningstal minskas inte pensionen förrän vid omräkningen med de fastställda delningstalen. Det liknar således det nuvarande tillvägagångssättet.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 62 kap. 44 § SFB.

Regeringens förslag: Den övre åldersgränsen för inkomstindex ska anpassas till och följa de föreslagna höjningarna av åldersgränserna för pensionssystemets grundskydd.

Den nuvarande 64-årsgränsen för inkomstindex ska höjas till 65 år 2023 och från och med 2026 knyts till riktåldern på så sätt att inkomstindex ska visa förändringen av de pensionsgrundande inkomsterna för dem som under året har fyllt minst 16 år men ännu inte har uppnått riktåldern för pension. När en gällande riktålder ändras ska den nya riktåldern tillämpas första gången vid beräkningen av det inkomstindex som ska gälla två år efter ändringen av riktåldern.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag. I promemorian lämnas inte något förslag om hur beräkningen av inkomstindex ska göras när en gällande riktålder ändras.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget. *Ekonomistyrningsverket (ESV)*, *Inspektionen för socialförsäkringen (ISF)* och *Myndigheten för delaktighet* tillstyrker förslaget. *Pensionsmyndigheten* förordar att förslaget inte genomförs. Myndigheten anser att förslaget att successivt höja åldersgränsen i inkomstmåttet för inkomstindexet när riktåldern höjs bidrar till ökad komplexitet utan att medföra tillräcklig nytta.

Skälen för regeringens förslag: Varje år räknas de försäkrades intjänade pensionsbehållning om med förändringen av inkomstindex, även de utgående pensionerna styrs genom följsamhetsindexeringen av inkomstindex. Inkomstindex återspeglar utvecklingen av den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten (PGI) för personer med PGI i åldrarna 16–64 år och inkluderar även inkomstgrundad sjuk- och aktivitetsersättning och inkomst över intjänandetaket.

Pensionsåldersutredningen (SOU 2013:25) ansåg att den övre åldersgränsen, 64 år, inte borde följa riktåldern eftersom detta skulle medföra en sänkning av indexet. Sänkningen skulle vara tillfällig för det år regeljusteringen sker och bero på att medelinkomsten sjunker i högre åldrar. Denna tillfälliga sänkning går dock att undvika genom att höjningen av den övre åldersgränsen sker med en eftersläpning av två år och om åldersgränsen höjs samtidigt i både nämnaren och täljaren. Formeln för inkomstindex presenteras nedan.

$I_t = I_{t-1} * u_{t-1} / u_{t-2}$	inkomstindex
$u_t = Y_t / N_t$	genomsnittlig pensionsgrundande inkomst
t	kalenderår
I_t	inkomstindex år t
Y_t	summa pensionsgrundad inkomst år t utan takbegränsning för personer 16–64 år, efter avdrag för allmän pensionsavgift
N_t	antal personer 16–64 år som har pensionsgrundande inkomst år t

Genom eftersläpningen på två år får man med den fulla beteendeförändring som skett för dem som har påverkats av den höjda riktåldern.

Genom att höja den övre åldersgränsen i nämnaren och täljaren vid samma tidpunkt mäts genomsnittsinkomsten i samma åldersintervall i både nämnaren och täljaren.

Generellt sett minskar den pensionsgrundande inkomsten nära pensionsåldern. Skälen till detta är bl.a. att fler jobbar deltid innan och ibland efter pensionsbeslutet och att de som avslutar sin anställning vid pensioneringen inte har ett helt kalenderårs inkomst det år de går i pension. Detta innebär dock inte per automatik att utvecklingen, dvs. förändringen mellan åren, blir lägre. Det är därmed inte entydigt att utvecklingstakten blir lägre när en ålder läggs till. Av tabell 5.2 framgår att skillnaden på utvecklingstakten är väldigt liten såväl när 16–64 år jämförs med 16–65 år som med 16–63 år.

Tabell 5.1 Utveckling mellan åren medel-PGI, procent

Ålder	2016	2017	2018	2019
16–64	2,79	3,08	2,84	3,02
16–63	2,80	3,08	2,84	3,02
16–65	2,82	3,09	2,86	3,03

Källa: Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndigheten anser att förfarandet att successivt höja åldersgränsen i inkomstmåttet för inkomstindexet när riktåldern höjs bidrar till ökad komplexitet utan att medföra tillräcklig nytta. Myndigheten menar att skillnaden mellan de olika åldrarna är försumbar och att ingen löpande förändring därför behöver göras av åldersgränserna med anledning av att riktåldern höjs. Myndigheten anser i stället att man vid behov i framtiden ändrar åldersintervallet vid endast ett tillfälle eller att man helt slopar inkomstgränserna i inkomstmåttet.

Avsikten med inkomstindex är att det ska spegla förändringen av genomsnittlig inkomst från ett år till ett annat för personer i förvärvsaktiv ålder. Det finns därför ett starkt skäl för att höja den övre åldersgränsen i inkomstmåttet. De förslag som redan genomförts (prop. 2018/19:133, bet. 2019/20:SfU5, rskr. 2019/20:10) om införandet av en riktålder och höjd lägsta ålder för uttag av inkomstgrundad pension, samt de förslag som lämnas i denna proposition om att bland annat höja åldersgränserna i kringliggande system syftar alla till att förlänga tiden som förvärvsaktiv. Det är därför viktigt att de åldersgränser som berörs av pensionsåldershöjningarna i så stor utsträckning som möjligt också anpassas till dessa höjningar. Regeringen anser därmed att för att detta även ska speglas i inkomstindex finns det övervägande skäl för att även höja den övre åldersgränsen i genomsnittsinkomsten. Att som Pensionsmyndigheten förordar endast göra en engångshöjning riskerar att leda till oönskade effekter i och med att valet av tidpunkt för denna höjning blir avgörande för inkomstindexets utveckling. Det är inte önskvärt att sådana beslut får en avgörande effekt på indexets framtida nivå. När det som här visats är möjligt att genomföra förändringen per automatik är det önskvärt att så sker, vilket också är den gängse hanteringen inom pensionssystemet. Därtill bedöms det som lämpligare att genomföra denna form av successiv förändring i samband med riktåldershöjningar, speciellt om det skulle visa sig finnas

Prop. 2021/22:181 systematiska skillnader mellan utvecklingen av genomsnittsinkomsten mellan olika åldersgrupper.

Pensionsmyndigheten lyfter också att ett alternativ till förslaget och till att bibehålla nuvarande regler är att slopa åldersgränserna och att låta alla inkomster från alla åldrar ingå i inkomstmåttet. Denna proposition behandlar enbart anpassningarna av åldersgränserna utifrån de justeringar som görs i de pensionsrelaterade åldersgränserna. Frågan om slopande av åldersgränserna i inkomstindex kräver en mer omfattande analys och faller därför utanför arbetet med denna proposition.

Regeringen föreslår därför att den övre åldersgränsen för beräkning av genomsnittsinkomsten i inkomstindex ska knytas till riktåldern på så sätt att inkomstindex ska visa förändringen av de pensionsgrundande inkomsterna för dem som under året har fyllt minst 16 år men inte har uppnått riktåldern för pension.

Som nämnts ovan minskar risken för en tillfällig sänkning av inkomstindex om en ny högre åldersgräns tillämpas med två års eftersläpning. Av denna anledning föreslås övergångsbestämmelser för höjningen av åldersgränserna 2023 och 2026 (se avsnitt 7.1). Samma effekt uppstår dock även när en gällande riktålder ändras. Regeringen föreslår därför att när en gällande riktålder ändras ska den nya riktåldern tillämpas första gången vid beräkningen av det inkomstindex som ska gälla två år efter ändringen av riktåldern. För 2026 och 2027 är riktåldern fastställd till 67 år. Om riktåldern senare höjs till 68 år, bör alltså 67 år även fortsättningsvis användas vid beräkningen av inkomstindex i ytterligare två år efter höjningen.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 58 kap. 11 § SFB.

5.1.5 Pensionsgrundande belopp för barnår och pliktjänstgöring

Regeringens förslag: Åldersgränserna för att tillgodoräknas pensionsgrundande belopp för barnår och för att ta emot ett sådant belopp vid överlåtelse samt de övre åldersgränserna vid beräkning av pensionsgrundande belopp för pliktjänstgöring och barnår (beräkningsmetod 2) ska höjas från 64 till 65 år 2023 och från och med 2026 knytas till riktåldern för pension.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget. *Ekonomistyrningsverket (ESV)*, *Inspektionen för socialförsäkringen (ISF)* och *Myndigheten för delaktighet* tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Under småbarnsåren avstår föräldrar ofta helt eller delvis från förvärsarbete. För att inkomstbortfallet inte ska påverka pensionsutfallet alltför mycket kan en förälder under vissa förutsättningar tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp (PGB) för barnår. Detta sker enligt tre olika beräkningsmetoder där den metod som ger det, för den enskilde, mest förmånliga resultatet bestämmer beloppets storlek.

PGB för barnår kan tillgodoräknas den förälder som har fyllt högst 64 år under intjänandeåret. Prop. 2021/22:181

Det finns också möjlighet att vid dödsfall överlåta PGB för barnår till någon annan försäkrad. Beloppet kan överlåtas om mottagaren har fyllt högst 64 år under intjänandeåret.

Regeringen föreslår att de nuvarande 64-årsgränserna för att tillgodogöras PGB för barnår respektive sådan PGB som kan överlåtas ska höjas till 65 år 2023 och knyts till riktåldern för pension 2026.

Pensionsgrundande belopp för plikttjänstgöring och barnår beräkningsmetod 2 beräknas med hjälp av den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten (PGI) för åldrarna 16–64 år. Den skiljer sig dock från den genomsnittsinkomst som används vid beräkningen av inkomstindex genom att det endast är PGI under intjänandetaket som ingår och genom att inkomster från inkomstgrundad sjuk- och aktivitetsersättning inte ingår. PGB för plikttjänstgöring utgör 50 procent av genomsnittsinkomsten. PGB för barnår beräkningsmetod 2 utgör 75 procent av genomsnittsinkomsten.

En höjning av den högre åldersgränsen i beräkningen av genomsnittsinkomsten kan eventuellt få en negativ påverkan på storleken på genomsnittsinkomsten det år riktåldern höjs, eftersom inkomsterna ofta sjunker i högre åldrar. Påverkan på genomsnittsinkomsten bör dock, vilket framgår av tabell 5.2, vara relativt liten. Det medför att även effekten på PGB-beloppen blir liten. Regeringen föreslår därför att även den övre åldersgränsen för den genomsnittsinkomst som används för att beräkna PGB för plikttjänst och barnår beräkningsmetod 2 ska följa riktåldern.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 60 kap. 18, 30, 41 och 52 §§ SFB.

5.1.6 Förvärvsvillkoret för pensionsgrundande belopp

Regeringens förslag: Åldersgränsen för att uppfylla förvärvsvillkoret för pensionsgrundande belopp ska höjas från 70 till 71 år 2023. Från och med 2026 ska åldersgränsen knyts till riktåldern för pension på så sätt att förvärvsvillkoret ska uppfyllas senast det femte året efter att den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget. *Ekonomistyrningsverket (ESV)*, *Inspektionen för socialförsäkringen (ISF)* och *Myndigheten för delaktighet* tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Pensionsgrundande belopp ges för plikttjänstgöring, studier och barnår för att kompensera för det inkomstbortfall i pensionshänseende som dessa livshändelser normalt innebär. Uppkommen pensionsbehållning i form av pensionsgrundande belopp registreras som latent belopp i de fall förvärvsvillkoret ännu inte är uppfyllt. Villkoret för att de latent beloppen slutligt ska överföras till individens pensionsbehållning är att den försäkrade senast det år han eller hon fyller 70 år har fått fastställda pensionsgrundande inkomster som vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det inkomstbasbelopp som

Prop. 2021/22:181 gällde för intjänandeåret. Om inte förvärvsvillkoret är uppfyllt vid 70 års ålder, avregistreras den latent pensionsbehållningen.

Grundtanken med att höja pensionsåldrarna och åldrarna i kringliggande trygghetssystem är att säkra långsiktigt höjda pensioner genom att skapa bättre förutsättningar och incitament för ett längre arbetsliv. När arbetslivet på detta sätt förlängs bör det också vara möjligt att kunna uppfylla förvärvsvillkoret för pensionsgrundande belopp vid högre ålder. Regeringen föreslår därför att den nuvarande 70-årsgränsen ska följa de i övrigt föreslagna höjningarna av åldersgränserna i pensionssystemet. Det innebär att åldersgränsen ska höjas till 71 år 2023 och från och med 2026 knytas till riktåldern.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 62 kap. 38 § SFB.

5.1.7 Anpassningar av åldersgränsen för inkomstpensionstillägg

Regeringens förslag: Åldersgränsen för när inkomstpensionstillägg tidigast kan lämnas ska höjas från 65 till 66 år 2023 och från och med 2026 utgöras av riktåldern för pension. Detsamma ska gälla för åldersgränsen för inkomstpensionstillägg utan ansökan till den som fått hel sjukersättning.

Den ålder som används vid beräkningen av inkomstpensionstillägget ska höjas till 66 år 2023 och från och med 2026 utgöras av riktåldern för pension.

Förslag i Ds 2020:7 överensstämmer i sak med regeringens. I promemorian föreslås dock inte en följdändring avseende åldersgränsen för inkomstpensionstillägg utan ansökan till den som fått hel sjukersättning.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte lämnat några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Inkomstpensionstillägget är en ny förmån som på kort sikt höjer pensionerna. Pensionsgruppens partier är dock överens om att fortsätta diskussioner om en långsiktig gemensam lösning för höjda pensioner inom pensionssystemet (prop. 2020/21:1 utg.omr. 11 s. 36 f.). Inkomstpensionstillägget är tänkt att vara ett tillägg till den inkomstgrundade allmänna ålderspensionen. En förutsättning för att ha rätt till förmånen är följaktligen att den försäkrade tar ut sådan pension. Inkomstpensionstillägg lämnas i dag från 65 år. För att verka för ett längre arbetsliv och för att anpassa inkomstpensionstillägget till de åldersgränser som gäller för övriga förmåner bör åldersgränserna för inkomstpensionstillägget höjas till 66 år 2023 och utgöras av den fastställda riktåldern för pension från och med 2026.

Inkomstpensionstillägget får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade fyller 65 år om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden. Denna åldersgräns bör höjas till 66 år 2023 och från och med 2026 utgöras av den fastställda riktåldern för pension.

Försäkringstiden för inkomstpensionstillägget baseras på den försäkrades arbete och påverkar därmed också inkomstpensionstilläggets storlek. Enligt bestämmelsen i 74 a kap. 17 § SFB krävs för rätt till fullt inkomstpensionstillägg (för dem födda 1945 och senare) ett arbetsliv på 40 år. Denna bestämmelse föreslås inte ändras. Dock är ett av syftena med att höja de pensionsrelaterade åldersgränserna att arbetslivet ska förlängas. När de pensionsrelaterade åldersgränserna har höjts och fått genomslag är det därför lämpligt att bedöma om ett helt arbetsliv fortfarande ska anses motsvara 40 år. Regeringen anser därför att utvecklingen bör följas för att kunna utvärdera om det finns behov av att ändra kravet på 40 års försäkringstid för rätt till oavkortat inkomstpensionstillägg.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 74 a kap. 7, 8 och 12 §§ SFB.

5.2 Åldersgränserna för pensionssystemets grundskydd m.m.

5.2.1 Åldersgränserna för garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd

Regeringens förslag: Åldern för när garantipension, bostadstillägg till pensionärer och äldreförsörjningsstöd kan lämnas ska höjas från 65 till 66 år 2023 och från och med 2026 utgöras av riktåldern för pension.

Motsvarande åldersgränser avseende beräkningen av bostadstillägg ska ändras på samma sätt och vid samma tidpunkter.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga synpunkter på förslagen.

Bland de remissinstanser som tillstyrker förslagen finns *Almega*, *Inspektionen för Socialförsäringen (ISF)*, *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)*, *Lunds universitet* och *Statskontoret*. *Almega* anser att höjda åldersgränser i det allmänna pensionsystemet är en logisk anpassning till att vi lever längre. *Statskontoret* lyfter fram att dagens 65-årsgräns i många socialförsäkringar och förmåner är en viktig förklaring till att den faktiska pensionsåldern inte har ökat.

Landsorganisationen i Sverige (LO) och *Sveriges Kvinnolobby* avstyrker förslagen. *LO* avstyrker därför att de anser att innan åldersgränsen för garantipension höjs behöver pensionsavgiften höjas så att det blir möjligt för människor i arbetaryrken att gå i pension utan att vara beroende av garantipension. De menar att dessa personer kommer att vara tvungna att skjuta upp sin pensionsålder till uttagsåldern för garantipension. *Sveriges Kvinnolobby* påpekar att en stor andel av dem som får garantipension är kvinnor och att de ofta har slitsamma yrken som gör det svårt att förlänga yrkeslivet. *Saco DIK* ser stora problem med förslagen eftersom medellivslängden inte ökar för kvinnor med låg utbildningsnivå. De lyfter att just dessa kvinnor ofta har påfrestande arbeten och svårt att arbeta till pensionsåldern redan i dag.

Skälen för regeringens förslag: Pensionssystemets grundskydd består av garantipension, bostadstillägg och äldreomsorgsstöd. Dessa förmåner kan betalas ut tidigast från och med den månad då en försäkrad fyller 65 år. Denna åldersgräns har effekten att den stärker den rådande normen om en pensionsålder vid 65 år. För att ändra 65-årsnormen infördes i enlighet med pensionsöverenskommelsen begreppet riktålder för pension 2020 (prop. 2018/19:133, bet. 2019/20:SfU5, rskr. 2019/20:10). Regeringen delar Pensionsgruppens syn att för att riktåldern som begrepp ska få genomslag i samhället och kunna ersätta den nuvarande normåldern 65 år är det nödvändigt att åldersgränserna för pensionssystemets grundskydd anpassas till den medellivslängdsökning som skett sedan pensionsreformen genomfördes och att dessa åldersgränser därför bör knytas till riktåldern. Vilket också *Statskontoret* betonar i sitt remissvar.

LO anför att människor i arbetaryrken kommer att vara tvungna att skjuta upp pensionsuttaget till uttagsåldern för garantipension om inte avgiften först höjs. *Sveriges Kvinnolobby* och *Saco DIK* lyfter att det främst är kvinnor som har garantipension och att det ofta är dessa kvinnor som har slitsamma yrken och därmed svårt att arbeta till pensionsåldern redan i dag. Det är därför svårt för dem att förlänga yrkeslivet ytterligare. Det *LO*, *Sveriges Kvinnolobby* och *Saco DIK* framför är att det finns grupper, främst kvinnor, i arbetaryrken som i högre grad är beroende av garantipension och därmed kommer att behöva skjuta på sitt pensionsuttag. De påpekar också att livslängden inte har ökat på samma sätt i just dessa grupper över tid.

I de kartläggningar som Pensionsåldersutredningen gjorde (SOU 2013:25, s. 181) framkom det att personer med pensionsinkomster i garantipensionsintervallet ofta har arbetat i mindre omfattning än personer med högre pensioner. Till exempel var deltidsarbete och avbrott i arbete mer förekommande bland personer med garantipension än bland övriga.

Det är rimligt att fler arbetar längre när vi lever längre. Det skulle kunna uppfattas som orättvist om personer som arbetat heltid den största delen av livet ska skjuta upp sitt utträde från arbetsmarknaden för att bl.a. finansiera fler pensionärsår för personer som har arbetat deltid och/eller en kortare tid av livet. Därtill skulle det också efter hand bli stora komplikationer i pensionssystemet om 65-årsgränsen för garantipension och övriga pensionsförmåner behålls samtidigt som andra åldersgränser höjs i takt med riktåldern.

Vissa grupper har som *LO*, *Sveriges Kvinnolobby* och *Saco DIK* påpekar haft en mindre gynnsam livslängdsutveckling än genomsnittet i Sverige. En av huvudprinciperna bakom pensionssystemet är att hela försäkringskollektivet ska behandlas likformigt trots att vissa grupper lever längre eller kortare. Ålderspensionen är i praktiken en försäkring där man försäkrar "risken" för att leva länge. Ett allmänt socialförsäkringssystem bygger på att vi alla är försäkrade och delar på risken. Ett exempel är att det inte är någon skillnad mellan mäns och kvinnors delningstal trots att kvinnor, i medeltal, alltid har haft en högre medellivslängd än män. En man och en kvinna med samma intjänandehistorik får alltså samma storlek på pensionen trots att kvinnan i genomsnitt kommer att få pensionen utbetald under en längre tid.

Regeringen har dessutom i budgetpropositionen för 2022 aviserat införandet av en så kallad trygghetspension. Förslaget innebär att kraven för

att beviljas sjukersättning sänks under de sista fem åren före riktåldern. Syftet är precis som LO, Sveriges Kvinnolobby och Saco DIK efterfrågar just att personer som är utslitna inte av hälsoskäl ska tvingas ta ut sin ålderspension i förtid och därmed få lägre pensionsutbetalningar resten av livet.

Mot bakgrund av det som anförts föreslår regeringen att åldern när garantipension, bostadstillägg till pensionärer och äldreomsorgsstöd tidigast kan lämnas ska höjas till 66 år från och med 2023 och knytas till riktåldern från och med 2026. På samma sätt ska även motsvarande åldersgränser som ingår i beräkningsunderlaget för bostadstillägg höjas till 66 år 2023 och knytas till riktåldern 2026.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 67 kap. 4 §, 74 kap. 7 §, 101 kap. 6 §, 102 kap. 16 a, 22, 22 a, 25 a och 29 §§ SFB.

5.2.2 Tidigt eller uppskjutet uttag av pension

Regeringens förslag: Åldersgränsen för tidigt eller uppskjutet uttag av pension vid bestämmande av beräkningsunderlaget för garantipension ska höjas från 65 till 66 år 2023 och ska för den som är född 1960 eller senare från och med 2026 utgöras av riktåldern för pension.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte lämnat några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Garantipension betalas normalt ut från 65 års ålder. Enligt gällande regler ska underlaget för beräkningen av garantipension vara den inkomstpension som skulle ha betalats ut den månad den pensionsberättigade fyller 65 år. Bestämmelsen gäller oberoende av om inkomstpensionen har tagits ut före eller efter denna tidpunkt. Syftet med bestämmelsen är att garantipensionen inte ska kompensera för den lägre inkomstpensionen som ett tidigt uttag innebär och för att den försäkrade inte ska missgynnas vid ett sent uttag.

Regeringen anser att det är rimligt att detta förhållande gäller även vid höjningen av åldern för uttag av garantipension och föreslår därmed att åldersgränsen vid bestämmande av beräkningsunderlaget för garantipension ska höjas från 65 till 66 år 2023 och ska för den som är född 1960 eller senare från och med 2026 utgöras av riktåldern för pension. Detta innebär för den som är född 1960 och som kommer att fylla 66 år under 2026 att beräkningsunderlaget ska bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den månad då han eller hon uppnår 67 år.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 67 kap. 20–20 c §§ SFB.

5.2.3 Försäkringstid för rätt till garantipension

Regeringens förslag: Den övre gränsen i det åldersintervall inom vilket försäkringstid för garantipension kan tillgodoräknas ska höjas från 64 till 65 år 2023. Från och med 2026 ska försäkringstid för garantipension tillgodoräknas till och med kalenderåret före det år då den pensions-sökande uppnår riktåldern för pension.

Åldersgränsen vid beräkning av försäkringstid vid bosättning i tidigare hemland ska höjas på samma sätt. Åldersgränsen för beräkning av försäkringstid för den som haft rätt till hel sjukersättning ska höjas från 65 till 66 år 2023 och knyts till riktåldern för pension 2026.

Regeringens bedömning: Den nedre gränsen (16 år) i det åldersintervall inom vilken försäkringstid för garantipension kan tillgodoräknas bör inte ändras. Föreskriften att försäkringstid för garantipension kan tillgodoräknas med som längst 40 år bör inte ändras. En eventuell justering av försäkringstiden bör dock utredas igen när riktåldern höjs.

Betänkandets förslag och bedömning överensstämmer i sak med regeringens förslag och bedömning om försäkringstid. I betänkandet föreslås i stället för garantipension en grundpension. I betänkandet lämnas inte förslag på följdändringar avseende åldersgränsen vid beräkning av försäkringstid vid bosättning i tidigare hemland och åldersgränsen för beräkning av försäkringstid för den som haft rätt till hel sjukersättning.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga synpunkter på förslagen och bedömningarna.

Göteborgs kommun, Kungsbacka kommun, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Pensionsmyndigheten, Offentliganställdas förhandlingsråd (OFR), Stockholms universitet och Umeå universitet tillstyrker förslagen. Pensionsmyndigheten menar att förslaget bidrar till att förmånerna fortsatt samspelar med varandra och med andra delar av pensionssystemet. Myndigheten kommenterar att den nuvarande undre gränsen för tillgodoräkning av försäkringstid samt den maximala försäkringstiden är väl förankrade hos pensionärer och pensionssparare och instämmer i betänkandets bedömning att det inte finns skäl att ändra dessa.

Flera remissinstanser, däribland Pensionsmyndigheten och LO ställer sig också positiva till bedömningen att försäkringstid även fortsättningsvis kan tillgodoräknas med som mest 40 år.

Svenskt Näringsliv avstyrker bedömningen om oförändrad kvalifikationstid och föreslår i stället att antalet möjliga kvalifikationsår följer förväntad riktålder.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Den huvudsakliga tanken bakom garantipensionssystemet är att tillförsäkra äldre personer ett grundskydd under förutsättning att de under förvärvsaktiv ålder har haft en rimlig anknytning till Sverige. För rätt till oavkortad garantipension krävs 40 års försäkringstid i Sverige. Den övre åldersgräns en person kan tillgodoräknas försäkringstid för är det år han eller hon fyller 64 år.

Garantipensionsutredningens förslag

I sitt delbetänkande (SOU 2019:53) föreslår Garantipensionsutredningen att en ny förmån, grundpension, ska införas och ersätta den nuvarande förmånen garantipension för den som är född 1938 eller senare. Utgångspunkten för det förslag och den bedömning som görs i Garantipensionsutredningens slutbetänkande (SOU 2020:32) avseende försäkringstidens längd är gjord mot bakgrunden att förslaget om grundpension införs.

Regeringen har ännu inte tagit ställning till Garantipensionsutredningens förslag. Dock är den föreslagna grundpensionen och den nu gällande garantipensionen i relevanta delar konstruerad på samma sätt i fråga om tillgodoräknande av försäkringstid. Regeringen anser därför att det förslag och den bedömning som görs avseende försäkringstid i SOU 2020:32 även kan tillämpas vid garantipension. *Pensionsmyndigheten* gör samma bedömning i sitt remissvar till utredningens slutbetänkande.

Åldersgränser för tillgodoräknande av försäkringstid

Den övre åldersgränsen för tillgodoräknande av försäkringstid är i dag 64 år och den nedre är 16 år. När gränsen för uttag för garantipension höjs, medför det att även den övre gränsen för tillgodoräknande av försäkringstid bör höjas. Om den övre gränsen för tillgodoräknande av försäkringstid inte samtidigt höjs, medför det att försäkringstid efter 64 års ålder inte kan tillgodoräknas trots att personer normalt sett anses vara förvärvsaktiva även efter den åldern och då kan tjäna in inkomstgrundad ålderspension som minskar garantipensionen. En sådan bristande överensstämmelse mellan tillgodoräkandet av försäkringstid för garantipension och uttagsåldern för garantipension samt åldersgränsen i beräkningsunderlaget för garantipension är inte önskvärd. Mot bakgrund av det som anförts ovan föreslår regeringen att den övre gränsen i åldersintervallet för tillgodoräknande av försäkringstid höjs från 64 till 65 år 2023 och knyts till riktåldern från 2026 på så sätt att tillgodoräknande av försäkringstid kan ske fram till året före det år då den pensions sökande uppnår riktåldern för pension. Regeringen bedömer att den undre gränsen även fortsättningsvis bör vara 16 år.

Regeringen bedömer vidare att åldersgränserna för beräkning av förmånstid vid bosättning i tidigare hemland samt för den som hade rätt till sjukersättning i form av garantiersättning omedelbart före den månad han eller hon fyllde 65 år bör höjas med ett år 2023 och knyts till riktåldern 2026.

Maximal försäkringstid för garantipension

Historiskt sett har 40 svenska bosättningsår ansetts vara en rimlig avvägning i fråga om hur lång tids anknytning som bör krävas för en oreducerad garantipension (prop. 1997/98:152 s. 49). Om den maximala försäkringstiden höjs, medför det i dagsläget en skärpning av kravet för att kunna tillgodoräknas en oreducerad garantipension. Det skulle innebära att den som tillhör en senare årskull skulle behöva ytterligare ett års försäkringstid än den som hör till en tidigare årskull för att kunna få rätt till full garantipension. Därutöver konstaterar Pensionsmyndigheten att den maximala försäkringstiden om 40 år är väl förankrad hos pensionärer och pensionsparare. Eftersom en ändring skulle göra pensionssystemet mer komplext

Prop. 2021/22:181 och då ett bibehållande av regeln inte innebär någon betydande kostnadsökning bedömer myndigheten att det inte finns skäl att ändra den.

Svenskt Näringsliv avstyrker bedömningen om en oförändrad kvalifikationstid och föreslår i stället att antalet möjliga kvalifikationsår följer förväntad riktålder.

Att ha en direkt koppling mellan kvalifikationstiden och riktåldern skulle innebära att det kontinuerligt ställs ökade krav på yngre årskullar för att få rätt till oreducerad garantipension, vilket regeringen inte anser är rimligt. Regeringen bedömer därför att kvalifikationstiden även fortsättningsvis bör vara 40 och en eventuell justering av kvalifikationstiden bör utredas vid de tillfällen då riktåldern höjs.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 67 kap. 8, 11 och 13 §§ SFB.

5.2.4 Undantag för personer med ett långt arbetsliv

Regeringens bedömning: En undantagsbestämmelse för fortsatt rätt till garantipension i vissa fall för personer med ett långt arbetsliv kräver ytterligare utredning och bör hanteras i särskild ordning.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning. I promemorian föreslås att en undantagsbestämmelse ska införas som ger fortsatt rätt till garantipension från 65 års ålder i de fall den enskilde uppfyller särskilda förvärvsvillkor.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har lämnat synpunkter på förslaget. Lika många tillstyrker som avstyrker. Flera remissinstanser uttrycker även att mer utredning och konsekvensanalys behövs.

Skälen för regeringens bedömning: Den undantagsregel som föreslås i promemorian kräver ytterligare utredning och kan därför inte hanteras i denna proposition. Av pensionsöverenskommelsen framgår att Pensionsgruppen är överens om att det bör finnas en undantagsregel för personer med ett långt arbetsliv. Personer med minst 44 år i arbetslivet ska även framöver fortsatt ges rätt till garantipension från 65 års ålder. Regeringen delar Pensionsgruppens syn att det är viktigt med en undantagsregel för personer med ett långt arbetsliv. Dock kräver genomförandet av ett sådant förslag ytterligare utredning och det hanteras därför inte inom ramen för denna proposition. Regeringen avser att återkomma med ett sådant förslag, i enlighet med den remitterade promemorian (Ds 2019:2), under 2023.

5.3 Anpassning av åldersgränser i angränsande socialförsäkringssystem

Prop. 2021/22:181

5.3.1 Sjukpenning m.m.

Regeringens förslag: De pensionsrelaterade åldersgränserna för sjukpenning och sjukpenning i särskilda fall, rehabiliteringsersättning, boendetillägg, sjukpenninggrundande inkomst och smittbärrpenning ska höjas med ett år 2023 och knytas till riktåldern för pension från och med 2026.

Åldersgränserna för sjuk- och smittbärrpenning efter 70 års ålder ska höjas med ett år 2023.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslagen eller har inget att invända. Flera remissinstanser uttrycker också att en höjd pensionsålder måste leda till att åldersgränserna i socialförsäkringssystemen höjs, däribland *Företagarna*, *Lunds universitet*, *Offentliganställdas förhandlingsråd (OFR)* och *Saco*. *Pensionsmyndigheten* framhåller att de föreslagna åldershöjningarna är nödvändiga för att upprätthålla logiken mellan pensionssystemet och socialförsäkringssystemet i övrigt samt åstadkomma ett demografiskt hållbart pensionssystem och övriga socialförsäkringssystem.

Svenskt Näringsliv avstyrker eftersom de anser att signalvärdet av höjningar av åldersgränser i kringliggande försäkringssystem är ytterst begränsat och att den enda säkra konsekvensen är att det leder till ökade kostnader.

Skälen för regeringens förslag

En utgångspunkt för Pensionsgruppens överenskommelse och förslagen som lämnas i denna proposition är att när medellivslängden ökar i samhället behöver fler personer arbeta längre för att få en ekonomiskt godtagbar nivå att leva på som pensionär. När nuvarande åldersgränser i pensionssystemet höjs bör därför också åldersgränserna i närliggande socialförsäkringssystem höjas för att understödja övergången till ett förlängt arbetsliv. *Svenskt Näringsliv* avstyrker detta eftersom de anser att signalvärdet av höjningarna av åldersgränserna i kringliggande försäkringssystem är ytterst begränsat. Regeringen anser, i likhet med Pensionsgruppen och många av de remissinstanser som har uttalat sig i frågan, att ett längre arbetsliv förutsätter att äldre som är kvar i arbetskraften under förvärvsaktiv ålder också ska omfattas av ett rimligt försäkringsskydd. Regeringen anser därför att det är av stor vikt att även åldersgränserna i kringliggande socialförsäkringssystem höjs och knytas till riktåldern.

Sjukpenning och sjukpenning i särskilda fall

Sjukpenning kan lämnas till en försäkrad vars arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom. För sjukpenning gäller i dag att när den försäkrade har fått sjukpenning för 180 dagar, efter ingången av den månad när han eller hon fyllde 65 år, får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska lämnas. Regeringen föreslår att regeln

Prop. 2021/22:181 ändras 2023 så att ett sådant beslut får fattas när sjukpenning lämnats i 180 dagar efter ingången av den månad då han eller hon fyllde 66 år. Från 2026 föreslår regeringen att regeln ändras så att ett sådant beslut i stället får fattas när sjukpenning lämnats i 180 dagar efter ingången av den månad då den försäkrade uppnådde riktåldern för pension.

För sjukpenning gäller vidare att för tid efter ingången av den månad då den försäkrade fyllt 70 år får sjukpenning lämnas under högst 180 dagar. I syfte att stärka försäkringsskyddet för dem som väljer att fortsätta arbeta längre upp i åldrarna efter det att anställningsskyddet har upphört föreslår regeringen att den nuvarande övre åldersgränsen för sjukpenning och smittbärappenning efter 70 år höjs till 71 år 2023, men inte knyts till riktåldern för pension.

Sjukpenning i särskilda fall kan lämnas till en person som har haft tidsbegränsad sjukersättning under maximal tid enligt de övergångsregler som infördes i samband med att den tidsbegränsade sjukersättningen avskaffades eller som har haft aktivitetsersättning till och med den månad han eller hon fyllde 30 år och som har en låg eller ingen sjukpenninggrundande inkomst. Sjukpenning i särskilda fall lämnas längst till och med den månaden före den när den försäkrade fyller 65 år. Regeringen föreslår att åldersgränsen anpassas så att sjukpenning i särskilda fall från 2023 lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 66 år och från 2026 knyts till riktåldern för pension och lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

Rehabiliteringsersättning och rehabiliteringspenning i särskilda fall

Rehabiliteringsersättning kan lämnas till en försäkrad som är sjukskriven och deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering. Rehabiliteringsersättning kan lämnas i två olika former, dels rehabiliteringspenning som i princip ska täcka den inkomstförlust som uppstår när en försäkrad deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering dels det särskilda bidraget som ska täcka kostnader i samband med rehabilitering.

Rehabiliteringsersättning lämnas i dag längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 65 år. Regeringen föreslår att rehabiliteringsersättning från 2023 ska kunna lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade blir 66 och från 2026 längst till och med månaden före den när den försäkrade uppnår riktåldern för pension. Rehabiliteringspenning i särskilda fall kan lämnas till en person som har haft tidsbegränsad sjukersättning under maximal tid enligt de övergångsregler som infördes i samband med att den tidsbegränsade sjukersättningen avskaffades eller som har haft aktivitetsersättning till och med månaden han eller hon fyllde 30 år och som har en låg eller ingen sjukpenninggrundande inkomst. Det som gäller för rehabiliteringsersättning i detta avseende gäller även i fråga om rehabiliteringspenning i särskilda fall.

Boendetillägg

Boendetillägg kan lämnas till personer som har haft tidsbegränsad sjukersättning enligt de övergångsregler som infördes i samband med att den tidsbegränsade sjukersättningen avskaffades eller som har haft aktivitetsersättning till och med månaden han eller hon fyllde 30 år och som får sjukpenning, sjukpenning i särskilda fall, rehabiliteringspenning eller

rehabiliteringspenning i särskilda fall. Boendetillägget kan därmed lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 65 år. Regeringen föreslår att åldersgränsen anpassas så att boendetillägg från 2023 kan lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 66 år och från 2026 knyts till riktåldern för pension och lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

Sjukpenninggrundande inkomst

Sjukpenninggrundande inkomst (SGI) är det inkomstunderlag som används vid beräkningen av bland annat sjukpenning och föräldrapenning.

SGI-skydd innebär att den försäkrade har rätt att bibehålla sin sjukpenninggrundande inkomst för tid då han eller hon avbryter eller inskränker sitt förvärvsarbete i vissa särskilt angivna situationer.

Om den försäkrade återfår arbetsförmågan efter en period då den försäkrade helt eller delvis har fått sjukersättning, aktivitetsersättning eller livränta, kan den försäkrade få tillbaka sin tidigare SGI.

Om en försäkrad får tjänstepension i form av ålderspension eller därmed likställd pension ska en SGI fastställas endast om den försäkrade har ett förvärvsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd.

Bestämmelsen om SGI-skydd gäller i dag för tid före 65 års ålder, för möjligheten att återfå tidigare SGI sträcker sig åldersgränsen till och med månaden före den när den försäkrade fyller 65 år och för rätt till en fastställd SGI vid tjänstepension är åldersgränsen satt till före utgången av den månad den försäkrade fyller 65 år. Regeringen föreslår att reglerna ändras så att åldersgränserna höjs med ett år 2023 och från 2026 knyts till riktåldern för pension.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 26 kap. 17, 18, 22 a och 25 §§, 27 kap. 36 och 37 §§, 28 a kap. 7 §, 31 kap. 4 §, 46 kap. 8 § och 103 c kap. 8 § SFB.

5.3.2 Sjukersättning m.m.

Regeringens förslag: De pensionsrelaterade åldersgränserna för sjukersättning och bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättning ska höjas med ett år 2023 och knyts till riktåldern för pension från och med 2026.

Åldersgränserna vid pension utan ansökan respektive före ansökningsmånaden samt Försäkringskassans uppföljning av arbetsförmåga och Pensionsmyndighetens utredningsskyldighet vid sjukersättning ska höjas från 65 till 66 år 2023 och från och med 2026 utgöras av riktåldern för pension.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås dock att försäkringstiden för garantiersättning knyts till den riktålder som gällde vid försäkringsfallet även för försäkringsfall före 18 års ålder.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslagen eller har inget att invända. Flera remissinstanser menar att det finns

Prop. 2021/22:181 behov av att reformera sjukersättningen däribland, *Saco DIK*, *Pensionsmyndigheten* och *Umeå universitet*. *Landsorganisationen i Sverige (LO)* anser att möjligheterna till sjukersättning måste både förlängas och förbättras och att hänsyn måste tas till bland annat ålder och utbildningsbakgrund i bedömningen.

Svenskt Näringsliv avstyrker eftersom de anser att signalvärdet av höjningar av åldersgränser i kringliggande försäkringssystem är ytterst begränsat och att den enda säkra konsekvensen är att det leder till ökade kostnader.

Skälen för regeringens förslag

Sjukersättning kan lämnas till personer mellan 19 och 64 år om arbetsförmågan anses vara stadigvarande nedsatt och bedömningen är att inga rehabiliteringsåtgärder kan återskapa arbetsförmågan. Sjukersättning betalas ut till och med månaden före den månad då den försäkrade fyller 65 år.

När nuvarande åldersgränser inom pensionssystemet höjs och knyts till riktåldern i syfte att förlänga arbetslivet bör också åldersgränsen för hur länge sjukersättningen kan betalas ut höjas. *Svenskt Näringsliv* avstyrker detta eftersom de anser att signalvärdet av höjningarna av åldersgränserna i kringliggande socialförsäkringssystem är ytterst begränsat. Regeringen anser, i likhet med Pensionsgruppen och många av de remissinstanser som har uttalat sig i frågan, att ett längre arbetsliv förutsätter att äldre som är kvar i arbetskraften under förvärvsaktiv ålder också ska omfattas av ett rimligt försäkringsskydd. Det är även viktigt att försäkringsskyddet för långvarigt sjuka följer höjningarna av riktåldern så att dessa personer inte riskerar att stå helt utan försäkringsskydd eller tvingas göra uttag av inkomstgrundad pension före uppnådd riktålder för pension. Regeringen anser därför att det är av stor vikt att även åldersgränserna inom sjukersättningen höjs och knyts till riktåldern. Regeringen föreslår att sjukersättning från 2023 kan betalas ut till månaden före den månad då den försäkrade fyller 66 år och att sjukersättning från 2026 kan betalas ut längst till och med månaden före den månad då den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

Flera remissinstanser anser att sjukersättningen behöver reformeras, exempelvis bör regelverket ta hänsyn till ålder för dem som inte orkar eller kan arbeta längre upp i åldrarna. Denna proposition behandlar enbart anpassningarna av åldersgränserna utifrån de justeringar som görs i de pensionsrelaterade åldersgränserna. Frågan faller därför utanför arbetet med denna proposition. Regeringen har dock i budgetpropositionen för 2022 aviserat införandet av en så kallad trygghetspension. Förslaget innebär att kraven för att beviljas sjukersättning sänks under de sista fem åren före riktåldern uppnås.

Regeringen föreslår vidare att även åldersgränserna i bestämmelserna om Försäkringskassans uppföljning av arbetsförmåga vid sjukersättning, Pensionsmyndighetens utredningsskyldighet vid sjukersättning samt pension utan ansökan vid hel sjukersättning respektive pension före ansökningsmånaden ska höjas med ett år 2023 och från 2026 knyts till riktåldern för pension. Detsamma ska gälla vid beräkning av bostadstillägg för dessa personer.

För rätt till full sjukersättning eller aktivitetsersättning i form av garantiersättning krävs 40 års försäkringstid i Sverige. Den övre åldersgränsen en person kan tillgodoräknas försäkringstid för är det år han eller hon fyller 64 år. Försäkringstiden för sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning fastställs både i form av faktisk och framtida försäkringstid. Det finns också särskilda bestämmelser när försäkringsfallet har inträffat före det år då den försäkrade fyllde 18 år. Reglerna för garantiersättning motsvaras i huvudsak av vad som gäller för garantipensionen i ålders- och efterlevandepensionssystemet. Vid införandet av garantiersättningen konstaterades det att det finns ett stort värde i gemensamma övergripande principer i de stora trygghetssystemen inom socialförsäkringen (prop. 2000/01:96, s. 107). I avsnitt 5.2.3 görs bedömningen att full försäkringstid för garantipension även fortsättningsvis ska vara 40 år. Regeringen anser att det fortsatt är av vikt att de övergripande principerna inom de olika socialförsäkringssystemen är gemensamma, därför bör full försäkringstid för garantiersättning även den fortsatt vara 40 år.

Den övre åldersgränsen för tillgodoräknande av försäkringstid för sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning bör anpassas till de höjda pensionsåldrarna. Det innebär att gränsen 64 år höjs till 65 år från och med 2023 för att från och med 2026 anpassas till riktåldern för pension på så sätt att försäkringstid kan tillgodoräknas fram till året före det år då den försäkrade uppnår den vid försäkringsfallet gällande riktåldern. Försäkringskassan har underhand fört fram att det ofta kan vara svårt att med större exakthet fastställa tidpunkten för ett försäkringsfall som inträffat innan den försäkrade har fyllt 18 år. En bestämmelse som i stället utgår från den riktålder som gällde när den försäkrade fyllde 17 år skulle underlätta myndighetens hantering samtidigt som en sådan reglering inte skulle innebära någon nackdel för den enskilde.

Regeringen instämmer och utformar bestämmelsen i enlighet med Försäkringskassans synpunkt. Regeringen föreslår därför att reglerna för beräkning av faktisk och framtida försäkringstid för rätt till garantiersättning ska höjas med ett år 2023 och från och med 2026 knyts till riktåldern för pension.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 33 kap. 16 och 17 §§, 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§, 56 kap. 4 a, 5 och 8 §§ och 102 kap. 18 § SFB.

5.3.3 Arbetskadellivränta och SGI för försäkrade som fått förlängd livränta

Regeringens förslag: Den nuvarande 65-årsgränsen som anger hur länge arbetskadellivränta kan lämnas ska höjas till 66 år 2023 och från och med 2026 utgöras av riktåldern för pension.

Den nuvarande 65-årsgränsen för när arbetsskadan vid förlängd livränta tidigast ska ha inträffat ska höjas från 65 till 66 år 2023 och från och med 2026 utgöras av riktåldern för pension.

Åldersgränserna för hur länge förlängd livränta till följd av arbetsskada kan lämnas och möjligheten att återfå SGI efter en period med sådan livränta ska höjas från 68 till 69 år 2023.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslagen eller har inget att invända.

Svenskt Näringsliv avstyrker eftersom de anser att signalvärdet av höjningar av åldersgränser i kringliggande försäkringssystem är ytterst begränsat och att den enda säkra konsekvensen är att det leder till ökade kostnader.

Skälen för regeringens förslag: En arbetsskada är en skada till följd av ett olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet. Den som har drabbats av en arbetsskada kan få olika förmåner genom arbetsskadeförsäkringen. En sådan förmån är arbetskadellivränta som lämnas om den försäkrade har fått en bestående nedsättning av förmågan att skaffa sig inkomst genom arbete, exempelvis om arbetsskadan inneburit att den försäkrade måste minska sin arbetstid, omskola sig eller byta arbetsuppgifter eller arbete. För att den försäkrade ska få livränta måste inkomstbortfallet uppgå till minst en femtedel av vad han eller hon tjänade före skadan och vara större än en fjärdedel av prisbasbeloppet för det år när livräntan ska börja lämnas. Livräntan syftar till att ersätta förlusten eller nedsättningen av försörjningsförmågan. Arbetskadellivränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 65 år (41 kap. 5 § SFB). Om skadan inträffat den månad den försäkrade fyller 65 år eller senare och en sjukpenninggrundande inkomst (SGI) kan fastställas, lämnas livränta (så kallad förlängd arbetskadellivränta) längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 68 år (41 kap. 6 § SFB).

Om den försäkrade får livränta till följd av en arbetsskada som inträffat tidigast den månad då han eller hon fyllde 65 år (förlängd arbetskadellivränta), gäller att den försäkrade har möjlighet att återfå tidigare SGI efter en period med sådan livränta längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 68 år (26 kap. 22 a och 22 b §§ SFB).

När nuvarande åldersgränser inom pensionssystemet höjs och knyts till riktåldern i syfte att förlänga arbetslivet bör också åldersgränserna i närliggande socialförsäkringssystem höjas. *Svenskt Näringsliv* avstyrker detta eftersom de anser att signalvärdet av höjningarna av åldersgränserna i kringliggande försäkringssystem är ytterst begränsat. Regeringen anser att ett längre arbetsliv förutsätter att äldre som är kvar i arbetskraften under förvärvsaktiv ålder också ska omfattas av ett rimligt försäkringsskydd. Det är därför viktigt att även försäkringsskyddet för arbetsskada följer höjning-

arna av pensionsåldern så att dessa personer inte riskerar att stå utan försäkringsskydd.

Regeringen föreslår att regeln ändras 2023, vilket innebär att för arbetsskador som uppkommer innan den försäkrade fyller 66 år ska arbetsskadelivränta som längst kunna beviljas till och med månaden före den försäkrade fyller 66 år. Från 2026 föreslås att för arbetsskador som uppkommer före uppnådd riktålder ska arbetsskadelivränta som längst kunna beviljas till och med månaden före den då den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

Den tid under vilken den försäkrade har möjlighet att efter 65 års ålder få förlängd arbetsskadelivränta, och därmed även ha möjlighet att återfå sin tidigare SGI, har ett samband med att en arbetstagare enligt lagen (1982:80) om anställningsskydd har rätt att kvarstå i anställningen. Åldern för rätt att kvarstå i anställning höjdes från 67 till 68 år 2020 och höjs från 68 till 69 år 2023 (prop. 2018/19:91, bet. 2018/19:AU12, rskr. 2018/19:276). Regeringen anser att rätten att kvarstå i anställning även fortsättningsvis bör kombineras med en försäkring som under sådan tid täcker eventuella inkomstförluster som förorsakats av arbetsskada. Regeringen föreslår därför att åldersgränserna för förlängd arbetsskadelivränta och för möjligheten att återfå tidigare SGI efter en period med sådan livränta ska anpassas till den föreslagna höjningen av åldern för rätten att kvarstå i anställning. Det innebär att åldersgränserna höjs från 68 till 69 år från och med 2023. Regeringen avser att återkomma med förslag om ytterligare justeringar från 2026.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 26 kap. 22 b § och 41 kap. 5 och 6 §§ SFB.

5.3.4 Efterlevandepensioner

Regeringens förslag: De pensionsrelaterade åldersgränserna för omställningspension, garantipension till omställningspension, garantipension till änkepension och änkepensionens 90-procentstillägg ska höjas med ett år 2023 och därefter knyts till riktåldern för pension från och med 2026.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända.

Svenskt Näringsliv avstyrker eftersom de anser att signalvärdet av höjningar av åldersgränser i kringliggande försäkringssystem är ytterst begränsat och att den enda säkra konsekvensen är att det leder till ökade kostnader. Svenskt Näringsliv tillstyrker dock förslaget om rätt till tillägg i änkepensionen.

Skälen för regeringens förslag

Efterlevandepension fungerar som ett omställningsstöd inom socialförsäkringssystemet till de familjer där en försörjare avlider. Omställningspension, garantipension till omställningspension och änkepension i form

Prop. 2021/22:181 av 90-procentstillägg lämnas längst till och med månaden före den då den efterlevande fyller 65 år.

Svenskt Näringsliv avstyrker att åldersgränserna i kringliggande försäkringssystem ska höjas eftersom de anser att signalvärdet av dessa höjningar är ytterst begränsat och den enda säkra konsekvensen är ökade kostnader. För att åstadkomma ett förlängt arbetsliv och därigenom skapa förutsättningar för långsiktigt höjda och trygga pensioner är det, såsom har påpekats tidigare, viktigt att inte endast åldersgränserna i pensionsystemet anpassas till det faktum att vi lever allt längre. För att åstadkomma detta behöver även åldersgränserna i kringliggande trygghetsystem anpassas. Regeringen föreslår därför att åldern för hur länge förmånerna får lämnas ska höjas till 66 år från och med 2023 och knytas till riktåldern från och med 2026.

Efterlevandepensionens beräkningsunderlag

Reglerna för beräkning av inkomstgrundad efterlevandepension (omställningspension och barnpension) innehåller flera bestämmelser som baserar sig på åldern 65 år. Pensionsbehållningen efter avlidna som var födda 1938 eller senare beräknas olika beroende på om dödsfallet inträffade före eller efter 65 års ålder. Om dödsfallet inträffat efter det år den avlidne fyllde 65 år, ska den avlidnes faktiska pensionsbehållning användas vid beräkning av efterlevandepension. Den faktiska pensionsbehållningen ska räknas om med förändringar av inkomstindex fram till ingången av det år den avlidne fyllde 65 år. Därefter följsamhetsindexeras behållningen till ingången av det år då dödsfallet inträffade.

I de fall där dödsfallet inträffade före 65 års ålder beräknas en antagen pensionsbehållning från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 64 år. Den avlidnes antagna pensionsbehållning beräknas utifrån ett medelvärde av de senaste årens intjänade pensionsrätter som multipliceras med antalet år från dödsfallsåret till det att den avlidne skulle ha fyllt 64 år.

Regeringen föreslår att dessa regler anpassas så att åldern höjs med ett år 2023 och från 2026 knytas till den riktålder som gäller det år den försäkrade avled.

För rätt till oreducerad garantipension till omställningspension krävs 40 års försäkringstid i Sverige. Reglerna för beräkning av försäkringstid för garantipension till omställningspension innehåller bestämmelser som baseras på att den avlidne skulle ha fyllt 64 år. Exempelvis beräknas den framtida försäkringstiden från det år dödsfallet inträffade fram till när den avlidne skulle fyllt 64 år. Eftersom den framtida försäkringstiden bör spegla samhällets förväntningar på arbetslivets längd föreslår regeringen att dessa regler anpassas så att åldern höjs med ett år 2023 och från 2026 knytas till riktåldern för pension.

I avsnitt 5.2.3 görs bedömningen att full försäkringstid för garantipension även fortsättningsvis ska vara 40 år. Eftersom det är av vikt att de övergripande principerna inom de olika socialförsäkringssystemen är gemensamma även fortsättningsvis anser regeringen att full försäkringstid för garantiersättning även den fortsatt bör vara 40 år.

Regeringen anser att de åldersgränser gäller för beräkningen av efterlevandepensionsunderlaget efter avlidna som är födda 1937 och tidigare som

behandlas i 82 kap. 22–26 §§ SFB bör lämnas oförändrade eftersom de har Prop. 2021/22:181 en tydlig koppling till det tidigare ATP-systemet.

Änkepension

Änkepensionen är under utfasning i och med att det, något förenklat, finns ett krav på att man ska ha varit gift i minst fem år före den 31 december 1989. Änkepensionen samordnas med änkans egen ålderspension men det sker med olika avräkningar beroende på om hon är född 1944 och tidigare eller 1945 och senare. För de yngre änkor innebär det i praktiken att de flesta mister änkepension vid uttag av den egna ålderspensionen medan majoriteten av äldre änkor fick behålla den men till ett mindre belopp. Avräkningen sker vid 65 års ålder oavsett om änkan tagit ut ålderspension eller inte. Även 90-procentstillägget till änkepensionen upphör vid 65 års ålder.

Rätten till 90-procentstillägget regleras i 77 kap. 18 § SFB. I de grundläggande bestämmelserna för änkor födda 1945 eller senare, 84 kap. 6 §, fastställs hur ersättningen ska beräknas. För tid före den månad då änkan fyller 65 år ska 90-procentstillägget vara 90 procent av det prisbasbelopp som gällde för dödsfallsåret. Regeringen föreslår att 65 års ålder i de ovan nämnda paragraferna höjs till 66 år 2023 och ersätts med riktåldern från och med 2026.

Garantipension till änkepension regleras i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken, förkortad införandelagen. I 7 kap. 30 och 32 §§ införandelagen anges att rätten till garantipension till änkepension upphör den månad då änkan fyller 65 år. Det är i dagsläget ett mindre antal änkor som har garantipension till änkepension. Regeringen anser dock att det är principiellt viktigt att denna ålder anpassas till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna. Regeringen föreslår därför att åldersgränsen 65 år höjs till 66 år 2023 och från och med 2026 ersätts med riktåldern för pension.

Även 7 kap. 23 § införandelagen innehåller en relevant 65-årsgräns. Denna bestämmelse reglerar rätten till 90-procentstillägget för de änkor vars make avlidit före den 1 januari 1990. Regeringen föreslår att även denna 65-årsgräns ska höjas till 66 år 2023 och utgöras av riktåldern för pension från och med 2026.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 77 kap. 18 §, 81 kap. 4 och 7 §§, 82 kap. 1, 4, 6–8, 14, 16, 20 och 21 §§, 84 kap. 6 och 16 §§ SFB och 7 kap. 23, 30 och 32 §§ lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.

5.3.5 Merkostnadsersättning

Regeringens förslag: Åldersgränserna för rätt till merkostnadsersättning ska höjas från 65 till 66 år 2023 och från och med 2026 utgöras av riktåldern för pension.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslagen eller har inget att invända.

Svenskt Näringsliv avstyrker eftersom de anser att signalvärdet av höjningar av åldersgränser i kringliggande försäkringssystem är ytterst begränsat och att den enda säkra konsekvensen är att det leder till ökade kostnader. *DHR* och *Independent Living Institute* anser att det inte ska finnas ett ålderstak för beviljande av merkostnadsersättning.

Skälen för regeringens förslag: Merkostnadsersättningen avser skäligen kostnader som uppkommer på grund av en persons funktionsnedsättning och som går utöver de kostnader som är normala för personer utan funktionsnedsättning i motsvarande ålder. Merkostnadsersättning uppgår till 30, 40, 50, 60 eller 70 procent av prisbasbeloppet.

När nuvarande åldersgränser inom pensionssystemet ska höjas och knyts till riktåldern i syfte att förlänga arbetslivet bör också åldersgränserna i närliggande socialförsäkringssystem höjas. *Svenskt Näringsliv* avstyrker eftersom de anser att signalvärdet av höjningarna av åldersgränserna i kringliggande försäkringssystem är ytterst begränsat. Regeringen anser att äldre som är i förvärvsaktiv ålder också ska omfattas av ett rimligt försäkringsskydd. Det är därför viktigt att även åldersgränserna för rätt till merkostnadsersättning följer höjningarna av pensionsåldern så att dessa personer inte riskerar att stå utan socialförsäkringsskydd.

DHR och *Independent Living Institute* anser att det inte ska finnas något ålderstak för beviljande av merkostnadsersättning. Denna proposition behandlar enbart anpassningarna av åldersgränserna utifrån de justeringar som görs i de pensionsrelaterade åldersgränserna. Frågan faller därför utanför arbetet med denna proposition.

Eftersom merkostnadsersättningen har en stark koppling till övriga socialförsäkringsförmåner föreslår regeringen att åldersgränsen 65 år ska höjas till 66 år 2023 och utgöras av riktåldern för pension från och med 2026.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 50 kap. 4 § SFB.

5.3.6 Assistansersättning och personlig assistans

Regeringens förslag: Åldersgränserna för assistansersättning och personlig assistans ska anpassas till och följa de föreslagna höjningarna av åldersgränserna för pensionssystemets grundskydd.

De nuvarande åldersgränserna ska höjas från 65 till 66 år 2023 och därefter utgöras av riktåldern för pension från och med 2026.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslagen eller har inget att invända.

Svenskt Näringsliv avstyrker eftersom de anser att signalvärdet av höjningar av åldersgränser i kringliggande försäkringssystem är ytterst begränsat och att den enda säkra konsekvensen är att det leder till ökade kostnader.

DHR är positiva till höjningen av åldersgränserna i de funktionshindersspecifika stöden, men menar samtidigt att stöden ska kunna beviljas så länge individer är i arbetslivet. *Lunds universitet* delar uppfattningen att

det är positivt att assistansersättning kan beviljas högre upp i åldrarna, och anser samtidigt att det inte bör finnas en övre åldersgräns för att bevilja eller utöka stödet. *Independent Living Institute* anser att det inte alls ska finnas ett ålderstak för beviljande av assistansersättning. *Arbetsgivarföreningen KFO (numera en del av Fremia)* anser att rätten till och omfattningen på assistansersättningen inte ska begränsas av att en person uppnått riktåldern för pension.

Skälen för regeringens förslag: Personlig assistans kan ges till personer som tillhör personkretsen som anges i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, och som till följd av stora och varaktiga funktionsnedsättningar behöver hjälp med andning, sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade. Den som behöver hjälp med dessa behov i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka har rätt till assistansersättning enligt SFB. I SFB regleras att den som fyllt 65 år endast kan få assistansersättning om han eller hon haft ersättningen tidigare eller om ansökan har lämnats till Försäkringskassan senast dagen före 65-årsdagen och därefter beviljats. Antalet timmar får inte utökas när personen fyllt 65 år. Motsvarande reglering finns i 9 b § LSS.

När den aktuella lagstiftningen infördes angavs att det inte var möjligt att bygga upp ett system som innebär att rätten till personlig assistans och assistansersättning skulle gälla oavsett den enskildes ålder. Rätten till personlig assistans begränsades därför till personer som inte uppnått allmän pensionsålder, 65 år. År 2001 förändrades lagstiftningen vilket gjorde det möjligt att få behålla assistansersättningen om den var beviljad före 65 års ålder.

Arbetsgivarföreningen KFO, Lunds universitet, DHR och Independent Living Institute menar samtliga att ålderstaket i merkostnadsersättningen bör justeras ytterligare eller helt tas bort. Denna proposition behandlar enbart anpassningarna av åldersgränserna utifrån de justeringar som görs i de pensionsrelaterade åldersgränserna. Frågan faller därför utanför arbetet med denna proposition.

Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget eftersom de anser att signalvärdet av höjningarna av åldersgränserna i kringliggande försäkringssystem är ytterst begränsat.

För att åstadkomma ett förlängt arbetsliv och därigenom skapa förutsättningar för långsiktigt höjda och trygga pensioner är det, såsom har påpekats tidigare, viktigt att inte endast åldersgränserna i pensionssystemet anpassas till det faktum att vi lever allt längre. För att åstadkomma detta behöver även åldersgränserna i kringliggande trygghetssystem anpassas, så även på det kommunala området. Regeringen föreslår därför att åldersgränsen för personlig assistans enligt SFB och LSS höjs till 66 år 2023 och knyts till riktåldern från 2026.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 51 kap. 8 och 10 §§ SFB och i 9 b § LSS.

Regeringens förslag: De pensionsrelaterade åldersgränserna för bilstöd ska höjas med ett år 2023 och utgöras av riktåldern för pension från 2026.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslagen eller har inget att invända.

Svenskt Näringsliv avstyrker eftersom de anser att signalvärdet av höjningar av åldersgränser i kringliggande försäkringssystem är ytterst begränsat och att den enda säkra konsekvensen är att det leder till ökade kostnader.

Arbetsgivarverket menar att det är orimligt att knyta bilstöd till riktåldern. Arbetstagare som är i anställning bör kunna behålla, eller vid nyanställning få, bilstöd under tid i anställning. *DHR* är positiva till höjningen av åldersgränserna i de funktionshindersspecifika stöden, men menar samtidigt att stöden ska kunna beviljas så länge individer är i arbetslivet.

Skälen för regeringens förslag: Bilstöd kan lämnas till en försäkrad som på grund av sitt eget eller sitt barns varaktiga funktionshinder har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att anlita allmänna kommunikationer. Det finns totalt fyra grupper som bilstöd kan lämnas till och av dem är det de två första grupperna som påverkas av pensionsåldershöjningarna:

1. en försäkrad som är under 65 år och är beroende av ett fordon för att genom arbete få sin försörjning eller ett väsentligt tillskott till sin försörjning, eller för att genomgå arbetslivsriktad utbildning eller genomgå rehabilitering under vilken han eller hon får rehabiliteringsersättning eller aktivitetsstöd enligt föreskrifter som meddelas av regeringen,
2. en försäkrad som är under 65 år och, efter att ha beviljats bidrag enligt 1, har beviljats sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Såväl *Arbetsgivarverket* som *DHR* anser att bilstödet ska kunna beviljas så länge individen är i arbetslivet. Denna proposition behandlar enbart anpassningarna av åldersgränserna utifrån de justeringar som görs i de pensionsrelaterade åldersgränserna. Frågan faller därför utanför arbetet med denna proposition.

Svenskt Näringsliv avstyrker eftersom de anser att signalvärdet av höjningarna av åldersgränserna i kringliggande försäkringssystem är ytterst begränsat. Regeringen anser att äldre som är i förvärsaktiv ålder ska omfattas av ett rimligt försäkringsskydd. För att få del av bilstödet krävs att en person är beroende av ett fordon för sin försörjning. Det är då också rimligt att möjligheten att få stödet sträcker sig fram till den ålder då en person kan få såväl inkomstpension som ta del av pensionssystemets grundskydd. För personer som har sjukersättning är det rimligt att åldern för rätt till bilstöd även följer åldersgränsen för sjukersättning.

Regeringen föreslår därför att den övre åldersgränsen för att få bilstöd ska höjas till 66 år 2023 och knytas till riktåldern från 2026.

Förslaget medför ändringar i 52 kap. 10 § SFB.

5.3.8 Bidrag till arbetshjälpmedel

Regeringens bedömning: Åldersgränsen för hur länge bidrag till arbetshjälpmedel kan lämnas bör höjas och anpassas till de föreslagna ändringarna av åldersgränsen för rätten att kvarstå i anställning enligt lagen om anställningsskydd.

Det innebär att åldersgränsen bör höjas från 68 till 69 år 2023.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända.

Svenskt Näringsliv avstyrker eftersom de anser att signalvärdet av höjningar av åldersgränser i kringliggande försäkringssystem är ytterst begränsat och att den enda säkra konsekvensen är att det leder till ökade kostnader.

Arbetsgivarverket menar att det är orimligt att knyta bidrag till arbetshjälpmedel till rätten att kvarstå i anställningen enligt lagen om anställningsskydd. Arbetstagare som är i anställning bör kunna behålla, eller vid nyanställning få, bidrag till arbetshjälpmedel under tid i anställning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt 2 § förordningen (1991:1046) om bidrag till arbetshjälpmedel får bidrag lämnas till arbetsgivaren eller den försäkrade och avse kostnaden för

1. att köpa eller, om det är ekonomiskt mera förmånligt, att hyra sådana arbetshjälpmedel eller anordningar på arbetsplatsen som behövs för att den försäkrade ska kunna utföra sitt arbete,
2. expertundersökningar i ärenden om sådana anpassningsåtgärder som avses i 1, och
3. att reparera arbetshjälpmedlet.

Bidraget kan enligt 7 § i förordningen betalas ut till och med månaden före den då den försäkrade fyller 68 år. Åldersgränsen får anses följa dagens 68-årsgräns för rätten att kvarstå i anställning enligt 32 a § lagen (1982:80) om anställningsskydd, den så kallade las-åldern. Åldern för rätt att kvarstå i anställning höjdes från 67 till 68 år 2020 och höjs från 68 till 69 år 2023 (prop. 2018/19:91, bet. 2018/19:AU12, rskr. 2018/19:276). När las-åldern höjdes från 67 till 68 år 2020 höjdes också åldersgränsen för bidrag till arbetshjälpmedel.

Regeringen anser att åldersgränsen för bidrag till arbetshjälpmedel även fortsättningsvis bör följa las-åldern. Åldersgränsen bör därför höjas till 69 år 2023.

5.4 Anpassningar av åldersgränserna i övriga trygghetssystem

5.4.1 Anställningsskydd

Regeringens bedömning: Åldersgränserna för rätten att kvarstå i anställning enligt anställningsskyddslagen bör knytas till riktåldern för pension från och med 2026. Utformningen behöver analyseras vidare.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända.

Offentliganställdas Förhandlingsråd (OFR) anser att det är viktigt att riktåldern inte blir högre än las-åldern.

Skälen för regeringens bedömning: Åldersgränserna för rätten att kvarstå i anställning enligt lagen (1982:80) om anställningsskydd har i enlighet med pensionsöverenskommelsen anpassats till förslagen i Ds 2019:2 avseende 2020 och 2023. För 2020 har åldern höjts från 67 till 68 år och från 2023 höjs åldern från 68 till 69 år (prop. 2018/19:91, bet. 2018/19:AU12, rskr. 2018/19:276).

OFR anser att det är viktigt att riktåldern inte blir högre än las-åldern. Regeringen instämmer och anser att las-åldern bör anpassas till riktåldern när den ändras. Regeringen bedömer att åldersgränserna för rätten att kvarstå i anställning bör knytas till riktåldern från och med 2026, men att den närmare utformningen av en sådan anpassning behöver analyseras vidare.

5.4.2 Arbetslöshetsförsäkringen

Regeringens förslag: Åldersgränserna för rätten till arbetslöshetsersättning och rätten att bli medlem i en arbetslöshetskassa samt åldern då medlemskapet upphör utan uppsägning ska höjas från 65 till 66 år 2023 och utgöras av riktåldern för pension enligt socialförsäkringsbalken från och med 2026.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända.

Svenskt Näringsliv avstyrker att en riktålder införs i arbetslöshetsförsäkringen eftersom de anser att signalvärdet av höjningar av åldersgränser i kringliggande försäkringssystem är ytterst begränsat och att den enda säkra konsekvensen är att det leder till ökade kostnader.

Arbetsförmedlingen och *Inspektionen för arbetslöshetsersättningen (IAF)* är positiva till ambitionen om att förlänga arbetslivet, men påpekar att det finns åldersgränser i de arbetsmarknadspolitiska programmen som är kopplade till pensionsåldern, men som inte har omnämnts i promemorian. Arbetsförmedlingen konstaterar att det med undantag för arbetslöshetsförsäkringen och insatser för nyanlända inte framgår om även arbetsmarknadspolitiska förordningar i övrigt kommer att omfattas av de höjda åldersgränser som föreslås för socialförsäkringssystemet och andra

kringliggande trygghetssystem. Arbetsförmedlingen efterlyser därför ett klagörande från regeringen.

Skälen för regeringens förslag: Arbetslöshetsersättning betalas ut enligt de villkor som anges i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring. Villkoren för medlemskap i en arbetslöshetskassa framgår av lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor. Båda lagarna innehåller åldersgränser vid 65 år. Rätten till arbetslöshetsersättning upphör enligt 22 § lagen om arbetslöshetsförsäkring vid månadsskiftet före den månad när den arbetslöse fyller 65 år. Enligt 34 § lagen om arbetslöshetskassor upphör rätten att bli medlem vid månadsskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap fyller 65 år. Enligt 36 § samma lag upphör medlemskapet i en arbetslöshetskassa utan uppsägning den dag medlemmen fyller 65 år. Vid införandet av åldersregleringen angavs att ålderspensionärer av principiella, administrativa och ekonomiska skäl inte bör tillhöra arbetslöshetsförsäkringen när deras försörjning är tillfredställande ordnad genom olika former av ålderspension (se prop. 1973:56 s. 195).

Svenskt Näringsliv avstyrker eftersom de anser att signalvärdet av höjningarna av åldersgränserna i arbetslöshetsförsäkringen är ytterst begränsat.

Syftet med att införa en riktålder för pension är att bryta normen att 65 år betraktas som en förutbestämd pensionsålder och att därigenom förmå fler personer att arbeta längre upp i åldrarna. För att uppnå detta föreslår regeringen i denna proposition bland annat att åldersgränserna för pensionssystemets grundskydd ska höjas och att åldersgränserna därefter ska knytas till riktåldern för pension. Åldersgränserna för rätten till arbetslöshetsersättning och medlemskap i en arbetslöshetskassa har en tydlig och naturlig koppling till pensionssystemets pensionsåldersnorm. Regeringen anser att kopplingen mellan regelverken bör bibehållas och föreslår därför att åldersgränserna ska höjas med ett år 2023 och från 2026 knytas till riktåldern för pension i enlighet med vad som föreslagits avseende åldersgränserna för pensionssystemets grundskydd.

Arbetsförmedlingen och *IAF* efterlyser ett klagörande från regeringen om arbetsmarknadspolitiska förordningar kommer att omfattas av de höjda åldersgränserna. Regeringen avser i sedvanlig ordning att se över behovet av förordningsändringar med anledning av denna proposition.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 22 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, och 34 och 36 §§ lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

5.4.3 Insatser för nyanlända

Regeringens förslag: Åldersgränserna för att omfattas av lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska anpassas till och följa de föreslagna höjningarna av åldersgränserna för pensions-systemets grundskydd.

De övre åldersgränserna ska höjas från 65 till 66 år 2023 och knytas till riktåldern för pension enligt socialförsäkringsbalken från och med 2026.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De remissinstanser som uttalar sig tillstyrker förslaget eller har inget att invända.

Skälen för regeringens förslag: Lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, förkortad etableringslagen, reglerar det statliga ansvaret för etableringsinsatser. Arbetsförmedlingen ansvarar enligt lagen för att vissa nyanlända invandrare erbjuds insatser som syftar till att underlätta och påskynda deras etablering i arbets- och samhällslivet. Etableringslagen gäller för vissa nyanlända som har fyllt 20 men inte 65 år.

Lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare innehåller bestämmelser om kommuners ansvar att erbjuda samhällsorientering. Lagen omfattar personer som har fyllt 18 men inte 65 år.

Syftet med att införa en riktålder för pension är att komma bort från att 65 år betraktas som den normala pensionsåldern och därigenom ge fler personer möjlighet att arbeta längre upp i åldrarna. För att uppnå detta föreslår regeringen i denna proposition att åldersgränserna för pensions-systemets grundskydd och kringliggande socialförsäkringssystem höjs och därefter knyts till riktåldern för pension. Regeringen anser att även de övre åldersgränserna för att omfattas av etableringslagen och lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska höjas från 65 till 66 år 2023 och knytas till riktåldern för pension från och med 2026.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 1 och 2 §§ lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och 1 a och 2 §§ lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.

5.4.4 Kommunala servicetjänster för äldre

Regeringens förslag: Åldersgränsen för när kommunala servicetjänster får tillhandahållas utan föregående behovsprövning ska höjas från 68 till 69 år.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har yttrat sig särskilt över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Kommuner får inte utan stöd i lag ge understöd till enskilda. Socialtjänstlagen (2001:453) ger kommuner såväl möjlighet som skyldighet att under vissa förutsättningar ge understöd till bland annat äldre.

Den 1 juli 2018 infördes dock en ny bestämmelse i socialtjänstlagen med innebörden att socialnämnden utan föregående behovsprövning får erbjuda hemtjänst till äldre personer. Syftet är att ge de kommuner som så önskar möjligheter att bevilja äldre kvinnor och män insatser inom äldreomsorg på ett enklare sätt och med större utrymme för delaktighet och självbestämmande (prop. 2017/18:106).

Sedan den 1 januari 2020 har kommunerna möjlighet att utan föregående individuell behovsprövning tillhandahålla servicetjänster åt personer som har fyllt 68 år. Det följer av 2 kap. 7 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter. Med servicetjänster avses här tjänster som är avsedda att förebygga skador, olycksfall eller ohälsa och som inte utgör personlig omvårdnad. Det är inte frågan om en skyldighet för kommunerna att tillhandahålla nämnda tjänster utan det är kommunerna själva som beslutar om och i så fall vilka tjänster som ska erbjudas, samt för vilka åldersgrupper. Den tidigare 67-årsgränsen motiverades dels av pensionsystemets flexibla pensionsålder med rätt att då kvarstå i anställning till 67 år, dels av att personer upp till 67 års ålder normalt inte har svårt att själva utföra de sysslor som omfattas av begreppet servicetjänster (prop. 2005/06:115 s. 149).

Regeringen anser fortsatt att den nuvarande kopplingen mellan åldersgränsen för de kommunala servicetjänsterna och rätten att kvarstå i anställning bör bibehållas. Regeringen bedömer vidare att personer upp till 69 års ålder i allmänhet inte har svårt att själva utföra de sysslor som omfattas av begreppet servicetjänster.

Regeringen föreslår därför att åldersgränsen för de kommunala servicetjänsterna ska anpassas till åldersgränsen i lagen (1982:80) om anställningsskydd. Det innebär att åldersgränsen för de kommunala servicetjänsterna höjs från 68 till 69 år från och med 2023.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 2 kap. 7 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

Vissa åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet

Regeringens förslag: Åldersgränsen för att omfattas av bestämmelserna om förhöjt grundavdrag i inkomstskattelagen ska höjas från 65 till 66 år 2023 och till 67 år 2026. Även åldersgränsen i bestämmelserna om avdrag för debiterade egenavgifter i samma lag ska höjas från 65 till 66 år 2023 och till 67 år 2026.

Från och med den 1 januari 2023 ska bara ålderspensionsavgift betalas på avgiftspliktig ersättning enligt socialavgiftslagen till personer som vid årets ingång har fyllt 66 år. Från och med den 1 januari 2026 gäller detta på avgiftspliktig ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 67 år. Åldersgränsen i bestämmelserna om avdrag vid beräkning av egenavgifter i socialavgiftslagen ska höjas på motsvarande sätt till 66 år 2023 och till 67 år 2026.

Förslagen i Finansdepartementets promemoria överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslogs inte höjda åldersgränser i bestämmelserna om avdrag för debiterade egenavgifter i inkomstskattelagen eller i bestämmelserna om avdrag vid beräkning av egenavgifter i socialavgiftslagen.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna däribland *Arbetsgivarverket*, *Sveriges akademikers centralorganisation (SACO)*, *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* och *flera kommuner* tillstyrker, avstår från att yttra sig eller har inga synpunkter på förslaget. Flera remissinstanser, bl.a. *Arbetsgivarverket*, *Afa Försäkring* och flera kommuner konstaterar att ändringarna är nödvändiga om Pensionsgruppens överenskommelse om t.ex. höjd las-ålder ska kunna genomföras och att det är viktigt att arbetslivet förlängs, bl.a. för att klara den framtida kompetensförsörjningen. *Landsorganisationen i Sverige (LO)* påpekar att förbundet i nuläget inte ställt sig bakom de höjda åldersgränserna i pensionssystemet.

Pensionsmyndigheten framför att det kan finnas skäl att avvakta med åldershöjningen från 65 år till 66 år avseende såväl skatter som socialavgifter och i stället höja skattereglerna till 66 år först när riktåldern höjs till 67 år. På så sätt skulle fler arbetstagare få erfarenhet av den lägre skatten innan de slutar att arbeta, vilket sannolikt skulle medföra att fler skjuter fram sitt utträde ur arbetslivet.

Region Dalarna avstyrker förslaget eftersom det innebär minskade incitament för att personer ska arbeta längre.

LO, *Pensionärernas Riksorganisation*, *Riksförbundet Pensionärs-gemenskap*, *Svenska kommunalpensionärers Förbund* och *SPF Seniorerna* (vilka svarat gemensamt och nedan benämns pensionärsförbunden) samt *Independent Living Institute* avstyrker förslaget om höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag. Flera av dessa remissinstanser påpekar vikten av att beskattningen av lön och pension är lika oavsett ålder och har invändningar mot hur det förhöjda grundavdraget är konstruerat.

Näringslivets Skattedelegation (NSD) kritiserar förslaget om ändrad åldersgräns för arbetsgivaravgiften då det i praktiken innebär höjd arbetsbeskattning och ökade lönekostnader för företagen. Enligt NSD bör i stället reformer och insatser som säkrar jobb och företagande prioriteras,

något som är särskilt angeläget de närmsta åren då ekonomin lär vara inne i en återhämtningsfas efter coronapandemin.

Skatteverket, Konjunkturinstitutet (KI) och Ekonomistyrningsverket (ESV) påpekar att fler åldersgränser än de som omnämns i promemorian, bör höjas, bl.a. för jobbskatteavdrag och skattereduktion för kommunal fastighetsavgift. *Förvaltningsrätten i Malmö* framför att även åldersgränserna i 12 kap. 36 § inkomstskattelagen och 3 kap. 18 § socialavgiftslagen bör höjas.

ESV framför att förslaget om höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag innebär att skatten år 2023 skulle komma att beräknas på olika sätt beroende på om personen i fråga är yngre än 65 år, 65 år, eller äldre än 65 år. Det innebär en ökad komplexitet i skattesystemet som enligt ESV inte är befogad. KI anser att förslaget innebär att skattesystemet blir mindre transparent och framför vidare att om inte jobbskatteavdraget justeras för riktåldern så ökar komplexiteten i skattesystemet och individer får inte tydliga incitament att handla efter.

Svenska ILO-kommittén beklagar att promemorian inte innehåller någon redogörelse för hur förslagen förhåller sig till Sveriges internationella åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner.

Skälen för regeringens förslag: Medellivslängden ökar och för att pensionsnivåerna och välfärden ska kunna bibehållas behöver arbetslivet förlängas. Som tidigare har redogjorts för har åldersgränsen för när det som tidigast är möjligt att ta ut den allmänna inkomstgrundade pensionen höjts från 61 till 62 år. I samband med det har även åldersgränsen för rätten att kvarstå i anställning, den s.k. las-åldern, höjts från 67 till 68 år. I denna proposition föreslås att dessa åldersgränser, i enlighet med pensionsöverenskommelsen, ska justeras ytterligare 2023 och 2026 (se avsnitt 5.1.1). Det föreslås vidare i denna proposition att åldersgränsen för när garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd tidigast kan lämnas ska höjas från 65 till 66 år 2023. När åldersgränsen för garantipension justeras är det nödvändigt att angränsande trygghetssystem hänger med, varför det föreslås att även åldersgränsen för hur länge bl.a. sjukersättning och arbetslöshetsersättning kan lämnas ska höjas från 65 till 66 år 2023 (se avsnitt 5.3 och 5.4). År 2026 knyts samtliga åldersgränser till riktåldern (se avsnitt 5.3 och 5.4).

När nuvarande åldersgränser i pensionssystemet höjs för att bryta den rådande pensioneringsnormen vid 65 år bör också vissa åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet höjas för att understödja övergången till ett förlängt arbetsliv. En sådan höjning bör enligt regeringens mening följa de stegvisa justeringarna av 65-årsgränsen i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem. *Pensionsmyndigheten* anser att det kan finnas skäl att avvakta och i stället höja skattereglerna till 66 år först när riktåldern höjs till 67 år för att därigenom få fler arbetstagare att känna av skattesänkningen innan arbetstagaren tar beslut om att avsluta arbetslivet. Enligt Pensionsmyndigheten skulle det sannolikt medföra att fler skjuter fram sitt utträde ur arbetslivet. Regeringen anser dock att höjningen av åldersgränserna i skatte- och socialavgiftssystemet tidsmässigt bör följa de stegvisa justeringarna i pensionssystemet och i angränsade trygghetssystem.

Region Dalarna avstyrker förslaget och framför att det är viktigt att fler personer deltar i arbetskraften, till exempel genom att fler personer jobbar

Prop. 2021/22:181 längre. Detta är viktigt för ett växande skatteunderlag samtidigt som det bidrar till att hantera bristen på arbetskraft. Enligt regionen innebär förslaget minskade incitament för att personer ska arbeta längre. Regeringen anser dock att de föreslagna ändringarna är nödvändiga om pensionsgruppens överenskommelse ska kunna genomföras. Som bl.a. även *Arbetsgivarverket* och *Afa Försäkring* framfört anser regeringen att det är viktigt att arbetslivet förlängs för att klara framtida kompetensförsörjning.

Några remissinstanser, bl.a. *LO, pensionärsförbunden* och *Independent Living Institute*, avstyrker förslaget om höjd åldersgräns när det gäller det förhöjda grundavdraget. LO framför att all förvärvsinkomst, det vill säga lön, näringsinkomst, pension, sjukpenning, arbetslöshetsersättning och andra ersättningar ska beskattas på samma sätt och att det förhöjda grundavdraget gör att skatten blir mer lik den för löntagare för dem som har fyllt 65 år och tar ut pension. LO ser det som en stor brist att det förhöjda grundavdraget innebär att de som tar ut pension före den första januari det år de fyller 66 får betala högre skatt på pensionen än vad de skulle fått betala på en lika stor lön. Även pensionärsförbunden för fram att beskattning av lön och pension av princip bör vara lika oavsett ålder. Dessa förbund är av uppfattningen att en höjning av åldersgränsen för förhöjt grundavdrag bör övervägas först när alla kan arbeta och ta del av trygghetssystem till minst 67 års ålder. Enligt deras uppfattning borde den i dag gällande åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget i stället sänkas till dess att alla på ett realistiskt sätt kan påbörja sitt pensionsuttag vid 67 år eller senare. Independent Living Institute anser att regleringen av skattenivåerna behöver ses över i sin helhet så att det inte är skillnad mellan skatt på arbete och pension. Regeringen konstaterar att de synpunkter som förs fram till viss del handlar om själva konstruktionen av ett förhöjt grundavdrag och hur ett sådant bör utformas. Denna proposition behandlar emellertid enbart anpassningarna av åldersgränserna utifrån de justeringar som görs i de pensionsrelaterade åldersgränserna. Frågan faller därför utanför arbetet med denna proposition.

Som framförs ovan är regeringen vidare av uppfattningen att höjningen i skatte- och socialavgiftssystemet tidsmässigt bör följa justeringarna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem. I avsnitt 5.1.1. behandlas frågan om att det inom vissa yrkesgrupper finns arbetstagare som redan i dag har svårt att orka arbeta fram till den lägsta pensionsåldern.

Utgångspunkten för förslaget är således att höjningen av åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet ska göras samtidigt som de stegvisa justeringarna av 65-årsgränsen i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem. Åldersgränsen för att omfattas av bestämmelserna om förhöjt grundavdrag i inkomstskattelagen (1999:1229) bör därför höjas från 65 till 66 år 2023. År 2026 bör åldersgränsen höjas till 67 år, som är riktåldern för pension 2026.

NSD har kritiserat förslaget om ändrad åldersgräns för arbetsgivaravgiften och framfört att det i praktiken innebär höjd arbetsbeskattning och ökade lönekostnader för företagen. Regeringen kan dock konstatera att när det gäller socialavgiftssystemet och hur stora socialavgifter som ska betalas, så är en höjning av åldersgränsen direkt föranledd av systemets uppbyggnad, eftersom socialförsäkringssystemet främst finansieras av socialavgifter. När de pensionsrelaterade åldersgränserna för bl.a. sjukpenning,

rehabiliteringspenning och sjukersättning ändras och rätten att ta del av dessa trygghetssystem förlängs med ett år, måste också reglerna för finansiering av trygghetssystemen ändras. Regeringen anser därför att åldersgränserna ska höjas även i fråga om socialavgifter. Höjningen innebär att från och med den 1 januari 2023 ska bara ålderspensionsavgift betalas på avgiftspliktig ersättning enligt socialavgiftslagen till personer som vid årets ingång har fyllt 66 år. Från och med den 1 januari 2026 gäller detta på avgiftspliktig ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 67 år.

Som beskrivits ovan i avsnitt 4.3 är den allmänna löneavgiften nära kopplad till betalning av socialavgifter. Någon ändring av detta samband bör inte göras. Allmän löneavgift bör därför även fortsättningsvis beräknas på det underlag som gäller för arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Det innebär att när en höjning av åldersgränsen för arbetsgivaravgifter respektive egenavgifter genomförs så kommer höjningen att återspeglas i hur länge allmän löneavgift ska betalas.

Några remissinstanser, bl.a. *ESV* och *KI*, har fört fram att det även finns andra åldersgränser som bör ändras, exempelvis åldersgränsen i jobbskatteavdraget. En höjning av 65-årsgränsen för jobbskatteavdraget ligger dock utanför detta lagstiftningsprojekt. *Förvaltningsrätten i Malmö* påpekar att en följdändring av åldersgränser också bör göras dels i bestämmelserna om avdrag för debiterade egenavgifter i 12 kap. 36 § inkomstskattelagen, dels i bestämmelserna om avdrag vid beräkning av egenavgifter i 3 kap. 18 § socialavgiftslagen. Regeringen instämmer i att dessa åldersgränser gäller för situationer som är likartade dem för vilka en höjning föreslagits i inkomstskattelagen respektive socialavgiftslagen i den remitterade promemorian. Åldersgränserna i nämnda bestämmelser bör således höjas på motsvarande sätt 2023 och 2026.

Pensionsmyndigheten och *Region Dalarna* har lämnat synpunkter som rör sysselsättningseffekterna av förslaget om höjda åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet. Dessa behandlas i avsnitt 8.2.5.

Svenska ILO-kommittén beklagar att promemorian inte innehåller någon redogörelse för hur förslagen förhåller sig till Sveriges internationella åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner. En redogörelse för hur förslagen om höjda åldersgränser i pensionssystemet förhåller sig till Sveriges internationella åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner finns i avsnitt 8.1.7.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 12 kap. 36 § och 63 kap. 3 a § inkomstskattelagen samt i 2 kap. 27 § och 3 kap. 15 och 18 §§ socialavgiftslagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

7.1 Ändringarna i socialförsäkringsbalken

Regeringens förslag: Lagändringarna avseende 2023 ska träda i kraft den 1 december 2022 och tillämpas första gången för förmåner som avser tid från och med den 1 januari 2023. Bestämmelsen om inkomstindex i den nya lydelsen ska tillämpas första gången vid beräkning av det inkomstindex som ska gälla från och med den 1 januari 2025. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den som har uppnått respektive åldersgräns före den 1 januari 2023. Äldre föreskrifter om försäkringstid för rätt till garantiersättning gäller fortfarande för försäkringsfall som fastställs till tid före den 1 januari 2023. Äldre föreskrifter som efterlevandepensionens beräkningsunderlag ska fortfarande gälla om dödsfallsåret inträffat före den 1 januari 2023.

Lagändringarna avseende 2026 ska träda i kraft den 1 december 2025 och tillämpas första gången för förmåner som avser tid från och med den 1 januari 2026. Bestämmelsen om inkomstindex i den nya lydelsen ska tillämpas första gången vid beräkning av det inkomstindex som ska gälla från och med den 1 januari 2028. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den som har uppnått respektive åldersgräns före den 1 januari 2026. Äldre föreskrifter om försäkringstid för rätt till garantiersättning ska fortfarande gälla för försäkringsfall som fastställs till tid före den 1 januari 2026. Äldre föreskrifter om efterlevandepensionens beräkningsunderlag ska fortfarande gälla om dödsfallet har inträffat före den 1 januari 2026.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. I promemorian föreslogs att 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§ avseende lagändringen 2026 skulle träda i kraft den 1 januari 2026.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inte lämnat några särskilda synpunkter på förslaget. PTK anser att tiden för genomförande inte är tillräcklig och föreslår att införandefasen förlängs. PTK föreslår att åldersgränserna inte knyts till riktåldern 2026 utan vid ett senare tillfälle.

Skälen för regeringens förslag: Pensionsöverenskommelsen anger att de pensionsrelaterade åldersgränserna i socialförsäkringsbalken ska höjas 2020, 2023 och 2026. Höjningen 2020 har genomförts (prop. 2018/19:133, bet. 2019/20:SfU5, rskr. 2019/20:10). Regeringen föreslår nu att resterande lagändringar i SFB ska införas i två omgångar, 2023 och 2026.

PTK invänder mot att åldersgränserna knyts till riktåldern redan 2026. Regeringen vill framhålla att tidsplanen för förslagets utformning och genomförande har kommunicerats sedan pensionsöverenskommelsen i mitten av december 2017 och således har varit känd under en längre tid.

Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten har i vissa fall, särskilt vid månadsersättningar, behov av att kunna fatta beslut om ersättning en tid före den period ersättningen avser. Exempelvis fattas beslut om ersättning för januari månad vanligen redan under föregående månad, det vill säga under december. Med hänsyn till detta bör de föreslagna lagändringarna i socialförsäkringsbalken träda i kraft den 1 december 2022 och tillämpas

för förmåner som avser tid från och med den 1 januari 2023 respektive träda i kraft den 1 december 2025 och tillämpas för förmåner som avser tid från och med den 1 januari 2026.

I avsnitt 5.1.4 föreslås att den nuvarande 64-årsgränsen vid beräkning av inkomstindex ska höjas till 65 år 2023 och därefter knyts till riktåldern för pension 2026. På grund av att medelinkomsten är lägre i högre åldrar innebär en sådan ändring att inkomstindex sänks tillfälligt i samband med att åldersgränsen för inkomstindex höjs. Risken för en tillfällig sänkning minskar dock om en ny högre åldersgräns för inkomstindex tillämpas med två års eftersläpning. Regeringen föreslår därför att det i lagförslag 2.1 och 2.2 ska införas övergångsbestämmelser som innebär att bestämmelsen om inkomstindex i 58 kap. 11 § SFB ska tillämpas första gången vid beräkning av det inkomstindex som ska gälla från och med den 1 januari 2025 respektive den 1 januari 2028.

I propositionen föreslås att de pensionsrelaterade åldersgränserna ska höjas 2023 och knyts till riktåldern för pension 2026. När de pensionsrelaterade åldersgränserna höjs finns behov av övergångsbestämmelser. Den som är född 1960 kan enligt nuvarande åldersregler beviljas inkomstgrundad ålderspension från och med den månad under 2022 då han eller hon fyller 62 år. Utan övergångsregler skulle de av dessa personer som inte börjar ta ut sin pension under 2022 fråntas möjligheten till pension när åldersgränsen höjs till 63 år den 1 januari 2023. De skulle då bli tvungna att vänta tills den månad under 2023 när de fyller 63 år. För att undvika en sådan situation anser regeringen att lagstiftningen bör innefatta en övergångsreglering med innebörden att äldre föreskrifter ska fortsätta att gälla för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2023. Motsvarande övergångsreglering bör även införas för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2026. Med respektive åldersgräns avses de åldersgränser som föreslås ändras i lagförslag 2.1 respektive i lagförslag 2.2, dvs åldersgränser för rätten till en ersättning men även andra åldersgränser t.ex. för beräkningsunderlag.

För framtida ändringar av riktåldern finns en bestämmelse i 2 kap. 10 c § SFB som anger att när en gällande riktålder för pension ändras ska en åldersgräns som är knuten till den riktålder som gällde före ändringen fortsätta att gälla för en försäkrad som före ändringen har uppnått en sådan åldersgräns.

I avsnitt 5.3.2 föreslås att bestämmelserna om försäkringstid vid rätt till sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning ska höjas med ett år 2023 och sedan knyts till riktåldern 2026. Riktåldern för pension ska fastställas årligen, den första riktålder som har fastställts avser 2026. En fastställd riktålder saknas således för tid innan 2026. När sjukersättning beviljas fastställer Försäkringskassan tidpunkten för försäkringsfallet. För att hantera ärenden som kan uppstå efter 2026 men där försäkringsfallet ska fastställas till tid före 2026 samt för att undvika att ersättning behöver räknas om när åldersgränsen höjs 2023 och knyts till riktåldern 2026 föreslås övergångsbestämmelser med innebörden att äldre föreskrifter ska gälla för tid före 2023 respektive 2026.

I avsnitt 5.3.4 föreslås att de pensionsrelaterade åldersgränserna angående efterlevandepensionens beräkningsunderlag ska höjas med ett år 2023 och därefter knyts till riktåldern 2026. Ändringarna innebär att beräkningen av pensionsunderlaget förändras även för redan beslutade

Prop. 2021/22:181 efterlevandepensioner. Regeringen anser emellertid att pensionsunderlaget inte ska behöva beräknas om med anledning av de föreslagna ändringarna om dödsfallet har inträffat före den 1 januari 2026. Regeringen föreslår därför att det i lagförslag 2.1 och 2.2 ska införas en övergångsbestämmelse med sådan innebörd.

7.2 Ändringarna i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Regeringens förslag: Lagändringarna avseende 2023 ska träda i kraft den 1 januari 2023. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den som har fyllt 65 år före den 1 januari 2023.

Lagändringarna avseende 2026 ska träda i kraft den 1 januari 2026. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den som har fyllt 66 år före den 1 januari 2026.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har yttrat sig särskilt över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 5.3.6 föreslås att den nuvarande åldersgränsen för personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade först ska höjas med ett år och därefter knytas till riktåldern för pension. Regeringen anser att ändringarna ska ske samtidigt som åldersgränserna för pensionssystemets grundskydd föreslås ändras. Det innebär att den föreslagna ändringen av åldersgränsen för assistansersättningen från 65 till 66 år ska träda i kraft den 1 januari 2023 och att åldersgränsens anknytning till riktåldern för pension i socialförsäkringsbalken ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Regeringen anser att det finns behov av en särskild övergångsreglering. Behovet illustreras enklast med ett exempel. Personer födda 1957 kommer 2022 ha rätt till ersättning eller motsvarande fram till 65 års ålder. Utan övergångsreglering skulle dessa individer framtida rätten till ersättning i de fall de fyller 65 år under 2022, för att därefter på nytt vara berättigade till ersättning några månader senare när åldersgränsen höjs till 66 år 2023. Regeringen föreslår därför att det i den lagstiftning som träder i kraft den 1 januari 2023 och den 1 januari 2026 införs övergångsbestämmelser som innebär att äldre föreskrifter ska fortsätta att gälla för den som har uppnått respektive åldersgräns före lagens ikraftträdande. Det innebär exempelvis att den som fyller 65 år under 2022 och därmed har uppnått den rådande 65-årsgränsen ska fortsätta att omfattas av denna även efter det att åldersgränsen har höjts till 66 år 2023.

7.3 Ändringarna i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Prop. 2021/22:181

Regeringens förslag: Lagändringarna avseende 2023 ska träda i kraft den 1 januari 2023. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den som har fyllt 65 år före den 1 januari 2023.

Lagändringarna avseende 2026 ska träda i kraft den 1 januari 2026. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den som har fyllt 66 år före den 1 januari 2026.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har yttrat sig särskilt över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 5.4.2 föreslås att den nuvarande åldersgränsen för rätten till dagpenning först ska höjas från 65 till 66 år och därefter knyts till riktåldern för pension. Regeringen anser att ändringarna ska ske samtidigt som åldersgränserna för pensionsystemets grundskydd föreslås ändras. Det innebär att de föreslagna ändringarna av åldersgränserna i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring från 65 till 66 år ska träda i kraft den 1 januari 2023 och att åldersgränsens anknnytning till riktåldern för pension ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Regeringen anser att det finns behov av en särskild övergångsreglering. Behovet illustreras enklast med ett exempel. Personer födda 1957 kommer 2022 ha rätt till arbetslöshetsersättning fram till 65 års ålder. Utan övergångsreglering skulle dessa individer fråntas rätten till arbetslöshetsersättning i de fall de fyller 65 år under 2022, för att därefter på nytt vara berättigade till ersättning några månader senare när åldersgränsen höjs till 66 år 2023. Regeringen föreslår därför att det i den lagstiftning som träder i kraft den 1 januari 2023 och den 1 januari 2026 införs övergångsbestämmelser som innebär att äldre föreskrifter ska fortsätta att gälla för den som har uppnått respektive åldersgräns före lagens ikraftträdande. Det innebär exempelvis att den som fyller 65 år under 2022 och därmed har uppnått den rådande 65-årsgränsen ska fortsätta att omfattas av denna även efter det att åldersgränsen har höjts till 66 år 2023.

7.4 Ändringarna i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Regeringens förslag: Lagändringarna avseende 2023 ska träda i kraft den 1 januari 2023. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den som har fyllt 65 år före den 1 januari 2023.

Lagändringarna avseende 2026 ska träda i kraft den 1 januari 2026. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den som har fyllt 66 år före den 1 januari 2026.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har yttrat sig särskilt över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 5.4.2 föreslås att de nuvarande åldersgränserna angående rätten att bli medlem i arbetslöshetskassa och när sådant medlemskap upphör utan uppsägning först ska höjas från 65 till 66 år och därefter knytas till riktåldern för pension. Regeringen anser att ändringarna ska ske samtidigt som åldersgränserna för pensionssystemets grundskydd föreslås ändras. Det innebär att de föreslagna höjningarna av åldersgränserna i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor från 65 till 66 år ska träda i kraft den 1 januari 2023 och att åldersgränsernas anknäpning till riktåldern för pension ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Regeringen anser att det finns behov av en särskild övergångsreglering. Behovet illustreras enklast med ett exempel. Personer födda 1957 kommer 2022 ha rätt till medlemskap i en arbetslöshetskassa fram till 65 års ålder. Utan övergångsreglering skulle dessa individer fråntas denna rätt i de fall de fyller 65 år under 2022, för att därefter på nytt vara berättigade till medlemskap några månader senare när åldersgränsen höjs till 66 år 2023. Regeringen föreslår därför att det i den lagstiftning som träder i kraft den 1 januari 2023 och den 1 januari 2026 införs övergångsbestämmelser som innebär att äldre föreskrifter ska fortsätta att gälla för den som har uppnått respektive åldersgräns före lagens ikraftträdande. Det innebär exempelvis att den som fyller 65 år under 2022 och därmed har uppnått den rådande 65-årsgränsen ska fortsätta att omfattas av denna även efter det att åldersgränsen har höjts till 66 år 2023.

7.5 Ändringarna i skatte- och avgiftslagstiftningen

Regeringens förslag: Ändringarna i inkomstskattelagen och socialavgiftslagen ska träda i kraft den 1 januari 2023 respektive den 1 januari 2026.

Ändringarna i inkomstskattelagen ska tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2022 respektive den 31 december 2025.

Ändringarna i socialavgiftslagen ska tillämpas första gången för ersättning som betalas ut eller uppbärs efter den 31 december 2022 respektive den 31 december 2025. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter ikraftträdandet ska, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 31 december 2022 respektive den 31 december 2025 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret. Den ändring som rör åldersgränsen för nedsatta egenavgifter ska tillämpas första gången på beskattningsår som påbörjas efter den 31 december 2022.

Förslagen i Finansdepartementets promemoria överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Offentliganställdas Förhandlingsråd, OFR* tillstyrker i och för sig de förslag till ändringar i skatte- och socialavgiftssystemet som lämnas i promemorian, men anser att ändringarna ska beslutas först när riktåldersreformen och de därmed sammanhängande ändringarna av de så kallade pensionsrelaterade åldrarna är till fullo genomförd i lagstiftningen. Även tillstyrkandet från *Sveriges akademikers*

centralorganisation, SACO gäller under förutsättning att höjningarna av åldersgränserna i trygghetssystemen sker samtidigt.

Pensionärernas Riksorganisation, Riksförbundet Pensionärs-gemenskap, Svenska kommunalpensionärs Förbund och SPF Seniorerna anser att åldersgränserna för förmåner från trygghetssystemen omgående bör höjas till 67 år och att inbetalningar av socialavgifter och allmän löneavgift kan höjas i motsvarande mån när detta har skett.

Övriga remissinstanser har inte yttrat sig särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 5 föreslås att åldersgränserna i pensions- och socialförsäkringssystemen ska höjas 2023 respektive 2026. Regeringen anser i likhet med SACO, men till skillnad från pensionärsorganisationerna att ändringarna i inkomstskattelagen och socialavgiftslagen bör träda i kraft vid samma tillfälle, dvs. den 1 januari 2023 respektive den 1 januari 2026. Dessa tidpunkter för ikraftträdande får också anses överensstämmande med vad OFR framfört, eftersom denna proposition även omfattar ändringar av de pensionsrelaterade åldersgränserna.

Ändringarna i inkomstskattelagen bör tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2022 respektive den 31 december 2025.

Ändringarna i socialavgiftslagen bör tillämpas första gången för ersättning som betalas ut eller uppbärs efter den 31 december 2022 respektive den 31 december 2025.

I fråga om egenavgifter sammanfaller normalt beskattningsåret med kalenderåret. Det kan dock förekomma att beskattningsåret av någon anledning, exempelvis vid nystartade verksamheter, omfattar delar av två kalenderår. En särskild övergångslösning behövs därför för det fall beskattningsåret omfattar tid före ikraftträdandet. I dessa fall ska så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 31 december 2022 respektive den 31 december 2025 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.

7.6 Ändringarna i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Regeringens förslag: Lagändringen om höjning av åldersgränsen för de kommunala servicetjänsterna från 68 till 69 år ska träda i kraft den 1 januari 2023.

Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den som har fyllt 68 år före den 1 januari 2023.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har yttrat sig särskilt över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen föreslår i avsnitt 5.4.4 att åldersgränsen för när kommuner får tillhandahålla servicetjänster för äldre utan föregående behovsprövning enligt lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ska höjas från 68 till 69 år. Som framgår där anser regeringen att åldersgränsen bör följa åldern för rätt att kvarstå i anställning

Prop. 2021/22:181 enligt lagen (1982:80) om anställningsskydd som ska höjas från 68 till 69 år den 1 januari 2023 (prop. 2018/19:91, bet. 2018/19:AU12, rskr. 2018/19:276). Det innebär att den nu föreslagna lagändringen om höjning av åldersgränsen för de kommunala servicetjänsterna från 68 till 69 år också bör träda i kraft den 1 januari 2023.

Regeringen anser att det finns behov av en särskild övergångsreglering. Behovet illustreras enklast med ett exempel. Personer födda 1954 fyller 68 år under 2022 och kan därmed från den tidpunkten beviljas servicetjänster utan föregående behovsprövning. Utan övergångsreglering skulle det från och med januari 2023 inte längre vara möjligt att bevilja dessa individer sådana servicetjänster utan individuell behovsprövning eftersom åldersgränsen då har höjts till 69 år. Möjligheten återkommer däremot på nytt några månader senare när de berörda fyller 69 år under 2023.

Regeringen föreslår därför att det i den lagstiftning som träder i kraft den 1 januari 2023 införs övergångsbestämmelser med innebörden att äldre föreskrifter ska fortsätta att gälla för dem som har fyllt 68 år före lagens ikraftträdande.

7.7 Ändringarna i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken

Regeringens förslag: Lagändringarna avseende 2023 ska träda i kraft den 1 januari 2023. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den som har fyllt 65 år före den 1 januari 2023.

Lagändringarna avseende 2026 ska träda i kraft den 1 januari 2026. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den som har fyllt 66 år före den 1 januari 2026.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har yttrat sig särskilt över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 5.3.4 föreslås att de angivna åldersgränserna avseende änkepension enligt lagen (2010:110) om införande av socialförsäkringsbalken först ska höjas med ett år och därefter knytas till riktåldern för pension. Arbetsgruppen anser att ändringarna ska ske samtidigt som åldersgränserna för pensionssystemets grundskydd föreslås ändras. Det innebär att de föreslagna höjningarna av änkepensionens åldersgränser från 65 till 66 år ska träda i kraft den 1 januari 2023 och att åldersgränsernas anknytning till riktåldern för pension i socialförsäkringsbalken ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Regeringen anser att det finns behov av en särskild övergångsreglering. Behovet illustreras enklast med ett exempel. Personer födda 1957 kommer 2022 att ha rätt till ersättning eller motsvarande fram till 65 års ålder. Utan övergångsreglering skulle dessa individer fråntas rätten till ersättning i de fall de fyller 65 år under 2022, för att därefter på nytt vara berättigade till ersättning några månader senare när åldersgränsen höjs till 66 år 2023. Regeringen föreslår därför att det i den lagstiftning som träder i kraft den 1 januari 2023 och den 1 januari 2026 införs övergångsbestämmelser som innebär att äldre föreskrifter ska fortsätta att gälla för den som har uppnått

respektive åldersgräns före lagens ikraftträdande. Det innebär exempelvis att den som fyller 65 år under 2022 och därmed har uppnått den rådande 65-årsgränsen ska fortsätta att omfattas av denna även efter det att åldersgränsen har höjts till 66 år 2023.

7.8 Ändringarna i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Regeringens förslag: Lagändringarna avseende 2023 ska träda i kraft den 1 januari 2023. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den som har fyllt 65 år före den 1 januari 2023.

Lagändringarna avseende 2026 ska träda i kraft den 1 januari 2026. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den som har fyllt 66 år före den 1 januari 2026.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har yttrat sig särskilt över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 5.4.3 föreslås att de nuvarande åldersgränserna för vilka lagen gäller ska höjas från 65 till 66 år och där efter knyts till riktåldern för pension. Regeringen anser att ändringarna ska ske samtidigt som åldersgränserna för pensionssystemets grundskydd föreslås ändras. Det innebär att den föreslagna höjningen av åldersgränserna i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare från 65 till 66 år ska träda i kraft den 1 januari 2023 och att åldersgränsernas anknäytning till riktåldern för pension ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Regeringen anser att det finns behov av en särskild övergångsreglering. Behovet illustreras enklast med ett exempel. Personer födda 1957 kommer 2022 att omfattas av lagen om samhällsorientering fram till 65 års ålder. Utan övergångsreglering skulle dessa individer inte längre omfattas av lagstiftningen från det att de fyller 65 år under 2022, för att därefter på nytt omfattas av lagen några månader senare när åldersgränsen höjs till 66 år 2023. Regeringen föreslår därför att det i den lagstiftning som träder i kraft den 1 januari 2023 och den 1 januari 2026 införs övergångsbestämmelser som innebär att äldre föreskrifter ska fortsätta att gälla för den som har uppnått respektive åldersgräns före lagens ikraftträdande. Det innebär exempelvis att den som fyller 65 år under 2022 och därmed har uppnått den rådande 65-årsgränsen ska fortsätta att omfattas av denna även efter det att åldersgränsen har höjts till 66 år 2023.

7.9 Ändringarna i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Regeringens förslag: Lagändringarna avseende 2023 ska träda i kraft den 1 januari 2023. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den som har fyllt 65 år före den 1 januari 2023.

Lagändringarna avseende 2026 ska träda i kraft den 1 januari 2026. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den som har fyllt 66 år före den 1 januari 2026.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har yttrat sig särskilt över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 5.4.3 föreslås att de nuvarande åldersgränserna för vilka lagen gäller ska höjas från 65 till 66 år och därefter knyts till riktåldern för pension. Regeringen anser att ändringarna ska ske samtidigt som åldersgränserna för pensionssystemets grundskydd föreslås ändras. Det innebär att den föreslagna höjningen av åldersgränserna i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare från 65 till 66 år ska träda i kraft den 1 januari 2023 och att åldersgränsernas anknytning till riktåldern för pension ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Regeringen anser att det finns behov av en särskild övergångsreglering. Behovet illustreras enklast med ett exempel. Personer födda 1957 kommer 2022 att omfattas av lagen om etableringsinsatser fram till 65 års ålder. Utan övergångsreglering skulle dessa individer inte längre omfattas av lagen från det att de fyller 65 år under 2022, för att därefter på nytt omfattas några månader senare när åldersgränsen höjs till 66 år 2023. Regeringen föreslår därför att det i den lagstiftning som träder i kraft den 1 januari 2023 och den 1 januari 2026 införs övergångsbestämmelser som innebär att äldre föreskrifter ska fortsätta att gälla för den som har uppnått respektive åldersgräns före lagens ikraftträdande. Det innebär exempelvis att den som fyller 65 år under 2022 och därmed har uppnått den rådande 65-årsgränsen ska fortsätta att omfattas av denna även efter det att åldersgränsen har höjts till 66 år 2023.

8 Konsekvenser av förslagen

Det övergripande syftet med reformen är att säkra långsiktigt höjda och trygga pensioner och att trygga välfärden genom att hantera den demografiska utmaning som fler äldre innebär. För att göra det krävs en högre sysselsättningsgrad och fler arbetade timmar. Detta ger såväl ett högre arbetskraftsutbud som större skatteinkomster. Samtidigt som dessa regler införs kommer vissa åldersgränser inom skattesystemet att ändras till följd av dessa ändringar. Reformen sker stegvis. År 2023 höjs pensionssy-

stemets åldersgränser och därefter kommer de från och med 2026 att knytas till riktåldern för pension.

I konsekvensavsnittet redovisas först de ekonomiska konsekvenserna av förslagen i avsnitt 5 och de sammantagna effekterna av reformen. Denna innehåller reformens inverkan på sysselsättningen, konsekvenser för individen samt effekten på offentlig sektor. I redovisningen avseende offentlig sektor särredovisas den ekonomiska konsekvensen för stat, kommun och pensionssystemet. Därefter görs en översiktlig redovisning av hur inkomstpensionssystemet, kommuner, företag, arbetsmarknadens parter och jämställdheten antas påverkas. De ekonomiska konsekvenserna av förslagen i avsnitt 5 har beskrivits i promemorian *Konsekvenser av justerade åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (S2021/02250)*. De remissynpunkter som lyfts i texten i avsnitt 8.1 har lämnats på konsekvenspromemorian. Enligt pensionsöverenskommelsen ska reformen vara statsfinansiellt neutral. Redovisningen i detta avsnitt visar att reformen även på kort sikt kommer att uppfylla detta krav.

Slutligen redovisas konsekvenserna av förslagen i avsnitt 6, dvs. ändringar i skatte- och socialavgiftssystemet.

8.1 Konsekvenser av förslagen justerade åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem

8.1.1 Ekonomiska effekter av förslagen

I det här avsnittet redovisas först konsekvenserna för sysselsättning och arbetade timmar. Därefter följer en analys av hur förslagen påverkar individer som berörs av olika höjda åldersgränser inom trygghetssystemen och skattesystemet, såväl på kort som på lång sikt. Detta görs med hjälp av typfall. Sedan analyseras fördelningseffekterna av den höjda 65-årsgränsen vid införandet 2023. Sist i kapitlet beskrivs hur de offentliga finanserna påverkas av samtliga förslag på kort och på längre sikt. De nya reglerna träder i kraft 2023 och 2026, och därefter justeras åldersgränserna varje gång riktåldern höjs. Beräkningarna är gjorda enligt de regelverk och de förmåner som fanns 2020.

Konsekvenserna av förslag avseende skattelagstiftningen redovisas enbart översiktligt i detta avsnitt. Förslagen i dess helhet återfinns i avsnitt 6 och förslagets konsekvenser finns nedan i avsnitt 8.2.

Några grundläggande antaganden för beräkningarna

Osäkerheten är stor kring hur förändringen av åldersgränserna i de olika regelverken kommer att påverka individernas beteende. I detta avsnitt redovisas de antaganden som gjorts kring beteendeförändringar. Förändringen av pensionssystemets åldersgränser syftar till att bryta normen att ålderspensionering sker vid 65 års ålder. Det är osäkert om, eller i vilken utsträckning, individer som inte är direkt påverkade av förändringen av de olika åldersgränserna kommer att ändra sitt beteende rörande pensionsbeslutet. En grupp som direkt påverkas är de som till någon del har sin försörjning från trygghetssystemen exempelvis sjukersättning, sjukpen-

Prop. 2021/22:181 ning eller arbetslöshetsersättning och från 2023 kan ha rätt till ersättning ytterligare ett år. Enkelt uttryckt betyder det att dessa 65-åringar i effektberäkningarna antas ha samma uttagsmönster som dagens 64-åringar.

En annan grupp som påverkas direkt är de som med nuvarande regler har rätt till grundskydd vid 65 års ålder och inte längre får det med de föreslagna reglerna. Effekten av höjningen av lägsta ålder för grundskydd antas bero på hur stor andel grundskyddet utgör av individens totala allmänna pensionsinkomst. De som enbart väntas få små belopp i garanti-pension, bostadstillägg (BTP) och äldreförsörjningsstöd (ÅFS) om de går i pension vid 65 år antas välja att gå i pension vid 65 års ålder även efter regelförändringen. Ju högre andel grundskyddet utgör av de totala pensionsinkomsterna, desto större antas sannolikheten vara för att pensionsuttaget skjuts upp. De som antas skjuta på uttaget av pension antas också kvarstå på arbetsmarknaden om de var kvar på arbetsmarknaden vid 64 års ålder.

Det innebär även att de som arbetar fram till 65 år och därefter enbart har inkomstgrundad pension antas fortsätta ta ut pension vid 65. Detta för att de inte direkt påverkas av att åldersgränserna i grundskyddet höjs till 66 år. Av försiktighetsskäl och mot bakgrund av osäkerheten kring hur normen att ta ut inkomstpension vid 65 års ålder kommer att påverkas (normeffekten), antas att inga personer som inte direkt påverkas av en regelförändring ändrar sitt beteende.

Detta är ett centralt antagande som innebär att enbart de individer som direkt påverkas av förändrade åldersgränser kan ändra sitt beteende i effektberäkningarna. En normeffekt, dvs. att även de som inte direkt påverkas av regelförändringen ändrar beteende, skulle eventuellt förstärka de positiva effekterna i beräkningarna. Samtidigt är det inte uteslutet att en individ väljer att lämna arbetsmarknaden trots att pensionsåldern höjs om detta kan finansieras genom egna besparingar, avtalad pension eller annat. På sikt kommer dock inte möjligheten att ta ut allmän inkomstgrundad pension vid 65 års ålder att finnas kvar när lägsta åldern för uttag av allmän inkomstgrundad pension är 66 år. Med stor sannolikhet kommer 65-årsnormen att höjas innan dess att lägsta åldern för uttag blir 66 år.

Av remissvaren på promemorian Konsekvenser av justerade åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (S2021/02250) framgår att några remissinstanser ifrågasätter antagandet om att enbart de som direkt påverkas av regelförändringarna kommer att påverkas. *Pensionsmyndigheten* anser att syftet med reformen är att bryta normen för tidpunkt för pensionsuttag och att det därför vore angeläget att beskriva de ekonomiska konsekvenserna av en förändrad norm. Även *Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)*, *PTK* och *Sveriges Ingenjörer* ifrågasätter att de som inte direkt berörs kommer att påverka sitt beteende. Regeringen anser att det är oklart hur personer som inte direkt påverkas av reformen kommer att agera och väljer därför att göra detta mer statistiska antagande.

Effekten på de offentliga utgifterna kommer det första kalenderåret efter åldersjusteringen enbart att ge upphov till en halvårseffekt. Eftersom personer är födda relativt jämnt under året skulle några ha gått i ålderspension redan i januari, medan andra skulle ha gått först i december, om reglerna inte ändrats. Det innebär att regelförändringen endast påverkar individer i genomsnitt sex månader 2023 och de påverkas fullt ut under 2024. Förändringar av skattereglerna ger inte upphov till en sådan halv-

Sysselsättning

I detta avsnitt analyseras hur de föreslagna förändringarna av åldersgränserna i pensions- och skattesystemen påverkar arbetskraftsutbudet, sysselsättningen och BNP.

*Metod*¹²¹

Analysen av effekterna på arbetsmarknaden görs med hjälp av Finansdepartementets demografiska arbetsmarknadsmodell AMOD.¹²² I analysen används arbetskraftsundersökningarnas (AKU) definitioner där befolkningen delas in efter arbetsmarknadsstatus.¹²³ I AKU är arbetsmarknadsstatus ömsesidigt uteslutande, dvs. en individ kan till exempel inte vara både pensionär och sysselsatt. En person som både arbetar och erhåller pension räknas som sysselsatt (givet att arbetstiden uppgår till minst en timma per vecka). För att bedöma hur många av de sysselsatta som har pension krävs därför kompletterande information om vilken typ av inkomster individen har. Information om inkomster har hämtats från SCB:s STAR-databas. Dessa inkomstuppgifter har också använts för att uppskatta hur många som har garantipension (hur uppgifterna används se under avsnittet generella antaganden).

När den lägsta åldern för allmän inkomstgrundad pension höjs kommer arbetskraftsutbudet och sysselsättningen att öka. När det blir färre ålderspensionärer kommer något fler personer att vara arbetslösa och få ersättning från sjukförsäkringen, se tabell 8.1. När lägsta åldern för uttag av allmän inkomstgrundad pension höjs 2023 och 2026 antas 63-åringarnas respektive 64-åringarnas pensioneringsgrad bli densamma som 61-åringarnas pensioneringsgrad när den lägsta pensionsåldern var 61 år.¹²⁴ De som inte längre kan vara ålderspensionärer antas vara sjuka respektive utanför arbetskraften av andra skäl enligt fördelningen i arbetskraftsundersökningen för övriga jämnåriga. Det stora flertalet personer som ej får ålderspension kvarstår dock i arbetskraften, fördelade på sysselsatta och arbetslösa enligt fördelningen för respektive åldersgrupp.

¹²¹ I denna analys beskrivs den sammantagna effekten på sysselsättningen av de justerade åldersgränserna i socialförsäkringssystemet och skatte- och avgiftssystemen.

¹²² AMOD innehåller utfallsdata från SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) från 2018 för olika arbetsmarknadsvariabler som t.ex. arbetskraft, sysselsättning och arbetade timmar, fördelade på kön, ålder och geografisk härkomst (född i Sverige, Norden, övriga Europa eller utanför Europa). Varje grupps arbetsmarknadsstatus skrivs fram med den demografiska utvecklingen enligt SCB:s senaste befolkningsprognos (maj 2018). Den demografiskt betingade tillväxten av arbetskraftsutbudet avspeglar därmed både förändringar i befolkningens storlek och sammansättning.

¹²³ AKU utgör officiell arbetsmarknadsstatistik för exempelvis antal sysselsatta och arbetslösa. För att räknas som sysselsatt krävs minst en timmes arbete, eller tillfällig frånvaro från arbete under referensveckan. Individer definieras som arbetslösa om de sökt arbete under de senaste fyra veckorna och kunnat arbeta under referensveckan.

¹²⁴ Den lägsta åldern för uttag av inkomstgrundad allmän pension höjdes 2020 från 61 till 62 år. Eftersom beräkningarna är gjorda under 2020 fanns enbart data för 61-åringar tillgängliga.

Höjningen av garantipensionsåldern samt åldrar för kringliggande trygghetssystem påverkar 65-åringar 2023 och 2024, och 66-åringar 2026 och 2027. Andelen av 65-åringar som klassas som sjuka i och utanför arbetskraften samt arbetslösa ändras i modellen till 64-åringars andel 2023–2024. Åren 2026–2027 höjs andelen 66-åringar på motsvarande vis till 65-åringars andel. Andelen sjuka i och utanför arbetskraften höjs ytterligare utifrån den ökningstakt som kan påvisas historiskt när en kohort blir ett år äldre, vilket kan ses som att sannolikheten att vara sjuk ökar med åldern. På motsvarande vis sänks andelen arbetslösa något för en kohort när denna kohort blir ett år äldre, då sannolikheten att vara arbetslös avtar med åldern. De större totala andelar sjuka och arbetslösa, som höjningen av åldersgränserna i trygghetssystemen innebär, minskar andelen pensionärer. Därutöver minskar också andelen pensionärer då vissa personer inte längre har möjlighet att få garantipension. En del av dessa går till övriga utanför arbetskraften enligt den ett år yngre kohortens fördelning och resterande går till arbetskraften, där merparten blir sysselsatta.

Höjningen i las-åldern bedöms ha den minsta effekten på arbetskraftsutbudet av regeländringarna. Andelen pensionärer i befolkningen minskas först utifrån skillnaden i 68-åringars och 67-åringars pensionsgrad och därefter utifrån skillnaden i 69-åringars och 67-åringars pensionsgrad. Egenföretagare påverkas ej av denna regelförändring vilket gör att effekten blir mindre då den endast påverkar anställda. De som väljer att inte gå i pension när las-åldern höjs kvarstår i arbetskraften.

Konjunkturinstitutet kommenterar att analysen bör beakta de olika åldersgränserna i såväl trygghetssystem som skattesystem simultant. *Lunds universitet* instämmer i osäkerheten i beräkningarna, men ifrågasätter i vilken mån den använda modellen AMOD i tillräcklig grad beaktar de förändringar i strukturerna på arbetsmarknaden som kan förväntas i framtiden.

Den redovisade analysen baseras på helheten av samtliga förslag såsom Konjunkturinstitutet efterfrågar. AMOD beaktar även demografiska strukturella förändringar och regeringen gör bedömningen att AMOD är rimlig att använda för beräkningar på lång sikt eftersom människor på lång sikt har möjlighet att anpassa sig till nya situationer och krav.

Effekter på sysselsättningen

Sysselsättningen påverkas relativt lite de första åren efter att reformen genomförts, vilket framgår i tabell 8.1. Anledningen är att den lägsta åldern för allmän inkomstgrundad pension höjs från en nivå där relativt få väljer att gå i pension, samtidigt som höjningen av garantipensionsåldern och åldern för rätt till bostadstillägg samt äldreförsörjningsstöd endast antas leda till ökad sysselsättning i begränsad omfattning. De som enligt tidigare regler skulle gått i pension antas i stället i relativt stor utsträckning räknas som sjuka utanför arbetskraften och till viss del som arbetslösa. Dessutom bedöms den höjda las-åldern endast påverka de sysselsatta som är anställda.

De positiva effekterna blir dock större på längre sikt när den lägsta åldern för allmän inkomstgrundad pension höjs till de åldrar där en relativt stor andel i dag väljer att gå i pension (65 år och uppåt). På längre sikt har

därmed höjd lägsta ålder för allmän inkomstgrundad pension den klart största effekten på sysselsättningsgraden. Prop. 2021/22:181

År 2023 får reformen endast en halvårseffekt och först 2024 uppkommer en helårseffekt. År 2026 höjs alla åldrar ytterligare ett år vilket innebär ännu en halvårseffekt medan år 2027 uppvisar en helårseffekt.

Tabell 8.1 Effekter på arbetskraftsutbudet

Tusental personer i åldrarna 15–74, differens jämfört med om ingen reform genomförs.

	2023	2024	2025	2026	2027
Arbetskraft	5,9	14,7	15,3	25,4	40,7
Varav sysselsatta	4,9	12,9	13,3	21,9	35,5
Varav frånvarande från arbete	2,0	3,4	3,4	5,8	7,8
Varav arbetslösa	1,0	1,9	2,0	3,5	5,2
Total utanför arbetskraften	-5,9	-14,7	-15,3	-25,4	-40,7
Pensionärer	-12,8	-25,5	-25,9	-44,6	-63,5
Sjuka utanför arbetskraften	6,7	10,5	10,4	18,6	21,6
Övriga utanför arbetskraften	0,1	0,3	0,3	0,7	1,2
Arbetade timmar (miljoner)	0,1	0,3	0,3	0,7	1,1

Källa: Egna beräkningar.

Ekonomiska konsekvenser för individen

I detta avsnitt analyseras reformens effekter för dels ett antal representativa personer med hjälp av typfall, dels genom en fördelningsanalys. Dessa görs för höjningen av 65-årsgränsen 2023, men resultaten är tillämpliga även för 2026. För konsekvensanalys avseende höjningen av lägsta åldern för uttag av allmän inkomstgrundad pension och las-åldern hänvisas till propositionen 2018/19:133, En riktålder för höjda pensioner och följsamhet till ett längre liv. Den analys som redovisas där är även tillämplig för kommande höjningar av lägsta uttagsålder och av las-åldern.

Typfallsberäkningar, höjd 65-årsgräns på kort och lång sikt

Typfallen nedan visar hur olika individers situation skulle ha varit med nuvarande regler respektive nya regler givet olika livsval och livssituationer. Ett typfall är ingen verklig person utan ska illustrera hur en tänkt representativ person påverkas av förändringar i olika förutsättningar, till exempel förändringar i regler, den samhällsekonomiska utvecklingen eller händelser i personens liv.

Typfallen har valts utifrån de förutsättningar som antas vara de vanligast förekommande. Eftersom antalet typfall skulle kunna vara nästan lika många som antalet berörda personer har denna avgränsning gjorts. *Konjunkturinstitutet* anser att valen av typfall i allt väsentligt är relevanta, men att det hade varit önskvärt att inkludera ett typfall för en arbetslös person samt att bastypfallet även hade beräknats för en individ som var född 31 december. Även *Arbetsförmedlingen* anser att det saknas en analys om hur inkomsten påverkas om en individ blir arbetslös men inte kan ta ut pension. Anledningen till att det inte finns med ett specifikt typfall

Prop. 2021/22:181 avseende en arbetslös person är att ett sådant typfall har stora likheter med typfall 6, dvs. en person som har sjukpenning under taket i sjukförsäkringen och som skjuter på uttaget av pension. *Folkhälsomyndigheten* saknar särskilt fokus på personer med långa yrkesliv och låga inkomster. Dessa personers situation illustreras av typfall 4 som visar en person som får rätt till sjukersättning ytterligare ett år till alternativt av typfall 2 som trots att personen inte får garantipension vid 65 års ålder väljer att ta ut sin inkomstpension.

Vid beräkningen av typfallen är utgångspunkten en person med en lön motsvarande genomsnittlig heltidslön 2019. Enligt SCB var den genomsnittliga lönen år 2019 totalt för kvinnor och män 35 300 kronor i månaden. Historiskt har individens lön utvecklats med den genomsnittliga löneutvecklingen. För 2020 har lönen räknats upp med inkomstindex och efter 2020 räknas lönen upp med 1,6 procent i reala termer, vilket ger en lön på 38 410 kronor per månad 2023 i 2020 års priser. Ersättningarna från socialförsäkringssystemet är beräknade utifrån denna lönenivå, förutom i ett typfall där lönen är anpassad för att vara under taket i sjukförsäkringen.

Vid beräkningen i typfallen utan ersättning från socialförsäkringssystemet men med garantipension är lönen anpassad så att individen har en genomsnittlig garantipension för personer som är 65–69 år. Med en real lönetillväxt på 1,6 procent per år kommer såväl inkomstpensionen som garantipensionen att vara oförändrade mellan åren. Dessa antaganden används för att förändringarna mellan åren enbart ska spegla ändringar i regelverken. Samtliga typfall representerar en person född 1958 som börjar jobba vid 23 års ålder och fyller 65 år 2023. För de flesta typfallen redovisas den totala pensionen inklusive tjänstepension från kollektivavtalsområdet SAF-LO. Undantaget är typfallen med garantipension där enbart den allmänna inkomstpensionen och garantipensionen redovisas för att tydliggöra effekten av förändrad inkomstpension på garantipensionen.

För att få en mer komplett bild av effekterna till följd av ändrade åldersgränser redovisas i typfallen, utöver förändringarna i pensionssystemet och socialförsäkringssystemet, även effekterna av ändrade åldersgränser i skattesystemet enligt förslagen i avsnitt 6. Till skillnad från trygghetssystemen, där reglerna utgår från personens födelsedag, utgår taxeringen från kalenderår. Det innebär att regelförändringar i trygghetssystemen påverkar individen från och med den dag personen fyller år, medan regelförändringar i skattesystemet påverkar individen från ingången av kalenderåret. Typfallen representerar en individ med födelsedatumet 1 januari och resultaten redovisas vid 65 år (2023), 66 år (2024) och 67 år (2025). För beräkningen av skatt innebär det att typfallen antas ha samma inkomst alla månader under året. Antagandet innebär att typfallen är 64 år vid ingången av år 2023, och att det därmed är ett år mellan när typfallen berörs av förändringarna i socialförsäkringssystemet och i skattesystemet. För en person med födelsedatum senare under året ligger dessa förändringar däremot närmare varandra tidsmässigt. Konjunkturinstitutet anser att det hade varit önskvärt att bastypfallet även hade beräknats för en individ som var född 31 december. Den enda skillnaden mellan dessa typfall är att det förhöjda grundavdraget kommer att gälla i princip hela det första året personen uppbär pension.

Redovisningen av typfallen visar förändringen med och utan reform för såväl bruttoinkomst som disponibel inkomst. Alla resultat redovisas i 2020 års priser.

Effekterna av ändrade åldersgränser i pensionssystemet och andra trygghetssystemen påverkar inkomsten vid 65 respektive 66 års ålder. Denna effekt syns tydligast genom att studera förändringen i bruttoinkomst. Förändringarna i skattesystemet påverkar inkomsten vid 66 respektive 67 års ålder.

På kort sikt kan effekten vid 65 års ålder bli antingen positiv eller negativ, bland annat beroende på vad personen väljer eller har möjlighet att göra då reglerna ändras. Skillnaden i skatt vid 65 års ålder är enbart ett resultat av förändrade inkomster.

Vid 66 års ålder påverkas inkomsten av förändrade regler i både pensionssystemet och skattesystemet. När det gäller förändringarna i pensionssystemet och socialförsäkringssystemet har reformen positiva effekter på pensionen för de allra flesta personer. De positiva effekterna har två olika anledningar. En anledning är att pensionens utbetalningstid blir kortare, samma belopp fördelas på färre år och därmed blir delningstalet lägre. Den andra anledningen är att de flesta arbetar eller har skattepliktiga transfereringar ytterligare ett år, vilket medför en högre pensionsbehållning. De som väljer att ta ut inkomstpension tidigare än riktåldern, trots att de inte längre har rätt till garantipension, kommer att få en lägre pension såväl på kort sikt som livsvarigt. Reformen av skattesystemet innebär att skatten blir högre vid 66 års ålder när rätten till ett förhöjt grundavdrag ges först vid 67 års ålder.

Vid 67 års ålder och därefter är pensionsinkomsten oförändrad i typfallen, samtidigt som skatten minskar jämfört med det 66:e året.

Typfall 1. En person som skjuter på sitt pensionsuttag och arbetar ett år till (bastypfallet)

Typfallet visar en person som innan reformen hade valt att ta ut pension vid 65 års ålder och som med föreslagna reglerna väljer att arbeta ett år till.

Detta typfall kan betraktas som ett bastypfall som illustrerar den långsiktiga effekten av vad reformen kan åstadkomma dvs. ett längre arbetsliv.

Tabell 8.2 Typfall 1. Arbetar ett år till före pensionen, 2020 års priser

		65 år 2023	66 år 2024	67 år 2025
Utan reform	Lön			
	Total pension	22 720	22 720	22 720
	Skatt	6 850	4 900	4 900
Med reform	Lön	38 410		
	Total pension		24 250	24 250
	Skatt	9 650	7 400	5 340
Skillnad i bruttoinkomst		15 690	1 530	1 530
Skillnad i disponibel inkomst		12 900	- 970	1 090

Anm: Med total pension avses här inkomstpension, premiepension och tjänstepension.

Källa: Egna beräkningar i Pensionsmyndighetens typfallsmodell.

Typfall 1 visar en person med en månadslön på 38 410 kronor i 2020 års priser. Om reformen inte hade genomförts hade han eller hon lämnat arbetsmarknaden och tagit ut pension vid 65 års ålder, men till följd av reformen arbetar han eller hon ytterligare ett år. Det 65:e året beräknas bruttoinkomsten vara cirka 16 000 kronor högre i månaden än om personen hade tagit ut pension, och den disponibla inkomsten 12 900 kronor högre. När personen går i pension vid 66 i stället för 65 års ålder blir den månatliga pensionen drygt 1 500 kronor högre för kommande år.

Förändrade skatteregler gör att den disponibla inkomsten vid 66 års ålder blir knappt 1 000 kronor lägre i månaden, trots den höjda pensionen. Vid 67 års ålder sjunker skatten med drygt 2 000 kronor i månaden när individen får förhöjt grundavdrag. Den månatliga disponibla inkomsten är då 1 100 kronor högre än med nuvarande regler. Detta innebär att personens disponibla inkomst livsvarigt är ungefär sex procent högre än vid ett års tidigare pensionsuttag.

Typfall 2. En person med garantipension som tar ut allmän inkomstgrundad pension vid 65 års ålder även efter reform

Detta typfall visar en person som med nuvarande regler får inkomstpensionen kompletterad med garantipension vid 65 års ålder. Personen väljer att ta ut sin pension trots regeländringarna.

Tabell 8.3 Typfall 2. En person med garantipension som inte skjuter på pensionsuttaget, 2020 års priser

Prop. 2021/22:181

		65 år 2023	66 år 2024	67 år 2025
Utan reform	Inkomstpension	11 635	11 635	11 635
	Garantipension	1 690	1 690	1 690
	Skatt	3 482	2 192	2 192
Med reform	Inkomstpension	11 635	11 635	11 635
	Garantipension		1 590	1 590
	Skatt	2 879	3 446	2 161
Skillnad i bruttoinkomst		-1 690	-100	-100
Skillnad i disponibel inkomst		-1 087	-1 354	-69

Anm: Med inkomstpension avses i detta fall både inkomstpension och premiepension. Ett antagande görs om att övergången från preliminärt delningstal vid 65 år till fastställt delningstal vid 66 år inte påverkar inkomstpensionens storlek.

Källa: Egna beräkningar i Pensionsmyndighetens typfallsmodell.

Typfall 2 visar att individen inte får någon garantipension då han eller hon är 65 år när reformen införs, vilket innebär att den sammanlagda pensionen är knappt 1 700 kronor lägre per månad före skatt och knappt 1 100 kronor lägre efter skatt. Den utbetalade inkomstpensionen vid 66 års ålder är densamma både med och utan reform. Däremot sjunker garantipensionen med 100 kronor per månad före skatt. Det beror på att garantipensionen beräknas som om pensionen börjar tas ut från 66 års ålder, med nuvarande regler är denna ålder 65 år. Det innebär att den inkomstpension som ligger till grund för beräkningen av garantipension är högre än den faktiska inkomstpensionen som utbetalas för typfall 2, vilket ger en lägre garantipension. Garantipensionen är konstruerad på detta sätt för att tidigt uttag inte ska kompenseras med högre garantipension.

Utöver en lägre garantipension blir även skatten högre till följd av ändrade skatteregler. Totalt innebär de förändrade reglerna att den disponibla inkomsten vid 66 års ålder blir cirka 1 350 kronor lägre per månad jämfört med nuvarande regler. Från 67 års ålder och därefter är den disponibla inkomsten cirka 70 kronor lägre per månad efter reformen. Denna person får en lägre inkomst såväl på kort sikt som livsvarigt.

Typfall 3. En person med garantipension som arbetar ett år till och skjuter på sitt pensionsuttag och utträde från arbetsmarknaden

Typfall 3 visar en person som väljer att skjuta på uttaget av sin inkomstpension och utträde från arbetsmarknaden då den inte längre har rätt till garantipension vid 65 års ålder. Detta är enda skillnaden mot typfall 2. Arbetsinkomsten är 19 700 kronor per månad 2023.

Tabell 8.4 Typfall 3. En person med garantipension som skjuter på pensionsuttaget och utträdet från arbetsmarknaden, 2020 års priser

		65 år 2023	66 år 2024	67 år 2025
Utan reform	Lön			
	Inkomstpension	11 635	11 635	11 635
	Garantipension	1 690	1 690	1 690
	Skatt	3 482	2 192	2 192
Med reform	Lön	19 700		
	Inkomstpension		12 420	12 420
	Garantipension		1 382	1 382
	Skatt	4 062	3 658	2 329
Skillnad i bruttoinkomst		6 375	477	477
Skillnad i disponibel inkomst		5 795	- 989	340

Anm: Med inkomstpension avses i detta fall både inkomstpension och premiepension.

Källa: Egna beräkningar i Pensionsmyndighetens typfallsmodell.

Av tabellen framgår att det är lönsamt att skjuta på pensionen och i stället arbeta det år personen fyller 65 år. Den sammanlagda månatliga pensionen ökar dock inte lika mycket för en person med garantipension som för bas-typfallet som enbart har inkomstpension. Den allmänna pensionen ökar totalt med 477 kronor per månad före skatt. Att skillnaden inte blir större beror på att en högre inkomstpension leder till minskad garantipension. De förändrade skattereglerna gör att den disponibla inkomsten är 989 kronor lägre per månad vid 66 års ålder än med dagens regler. Från och med att individen fyller 67 år är den disponibla inkomsten 340 kronor, eller 3,1 procent högre med reformen.

Typfall 4. En person med sjukpenning från 61 års ålder och därefter sjukersättning från 62 års ålder

Nedan visas en person som får sjukpenning från 61 års ålder och sjukersättning från 62 års ålder. Dessa ersättningar beräknas utifrån samma löneprofil som för bas-typfallet. Personen får sjukersättning under ytterligare ett år och väljer därmed att inte ta ut sin pension vid 65 års ålder.

Tabell 8.5 Typfall 4. Sjukpenning från 61 års ålder och sjukersättning från 62 års ålder, inkomst över taket i sjukförsäkringen, 2020 års priser

Prop. 2021/22:181

		65 år 2023	66 år 2024	67 år 2025
Utan reform	Sjukersättning			
	Total pension	22 150	22 150	22 150
	Skatt	6 650	4 740	4 740
Med reform	Sjukersättning	19 130		
	Total pension		23 570	23 570
	Skatt	5 350	7 160	5 150
Skillnad i bruttoinkomst		-3 020	1 420	1 420
Skillnad i disponibel inkomst		-1 720	-1 000	1 010

Anm: Med total pension avses här inkomstpension, premiepension och tjänstepension.

Källa: Egna beräkningar i Pensionsmyndighetens typfallsmodell.

I och med höjningen av åldersgränserna finns möjlighet att ha sjukersättning till dess att en person fyller 66 år. Beräkningen visar att inkomsten vid 65 år blir lägre när personen kan fortsätta att ha sjukersättning ett år till och inte behöver ta ut sin pension. Detta typfall har inte en avtalsförsäkring som komplement till sjukersättningen. Om personen får en avtalad utfyllnad blir inkomsten med all sannolikhet högre även vid 65 års ålder. När personen är 66 år blir pensionen före skatt högre än med nuvarande regler, medan den disponibla inkomsten är 1 000 kronor lägre. Det år personen fyller 67 år minskar skatten jämfört med året innan och den disponibla inkomsten blir cirka 1 000 kronor högre än med nuvarande regler. Den disponibla inkomsten blir livsvarigt cirka sex procent högre från 67 års ålder på grund av reformerna.

Typfall 5. En person med sjukpenning med inkomst över taket i sjukförsäkringen som skjuter på sin pension

Nedan visas samma person som i typfall 4 men personen blir sjukskriven först vid 64 års ålder och har sjukpenning i stället för sjukersättning fram till uttag av pension. Han eller hon väljer att inte ta ut pension vid 65 års ålder utan väntar till han eller hon fyller 66 år dvs. är sjukskriven ytterligare ett år.

Tabell 8.6 Typfall 5. Person med sjukpenning som skjuter på sin pension, inkomst över taket i sjukförsäkringen, 2020 års priser

		65 år 2023	66 år 2024	67 år 2025
Utan reform	Sjukpenning			
	Total pension	22 520	22 520	22 520
	Skatt	6 780	4 850	4 850
Med reform	Sjukpenning	22 940		
	Total pension		23 890	23 890
	Skatt	6 930	7 270	5 230
Skillnad i bruttoinkomst		420	1 370	1 370
Skillnad i disponibel inkomst		270	-1 050	990

Anm: Med total pension avses här inkomstpension, premiepension och tjänstepension.

Källa: Egna beräkningar i Pensionsmyndighetens typfallsmodell.

Beräkningen visar att personen får en högre inkomst om den fortsätter att vara sjukskriven ett år till jämfört med om den tar ut pension vid 65 års ålder. Højningen av åldersgränserna i trygghetssystemen gör att det är möjligt att ha sjukpenning fram till 66 års ålder. Detta typfall har inte någon avtalsförsäkring som komplement till sjukpenningen. Med en sådan avtalad utfyllnad blir skillnaden större. Precis som i övriga typfall gör højningen av åldersgränserna i skattesystemet att den disponibla inkomsten är 1 050 kronor i månaden lägre än med nuvarande regler när personen är 66 år. Pensionen före skatt blir högre när pensionsuttaget senareläggs och pensionsrätter från sjukpenningen tillkommer. Från och med 67 års ålder blir den disponibla inkomsten 5,6 procent högre med reformen.

Typfall 6. En person med sjukpenning med inkomst under taket i sjukförsäkringen som skjuter på sin pension

Nedan visas en person med en inkomst under taket i sjukförsäkringen som blev sjukskriven vid 64 års ålder. Denna person har en lön på 26 200 kronor per månad år 2023. Han eller hon väljer att vänta med pension till 66 års ålder och är i stället sjukskriven ytterligare ett år.

Tabell 8.7 Typfall 6. Sjukpenning från 64 års ålder, inkomst under taket i sjukförsäkringen

		65 år 2023	66 år 2024	67 år 2025
Före reform	Sjukpenning			
	Total pension	17 280	17 280	17 280
	Skatt	4 910	3 350	3 350
Efter reform	Sjukpenning	21 360		
	Total pension		18 360	18 360
	Skatt	6 370	5 290	3 660
Skillnad i bruttoinkomst		4 080	1 080	1 080
Skillnad i disponibel inkomst		2 620	-860	770

Anm: Med total pension avses här inkomstpension, premiepension och tjänstepension.

Källa: Egna beräkningar i Pensionsmyndighetens typfallsmodell.

Beräkningen visar att personen får en betydligt högre inkomst om den fortsätter att vara sjukskriven ett år till jämfört med om han eller hon tar ut pension vid 65 års ålder. I och med höjningen av åldersgränserna finns möjlighet att ha sjukpenning till 66 års ålder. Detta typfall har inte någon avtalsförsäkring som komplement till sjukpenningen. Om personen får utfyllnad kommer skillnaden att vara större. Från 67 års ålder och framåt blir den disponibla inkomsten 5,5 procent högre med reform än med nuvarande regler.

Sammanfattning av typfallsanalysen

Sammantaget visar typfallsanalysen att den disponibla inkomsten kan bli både högre och lägre när personen är 65 år till följd av reformen. När personen är 66 år minskar den disponibla inkomsten i alla typfall jämfört med nuvarande regler, vilket i huvudsak är en effekt av höjda åldersgränser i skattesystemet. Från och med 67 års ålder ökar den disponibla inkomsten permanent för alla typfall utom ett (typfall 2). Denna disponibelinkomstökning under livet uppväger i allmänhet de inkomstminskningar som uppkommer under de två tidigare levnadsåren.

Fördelningsanalys till följd av justerad 65-årsgräns, 2023

Analysen är avgränsad till höjningen av åldersgränserna från 65 till 66 år som föreslås 2023. Liksom i kostnadsberäkningarna antas att en del av de som påverkas direkt av reformen ändrar vid vilken ålder de går i pension dvs. de personer som antingen försörjer sig på transfereringar eller kommer att omfattas av grundskyddet som pensionärer. Det är viktigt att komma ihåg att jämförelsen görs mellan hur de hade haft det ifall de omfattats av nuvarande regler och hur de får det med föreslagna regler.

Fördelningsanalysen är gjord med mikrosimuleringsmodellen FASIT 2018 version 1. Longitudinell data används för att fastställa vilken status och inkomstsammansättning de berörda personerna hade åren före och efter 65 års ålder. Som tidigare nämnts kommer vissa regelförändringar att ge upphov till en halvårseffekt det kalenderår som regeln införs. I analysen summeras de två halvårseffekterna till en total helårseffekt. Denna helårseffekt visar hur den disponibla inkomsten påverkas för en person ett år efter att de passerar den åldersgräns som ändras.

Metoden som har använts för att tillämpa de antagande som nämnts inledningsvis i promemorian är att de som antas beröras av regelförändringar tilldelas samma inkomster och status som de hade vid 64 års ålder.

Vilka får ändrad disponibel inkomst då 65-årsgränsen ändras?

På lång sikt antas allt fler skjuta på uttaget av sin pension och utträdet från arbetsmarknaden. Utfallet för dessa kommer att likna personen i bas-typfallet. Det innebär att de kommer att få en högre disponibel inkomst såväl första året som på lång sikt till följd av de nya reglerna. Det första året (det år då personen fyller 65 år) kan det finnas personer som får såväl högre som lägre individuell disponibel inkomst med de nya reglerna jämfört med vad de skulle ha fått med nuvarande regler. De som försörjer sig på transfereringar kan under året de är 65 år få både högre och lägre disponibel inkomst vilket visades i typfallen (typfall 4–6). Detta gäller även de med garantipension som väljer att skjuta på sitt uttag (typfall 3). Alla som skjuter på sitt uttag av inkomstpension får dock livsvarigt en högre månatlig inkomstpension.

De som väljer att inte skjuta på sitt uttag av inkomstpension, men varken får garantipension, äldreförsörjningsstöd eller bostadstillägg till följd av att dessa åldrar höjs får en lägre disponibel inkomst under året de fyller 65. Även på lång sikt får dessa personer en lägre pension eftersom garantipensionen sjunker till följd av att den beräknas som om den inkomstgrundade pensionen börjar tas ut vid 66 års ålder (typfall 2). De som har ÅFS får dock inte lägre inkomst på sikt då dessa kompenseras fullt ut, och för de med BTP blir skillnaden liten på lång sikt då marginaleffekten är mycket hög i detta system.

Totalt antas drygt 36 000 få en högre eller lägre individuell disponibel inkomst med anledning av regeländringen 2023. Skillnaden varar från det att personen fyllt 65 år till dess att den fyller 66 år.¹²⁵ Totalt antas ungefär en tredjedel av 65-åringarna att beröras direkt.

¹²⁵ Här ingår även de individer som till följd av att personer de bor med får ändrade inkomster, själva får förändringar i hushållstransfereringar såsom BTP eller ÅFS. BTP och ÅFS betalas ut med lika stort belopp till vardera maken vilket innebär att även om enbart en av makarnas inkomst ändras kommer båda två att få minskat BTP/ÅFS givet att båda har rätt till förmånen.

Drygt 9 000 individer beräknas få en högre individuell disponibel inkomst. Totalt är det fler kvinnor än män i denna grupp, 5 000 kvinnor och 4 200 män. Att kvinnor är överrepresenterade beror på att de i högre grad berörs direkt av de nya reglerna eftersom fler kvinnor än män har garantipension eller ersättning från transfereringssystemen. Männerna beräknas dock under första året få en större genomsnittlig förändring i disponibel inkomst än kvinnorna av reformen (7 500 kronor respektive 5 000 kronor per månad).

Den största gruppen som bedöms få en högre disponibel inkomst är de som med nya regler inte har rätt till grundskydd och därför skjuter på sitt uttag av pension och i stället fortsätter arbeta. Dessa utgör cirka 40 procent av de som får en högre disponibel inkomst. I snitt får dessa drygt 10 000 kronor högre inkomst per månad. Den näst största gruppen är den som har sjukersättning. De beräknas utgöra knappt 30 procent av samtliga som får en högre disponibel inkomst och förändringen medför i snitt en högre inkomst på 3 800 kronor per månad.

Drygt 27 000 personer beräknas få en lägre individuell disponibel inkomst, varav 63 procent eller 17 000 är kvinnor och 10 000 är män. Kvinnor är överrepresenterade både avseende garantipension och i transfereringssystemen. I snitt minskar kvinnornas disponibla inkomst med 3 000 kronor per månad medan motsvarande minskning är 3 900 kronor för männen.

Hälften av dem vars inkomster minskar är de som fortsätter att ta ut inkomstpension och som hade rätt till garantipension före reformen (typfall 2). Trots att de inte har rätt till grundskydd förrän vid 66 års ålder antas cirka 13 000 personer välja att ta ut sin inkomstpension när de fyller 65 år. I snitt skulle de ha haft 1 600 kronor mer i månaden i form av grundskydd. Även om denna grupp är den största av de som berörs så har de minst snittförändring i kronor per månad. Sammantaget kommer dessa dessutom få en livsvarigt lägre allmän pension.

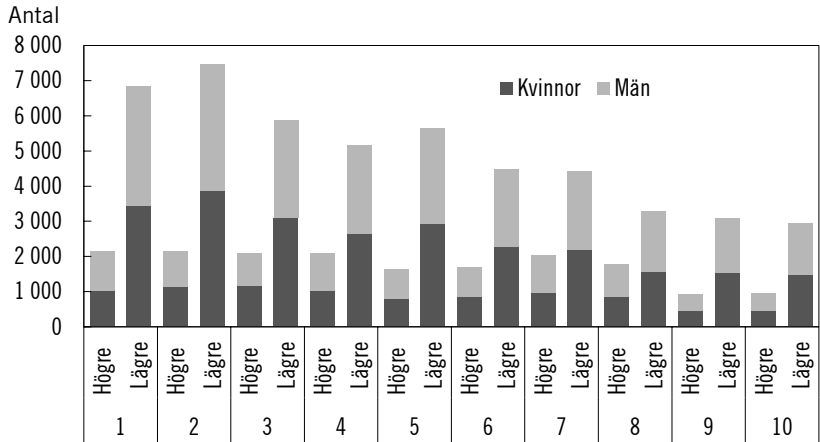
Bland de som beräknas få en lägre disponibel inkomst är gruppen som har sjukersättning den näst största (typfall 4), dessa utgör drygt en fjärdedel. En del av de med sjukersättning hade haft mer i pension än vad de får i sjukersättning det år de fyller 65. Dessa beräknas i snitt få 4 200 kronor lägre disponibel inkomst per månad än de hade haft om de med tidigare regler gått i pension vid 65 års ålder. Analysen av individuell disponibel inkomst avser endast första året efter individerna fyllt 65 år. Som framkommit av typfallen ovan kommer de allra flesta berörda få en livsvarigt högre pension till följd av reformen.

Var i inkomstfördelningen finns de som påverkas av regeländringar där 65-årsgränsen justeras?

I detta avsnitt görs en analys som utgår från förändringen i ekonomisk standard. Ekonomisk standard beräknas genom att den disponibla inkomsten justeras för försörjningsbördan. Det gör att hushåll av olika storlek och med olika sammansättning kan jämföras. Enligt detta mått berörs samtliga som bor i ett hushåll där någon i hushållet får en förändrad disponibel inkomst. Effekten som analyseras uppkommer från det att en person i hushållet fyller 65 år till dess att den fyller 66 år. I figur 8.1 visas antalet

Prop. 2021/22:181 kvinnor och män som direkt och indirekt berörs i respektive inkomstgrupp. Det är i princip lika många kvinnor som män som berörs vilket till stor del är en effekt av att analysen är gjord på ekonomisk standard. Detta innebär att även om det är en enskild hushållsmedlem som berörs direkt så påverkas samtliga hushållsmedlemmars ekonomiska standard lika mycket. Något fler berörs i den nedre hälften av inkomstfördelningen, cirka 60 procent av samtliga berörda befinner sig där, vilket är naturligt eftersom de som direkt berörs av reformen är de med grundskydd alternativt personer som har sin försörjning helt eller delvis från transfereringar.

Figur 8.1 Antal kvinnor och män som får en ändrad ekonomisk standard 2023

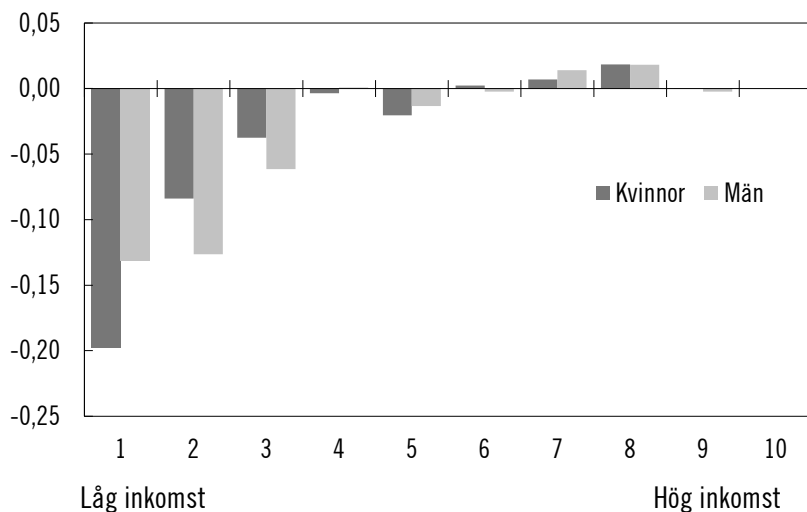
Källa: Egna beräkningar i FASIT-modellen, STAR (SCB).

Anm: Inkomstgrupper: Befolkningen delas in i 10 lika stora grupper där de 10 procent med lägst ekonomisk standard hamnar i inkomstgrupp 1, de med näst lägst i inkomstgrupp 2 osv. ända upp till inkomstgrupp 10 som har den högsta ekonomiska standarden.

I figur 8.2 redovisas förändringen i ekonomisk standard i olika delar av inkomstfördelningen från det att en person i hushållet fyller 65 år till dess att den fyller 66 år. Det är de med lägst ekonomisk standard som påverkas mest av reformen och den ekonomiska standarden sänks i snitt med 0,2 procent för den gruppen.

Figur 8.2 Genomsnittlig förändring av ekonomisk standard 2023, procent

Prop. 2021/22:181

Källa: Egna beräkningar i FASIT-modellen, STAR (SCB).

Effekter på den offentliga sektorns sparande, inkomster och utgifter

De offentliga finanserna stärks när åldersgränserna höjs och fler arbetar längre

I detta avsnitt sammanfattas hur den offentliga sektorns finansiella sparande påverkas när sysselsättningen ökar och transfereringsutgifterna utvecklas som i tabell 8.1 och tabell 8.9. Beräkningarna bygger på att vissa åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet höjs 2023 och 2026. Förslagen presenteras närmare i avsnitt 6 och innebär att åldersgränser för det förhöjda grundavdraget och socialavgifter och allmän löneavgift höjs till 66 år 2023 respektive till 67 år 2026. Dessa förändringar av skattesystemet bedöms förstärka den offentliga sektorns inkomster med cirka 5 miljarder kronor 2023 och cirka 10 miljarder kronor 2026. Till skillnad mot reglerna för transfereringsutgifter uppstår ingen halvårseffekt för skatteinkomsterna eftersom regelförändringen berör alla personer som har fyllt 65 år vid kalenderårets inledning.

När skatte- och socialavgiftssystemets åldersgränser höjs ökar kommunernas, regionernas och statens skatteintäkter. När kommunsektorns inkomster ökar till följd av att färre personer omfattas av det förhöjda grundavdraget minskas statsbidragen till kommunerna i motsvarande utsträckning. År 2023 beräknas denna sänkning av statsbidragen uppgå till cirka 2,6 miljarder kronor, och 2026 till cirka 5,4 miljarder kronor.

Tabell 8.8 sammanfattar hur den offentliga sektorns inkomster, utgifter och sparande förändras när åldersgränserna ändras. Reformen förbättrar ålderspensionssystemets sparande genom att inkomsterna ökar när fler personer är sysselsatta och genom att mer avgifter betalas in till systemet, samtidigt som utgifterna sjunker när färre är ålderspensionärer. En mindre inkomstökning uppstår också när staten betalar pensionsavgifter för flera personer med ersättningar från trygghetssystemen.

Tabell 8.8 Reformens effekter på den offentliga sektorns finansiella sparande och skuld

Miljarder kronor

	2023	2024	2025	2026	2027
Offentlig sektors finansiella sparande	7	8	8	16	20
<i>Inkomster</i>	7	7	8	17	23
<i>Utgifter</i>	0	0	0	1	3
Ålderspensionssystemet	2	5	5	8	11
<i>Inkomster</i>	0	1	1	2	4
<i>Utgifter (pensioner)</i>	-2	-4	-4	-6	-7
Kommunsektorn	0	0	0	0	0
<i>Inkomster</i>	0	1	1	2	4
<i>Utgifter (konsumtion)</i>	0	1	1	2	4
Stat	5	3	3	8	9
<i>Inkomster</i>	4	4	4	8	11
<i>Utgifter</i>	-1	1	0	0	2
Offentlig bruttoskuld	-2	-3	-5	-10	-17

Anm.: Offentliga sektors inkomster och utgifter är inte summan av statens, kommunernas och pensionssystemets inkomster och utgifter eftersom en del av delsektorernas inkomster och utgifter går till andra delar av den offentliga sektorn.

Kommunsektorns skatteinkomster ökar av två skäl. I mindre utsträckning eftersom sysselsättningsökningen har en positiv effekt på sektorns skatteunderlag, men framför allt eftersom antalet personer som har ett förhöjt grundavdrag minskar. Den senare inkomstökningen motsvaras dock fullt ut av lägre inkomster då statsbidragen till kommunerna sänks. En inkomstökning i kommunsektorn antas vidare motsvaras av en lika stor ökning av den kommunala konsumtionen, så att sektorns resultat och finansiella sparande är desamma som om reformen inte genomförts, eftersom kommunerna antas klara sitt balanskrav. Reformen bedöms också leda till en viss ökning av de kommunala utgifterna för ekonomiskt bistånd.

Statens sparande förbättras när inkomsterna ökar till följd av ökad ekonomisk aktivitet, samtidigt som fler personer betalar sociala avgifter och allmän löneavgift fullt ut. Statens utgifter för arbetsmarknads- och ohälsorelaterade transfereringar ökar, medan utgifterna för pensioner och statsbidrag till kommunerna minskar, se tabell 8.8. Sammantaget är nettoförändringen av utgifterna relativt liten, men de högre inkomsterna gör att statens sparande förbättras.

Sammantaget bedöms reformen leda till att den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld minskar med cirka 17 miljarder kronor till och med 2027. När det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet ökar till följd av reformen behöver staten spara motsvarande mindre om överskottsmålet för den offentliga sektorn ska klaras. Det innebär att statens reformutrymme ökar.

På längre sikt, när riktåldern succesivt höjs och arbetskraftsdeltagandet och BNP ökar ytterligare, blir effekten på de offentliga finanserna likartade de som redovisas i tabell 8.8 men större. När riktåldern höjs kommer allt fler personer som skulle ha lämnat arbetsmarknaden och tagit ut pension utan en reform att påverkas. Effekterna blir särskilt stora när lägsta åldern för uttag av allmän inkomstgrundad pension på sikt blir så hög att den påverkar de äldre där i dag stora grupper lämnar arbetsmarknaden och går i pension.

På sikt kommer också pensionsutbetalningarna att öka när de åldersgrupper som skjutit på sin pension får en högre genomsnittlig ålderspension. Så länge som den förväntade återstående medellivslängden vid 65 års ålder ökar och pensionsåldern stiger kommer dock pensionssystemets finanser att stärkas av reformen. När yrkeslivet förlängs kommer pensionssystemets omslutning att öka, vilket gör att systemets buffertfonder och kapitalavkastning kan förväntas öka.

Fler sysselsatta och en högre BNP har även en positiv effekt på kommunsektorns skatteunderlag. När kommunernas skatteinkomster utvecklas starkare behöver statsbidragen inte öka lika snabbt, givet att kommunernas reala konsumtionsutgifter ska vara desamma.

Förutom via ett mindre behov av statsbidrag till kommunerna har reformen också en positiv effekt på statens inkomster från skatter och socialavgifter. Även om statens utgifter för socialförsäkringar och arbetsmarknadsstöd till hushållen kan förväntas öka så är nettoeffekten på statens sparande positiv.

Ett högre statligt sparande, i kombination av att även pensionssystemets sparande förstärks till följd av reformen, gör att utrymmet för framtida reformer ökar om den offentliga sektorns sparande bestäms av ett över-skottsmål.

Effekter på ersättningar för socialförsäkringar och arbetsmarknadsstöd

Av tabell 8.9 framgår hur den offentliga sektorns utgifter för social- och arbetsmarknadsförsäkringar förväntas påverkas av reformen. Dessa uppgifter redovisades i budgetpropositionen för 2021. År 2023 uppstår en så kallad halvårseffekt. En halvårseffekt uppkommer också 2026 när åldersgränsen ändras ytterligare ett år.

Tabell 8.9 Effekter på ersättningar för socialförsäkringar och arbetsmarknadsstöd

Miljoner kronor

	2023	2024	2025	2026	2027
Pension					
Inkomstpension	-1 807	-3 653	-3 703	-5 559	-7 454
Garantipension	-299	-599	-599	-898	-1 198
Bostadstillägg, ÅP*	-238	-480	-492	-757	-1 036
Äldreförsörjningsstöd	-42	-84	-86	-133	-182
Efterlevandepension	92	184	187	282	333
Barnpension	3	7	14	24	34
Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning					
Sjukersättning	1 080	2 278	2 253	3 526	4 432
Bostadstillägg SA*	72	143	143	215	286
Sjukpenning	233	470	476	702	928
Rehabiliteringspenning	6	12	12	18	24
Arbetskad ersättning	81	163	167	255	348
Arbetsanpassning	2	3	3	5	6
Assistansersättning	12	38	64	104	159
Bilstöd	1	3	3	4	6
Merkostnadsersättning**	1	3	3	4	6
Arbetsmarknad					
Arbetslöshetsersättning	95	178	190	338	500
Aktivitetsstöd	33	62	67	118	175
Arbetsmarknadspolitiska program	6	11	12	21	31
Nystartsjobb	4	10	11	18	29
Kommunersättning vid flyktningmottagande	1	1	2	2	3

Anm.: ÅP=Ålderspension, SA=sjuk- och aktivitetsersättning, ** Tidigare handikappersättning
 Anm.: För de ersättningar där statlig ålderspensionsavgift betalas ingår detta i totala beloppet.

Kortfattat om hur utgifterna för respektive ersättning påverkas

Nedan presenteras i vilken riktning utgifterna påverkas samt antalet individer som berörs direkt. Antalsuppgifterna avser 2023. År 2026 antas ungefär ett lika stort antal individer tillkomma. Antagandena som används vid beräkningen av utgiftsförändring och förändringen av antal personer inom respektive förmån framgår av avsnitt 8.1.

Inkomstpensionsutgifter minskar: Inkomstpensionen betalas inte ut för personer som är 62 år och alla de som skjuter på sitt uttag till 66 år kommer inte ta ut någon inkomstpension. Antal berörda cirka 32 000 personer.

Garantipensionens, bostadstillägg till ålderspensionärens och äldreförsörjningsstödet utgifter minskar: Grundskyddet för pensionärer betalas inte längre ut till 65-åringar. Antal berörda, garantipension cirka 26 000

personer, bostadstillägg till ålderspensionärer cirka 8 000 personer, äldre-försörjningsstöd cirka 2 000 personer. Prop. 2021/22:181

Efterlevandepension och barnpension: Utgifterna för änkepension ökar eftersom reglerna är mer generösa för personer under 65 år och denna gräns flyttas till 66 år. Dessutom antas att den avlidne skulle ha tjänat in pension ytterligare ett år vilket även detta höjer utgifterna. Även omställningspension kan betalas ut ytterligare ett år. Liksom för änkepension antas den som avlidit ha tjänat in pension till 65 år i stället för 64 år vid beräkning av omställningspension och barnpension. Utgiften för ett till intjänandeår kommer att öka för varje år då nya personer med rätt till ersättning tillkommer, dock enbart under så lång tid som personer i snitt befinner sig i de olika systemen vilket är olika för de olika förmånerna. Antal personer som beräknas tillkomma: under 1 000.

Sjukersättning: Bland de förmåner som påverkas av reformen är det för sjukersättningen som utgifterna antas öka mest. Personer med sjukersättning har en varaktigt nedsatt arbetsförmåga och nästan ingen lämnar ersättningen med undantag för dödsfall eller uppnådda åldersgränser. År 2023 föreslås det bli tillåtet att ha sjukersättning när individen är 65 år. Det föreslås även bli möjligt att nybeviljas sjukersättning i denna ålder. I slutet av 2023 beräknas detta leda till att antalet personer med ersättningen har ökat med cirka 14 000 personer.

Bostadstillägg till personer med sjukersättning: Denna förmån betalas ut ytterligare ett år till de som fortsätter att uppbära sjukersättning. Antal personer cirka 4 000.

Sjukpenning, arbetsskadeersättning, rehabiliteringspenning, arbetsanpassning och bilstöd: Dessa stöd kommer att kunna betalas ut och beviljas till 66 års ålder på samma sätt som tidigare gällde till 65 års ålder. Antal berörda, sjukpenning cirka 7 000 personer, arbetsskadeersättning cirka 2 000 personer samt ett fåtal personer med de övriga ovan nämnda förmånerna. För förmånen *smittbärrpenning* och för möjligheten att återfå SGI efter en period med förlängd livränta har förslagen bedömts beröra endast ett fåtal personer varför ingen budgetpåverkan har beräknats. Avseende smittbärrpenning har förmånen ökat kraftigt under pandemin. Det bör dock inte ge långsiktiga effekter på förmånen eller dess administration.

Assistansersättning: Enligt nuvarande regler kan assistansersättning endast nybeviljas för personer som är yngre än 65 år. Däremot får personer som redan har assistansersättning behålla sin ersättning livet ut. Vidare gäller att personer med assistansersättning kan ansöka om ytterligare timmar fram till 65-årsdagen, men därefter får inte antalet assistanstimmar utökas.

Utgiftsökningen av att höja åldern för att nybeviljas assistansersättning fram till att individen fyller 66 år uppskattas till omkring 6 miljoner kronor 2023. Endast nio 65-åringar beräknas nybeviljas ersättningen 2023. Som en konsekvens av regeländringen uppstår sedan ytterligare ett år med den genomsnittliga timökningen. Även denna utgiftsökning skattas till

Prop. 2021/22:181 6 miljoner kronor. Sammantaget innebär det en utgiftsökning på 12 miljoner kronor 2023. Utgiftsökningen är till övervägande del en kostnad för staten. Över tid kommer utgiftsökningen stiga (ackumuleras) eftersom fler årskullar beräknas ansöka om fler timmar och fler kommer att ha beviljats ersättning i högre åldrar. Utgiftsökningen försvinner efter cirka 20 år dvs. en genomsnittlig pensionstid.

Merkostnadsersättning: Ersättningen kan beviljas fram till 66 års ålder på samma sätt som tidigare till 65 års ålder efter vilket den utbetalas resten av livet. Det innebär att denna utgift kan antas öka något för varje ny årskull som tillkommer. Utgiftsökningen kommer att försvinna efter cirka 20 år, dvs. en genomsnittlig pensionstid.

Arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd: Kommer att kunna betalas ut och beviljas till 66 års ålder på samma sätt som tidigare till 65 års ålder. Antal berörda personer för arbetslöshetsersättning beräknas till cirka 570 och cirka 300 personer för aktivitetsstöd. De höjda åldersgränserna medför också ökade kostnader och ett ökat antal personer i arbetsmarknadspolitiska program inom jobb- och utvecklingsgarantin. Även kostnaden för och antalet personer med nystartsjobb ökar något.

Etableringsersättning: Kommer kunna betalas ut och beviljas till 66 års ålder enligt samma regler som till 65 års ålder. Antal berörda bedöms vara mycket få varför ingen budgetpåverkan har beräknats.

Kommunersättningar vid flyktningmottagande: Kostnaden för schablonersättningen för mottagandet av nyanlända ökar marginellt då schablonbeloppet är högre för personer som är yngre än 65 år och denna gräns flyttas till 66 år. Schablonersättningen betalas ut under två år, vilket innebär att utgifterna ökar framför allt de två åren närmast efter förändringen. Förändringen beräknas påverka kommunernas ersättning för knappt 30 personer.

Effekter på inkomstpensionssystemet

Inkomstpensionssystemet är ett fördelningssystem, de inbetalda pensionsavgifterna från de yrkesverksamma betalas samma år ut som pensioner till pensionärerna. Sedan en tid tillbaka har pensionsutbetalningarna överskridit pensionsavgifterna vilket innebär att buffertfonden (AP1–4) finansierat underskottet. Detta väntas fortgå under flera år framöver.

Sedan den lägsta åldern för pensionsuttag höjdes 2020 är det inte längre möjligt att ta ut pension vid 61 års ålder. Eftersom pensionsutbetalningar till 61-åringar upphör minskar utbetalningarna från pensionssystemet. Högre arbetsinkomster och pensionsgrundande transfereringar från personer i denna ålder kommer samtidigt att öka pensionsavgifterna. Lägre utgifter och högre inkomster stärker pensionssystemets finanser. År 2023 höjs lägstaåldern för ålderspension till 63 år och åldersgränsen för rätt till sjukpenning, sjukersättning och arbetslöshetsersättning höjs till 66 år. Detta innebär en ytterligare förstärkning av pensionssystemet. På längre sikt leder dock de ökade inbetalningarna av pensionsavgifter till att även utbetalningarna från pensionssystemet ökar.

Konsekvenser för kommunerna

Kommunsektorns skatteintäkter väntas öka framför allt till följd av att individer arbetar längre, men även till följd av ökade utbetalningar från sjukersättning, sjukpenning och arbetslöshetsersättning när rätten till dessa förlängs då sjukpenning, sjukersättning och arbetslöshetsersättning vanligen är högre än individens allmänna pension.

När åldersgränsen för grundskyddet höjs ett år kommer de som är 64 år och har ekonomiskt bistånd behöva det ytterligare ett år. För kommunerna bedöms det leda till vissa ökade kostnader för ekonomiskt bistånd, vid bedömning av nivån på statens bidrag till kommuner och regioner bör denna effekt tas i beaktning. Kommunsektorns del av på den offentliga sektorn återfinns under avsnitt Effekter på den offentliga sektorns sparande, inkomster och utgifter ovan.

Kommunernas kostnader för insatsen personlig assistans kan komma att öka när åldersgränsen för rätten till detta höjs i kombination med rätten till statlig assistansersättning. Därtill föreslås åldersgränsen som ger kommuner möjligheter att tillhandahålla servicetjänster för äldre utan behovsprövning höjas. Förslaget kan därmed påverka de kommuner som erbjuder denna tjänst.

SKR och flera kommuner, däribland *Malmö* och *Eslövs kommuner*, är positiva till de föreslagna ändringarna av åldersgränserna. De betonar samtidigt vikten av att efter införandet av förslagen fortsatt följa hur de kommunala skatteinkomsterna och kommunernas reala konsumtionsutgifter påverkas, eftersom detta kan ha betydelse för behovet av statsbidrag. Regeringen följer kommunsektorns intäkt- och kostnadsutveckling när det gäller de generella statsbidragen. Denna proposition behandlar enbart anpassningarna av åldersgränserna utifrån de justeringar som görs i de pensionsrelaterade åldersgränserna. Frågan faller därför utanför arbetet med denna proposition.

Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Enligt 14 kap. 3 § regeringsformen bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett inskränkningen. Bestämmelsen innebär att det krävs en proportionalitetsprövning vid inskränkningar i den kommunala självstyrelsen.

Förslagen angående lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter och lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare innebär att författningarnas pensionsrelaterade åldersgränser först höjs och i vissa fall knyts till riktåldern för pension. Ändringarna innebär i viss mån en inskränkning av den kommunala självstyrelsen. Inskränkningarna bedöms i samtliga fall vara motiverade för att uppnå syftet med förslagen, dvs. att bryta den rådande pensioneringsnormen vid 65 års ålder för att därigenom skapa förutsättningar för ett förlängt arbetsliv, långsiktigt hållbara pensioner och en stabil finansiering av den offentliga välfärden. Regeringen anser att förslagets inskränkning i den kommunala

8.1.2 Konsekvenser för företagen

En högre pensionsålder bör leda till allt fler äldre i arbetskraften och ett ökat arbetsutbud vilket kan göra det enklare att rekrytera arbetskraft.

Vid sjukdomsfall betalas sjuklönen för de första 14 dagarna, med undantag för karensavdrag, av arbetsgivaren. Ett förlängt arbetsliv väntas öka kostnaderna för sjuklön eftersom risken för sjukdom ökar med åldern. Antalet sjukdagar per anställd är högre för anställda i kommuner och regioner än för staten och näringslivet vilket kan leda till att dessa sektorer får en högre ökning av sjuklönekostnaderna än övriga sektorer.

Företagarna anger i sitt remissvar att promemorian grovt underskattar sjuklönekostnaderna för företagen. *Svensk försäkring* påpekar att arbetsgivarnas premier för den del som avser sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring kommer att stiga till följd av en högre genomsnittlig sjukfrånvaro hos försäkringskollektivet.

Regelrådet anser att arbetsgruppens redovisning av förslagets konsekvenser för berörda företag är bristfällig.

Sammantaget finns det både för- och nackdelar för företagen med förslagen. Ett ökat arbetskraftsutbud kan göra det lättare att rekrytera medan arbetsgivaravgifter och sjuklön kan leda till ökade kostnader. De sammantagna effekterna bedöms vara motiverade eftersom syftet med reformen är att bryta den rådande pensioneringsnormen vid 65 års ålder och för att skapa förutsättningar för ett förlängt arbetsliv och därmed förbättrade rekryteringsmöjligheter, långsiktigt hållbara pensioner och en stabil finansiering av den offentliga välfärden.

8.1.3 Konsekvenser för arbetsmarknadens parter

Förslagen får även konsekvenser för arbetsmarknadens parter och deras förhandlingsarbete. I tjänstepensionen liksom i de kompletterande försäkringar som gäller vid arbetslöshet, varaktigt nedsatt arbetsförmåga eller arbetsskada finns åldersgränser som har en direkt eller indirekt koppling till åldersgränserna i ålderspensionssystemet eller till den så kallade las-åldern.

Med höjda pensionsåldrar samt höjda åldersgränser i andra trygghets-system kan det finnas anledning för arbetsmarknadens parter att se över åldersgränserna för de kollektivavtalade ersättningarna.

8.1.4 Konsekvenser för den ekonomiska jämställdheten

Kvinnor har i genomsnitt lägre pension än män vilket främst beror på att pensionen speglar de inkomstskillnader som finns under arbetslivet. Kvinnor tjänar generellt sett mindre än män och arbetar mer deltid. Kvinnor lämnar också arbetslivet tidigare i större utsträckning. Utträdesåldern, den ålder då de flesta som vid 50 år befann sig i arbetskraften permanent har lämnat arbetslivet, var 2017 63,5 år för kvinnor och 64,5 år för män. För

att minska pensionsgapet är det därför av stor vikt att skillnader i livs-inkomst och arbetsliv mellan könen minskar, oberoende av förslagen om ändrade åldersgränser.

Enligt Pensionsmyndighetens rapport *Vilka grupper gynnas eller missgynnas av en höjd pensionsålder* från 2016 kommer som lägst en fjärdedel av befolkningen att påverkas positivt ekonomiskt av höjd pensionsålder. Som mest kommer en fjärdedel att påverkas ekonomiskt negativt. Andelen som påverkas negativt minskar om höjd pensionsålder leder till ett senare utträde från arbetsmarknaden. Ungefär hälften berörs inte alls, förutsatt att en höjd pensionsålder inte kommer att förändra dessa personers val av faktisk pensionsålder. Kvinnor påverkas i större utsträckning än män både ekonomiskt positivt och ekonomiskt negativt. Bland dem som inte alls berörs av höjd pensionsålder är andelen män högre.

Här är det viktigt att lyfta fram att de förslag som lämnas i denna proposition förväntas leda till att flera arbetar längre och därmed får högre inkomster både under yrkeslivet och under tiden som pensionär. Detta gäller såväl kvinnor som män. Eftersom kvinnor har lägre pension än män är de utökade möjligheterna för bättre ekonomisk standard särskilt viktiga för kvinnor, även om förslagen inte självklart leder till ett minskat pensionsgap. Det främsta syftet med förslagen är dock att ge både kvinnor och män långsiktigt hållbara pensioner.

Effekter av höjd ålder för grundskydd

De grupper som är i behov av grundskyddet i pensionssystemet eller har ersättning från socialförsäkringen eller arbetsmarknadsstöd kommer att beröras av förslaget om höjda åldersgränser för pensionssystemets grundskydd. Det är främst personer som har låg inkomst och som vid pensionsåldern är i behov av garantipension och/eller bostadstillägg/äldreförsörjningsstöd. Nästan 2/3 av de med garantipension i åldrarna 65–69 år är kvinnor. Av de som beviljats bostadstillägg i åldrarna 65–69 år är cirka 60 procent kvinnor.

Åldern för uttag av garantipension föreslås knytas till riktåldern från 2026. De som, trots höjd riktålder, väljer att gå i pension vid 65 år eller tidigare kommer att få en lägre total pension (typfall 2). Det beror på att dessa personer fram till uppnådd riktålder endast kommer att få inkomstgrundad pension vilket även resulterar i en livsvarigt lägre inkomstgrundad pension. Drygt två tredjedelar av dessa är kvinnor.

Personer som i stället väljer att arbeta eller har transfereringar till uppnådd riktålder får en högre inkomstgrundad pension, men samtidigt blir garantipensionen lägre eftersom den räknas av mot den inkomstgrundade (typfall 3 och 4). Den sammanlagda pensionen blir dock högre än med dagens regler. Det är fler kvinnor än som påverkas av förändringen eftersom fler kvinnor än män får garantipension.

En annan grupp som också kan påverkas negativt av en höjd pensionsålder är de personer som får ekonomiskt bistånd. En höjd pensionsålder kommer innebära en längre period med ekonomiskt bistånd, som generellt sett är lägre än vad som betalas ut från grundskyddet inom det allmänna pensionssystemet. År 2017 var könsfördelningen 54 procent män och 46 kvinnor för de som fick ekonomiskt bistånd i åldrarna 60–64 år.

Effekter av höjd ålder för kringliggande trygghetssystem

Personer som påverkas positivt av de förslag som lämnas är de som ytterligare ett år kan få ersättning från kringliggande trygghetssystem. Närmare 60 procent av dagens 64-åringar som får sjukersättning och sjukpenning är kvinnor, vilket betyder att en höjning av pensionsåldern med motsvarande höjning i socialförsäkringssystemet kommer komma kvinnor till del i större utsträckning. Männen kommer i högre utsträckning påverkas av den förlängda rätten till arbetslöshetsersättning. Ungefär 60 procent av de som 2016 uppbar arbetslöshetsersättning vid 64 års ålder var män. Antalet arbetslösa, såväl kvinnor som män, i denna åldersgrupp var dock betydligt färre än antalet personer med sjukersättning.

8.1.5 Konsekvenser för förutsättningarna att nå det integrationspolitiska målet

Målet för integrationspolitiken är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Av budgetpropositionen för 2022 framgår att nyanlända och utrikes födda ofta har en svagare förankring på arbetsmarknaden än inrikes födda. Det medför att fler utrikes födda även i högre grad tar del av trygghetssystemen och ekonomiskt bistånd. Som framgår av avsnittet ovan medför därmed reformen både positiva och negativa effekter på individnivå. För de som kan få del av trygghetssystemen under ytterligare ett år och därmed också får en livsvarigt högre pension blir effekten positiv. En grupp som däremot kan påverkas negativt av en höjd pensionsålder är de personer som får ekonomiskt bistånd. En höjd pensionsålder kommer att innebära en längre period med ekonomiskt bistånd, som generellt sett är lägre än vad som betalas ut från grundskyddet inom det allmänna pensionssystemet.

8.1.6 Konsekvenser för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Pensionsmyndigheten

Förslagen bedöms medföra ökad administration och behov av systemutveckling hos Pensionsmyndigheten. Allmänheten kommer att behöva informeras om riktåldern och de ändrade åldersgränserna i pensionssystemet. It-systemen behöver anpassas till de ändrade åldersgränserna. Det leder till ett utvecklingsbehov av myndighetens prognosverktyg på pensionsmyndigheten.se och minPension.se som Pensionsmyndigheten finansierar till hälften. Det kommer också att krävas ytterligare kommunikationsinsatser för att sprida kännedom om förändringarna.

Antalet ansökningar avseende grundskyddsformånerna, garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, beräknas minska 2023 då dessa förmåner inte längre kommer att beviljas från 65 års ålder. Antalen ärenden beräknas till 26 000 för garantipension, 8 000 för bostadstillägg och 2 000 för äldreförsörjningsstöd.

Antalet ansökningar av inkomstgrundad pension beräknas även de minska 2023 till följd av att sådan pension inte längre kan beviljas från 62

års ålder. Vissa av de personerna som har både inkomstgrundad pension och garantipension kan förväntas skjuta upp sitt uttag även av inkomstgrundad pension, vilket leder till att även de ansökningarna kan förväntas minska. Sammantaget beräknas detta leda till att antalet ansökningar minskar med 32 000. Det totala antalet ansökningar motsvaras inte av antalet personer då en och samma person kan söka flera av förmånerna.

År 2026 beräknas ungefär lika stort antal personer påverkas av förslagen. Samtidigt som antalet ansökningar kommer att minska varje gång riktåldern höjs är det dock troligt att förändringen av pensionsåldrarna kommer att leda till ett ökat behov av information och att fler personer kommer att kontakta Pensionsmyndigheten med frågor om tidpunkt för uttag. Även antalet omprövningsärenden väntas öka något.

Försäkringskassan

Förslagen bedöms innebära ökat behov av administration och systemutveckling hos Försäkringskassan. De försäkrade kommer att behöva informeras om de ändrade åldersgränserna i socialförsäkringarna. Myndighetens it-system behöver anpassas till de ändrade åldersgränserna. Flera av de förmåner som administreras av Försäkringskassan kommer enligt förslagen när det gäller pensionsrelaterade åldrar ändras ett år 2023 och knyts till riktåldern för pension från och med 2026.

Flera av de förmåner som Försäkringskassan administrerar kommer att påverkas av att åldersgränserna höjs med ett år 2023. I de flesta fall blir det främst en påverkan på försäkringsutgifterna, eftersom de försäkrade får förmånerna under ytterligare ett år. Det bedöms inte leda till att ett större antal nya ärenden tillkommer. Antalet sjukpenningärenden bedöms dock öka till följd av att fler personer arbetar ytterligare ett år och därmed i större utsträckning stannar kvar i sjukförsäkringen. Även höjningen av lägsta åldern för uttag av ålderspension medför att fler personer kommer att stanna kvar i sjukförsäkringen. 2018 gick uppskattningsvis ca 2 000 personer från sjukpenning till ålderspension före 65 års ålder och ca 500 personer vid lägsta åldern för uttag av inkomstpension. Antalet nyttillkomna ärenden förväntas öka med 4 500. Förslagen innebär därmed något fler försäkringsärenden för Försäkringskassan att hantera. Även de höjda övre åldersgränserna för arbetsskadelivränta och SGI-skydd kan komma att medföra något fler försäkringsärenden.

Förvaltningsdomstolarna

Som angetts ovan innebär förslagen att Försäkringskassan kommer att få ett något ökat antal försäkringsärenden att hantera. Sannolikt innebär detta i sin tur att måltillströmningen till domstolarna kommer att öka.

Regeringen bedömer emellertid att förslagen enbart leder till en mindre ökning av ärenden hos domstolarna, som bör kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Övriga myndigheter

Förslagen bedöms medföra ökade insatser i form av bl.a. information och systemutveckling, främst för de myndigheter som närmast berörs av förslagen. Konsekvenser för dessa myndigheter har beskrivits ovan. Konse-

Prop. 2021/22:181 kvenserna för Skatteverket beskrivs i avsnitt 8.2. Övriga myndigheter förväntas beröras i mer begränsad utsträckning eller inte alls.

Arbetslöshetskassorna

Propositionen föreslår att åldersgränserna för rätten till dagpenning och medlemskap i arbetslöshetskassa höjs 2023 för att därefter knytas till riktåldern för pension från och med 2026. Detta innebär sannolikt en ökad arbetsbörda för arbetslöshetskassorna på grund av att rätten till ersättning förlängs. Arbetslöshetskassornas finansieringsavgift kan också komma att öka något med tanke på att äldre arbetstagare ofta har högre dagpenning än yngre (källa: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens statistikdatabas, www.iaf.se). Samtidigt kan något fler personer komma att stanna kvar som medlemmar i en arbetslöshetskassa efter 65 år fyllda, vilket i så fall leder till ökade intäkter för arbetslöshetskassorna i form av medlemsavgifter.

8.1.7 EU-rätten och internationella åtaganden

Propositionens förslag innebär att när pensionsåldern i Sverige höjs kommer den att vara högre än 65 år. I den europeiska balken om social trygghet (European Code of Social Security) och dess protokoll (1964) finns minimiregler om social trygghet som Sverige har förbundit sig att följa. I artiklarna 26–27 anges närmare vad som gäller för ålderspension. Enligt artikel 26 ska ålderspension utges vid en ålder som inte överstiger 65 år eller den högre ålder om antalet medborgare som uppnått den åldern representerar 10 procent av befolkningen under 65 men över 15 år. Beräkningar utifrån befolkningsstatistiken för 2017 visar att Sverige skulle kunna ha en pensionsålder på 78 år och fortfarande uppfylla artikel 26. Regeringens förslag bedöms därmed inte vara i strid med åldersgränsen för pension i artikel 26 i den europeiska balken om social trygghet.

Regeringen bedömer även att förslagen inte har några konsekvenser för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

Svenska ILO-kommittén anser att det finns anledning att fortsatt överväga och beakta de krav som följer av konvention (nr 128) om invaliditets-, ålders- och efterlevandeförmåner. Sverige ratificerade Internationella arbetsorganisationens (ILO) konvention om invaliditets-, ålders-, och efterlevandeförmåner (nr 128) den 26:e juli 1968. I konventionen anges i artikel 15.2 att åldersgränser för rätt till pension inte får överstiga 65 år men att högre ålder får fastställas av behörig myndighet om det tas hänsyn till demografiska, ekonomiska och sociala kriterier och om de beräknas statistiskt.

Förslagen bedöms inte strida mot artikel 15.2 i och med att riktåldern beräknas av Pensionsmyndigheten utifrån livslängdstabeller som är en del av den officiella statistiken från SCB. I bakgrunds-, förslags- och konsekvensavsnitten har de ekonomiska och sociala skälen för riktåldern behandlats. De behandlar bland annat utvecklingen av antal återstående år

med frisk hälsa vid 60 respektive 65 års ålder, ekonomiska orsaker samt demografiska skäl. ILO-kommittén instämmer i denna bedömning.

I konventionen anges i artikel 15.3 att om pensionsåldern är 65 år eller högre ska det finnas en möjlighet till lägre pensionsålder för personer i yrken som i nationell lagstiftning bedömts som betungande eller ohälsosamma.

Den svenska ILO-kommittén hänvisar i sitt remissvar till att de i samband med ett tidigare yttrande över betänkandet Åtgärder för ett längre arbetsliv (SOU 2013:25) efterfrågat en analys av den bestämmelsen eftersom artikeln i sin ordalydelse är tillämplig om åldersgränsen är 65 år eller högre. Åldersgränsen för rätt att ta ut garantipension är redan i dag 65 år. ILO lyfter också fram att Sverige har fått en fråga från ILO:s expertkommitté angående vilken pensionsålder som gäller för personer i betungande och ohälsosamma yrken.

Regeringen konstaterar att det inte finns yrken som i nationell lagstiftning har bedömts som betungande eller ohälsosamma. Regeringen avser återkomma under 2023 till ILO:s expertkommitté.

Lagförslagen innebär att ett antal ytterligare ILO-konventioner blir aktuella. Föreningsfriheten för arbetsmarknadens parter skyddas även av flera ILO-konventioner som har ratificerats av Sverige. De konventioner som framför allt blir aktuella i samband med förslagen är 1949 års konvention (nr 98) om tillämpningen av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten och 1981 års konvention (nr 154) om främjande av kollektiva förhandlingar. Även 1948 års konvention (nr 87) om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten kan nämnas. I förhållande till ILO:s konventioner är utgångspunkten att staten ska undvika att besluta om ny lagstiftning som kan påverka avtalsinnehåll i redan ingångna kollektivavtal eftersom det i förlängningen påverkar arbetsmarknadens parter förhandlingsfrihet.

Med höjda pensionsåldrar samt höjda åldersgränser i andra trygghets-system kan det finnas anledning för arbetsmarknadens parter att se över åldersgränserna för de ersättningar som finns framförhandlade i kollektivavtalen (se avsnitt 8.1.3). Lagändringarna kan även påverka hänvisningar till författningar som kan finnas i kollektivavtalen utan att det materiella innehållet nödvändigtvis påverkas av de nya förslagen. Mot bakgrund av att lagförslagen bygger på Pensionsgruppens överenskommelse från den 14 december 2017 har arbetsmarknadens parter dock haft god tid att planera eventuella ändringar i avtalsvillkoren.

8.2 Konsekvenser av justerade åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet

De offentligfinansiella effekterna till följd av ändrade skatte- och avgiftsregler beräknas i enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner. Beräkningarna görs i ikraftträdandeårets priser och volymer och utgår vanligtvis från att beteendet hos individer och företag inte ändras till följd av förändringarna i skattereglerna. Antagandet om oförändrat beteende ger en god uppskattning av åtgärdernas effekt på kort och medellång sikt. På längre sikt, och för att bedöma andra effekter än de offentlig-

Prop. 2021/22:181 finansiella effekterna kan ett mer dynamiskt synsätt behöva användas, där skattebaser tillåts påverkas av regeländringen.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen i Finansdepartementets promemoria Vissa ändrade åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet (Fi2021/05036) uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Regelrådet har bedömt att samtliga delasppekter är godtagbart beskrivna.

Näringslivets skattedelegation (NSD) anser att underlaget i promemorian rörande de ekonomiska konsekvenserna inte är fullständigt. De efterfrågar en analys avseende de ökade statsutgifter som följer av införande av riktåldrar i socialförsäkringen. De ökade utgifterna redovisas i avsnitt 8.1.1.

8.2.1 Syfte och alternativa lösningar

Syftet med förslaget är att anpassa vissa åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet till de förändringar som görs inom pensions- och socialförsäkringssystemen. Om åldersgränsen för socialavgifterna inte förändras innebär det att rätten till socialförsäkringsförmåner utökas utan att avgiftsuttaget ökar. Normen om pensionering vid 65 års ålder kvarstår också i skattelagstiftningen i högre grad om åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget inte justeras, vilket kan innebära att riktåldern för pension får ett mindre genomslag på faktisk pensionsålder om förslaget inte genomförs.

Förändringen av åldersgränsen för socialavgifterna minskar storleken på nuvarande skatteutgifter avseende nedsatt särskild löneskatt för anställda och egenföretagare som fyllt 65 år (se skr. 2020/21:98).

8.2.2 Offentligfinansiella effekter

De offentligfinansiella effekterna av förslaget är beräknade i mikrosimuleringsmodellen FASIT med framskrivning till 2023 enligt prognosen i budgetpropositionen för 2021. I prognosen ingår de förändringar av sysselsättning och transfereringar som följer av de aviserade höjningarna av åldersgränserna i pensionssystemet och angränsande trygghetssystem (prop. 2020/21:1 utg.omr. 11 avsnitt 3.8.). Vissa beteendeeffekter och förändringar av inkomsterna som sker i den berörda åldersgruppen har inte kunnat beaktas i underlaget för beräkningarna. Detta bedöms dock endast ha en marginell inverkan på den offentligfinansiella effekten.

Förslaget om en höjning av åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget 2023 med ett år uppskattas öka inkomstskatten med 2,70 miljarder kronor (se tabell 8.10), varav 2,56 miljarder kronor är ökad kommunal inkomstskatt. En nedjustering av det generella statsbidraget till kommuner med motsvarande belopp som den ökade kommunala inkomstskatten har i budgetpropositionen för 2021 aviserats för 2023 vilket bedöms innebära att förslaget om höjd åldersgräns för det förhöjda grundavdraget blir neutralt för kommunsektorn som helhet.

Förslaget om höjd åldersgräns för socialavgifterna uppskattas innebära att bruttointäkterna av socialavgifterna ökar med 2,47 miljarder kronor 2023. Av dessa bedöms 2,44 miljarder kronor komma från arbetsgivaravgifter och 0,03 miljarder kronor komma från ökade egenavgifter. Den

höjda åldersgränsen för socialavgifterna antas dock i beräkningen få indirekta effekter på andra skattebaser, såsom företagsvinsterna, vilket innebär att nettoeffekten beräknas bli lägre än bruttoeffekten. De ökade egenavgifterna antas få indirekta effekter på inkomst av näringsverksamhet.

Den sammantagna nettoeffekten av den höjda åldersgränsen för socialavgifterna beräknas uppgå till 2,10 miljarder kronor 2023.

I aviseringen av förslaget om vissa justerade åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet i budgetpropositionen för 2021 bedömdes det ha en offentligfinansiell nettoeffekt på 3,60 miljarder kronor för 2023 (prop. 2020/21:1, avsnitt 13.11). Den sammantagna offentligfinansiella nettoeffekten av förslaget beräknas dock uppgå till 4,80 miljarder kronor 2023. Skillnaden är en följd av att det även uppstår en effekt på den allmänna löneavgiften av förslaget, denna effekt ingår i beräkningen i tabell 8.10.

Tabell 8.10 Förslag om vissa höjda åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet 2023

Miljarder kronor, 2023 års priser och baser

	Effekt från	Bruttoeffekt		Periodiserad nettoeffekt		Varaktigt effekt
		2023	2023	2024	2025	
Höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag	2023-01-01	2,70	2,70	2,70	2,70	2,70
Höjd åldersgräns för socialavgifter	2023-01-01	2,47	2,10	2,10	2,10	2,10

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Förslaget att åldersgränserna för det förhöjda grundavdraget och socialavgifterna 2026 höjs till 67 år, som är riktåldern detta år, uppskattas innebära att skatteintäkterna, netto, ökar med ytterligare ca 4,4 miljarder kronor 2026 (se tabell 8.11). Av denna ökning kommer 2,80 miljarder kronor av åldersgränshöjningen för det förhöjda grundavdraget, varav 2,65 miljarder kronor är ökad kommunal inkomstskatt. Den höjda åldersgränsen för socialavgifterna uppskattas innebära ökade bruttointäkter av socialavgifterna med 1,90 miljarder kronor. Nettoeffekten av den höjda åldersgränsen för socialavgifterna beräknas uppgå till 1,62 miljarder kronor 2026.

De offentligfinansiella effekterna är baserade på prognosen i budgetpropositionen för 2021 för utvecklingen av löner och priser m.m. fram till 2026 och är därmed förknippade med stor osäkerhet.

Tabell 8.11 Förslag om vissa höjda åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet 2026

Miljarder kronor, 2026 års priser och baser

	Effekt från	Bruttoeffekt		Periodiserad nettoeffekt		Varaktig effekt
		2026	2026	2027	2028	
Höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag	2026-01-01	2,80	2,80	2,80	2,80	2,80
Höjd åldersgräns för socialavgifter	2026-01-01	1,90	1,62	1,62	1,62	1,62

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

8.2.3 Effekter för företagen

Förslaget om ändrad åldersgräns för arbetsgivaravgifterna bedöms innebära att vissa företag får ökade lönekostnader. Förslaget om en höjning av åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget bedöms inte påverka företagens lönekostnader.

I tabell 8.12 anges den direkta ökningen av lönekostnaden 2023, till följd av förslaget om höjd åldersgräns för socialavgifterna, vid olika månadslöner. Lönekostnaden, vid oförändrad lön, ökar i den berörda åldersgruppen med drygt 19 procent. Motsvarande ökning, men då för personer som vid årets ingång är 66 år, uppkommer av förslaget om höjd åldersgräns 2026.

Tabell 8.12 Lönekostnad (lön och arbetsgivaravgift) för anställda som vid årets ingång är 65 år, vid nuvarande och föreslagna regler

Kronor per månad

Månadslön	Lönekostnad nuvarande regler	Lönekostnad vid föreslagna regler	Ökning vid given månadslön
20 000	22 042	26 284	4 242
30 000	33 063	39 426	6 363
40 000	44 084	52 568	8 484
50 000	55 105	65 710	10 605
60 000	66 126	78 852	12 726

Källa: Egna beräkningar.

Om och hur mycket lönekostnaden ökar för ett företag beror på ålderssammansättningen bland företagets anställda. Företag med en större andel anställda som vid årets ingång är 65 år, respektive 66 år från 2026, kommer missgynnas av förslaget jämfört med företag med en mindre andel anställda i samma åldersgrupp. Konkurrensförhållandena mellan företag kan således i viss utsträckning påverkas negativt i denna dimension.

Vad gäller branscher omfattas alla branscher av regelverket, men om vissa branscher har en högre andel personer i den berörda åldersgruppen anställda påverkas dessa branscher mer i förhållande till andra och på så sätt kan även konkurrensförhållandena mellan branscher påverkas. Perso-

ner i den berörda åldersgruppen är överrepresenterade bland anställda i branscher som fastighetsverksamhet, annan serviceverksamhet, vård och omsorg, transport och magasin samt utbildningsverksamhet.

Personer i den berörda åldersgruppen är också något överrepresenterade i små företag, med färre än 50 anställda, jämfört med i stora och medelstora företag. Någon särskild hänsyn till små företag bedöms dock inte kunna tas vid reglernas utformning. Att avgifterna ökar för personer i den berörda åldersgruppen följer av att de anställda omfattas av socialförsäkringarna i ytterligare ett år. Någon alternativ reglering bedöms inte finnas.

Antalet berörda företag kan inte uppskattas baserat på tillgängliga uppgifter, sannolikt är dock en stor andel företag berörda. Den genomsnittliga kostnadsökningen per företag kan inte uppskattas.

När det gäller den administrativa bördan för företagen medför förslaget om höjd åldersgräns för socialavgifterna att ytterligare en årskull omfattas av ordinarie nivå på arbetsgivaravgifterna. Eftersom arbetsgivaravgifterna redan redovisas på individnivå i arbetsgivardeklarationen bedöms ökningen av den administrativa bördan för företagen till följd av detta vara försumbar.

Att en särskild kolumn i skattetablerna behöver införas för personer som är 65 år vid beskattningsårets ingång, till följd av den höjda åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget, kan också påverka företagens administrativa börda. *Företagarna* påpekar att det saknas beloppsmässiga uppskattningar av de möjligt ökade administrativa kostnaderna till följd av förslaget. De flesta företag bedöms ha lönesystem där detta hanteras automatiskt. Som *Konjunkturinstitutet* anför kan kostnader för ändringar i lönesystemen vältras över på de företag som köper systemen. Eventuella sådana kostnadsökningar till följd av förslaget bedöms vara av begränsad omfattning. Detta eftersom preliminärskatteavdraget redan görs enligt olika skattetabeller som beror på vilken kommunal skattesats som den enskilde ska betala.

Förslaget bedöms inte medföra några andra kostnader eller förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen. Förslaget bedöms inte heller påverka företagen i några andra avseenden.

8.2.4 Effekter för enskilda och offentlig sektor

Förslaget att åldersgränsen höjs 2023 för det förhöjda grundavdraget innebär att detta omfattar personer som har fyllt 66 år vid beskattningsårets ingång till skillnad från nuvarande regler där det förhöjda grundavdraget även omfattar personer som har fyllt 65 år vid beskattningsårets ingång. Personer som vid beskattningsårets ingång är 65 år kommer därmed i stället omfattas av grundavdraget enligt nuvarande utformning för personer som inte fyllt 65 år vid årets ingång. För de flesta innebär denna regeländring en högre inkomstskatt under det år de fyller 66 år jämfört med vad som är fallet vid nuvarande regler. I tabell 8.13 framgår storleken på det ökade skatteuttaget för personer i den berörda åldersgruppen beroende på om de har en förvärvsinkomst bestående enbart av inkomster som omfattas av skattereduktionen för arbetsinkomst (jobbskatteavdraget) eller om

Prop. 2021/22:181 inkomsterna enbart består av skattepliktig pension (som inte omfattas av jobbskatteavdraget). Att skjuta upp åldersgränsen för de mer förmånliga skattereglerna innebär att skatteuttaget ökar med upp till ca 33 700 kronor, vid genomsnittlig kommunalskatt, det år personen fyller 66 år både för personer med arbetsinkomst och för personer med pensionsinkomst. För fastställda förvärvsinkomster som överstiger knappt 1,8 miljoner kronor sker ingen skattehöjning till följd av förslaget, detta beror på att grundavdraget är lika stort för yngre och äldre personer över denna inkomstnivå.

För inkomster under ca 250 000 kronor per år ökar skatteuttaget i mindre omfattning för arbetsinkomster jämfört med för pensionsinkomster. Detta beror på att det enligt nuvarande regler inte finns tillräckligt med kommunal inkomstskatt för att få fullt jobbskatteavdrag under denna inkomstnivå. En del av den, till följd av förslaget, ökade kommunala inkomstskatten på arbetsinkomsterna reduceras därmed genom att det slutliga jobbskatteavdraget blir högre.

Omkring 112 000 personer, ca 98 procent av åldersgruppen, uppskattas beröras av förslaget 2023. Den genomsnittliga skattehöjningen i den berörda gruppen uppskattas vara ca 26 100 kronor, vilket motsvarar ca 7 procent av den genomsnittliga förvärvsinkomsten.

Förslaget om att höja åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget med ett ytterligare år 2026 till att omfatta personer som har fyllt 67 år vid beskattningsårets ingång får i stort sett motsvarande effekter på skatteuttaget. Grundavdragets nivå påverkas dock av storleken på prisbasbeloppet vilket innebär att förändringen i skatteuttag kan skilja sig något åt mellan 2023 och 2026.

Tabell 8.13 Skatteförändring för personer som vid beskattningsårets ingång fyllt 65 år, arbetsinkomst respektive pensionsinkomst

Prop. 2021/22:181

Kronor per år

Fastställd förvärvs-inkomst	Arbetsinkomst			Pensionsinkomst		
	Skatte- uttag gällande regler	Skatte- uttag föreslagna regler	Förändring	Skatte- uttag gällande regler	Skatte- uttag föreslagna regler	Förändring
100 000	7 000	7 000	0	10 703	21 997	11 294
150 000	10 500	12 038	1 538	20 265	35 663	15 398
200 000	14 000	26 170	12 170	33 239	52 920	19 681
250 000	17 500	40 490	22 990	46 873	70 240	23 367
300 000	28 479	55 587	27 108	60 729	87 837	27 108
350 000	43 024	73 882	30 858	74 711	105 569	30 858
400 000	57 969	91 692	33 723	89 094	122 817	33 723
450 000	74 652	108 375	33 723	105 214	138 937	33 723
500 000	91 334	125 057	33 723	121 334	155 057	33 723
600 000	131 312	162 637	31 325	161 312	192 637	31 325
700 000	185 331	217 877	32 546	212 331	244 877	32 546
800 000	243 549	273 117	29 568	267 549	297 117	29 568
900 000	301 767	328 357	26 590	322 767	349 357	26 590
1 000 000	360 037	383 597	23 560	378 037	401 597	23 560
1 500 000	651 230	659 797	8 567	654 230	662 797	8 567
2 000 000	923 997	923 997	0	923 997	923 997	0

Anm.: Genomsnittlig kommunalskatt (32,24 procent 2022) har antagits, 2023 års prisbasbelopp och skiktgräns enligt prognos i budgetpropositionen för 2022. Förhöjt grundavdrag enligt utformning från 1 januari 2022.

Källa: Egna beräkningar.

Förslaget om höjd åldersgräns 2023 medför också ökade egenavgifter för personer med aktiv näringsverksamhet som är 65 år vid beskattningsårets ingång. Personer som tar ut full ålderspension och samtidigt bedriver aktiv näringsverksamhet kommer dock inte att beröras eftersom de enligt regelverket endast ska betala ålderspensionsavgiften på 10,21 procent (3 kap. 16 § SAL). Personer som ska betala fulla egenavgifter, dvs. 28,97 procent, och har ett överskott av aktiv näringsverksamhet som överstiger 40 000 kronor kan också omfattas av den generella nedsättningen av egenavgifter. Nedsättningen innebär ett avdrag med 7,5 procent av underlaget på inkomst av aktiv näringsverksamhet upp till ett maximalt avdrag på 15 000 kronor per år. Detta innebär att avgiftsökningen för underlag som uppgår till 40 000–200 000 kronor per år begränsas till den allmänna löneavgiften på för närvarande 11,62 procent (se tabell 8.14). För den del av underlaget som överstiger 200 000 kronor per år ökar avgiften med 18,76 procentenheter. Antalet berörda näringsidkare 2023 uppskattas vara ca 700 och avgiftshöjningen uppskattas till i genomsnitt ca 37 000 kronor i denna grupp. Avgifterna får dock dras av vid beräkningen av skattepliktig inkomst av näringsverksamhet, vilket innebär en lägre påverkan på den slutliga skatten.

Förslaget om att höja åldersgränsen för egenavgifterna med ett ytterligare år 2026 till att omfatta personer som är 66 år vid beskattningsårets ingång får motsvarande effekter på skatteuttaget som enligt tabell 8.14. Antalet berörda näringsidkare bedöms vara något lägre jämfört med år 2023 till följd av att färre personer har aktiv näringsverksamhet i den åldersgrupp som berörs 2026.

Tabell 8.14 Egenavgift inklusive allmän löneavgift vid olika underlag, nuvarande och föreslagna regler för personer som är 65 år vid beskattningsårets ingång och inte tar ut hel ålderspension

Kronor per år

	Egenavgift nuvarande regler	Egenavgift föreslagna regler inkl. generell nedsättning	Förändring
50 000	5 105	10 915	5 810
100 000	10 210	21 830	11 620
150 000	15 315	32 745	17 430
200 000	20 420	43 660	23 240
250 000	25 525	57 425	31 900
300 000	30 630	71 910	41 280
350 000	35 735	86 395	50 660
400 000	40 840	100 880	60 040
500 000	51 050	129 850	78 800

Anm.: Personer som inte omfattas av den regionala nedsättningen för näringsidkare i vissa delar av Norrland och Svealand.

Källa: Egna beräkningar.

Offentlig sektor

Anställda i den berörda åldersgruppen är överrepresenterade i offentlig sektor. Av de ökade socialavgifterna är det drygt 30 procent, vilket motsvarar ca 750 miljoner kronor 2023, som avser anställda i kommuner och regioner. Knappt 10 procent av avgiftsökningen (motsvarande ca 250 miljoner kronor) avser anställda i statlig sektor. Några remissinstanser, bland andra Mittuniversitetet och Arjeplogs kommun, anser att de ökade kostnaderna för dem som arbetsgivare bör kompenseras.

Liksom för företagen kan offentlig sektor också påverkas som arbetsgivare av en viss ökad administrativ börda.

8.2.5 Effekter för sysselsättning

I detta delavsnitt görs en analys av de sysselsättningseffekter som bedöms följa på de föreslagna ändringarna av åldersgränserna i skatte- och socialavgiftssystemet. I avsnitt 8.1.1 görs en analys av de samlade effekterna på sysselsättningen av justerade åldersgränser i trygghetssystemen och i skattesystemet.

Förhöjda grundavdraget

Höjd åldersgräns för det förhöjda grundavdraget innebär att skatteuttaget på förvärvsinkomster ökar i förhållande till gällande regler i den berörda åldersgruppen. Eftersom grundavdraget gäller både arbetsinkomst och pension påverkar åldersgränshöjningen dessa inkomster på liknande sätt. Som framgår av tabell 8.13 är dock skattehöjningen något mindre för arbetsinkomster som understiger ca 250 000 kronor per år jämfört med vid motsvarande pensionsinkomster. Detta är en följd av att det med nuvarande regler inte finns tillräckligt med kommunal inkomstkatt för att få fullt jobbskatteavdrag under denna inkomstnivå. En del av den, till följd av förslaget, ökade kommunala inkomstkatten på arbetsinkomsterna reduceras därmed genom att det slutliga jobbskatteavdraget blir högre. Det ekonomiska utbytet av arbete i förhållande till pension ökar därmed något för personer med låga inkomster vilket kan medföra viss ökad sysselsättning i åldersgruppen. Det sänkta grundavdraget, som åldersgränshöjningen innebär, gör det dock samtidigt mindre lönsamt att börja förvärvsarbeta för personer som i dag har sin försörjning från exempelvis skattefria transfereringar. Denna effekt bedöms dock vara av försumbar storlek eftersom det berör få personer och de som berörs sannolikt står långt från arbetsmarknaden.

För personer i den berörda åldersgruppen som arbetar förväntas förslaget kunna innebära både positiva och negativa effekter för arbetsutbudet. För en majoritet av löntagarna i den aktuella åldersgruppen, kommer det lägre grundavdraget innebära en s.k. inkomsteffekt, dvs. att löntagarna behöver arbeta fler timmar eller skjuta på pensionsbeslutet för att kunna konsumera lika mycket som förut. Denna effekt kan förväntas leda till ett ökat antal sysselsatta och arbetade timmar. Samtidigt innebär förslaget ökade marginalskatter för arbetsinkomster, i genomsnitt ca 13 procent i inkomstintervallet 140 000 till 390 000 kronor per år, vilket vanligtvis förväntas leda till färre antal arbetade timmar bland personer som arbetar.

Sammantaget kan den höjda åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget innebära vissa positiva effekter på sysselsättningen men bedöms inte ha några betydande effekter för sysselsättningen i ekonomin som helhet

Region Dalarna avstyrker förslaget eftersom det innebär minskade incitament för att personer ska arbeta längre och *Pensionsmyndigheten* anser att det kan finnas skäl att avvakta med åldershöjningen från 65 år till 66 år för det förhöjda grundavdraget. Pensionsmyndigheten menar att fler arbetstagare då kommer att känna av skattesänkningen innan de tar beslut om att avsluta arbetslivet vilket skulle kunna medföra att fler skjuter fram sitt utträde ur arbetslivet. Regeringen bedömer emellertid att det är osäkert att en sådan effekt skulle uppstå. Detta eftersom det förhöjda grundavdraget även ger ett lägre skatteuttag på pensionsinkomster, vilket innebär att det även blir mer gynnsamt att gå i pension än om åldersgränsen höjs. Vidare kan ett avvaktande med att höja åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget innebära att det tar längre tid att uppnå en förskjutning av pensionsåldersnormen.

Förslaget om höjd åldersgräns för socialavgifter ökar arbetskostnaden för personer i den berörda åldersgruppen. De högre arbetskostnaderna minskar efterfrågan på arbetskraft i gruppen. Vanligtvis förväntas minskad efterfrågan på arbetskraft i en grupp inte innebära någon betydande effekt på sysselsättningen i ekonomin i sin helhet på längre sikt då sysselsättningen förväntas öka i andra grupper. Anledningen är att en minskad efterfrågan som inte möts av ett minskat arbetsutbud kan förväntas leda till ett minskat lönetryck, exempelvis genom att löntagarnas förhandlingsposition försämras när arbetslösheten temporärt stiger. För äldre personer är det dock sannolikt att en minskad efterfrågan främst möts av ett minskat arbetsutbud och inte ökad arbetslöshet då det främsta alternativet till sysselsättning sannolikt är att gå i pension. Således är det möjligt att en minskad efterfrågan på äldre arbetskraft kan leda till en minskning av den varaktiga sysselsättningen i ekonomin som helhet.

Samtidigt kan förändringar i efterfrågan på äldre arbetskraft förväntas få en relativt liten påverkan på sysselsättningen i åldersgruppen. Anledningen är att anställningstryggheten för dessa personer generellt sett är hög till följd av att de i regel varit länge på sin arbetsplats och har rätt att kvarstå i sin anställning (omfattas av lagen om anställningsskydd). Studier av anledningar bakom pensionsbeslutet indikerar även att det främst är viljan eller hälsan som avgör om individen väljer att gå i pension och inte arbetsgivarens efterfrågan (Övergången från arbete till pension 2012”, Statistiska centralbyrån, AM 110 SM 1404 och ”Pensionsbeslutet – blev det bra? Undersökning 2018 bland nyblivna pensionärer”, Pensionsmyndigheten 2019).

För egenföretagare i den berörda åldersgruppen kan förslaget ge en negativ effekt på incitamenten att arbeta. Detta eftersom socialavgifterna innebär en ökad marginalskatt på näringsinkomsten. De ökade socialavgifterna gäller dock endast under det år personen fyller 66 år (samt 67 år från 2026) och för egenavgifterna endast för dem som inte samtidigt tar ut hel ålderspension. För de personer som fortsatt bedriver näringsverksamhet eller kvarstår i anställning därefter kommer fortsatt endast ålderspensionsavgiften att behöva betalas av arbetsgivaravgifterna.

Sammantaget bedöms de ekonomiska effekterna av den höjda åldersgränsen för socialavgifterna innebära vissa negativa effekter på den varaktiga sysselsättningen i den berörda åldersgruppen men ha försumbara effekter för den varaktiga sysselsättningen i ekonomin som helhet.

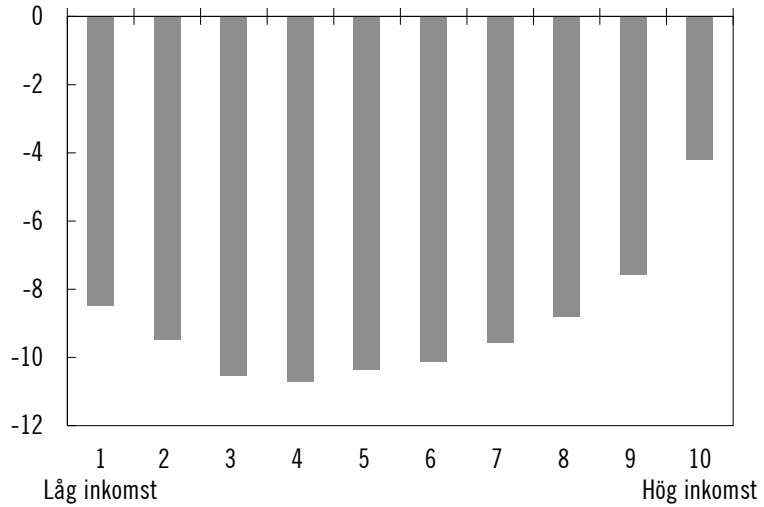
8.2.6 Effekter för inkomstfördelningen

Förhöjda grundavdraget

Av skatte- och avgiftsförslagen är det endast förändringen av det förhöjda grundavdraget som direkt påverkar disponibel inkomst. Analysen nedan avser höjningen av åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget. De samlade regeländringarna avseende åldersgränser i pensionssystemet och angränsande trygghetssystem som införs 2023 kan väntas leda till vissa beteendeeffekter. Liksom i bedömningen av de offentligfinansiella effekterna av förslaget beaktas inte dessa här.

Förändring av ekonomisk standard till följd av höjd åldersgräns för det förhöjda grundavdraget för berörda uppdelat på inkomstgrupper, 2023

Procent

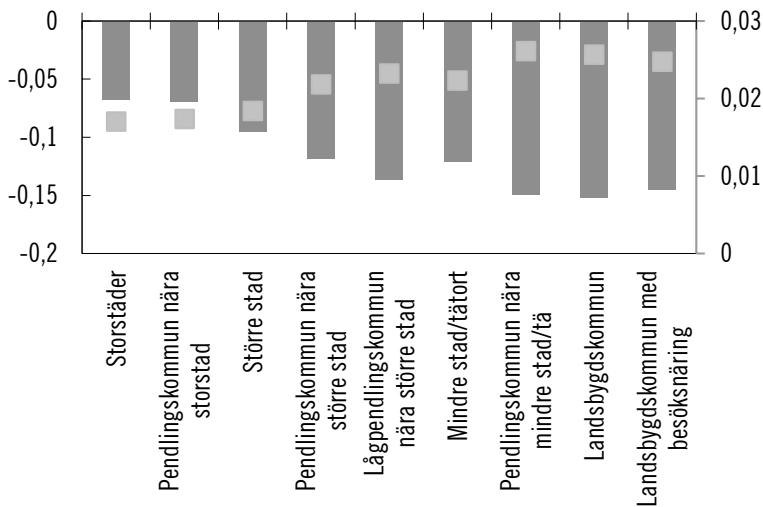

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Ur ett regionalt perspektiv får förslaget om ändrad åldersgräns för det förhöjda grundavdraget större effekt för boende i landsbygdskommuner och pendlingskommuner nära mindre städer. Effekten är minst för personer i storstäder och dess pendlingskommuner (se figur 8.5). Det förklaras av att andelen berörda är större i mindre städer och landsbygdskommuner, vilket uppväger att effekten per berörd person är mindre.

Figur 8.5 Förändring av ekonomisk standard till följd av höjd åldersgräns för det förhöjda grundavdraget uppdelat på SKR:s kommungrupper, 2023

Procent (staplar/ vänster axel) respektive andel berörda av befolkningen (punkt/ höger axel)

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar

Socialavgifter

De individer som berörs av förslaget om höjd åldersgräns för socialavgifterna är dels ägare av företag med anställda som vid årets ingång är 65 år, respektive 66 år från 2026, vilka gör mindre vinster eller större förluster till följd av de ökade arbetsgivaravgifterna, dels personer i den berörda åldersgruppen med aktiv näringsverksamhet som får ett lägre överskott till följd av de ökade egenavgifterna. De berörda personerna med aktiv näringsverksamhet befinner sig i högre grad i den övre halvan av inkomstfördelningen. Även de ägare av företag som kan påverkas av ökade arbetsgivaravgifter förväntas i högre grad återfinnas i den övre delen av inkomstfördelningen.

Förslaget kan även beröra personer i åldersgruppen genom att förslaget kan minska efterfrågan på deras arbetskraft och därigenom deras inkomster. Det bedöms dock ha begränsade effekter på sysselsättning och arbetade timmar i den berörda gruppen. Förslaget om höjd åldersgräns för socialavgifterna bedöms därför sammantaget ha en liten effekt på inkomstfördelningen.

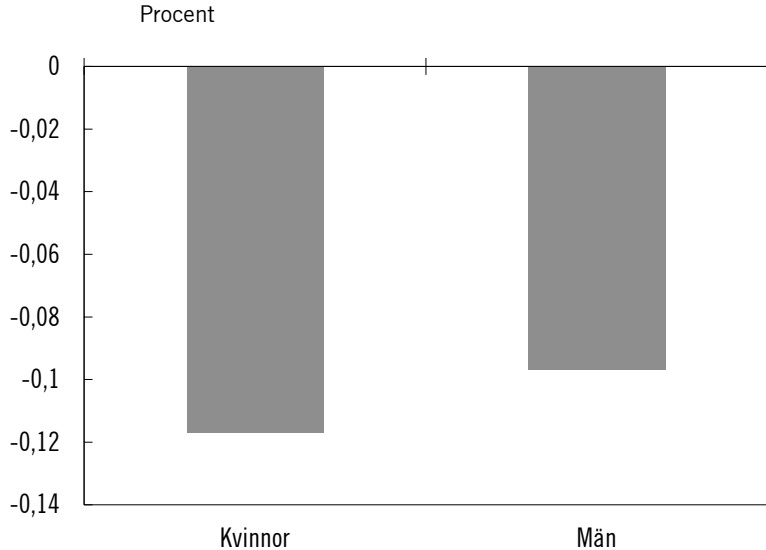
8.2.7 Effekter för den ekonomiska jämställdheten

Förhöjda grundavdraget

Effekterna för kvinnor respektive män av förslaget om höjd åldersgräns för det förhöjda grundavdraget framgår av figur 8.6. Effekten på disponibel inkomst 2023, beräknad som ett genomsnitt för alla som är 20 år och

Prop. 2021/22:181 äldre, oavsett om de berörs av reformen eller inte, uppgår till -317 kronor för kvinnor och -343 kronor för män. Eftersom kvinnor i genomsnitt har lägre disponibel inkomst än män är den relativa effekten större för kvinnor (-0,12 procent) än för män (-0,10 procent). Förslaget har därmed en marginell inverkan på den ekonomiska jämställdheten.

Figur 8.6 Förändring av individuell disponibel inkomst till följd av höjd åldersgräns för det förhöjda grundavdraget för personer 20 år och äldre uppdelat på kvinnor och män, 2023

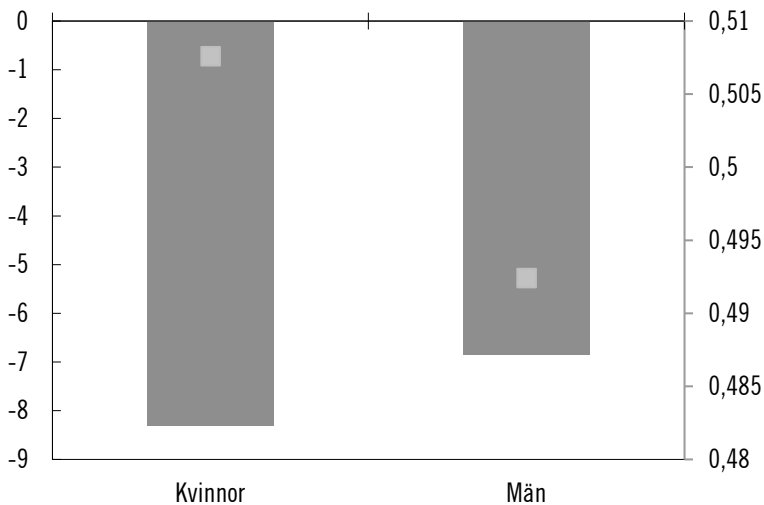

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Av de personer som är direkt berörda av förslaget är 51 procent kvinnor och 49 procent män. Bland de direkt berörda minskar individuell disponibel inkomst under det kalenderår de fyller 66 år med i genomsnitt 22 688 kronor för kvinnor och 25 080 kronor för män. Det motsvarar en procentuell minskning med 8,3 procent för kvinnor och 6,8 procent för män (se figur 8.7).

Figur 8.7 Förändring av individuell disponibel inkomst till följd av höjd åldersgräns för det förhöjda grundavdraget för berörda uppdelat på kvinnor och män, 2023

Procent (staplar/ vänster axel) respektive andel kvinnor/ män av berörda (punkt/ höger axel)

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Socialavgifter

Förslaget om ändrad åldersgräns för socialavgifterna bedöms i något högre grad påverka män än kvinnor eftersom något fler män i den berörda åldersgruppen har inkomst av aktiv näringsverksamhet och fler män än kvinnor äger företag och därigenom kan påverkas av högre arbetsgivaravgifter för anställda i den berörda åldersgruppen. Bland de personer som omfattas av ökade arbetsgivaravgifter är könsfördelningen förhållandevis jämn, männen har dock i genomsnitt högre underlag för arbetsgivaravgifterna. Sammantaget bedöms förslaget påverka den ekonomiska jämställdheten i positiv riktning men effekten bedöms vara liten.

8.2.8 Konsekvenser för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Förslaget innebär att Skatteverket måste komplettera skattetabellerna med ytterligare en kolumn avseende dem som har fyllt 65 år men inte 66 år. Skatteverket beräknar att kostnaden för myndigheten av att införa ytterligare en kolumn i skattetabeller och API uppgår till ca 750 000 kronor. Regeringen bedömer att höjningen av de pensionsrelaterade åldersgränserna i skattesystemet kan ingå i den anpassning som Skatteverket årligen gör t.ex. i tekniska system och på sin webbplats på grund av ny eller förändrad lagstiftning. De tillkommande utgifterna för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

För de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms förslaget inte få någon budgetpåverkan.

8.2.9 Förslagets förenlighet med EU-rätten

Förslaget bedöms vara förenligt med det EU-rättsliga regelverket.

8.2.10 Övriga effekter

Förslaget bedöms inte ha några betydande effekter på miljön eller effekter i övrigt.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

26 kap.

17 §

Ändringen i *tredje stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns höjs till 66 år. Genom ändringen anpassas SGI-skyddet till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1.

18 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns höjs till 66 år. Genom ändringen anpassas SGI-skyddet till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1.

22 a §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns höjs till 66 år. Genom ändringen anpassas möjligheten till att återfå tidigare SGI till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1.

22 b §

Ändringen i paragrafen innebär att bestämmelsens tidigare 65 respektive 68-årsgräns höjs till 66 respektive 69 år. En försäkrad som får förlängd arbetsskadelivränta till följd av arbetsskada som inträffat tidigast den månad den försäkrade fyllde 66 år har möjlighet att återfå sin tidigare SGI längst till och med månaden före den när han eller hon fyller 69 år.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.3.

25 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1.

27 kap.**36 §**

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende sjukpenning efter 180 dagar höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1.

37 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 70-årsgräns höjs till 71 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1.

28 a kap.**7 §**

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende sjukpenning i särskilda fall höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1.

31 kap.**4 §**

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende rehabiliteringsersättning höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i 5.3.1.

33 kap.**16 §**

Ändringen i *första och andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende hur länge sjukersättning kan lämnas höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i 5.3.2.

17 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 60-årsgräns för uppföljning av den försäkrades arbetsförmåga höjs till 61 år. Ändringen är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

4 §

Ändringen i *andra punkten* innebär att bestämmelsens tidigare 64-årsgräns avseende försäkringstid för rätt till garantiersättning höjs till 65 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

12 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 64-årsgräns avseende framtida försäkringstid höjs till 65 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

13 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 64-årsgräns höjs till 65 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

15 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 64-årsgräns höjs till 65 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

41 kap.

5 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns för hur länge arbetsskadelivränta kan lämnas höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.3.

6 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65 respektive 68-årsgräns avseende den förlängda livräntan höjs till 66 respektive 69 år. En person som arbetar efter att han eller hon har fyllt 66 år men inte har fyllt 69 år, som är försäkrad för sjukpenning och som till följd av arbetsskada under denna tid får sin arbetsförmåga bestående nedsatt, kommer kunna ha rätt till livränta.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.3.

46 kap.

8 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 70-årsgräns för rätt till smittbärrarpenning höjs till 71 år. Ändringen är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

50 kap.

4 §

Ändringen i *första* och *andra styckena* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgränser höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.5.

51 kap.

8 §

Ändringen i paragrafen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgränser avseende villkoren för assistansersättning efter angiven ålder höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.6.

10 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende utökning av antalet assistanstimmar höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.6.

52 kap.

10 §

Ändringen i *första styckets första* och *andra punkt* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgränser avseende rätten till bilstöd höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.7.

56 kap.

3 §

Ändringen i *första stycket* innebär att inkomstgrundad ålderspension inte längre kan lämnas från 62 år utan tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 63 år.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.1.

4 a §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns för när ålderspension får lämnas utan ansökan vid hel sjukersättning höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de i övrigt föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

5 §

Ändringen i *första* och *andra styckena* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgränser för när ålderspension får lämnas före ansökningsmånaden

Prop. 2021/22:181 höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de i övrigt föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

8 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende Pensionsmyndighetens utredningsskyldighet höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de i övrigt föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

58 kap.

11 §

Ändringen innebär att den övre åldersgränsen för beräkning av genomsnittsinkomsten i inkomstindex höjs från 64 till 65 år, vilket är en anpassning till de i övrigt föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.4.

60 kap.

18 §

Ändringen i *första styckets första strecksats* innebär att bestämmelsens tidigare 64-årsgräns avseende pensionsgrundandebelopp för pliktjästgöring höjs till 65 år, vilket är en anpassning till de i övrigt föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.5.

30 §

Ändringen i *tredje punkten* innebär att bestämmelsens tidigare 64-årsgräns för tillgodoräknande av barnår höjs till 65 år, vilket är en anpassning till de i övrigt föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.5.

41 §

Ändringen i *fyjärde punkten* innebär att bestämmelsens tidigare 64-årsgräns för överlåtelse av barnår höjs till 65 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.5.

52 §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 64-årsgräns avseende generell jämförelseinkomst vid beräkningsmetod 2 höjs till 65 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.5.

62 kap.**12 §**

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 61-årsgränser avseende fördelningen av arvsvinster höjs till 62 år, vilket är en anpassning till den föreslagna höjningen från 62 till 63 år av den lägsta åldern för uttag av ålderspension. Det betyder att varje årskull även fortsättningsvis kommer att tilldelas dubbla arvsvinster endast vid ett tillfälle.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

13 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 61-årsgränser avseende fördelningen av arvsvinster höjs till 62 år, vilket är en anpassning till den föreslagna höjningen från 62 till 63 år av den lägsta åldern för uttag av ålderspension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

15 §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 61-årsgräns höjs till 62 år, vilket är en anpassning till den föreslagna höjningen från 62 till 63 år av den lägsta åldern för uttag av ålderspension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

16 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 61-årsgräns höjs till 62 år, vilket är en anpassning till den föreslagna höjningen från 62 till 63 år av den lägsta åldern för uttag av ålderspension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

17 §

Ändringen i *första* och *andra styckena* innebär att beräkningen av arvsvinster anpassas till de i övrigt föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

38 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 70-årsgräns avseende förvärvsvillkoret höjs till 71 år, vilket är en anpassning till de i övrigt föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.6.

44 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende omräkning av inkomstpension vid tidigt uttag höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de i övrigt föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.3.

67 kap.

4 §

Ändringen innebär att garantipension inte längre kan lämnas från 65 års ålder utan tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.1.

8 §

Paragrafen reglerar beräkningen av försäkringstid vid bosättning i tidigare hemland. En höjning av de tidigare 64-årsgränserna till 65 år görs i bestämmelsens *första* och *andra strecksats*, vilket är en anpassning till de i övrigt föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.3.

11 §

Ändringen innebär att vid beräkningen av försäkringstid ska tid till och med det kalenderår då den försäkrade fyllt 65 år beaktas i stället för tidigare 64 år.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.3.

13 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de i övrigt föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.3.

20 §

Paragrafen reglerar hur beräkningsunderlaget för garantipension ska fastställas när inkomstpension, tilläggspension eller garantitillägg har lämnats från annan tidpunkt än vid 65 års ålder.

Paragrafens *första stycke* ändras så att bestämmelsen endast omfattar försäkrade födda 1953 eller tidigare. Två nya motsvarande paragrafer, 20 a och 20 b §§, införs för åldersgrupperna födda 1954–1957 respektive 1958 eller senare. Se kommentaren till de paragraferna.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.2.

20 a §

Paragrafen, som är ny, reglerar hur beräkningsunderlaget för garantipension ska fastställas för försäkrade födda 1954–1957 när han eller hon fått inkomstpension från annan tidpunkt än vid 65 års ålder. Beräkningsunderlaget ska alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 65 år.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.2.

20 b §

Paragrafen, som är ny, reglerar hur beräkningsunderlaget för garantipension ska fastställas för försäkrade födda 1958 eller senare när han eller hon fått inkomstpension från annan tidpunkt än vid 66 års ålder. Beräkningsunderlaget ska alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 66 år.

74 kap.

7 §

Ändringen i *första stycket* innebär att äldreförsörjningsstöd inte längre kan lämnas från 65 års ålder utan tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.1.

74 a kap.

7 §

Paragrafen ändras på så sätt att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns höjs till 66 år. Genom ändringen anpassas tidpunkten vid vilken inkomstpensionstillägg tidigast kan lämnas till föreslagna höjningar av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.7.

8 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att inkomstpensionstillägg ska få lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade fyller 66 år, i stället för som tidigare 65 år, om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.7.

12 §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgränser höjs till 66 år. Genom ändringen anpassas bestämmelsen till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.7.

77 kap.

18 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende hur länge omställningspension, garantipension till omställningspension och änkepension i form av 90-procentstillägg kan lämnas höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

81 kap.

4 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 64-årsgräns avseende tillgodoräknande av framtida försäkringstid höjs till 65 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

7 §

Ändringen i *andra styckets första strecksats* innebär att bestämmelsens tidigare 64-årsgräns avseende beräkning av framtida försäkringstid höjs till 65 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

82 kap.

1 §

Ändringen i *andra styckets andra och tredje strecksats* innebär att de där angivna 65-årsgränserna avseende pensionsbehållning efter avlidna höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

4 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende pensionsbehållning höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

6 §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende tidigt uttag av inkomstpension höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

7 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 64-årsgräns för antagen pensionsbehållning höjs till 65 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

8 §

Ändringen i *andra strecksatsen* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns vid beräkning av efterlevandepensionsunderlaget höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

14 §

Ändringen i *första punkten* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns för beräkning av antagen pensionsbehållning höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

16 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 64-årsgräns höjs till 65 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

20 §

Ändringen innebär att paragrafens båda åldersgränser avseende beräkningen av inkomstgrundad efterlevandepension höjs med ett år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

21 §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns för omräkning av pensionsbehållning med inkomstindex höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

84 kap.**6 §**

Ändringen i *andra punkten* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns för änkepensionens 90-procentstillägg höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

16 §

Paragrafen reglerar samordning mellan änkepension och inkomstpension för änkor födda 1954 eller senare.

Ändringen i paragrafen innebär att den tidigare regleringen i *andra stycket* som angav att 14 och 15 §§ skulle tillämpas tas bort och ersätts med två nya stycken.

Det nya *tredje stycket* innebär att åldersgränsen för samordning höjs till 66 år för änkor födda 1954 eller senare, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Det nya *fjärde stycket* anger att underlåten avgiftsbetalning inte ska påverka samordningen till änkans fördel.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

101 kap.**6 §**

Ändringen i *första punkten* innebär att bostadstillägg grundat på ålderspension inte längre kan lämnas från 65 års ålder utan tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år.

Ändringen i *andra punkten* innebär att bostadstillägg grundat på änkepension inte längre kan lämnas från 65 års ålder utan tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år.

102 kap.

16 a §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.1.

18 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Överväganden finns i avsnitt 5.3.2.

22 §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Överväganden finns i avsnitt 5.2.1.

22 a §

Ändringarna i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns för beräkning av bostadskostnaden höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Överväganden finns i avsnitt 5.2.1.

25 a §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Överväganden finns i avsnitt 5.2.1.

29 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Överväganden finns i avsnitt 5.2.1.

103 c kap.

8 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns för hur länge boendetillägg som längst kan lämnas höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Överväganden finns i avsnitt 5.3.1.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder enligt bestämmelserna i *första punkten* i kraft den 1 december 2022.

Av *andra punkten* framgår att lagen ska tillämpas första gången för förmåner som avser tid från och med den 1 januari 2023.

Enligt *tredje punkten* ska 58 kap. 11 § i dess nya lydelse tillämpas första gången vid beräkning av det inkomstindex som ska gälla från och med den 1 januari.

Enligt *fjärde punkten* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2023. Som exempel kan nämnas att den som fyller 62 år under 2022 och därmed uppnått den rådande åldersgränsen för uttag av ålderspension ska ha fortsatt möjlighet att ta ut sin pension även efter det att åldersgränsen har höjts till 63 år 2023.

Enligt *femte punkten* ska äldre föreskrifter om försäkringstid i 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§ fortfarande gälla för försäkringsfall som har fastställts till tid före den 1 januari 2023. När sjukersättning beviljas fastställer Försäkringskassan tidpunkten för försäkringsfallet. Om Försäkringskassan efter den 1 januari 2023 fastställer tidpunkten för ett försäkringsfall till tid innan ikraftträdandet ska alltså äldre föreskrifter gälla.

Enligt *sjätte punkten* ska äldre föreskrifter om beräkningsunderlag för inkomstgrundad efterlevandepension fortfarande gälla för dödsfall som har inträffat före den 1 januari 2023.

Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

9.2 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

26 kap.

17 §

Ändringen i *tredje stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns ersätts av begreppet uppnådd riktålder för pension. Genom ändringen knyts SGI-skyddet till riktåldern för pension. Det innebär att SGI-skyddet omfattar tid före det att den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1.

18 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns ersätts av begreppet uppnådd riktålder för pension. Genom ändringen knyts SGI-skyddet till riktåldern för pension och skyddet omfattar tiden före det att den försäkrade uppnår riktåldern.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1.

22 a §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns ersätts av begreppet uppnår riktåldern för pension. Genom ändringen knyts åldersgränsen för den försäkrades möjligheter att återfå tidigare SGI efter en period med sjukersättning, aktivitetsersättning eller livränta till riktåldern för pension och gäller längst till och med månaden före den när den försäkrade uppnår riktåldern.

22 b §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns ersätts av begreppet uppnådde riktåldern för pension. Genom ändringen knyts åldersgränsen för när en arbetsskada tidigast ska ha inträffat till riktåldern för pension. Det innebär att en försäkrad som får förlängd arbetsskadelivränta till följd av arbetsskada som inträffat tidigast den månad den försäkrade uppnådde riktåldern för pension har möjlighet att återfå sin tidigare SGI längst till och med månaden före den när hon eller han fyller 69 år.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.3.

25 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns ersätts av begreppet uppnår riktåldern för pension. Genom ändringen knyts åldersgränsen för när SGI ska fastställas till riktåldern. Det innebär att SGI ska fastställas för en person som är försäkrad för tjänstepension i form av ålderspension före utgången av den månad han eller hon uppnår riktåldern för pension, endast under de förutsättningar som i övrigt anges i paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1.

27 kap.

36 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende sjukpenning efter 180 dagar i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att om den försäkrade fått sjukpenning för 180 dagar efter ingången av den månad när han eller hon uppnådde riktåldern för pension, får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska lämnas.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1.

28 a kap.

7 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende sjukpenning i särskilda fall i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att sådan sjukpenning lämnas längst till och med månaden före den månad när den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1.

31 kap.

4 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende rehabiliteringsersättning i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att rehabiliteringsersättning lämnas längst till och med månaden före den månad när den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

Övervägandena finns i 5.3.1.

33 kap.**16 §**

Ändringen i *första* och *andra styckena* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgränser avseende hur länge sjukersättning kan lämnas i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att sjukersättning lämnas längst till och med månaden före den månad då den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

Övervägandena finns i 5.3.2.

17 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 61-årsgräns avseende uppföljning av den försäkrades arbetsförmåga i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att någon uppföljning inte behöver göras om den försäkrade har fem eller färre år kvar tills riktåldern för pension uppnås.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

35 kap.**4 §**

Ändringen i *andra punkten* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende framtida försäkringstid för rätt till garantiersättning i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att sådan försäkringstid kan tillgodoräknas till och med året före det år då han eller hon uppnår den vid försäkringsfallet gällande riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

12 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende framtida försäkringstid i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att sådan framtida försäkringstid kan tillgodoräknas till och med året före det år då han eller hon uppnår den vid försäkringsfallet gällande riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

13 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende framtida försäkringstid i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att sådan försäkringstid kan tillgodoräknas till och med året före det år då han eller hon uppnår den vid försäkringsfallet gällande riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

15 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende försäkringstid i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att som försäkringstid räknas tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före det år då han eller hon uppnår den riktålder för pension som gällde när han eller hon fyllde 17 år.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

41 kap.

5 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns för hur länge livränta kan lämnas knyts till riktåldern för pension. Det innebär att livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.3.

6 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns ersätts av begreppet uppnår riktåldern för pension. Genom ändringen knyts åldersgränsen för när en arbetsskada tidigast ska ha inträffat till riktåldern. Det innebär att en person som har drabbats av arbetsskada den månad hon eller han uppnår riktåldern för pension eller senare ska kunna ha rätt till förlängd arbetsskadelivränta längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 69 år.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.3.

50 kap.

4 §

Ändringen i *första* och *andra styckena* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgränser avseende rätten till merkostnadsersättning i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att rätt till ersättning föreligger för försäkrad som före uppnådd riktålder för pension har fått sin funktionsförmåga nedsatt.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.5.

51 kap.

8 §

Ändringen i paragrafen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgränser avseende villkoren för assistansersättning efter angiven ålder i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att assistansersättning kan lämnas för tid efter det att den försäkrade uppnått riktåldern för pension endast om ersättning beviljats innan han eller hon uppnått riktåldern för pension, eller om ansökan kommer in senast dagen före dagen när riktåldern uppnås och därefter blir beviljad. Om riktåldern för pension är 67 år innebär det att en sådan ansökan ska komma in senast dagen före dagen när sökanden fyller 67 år.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.6.

10 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende utökning av antalet assistanstimmar i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att antalet timmar inte får utökas efter det att den försäkrade har uppnått riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.6.

52 kap.

10 §

Ändringen i *första stycket första* och *andra punkten* innebär att bestämmelsernas tidigare 66-årsgränser avseende bilstöd i stället knyts till rikt-

åldern för pension. Det innebär att bilstöd kan lämnas till en försäkrad som inte har uppnått riktåldern för pension. Prop. 2021/22:181

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.7.

56 kap.

3 §

Ändringen i *första stycket* innebär att den tidigare 63-årsgränsen avseende från vilken tidpunkt inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att pension lämnas tidigast från och med den månad som infaller tre år innan den försäkrade uppnår riktåldern för pension. Riktåldern för 2026 är fastställd till 67 år, vilket innebär att den lägsta åldern för uttag av pension då kommer att vara 64 år.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.1.

4 a §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns för när ålderspension får lämnas utan ansökan i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att pension får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade uppnår riktåldern för pension om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

5 §

Ändringen i *första och andra styckena* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgränser för när ålderspension får lämnas före ansökningsmånaden knyts till riktåldern för pension. Det innebär att pension får lämnas för högst tre månader före ansökningsmånaden om den försäkrade fick sjukersättning omedelbart före det han eller hon uppnår riktåldern för pension. Det innebär vidare att så får ske bara i fråga om pension som lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

8 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns för Pensionsmyndighetens utredningsskyldighet avseende den försäkrades pensionsuttag i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att den försäkrades önskemål ska utredas om han eller hon inte har ansökt om ålderspension månaden före den då han eller hon uppnår riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

58 kap.

11 §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns för beräkning av genomsnittsinkomsten i inkomstindex i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att inkomstindex ska visa inkomstförändringen för försäkrade som under beskattningsåret har fyllt minst 16 år men ännu inte har uppnått riktåldern för pension.

Ett nytt *andra stycke* införs som anger att när en gällande riktålder ändras ska den nya riktåldern tillämpas första gången vid beräkningen av det inkomstindex som ska gälla två år efter det år riktåldern ändrades. Det innebär t.ex. att om riktåldern för pension höjs från 67 år till 68 år 2035 ska då den nya riktåldern om 68 år tillämpas första gången vid beräkning av inkomstindex som ska gälla för 2037.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.4.

60 kap.

18 §

Ändringen i *första styckets första strecksats* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende pensionsgrundande belopp för pliktjänstgöring i stället knyts till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.5.

30 §

Ändringen i *tredje punkten* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns för tillgodoräkning av barnår i stället knyts till riktåldern för pension. Barnår tillgodoräknas endast om föräldern inte har uppnått riktåldern för pension under intjänandeåret. Det betyder att för 2026 när riktåldern fastställts till 67 år tillgodoräknas barnår endast om föräldern har fyllt högst 66 år under intjänandeåret.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.5.

41 §

Ändringen i *fjärde punkten* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns för överlåtelse av barnår i stället knyts till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.5.

52 §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende generell jämförelseinkomst vid beräkning av pensionsgrundande belopp för barnår enligt beräkningsmetod 2 i stället knyts till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.5.

62 kap.

12 §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 62-årsgränser avseende fördelningen av arvsvinster i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att arvsvinster efter personer som avlidit fem eller fler år före det år de skulle ha uppnått riktåldern för pension ska fördelas för året efter dödsfallsåret. Det betyder att om riktåldern är 67 år 2026 ska arvsvinster efter personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 63 år fördelas för året efter dödsfallsåret. Det är den riktålder som gällde vid tidpunkten för dödsfallet som ska gälla, det kommer således att sakna betydelse om riktåldern skulle ha ändrats när fördelningen av arvsvinster ska göras. Vidare anges att arvsvinster efter personer som avlidit fyra eller färre år före det att de skulle ha uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension ska fördelas för dödsfallsåret.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

13 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 62-årsgränser avseende fördelningen av arvsvinster i stället knyts till riktåldern för pension. Se även kommentaren till 12 §.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

15 §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 62-årsgränser avseende beräkning av arvsvinster i stället knyts till riktåldern för pension. Beräkningen enligt paragrafen avser de som har avlidit efter 16 års ålder men minst fem år före det år de skulle uppnått den riktålder för pension som gällde vid dödsfallet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

16 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 62-årsgränser i stället knyts till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

17 §

Ändringarna i *första och andra styckena* innebär att beräkningen av arvsvinster knyts till riktåldern för pension.

Ändringarna i första stycket innebär att för en försäkrad som inte har uppnått riktåldern för pension ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av officiell statistik över befolkningens livslängd under femårsperioden närmast före det fjärde året före det år personen skulle ha uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension. Det betyder att om riktåldern var 67 år vid dödsfallet ska beräkningen göras med ledning av statistik under femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 63 års ålder.

Ändringarna i andra stycket innebär att från och med det år den som avses i första stycket uppnår riktåldern för pension ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av statistik för femårsperioden närmast före året före det år personen uppnådde riktåldern för pension. Det betyder att om riktåldern är 67 år och den försäkrade har uppnått denna ålder ska beräkningen göras med ledning av statistik för femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 66 års ålder.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

38 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens 71-årsgränser avseende förvärvsvillkoret knyts till riktåldern för pension. Förvärvsvillkoret är uppfyllt om det för den försäkrade senast det femte året efter uppnådd riktålder för pension har fastställts pensionsgrundande inkomster i angiven omfattning.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.6.

44 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende omräkning av inkomstpension vid tidigt uttag i stället knyts till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.3.

67 kap.

4 §

Ändringen i paragrafen innebär att bestämmelsen tidigare 66-årsgräns avseende tidpunkten från vilken garantipension tidigast kan lämnas i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att garantipension får tas ut tidigast från och med den månad då den försäkrade uppnår riktåldern för pension. Det betyder att om riktåldern är 67 år kommer garantipension då tidigast att lämnas från och med den månad då den försäkrade fyller 67 år.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.1.

8 §

Paragrafen reglerar beräkningen av försäkringstid vid bosättning i tidigare hemland. Ändringen innebär att de tidigare åldersgränserna knyts till riktåldern för pension. Det innebär att vid beräkningen av försäkringstid ska tid beräknas till och med året före det kalenderår då den försäkrade uppnådde riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.3.

11 §

Ändringen innebär att bestämmelsen tidigare 65-årsgräns för beräkningen av försäkringstid ska knytas till riktåldern för pension. Det innebär att vid beräkning av försäkringstid ska endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med året före det kalenderår då han eller hon uppnår riktåldern för pension beaktas.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.3.

13 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns ska utgöras av riktåldern för pension. Det innebär att den som omedelbart före den kalendermånad som han eller hon uppnår riktåldern för pension kan få räkna förmånstid som legat till grund för beräkningen av sjukersättning om det är mer förmånligt.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.3.

20 b §

Ändringen innebär att bestämmelsen om beräkningsunderlag för garantipension för den som fått inkomstpension från en annan tidpunkt än 66 år enbart ska gälla för försäkrade som är födda 1958 eller 1959. De försäkrade som är födda senare regleras i stället i 20 c §.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.2.

20 c §

Paragrafen, som är ny, reglerar hur beräkningsunderlaget för garantipension ska fastställas för försäkrade födda 1960 och senare när han eller

hon fått inkomstpension från annan tidpunkt än vid riktåldern för pension. Beräkningsunderlaget ska alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.2

74 kap.

7 §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende tidpunkten från vilken äldreförsörjningsstöd tidigast kan lämnas i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att äldreförsörjningsstöd lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade uppnår riktåldern för pension. Ändringen innebär vidare att om riktåldern är 67 år kommer äldreförsörjningsstöd då tidigast att kunna lämnas från och med den månad då den försäkrade fyller 67 år.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.1.

74 a kap.

7 §

Paragrafen ändras på så sätt att bestämmelsens 66-årsgräns ersätts av begreppet uppnår riktåldern för pension. Genom ändringen anpassas tidpunkten vid vilken inkomstpensionstillägg tidigast kan lämnas till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.7.

8 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens 66-årsgräns ersätts av begreppet uppnår riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.7.

12 §

Paragrafen ändras på så sätt att 66-årsgränsen ersätts av riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.7.

77 kap.

18 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende hur länge omställningspension, garantipension till omställningspension och änkepension i form av 90-procentstillägg kan lämnas i stället knyts till riktåldern för pension. Angivna förmåner lämnas längst till och med månaden före den då den efterlevande uppnår riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

81 kap.

4 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende tillgodoräkning av framtida försäkringstid i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att som försäkringstid ska tid tillgodoräknas från och med det år då dödsfallet inträffade till och med året före

Prop. 2021/22:181 det år då den avlidne skulle ha uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension (framtida försäkringstid).

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

7 §

Ändringen i *andra styckets första strecksats* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende beräkning av framtida försäkringstid i stället knyts till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

82 kap.

1 §

Ändringarna i *andra styckets andra* och *tredje strecksatser* innebär att de tidigare 66-årsgränserna avseende pensionsbehållning efter avlidna knyts till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

4 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende pensionsbehållning i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att pensionsbehållningen beräknas på olika sätt beroende på om dödsfallet inträffat före eller efter uppnådd riktålder för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

6 §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende tidigt uttag av inkomstpension i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att om den avlidne har tagit ut inkomstpension före den månad då han eller hon uppnått eller skulle ha uppnått riktåldern för pension (tidigt uttag) gäller vid beräkning av den faktiska pensionsbehållningen det som anges i *andra stycket*.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

7 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns för antagen pensionsbehållning i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att pensionsbehållning tillgodoräknas för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med året före det år då den avlidne skulle ha uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

8 §

Ändringen i *andra strecksatsen* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns vid beräkning av efterlevandepensionsunderlaget i stället knyts till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

14 §

Ändringen i *första punkten* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns för beräkning av antagen pensionsbehållning i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att pensionsbehållningen ska beräknas för den

avlidne om dödsfallet har inträffat före det år då den avlidne skulle ha uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension. Prop. 2021/22:181

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

16 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende antagen pensionsbehållning i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att pensionsbehållningen ska motsvara summan av de årliga pensionsrätter som kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med året före det år då den avlidne skulle ha uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

20 §

Ändringen innebär att paragrafens tidigare 65- och 66-årsgräns avseende intjänad pensionsbehållning i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att om dödsfallet inträffat efter det år då den avlidne uppnådde riktåldern för pension ska till grund för beräkning av efterlevandepension läggas den avlidnes faktiska pensionsbehållning som tjänats in till och med året före det år då den avlidne uppnådde riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

21 §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns för omräkning av faktisk pensionsbehållning med inkomstindex i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att pensionsbehållningen ska räknas om med förändringar av inkomstindex fram till ingången av det år den avlidne uppnådde riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

84 kap.

6 §

Ändringen i *andra punkten* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns för änkepensionens 90-procentstillägg i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att änkepensionen ska för år räknat motsvara för tid före den månad då änkan uppnår riktåldern för pension, 90 procent av det prisbasbelopp som gällde för dödsfallsåret (90-procentstillägg).

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

16 §

Ändringen i *tredje stycket* innebär att den tidigare 66-årsgränsen vid samordning mellan änkepension och inkomstgrundad ålderspension i stället knyts till riktåldern för pension. Det innebär att om inkomstgrundad ålderspension tas ut vid en senare tidpunkt än från och med den månad då änkan uppnått riktåldern för pension ska hänsyn tas till den inkomstgrundade ålderspension som skulle ha betalats ut om hon haft rätt till pensionen från och med den månaden.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

101 kap.

6 §

Reglerna för ålderspension och änkepension knyts till riktåldern för pension. Ändringen i *första och andra punkten* innebär att de tidigare 66-årsgränserna för när bostadstillägg kan lämnas, grundat på nämnda förmåner, också knyts till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.1.

102 kap.

16 a §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns knyts till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.1.

18 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende fribelopp i stället knyts till riktåldern för pension. Pensionssystemets grundskydd anknyts till riktåldern för pension, så även åldersgränserna för sjuk- och aktivitetsersättning. De avdragsmöjligheter som hör samman med nämnda förmåner ska också knytas till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

22 §

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns för beräkning av bostadstillägg knyts till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.1.

22 a §

Ändringarna i första stycket innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns för beräkning av bostadstillägg i stället knyts till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.1.

25 a §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns i stället knyts till riktåldern för pension.

Överväganden finns i avsnitt 5.2.1.

29 §

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns i stället knyts till riktåldern för pension.

Överväganden finns i avsnitt 5.2.1.

103 c kap.

8 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns för hur länge boendetillägg kan lämnas i stället knyts till riktåldern för pension. Ändringen är en anpassning till de ändrade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet. Boendetillägg lämnas därmed längst till och med månaden före den när den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder enligt *första punkten* i kraft den 1 december 2025.

Av *andra punkten* framgår att lagen ska tillämpas första gången för förmåner som avser tid från och med den 1 januari 2026.

Enligt *tredje punkten* ska 58 kap. 11 § i dess nya lydelse tillämpas första gången vid beräkning av det inkomstindex som ska gälla från och med den 1 januari 2028.

Enligt *fjärde punkten* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2026. Som exempel kan nämnas att den som fyller 63 år under 2025 och därmed uppnått den rådande åldersgränsen för uttag av ålderspension kommer att ha fortsatt möjlighet att ta ut sin pension även efter det att åldersgränsen har knutits till riktåldern 2026 och därmed har höjts till 64 år.

Enligt *femte punkten* ska äldre föreskrifter om försäkringstid i 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§ fortfarande gälla för försäkringsfall som fastställs till tid före den 1 januari 2026. När sjukersättning beviljas fastställer Försäkringskassan tidpunkten för försäkringsfallet. Om Försäkringskassan efter den 1 januari 2026 fastställer tidpunkten för ett försäkringsfall till tid före ikraftträdandet ska alltså äldre föreskrifter gälla.

Enligt *sjätte punkten* ska äldre föreskrifter om beräkningsunderlag för inkomstgrundad efterlevandepension fortfarande gälla för dödsfall som har inträffat före den 1 januari 2026.

Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

9.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

9 b §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgränser avseende förutsättningarna för insatser efter viss ålder höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.6.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder enligt bestämmelserna i *första punkten* i kraft den 1 januari 2023.

Enligt *andra punkten* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för den som har fyllt 65 år före lagens ikraftträdande.

Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

9.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

9 b §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgränser avseende förutsättningarna för insatser efter viss ålder knyts till riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder enligt bestämmelserna i *första punkten* i kraft den 1 januari 2026.

Enligt *andra punkten* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för den som har fyllt 66 år före lagens ikraftträdande.

Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

9.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

22 §

Ändringen i *fyjärde stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende när rätten till dagpenning upphör höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.2.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder enligt bestämmelserna i *första punkten* i kraft den 1 januari 2023.

Enligt *andra punkten* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för den som har fyllt 65 år före lagens ikraftträdande.

Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

9.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

22 §

Ändringen i *fyjärde stycket* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende när rätten till dagpenning upphör knyts till riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.2.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder enligt bestämmelserna i *första punkten* i kraft den 1 januari 2026.

Enligt *andra punkten* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för den som har fyllt 66 år före lagens ikraftträdande.

Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

9.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor Prop. 2021/22:181

34 §

Ändringen i paragrafens *tredje stycke* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende rätten att bli medlem i en arbetslöshetskassa höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.2.

36 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende när medlemskapet i en arbetslöshetskassa upphör utan uppsägning höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.2.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder enligt bestämmelserna i *första punkten* i kraft den 1 januari 2023.

Enligt *andra punkten* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för den som har fyllt 65 år före lagens ikraftträdande.

Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

9.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

34 §

Ändringen i paragrafens *tredje stycke* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende rätten att bli medlem i en arbetslöshetskassa knyts till riktålder för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.2.

36 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende när medlemskapet i en arbetslöshetskassa upphör utan uppsägning knyts till riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.2.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder enligt bestämmelserna i *första punkten* i kraft den 1 januari 2026.

Enligt *andra punkten* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för den som har fyllt 66 år före lagens ikraftträdande.

Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

9.9 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

12 kap.

36 §

Av paragrafen framgår att ersättningar som trots att de ska beskattas som inkomst av tjänst i vissa fall ger upphov till en skyldighet att betala egenavgifter till socialförsäkringarna m.m. Paragrafen innehåller också en bestämmelse om hur beräkningen ska gå till. Den skattskyldige har bl.a. rätt till ett schablonavdrag med 25 respektive 20 procent.

Ändringen i *andra stycket* innebär att åldersgränsen för när schablonavdraget ska vara högst 20 procent ändras från 65 till 66 år.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

63 kap.

3 a §

I paragrafen regleras det förhöjda grundavdraget.

Ändringen i *första stycket* innebär att åldersgränsen för förhöjt grundavdrag ändras från 65 till 66 år.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

9.10 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

12 kap.

36 §

Av paragrafen framgår att ersättningar som trots att de ska beskattas som inkomst av tjänst i vissa fall ger upphov till en skyldighet att betala egenavgifter till socialförsäkringarna m.m. Paragrafen innehåller också en bestämmelse om hur beräkningen ska gå till. Den skattskyldige har bl.a. rätt till ett schablonavdrag med 25 respektive 20 procent.

Ändringen i *andra stycket* innebär att åldersgränsen för när schablonavdraget ska vara högst 20 procent ändras från 66 till 67 år.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

63 kap.

3 a §

I paragrafen regleras det förhöjda grundavdraget.

Ändringen i *första stycket* innebär att åldersgränsen för förhöjt grundavdrag ändras från 66 till 67 år.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

9.11 Förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Prop. 2021/22:181

2 kap.

27 §

I paragrafen anges vilka arbetsgivaravgifter som ska betalas på ersättning till personer som har fyllt 65 år.

Ändringen innebär att åldersgränsen för när bara ålderspensionsavgiften ska betalas ändras från 65 till 66 år. Detta innebär att arbetsgivaravgifter ska betalas till och med det år mottagaren av ersättningen fyller 66 år.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

3 kap.

15 §

I paragrafen anges vilka egenavgifter som personer som har fyllt 65 år ska betala.

Ändringen innebär att åldersgränsen för när bara ålderspensionsavgiften ska betalas ändras från 65 till 66 år. Detta innebär att egenavgifter ska betalas till och med det år personen som avgiften avser fyller 66 år.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

18 §

I paragrafen anges hur beräkningen av egenavgifter ska göras.

Ändringen i *andra stycket* innebär att åldersgränsen för när den avgiftsskyldige bara ska betala ålderspensionsavgiften ändras från 65 till 66 år.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

9.12 Förslaget till lag om i socialavgiftslagen (2000:980)

2 kap.

27 §

I paragrafen anges vilka arbetsgivaravgifter som ska betalas på ersättning till personer som har fyllt 65 år.

Ändringen innebär att åldersgränsen för när bara ålderspensionsavgiften ska betalas ändras från 66 till 67 år. Detta innebär att arbetsgivaravgifter ska betalas till och med det år mottagaren av ersättningen fyller 67 år.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

3 kap.

15 §

I paragrafen anges vilka egenavgifter som personer som har fyllt 65 år ska betala.

Ändringen innebär att åldersgränsen för när bara ålderspensionsavgiften ska betalas ändras från 66 till 67 år. Detta innebär att egenavgifter ska betalas till och med det år personen som avgiften avser fyller 67 år.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

18 §

I paragrafen anges hur beräkningen av egenavgifter ska göras.

Ändringen i *andra stycket* innebär att åldersgränsen för när den avgiftsskyldige bara ska betala ålderspensionsavgiften ändras från 66 till 67 år.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

**9.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:47)
om vissa kommunala befogenheter**

2 kap.

7 §

Ändringen i paragrafens *första stycke* innebär att bestämmelsens tidigare 68-årsgräns avseende undantaget för individuell behovsprövning höjs till 69 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.4.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder enligt bestämmelserna i *första punkten* i kraft den 1 januari 2023.

Enligt *andra punkten* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för den som har fyllt 68 år före lagens ikraftträdande.

Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

**9.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:111)
om införande av socialförsäkringsbalken**

7 kap.

23 §

Ändringen i paragrafens *tredje stycke* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende rätten till änkepensionens 90-procentstillägg höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

30 §

Ändringen i paragrafens *andra stycke* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende rätten till garantipension till änkepension höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

32 §

Ändringen i paragrafens *första stycke* innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende rätten till garantipension till änkepension höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder enligt bestämmelserna i *punkt 1* i kraft den 1 januari 2023.

Enligt *punkt 2* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för den som har fyllt 65 år före lagens ikraftträdande.

Övervägandena finns i avsnitt 7.7.

9.15 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken

7 kap.

23 §

Ändringen i paragrafens *tredje stycke* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende rätten till änkepensionens 90-procentstillägg knyts till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

30 §

Ändringen i paragrafens *andra stycke* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende rätten till garantipension till änkepension knyts till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

32 §

Ändringen i paragrafens *första stycke* innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende rätten till garantipension till änkepension knyts till riktåldern för pension.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder enligt bestämmelserna i *första punkten* i kraft den 1 januari 2026.

Enligt *andra punkten* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för den som har fyllt 66 år före lagens ikraftträdande.

Övervägandena finns i avsnitt 7.7.

9.16 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

1 a §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende för vilka lagen gäller höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

2 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende för vilka lagen gäller höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder enligt bestämmelserna i *första punkten* i kraft den 1 januari 2023.

Enligt *andra punkten* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för den som har fyllt 65 år före lagens ikraftträdande.

Övervägandena finns i avsnitt 7.8.

9.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

1 a §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende för vilka lagen gäller knyts till riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

2 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende för vilka lagen gäller knyts till riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder enligt bestämmelserna i *första punkten* i kraft den 1 januari 2026.

Enligt *andra punkten* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för den som har fyllt 66 år före lagens ikraftträdande.

Övervägandena finns i avsnitt 7.8.

9.18 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

1 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende för vilka lagen gäller höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

2 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 65-årsgräns avseende för vilka lagen gäller höjs till 66 år, vilket är en anpassning till de föreslagna höjningarna av de pensionsrelaterade åldersgränserna i det allmänna pensionssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder enligt bestämmelserna i *första punkten* i kraft den 1 januari 2023.

Enligt *andra punkten* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för den som har fyllt 65 år före lagens ikraftträdande.

Övervägandena finns i avsnitt 7.9.

9.19 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

1 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende för vilka lagen gäller knyts till riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

2 §

Ändringen innebär att bestämmelsens tidigare 66-årsgräns avseende för vilka lagen gäller knyts till riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen träder enligt bestämmelserna i *första punkten* i kraft den 1 januari 2026.

Enligt *andra punkten* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för den som har fyllt 66 år före lagens ikraftträdande.

Övervägandena finns i avsnitt 7.9.

Sammanfattning av promemorian Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (Ds 2019:2)

I promemorian föreslås att ett nytt åldersbegrepp införs i socialförsäkringsbalken. Det nya åldersbegreppet ska benämnas riktålder för pension och ska fungera som ett riktmärke för de individuella pensionsbesluten. Riktåldern ska räknas upp med hänsyn till medellivslängdens utveckling. Riktåldern beräknas första gången 2020 och tillämpas från och med 2026. För att lagstiftarens avsikter ska vara tydliga och ge effekt föreslås att dagens åldersgränser i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem knyts till riktåldern.

Därutöver föreslås att åldersgränsen när inkomstgrundad ålderspension i form av inkomstpension och premiepension tidigast kan lämnas ska höjas i tre steg: År 2020 ska den höjas från 61 till 62 år, 2023 ska den höjas till 63 år. År 2026 ska den knytas till att vara tre år lägre än riktåldern för pension vilket innebär att åldersgränsen då bedöms bli 64 år.

Vidare föreslås att åldersgränsen när garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd tidigast kan lämnas ska höjas från 65 till 66 år 2023. År 2026 ska åldersgränsen knytas till riktåldern för pension vilket innebär att åldersgränsen då bedöms bli 67 år. En undantagsbestämmelse föreslås införas som ger fortsatt rätt till garantipension från 65 års ålder i de fall den enskilde uppfyller ett särskilt förvärvsvillkor. Förvärvsvillkoret ska anses uppfyllt om den enskilde vid 65 års ålder under minst 44 år har haft pensionsgrundande inkomst som för vart och ett av åren har uppgått till lägst två inkomstbasbelopp.

De pensionsrelaterade åldersgränserna i socialförsäkringssystemet i övrigt och i arbetslöshetsförsäkringen, liksom åldersgränserna i etableringslagen, lagen om vissa kommunala befogenheter och i lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända föreslås också anpassas till de höjda åldersgränserna i pensionssystemet.

I promemorian lämnas också förslag till anpassningar av åldersgränserna, bland annat för arbetsskadelivränta, med hänsyn till föreslagna höjningarna av LAS-åldern.

Promemorians lagförslag i relevanta delar (Ds 2019:2)

2.2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken

dels att 26 kap. 17, 18, 22 a, 22 b och 25 §§, 27 kap. 36 och 37 §§, 28 a kap. 7 §, 31 kap. 4 §, 33 kap. 16 och 17 §§, 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§, 41 kap. 5 och 6 §§, 46 kap. 8 §, 50 kap. 4 §, 51 kap. 8 och 10 §§, 52 kap. 10 §, 56 kap. 3, 4 a, 5 och 8 §§, 58 kap. 11 §, 60 kap. 18, 30, 41 och 52 §§, 62 kap. 12, 13, 15–17, 38 och 44 §§, 67 kap. 4 och 20 §§, 74 kap. 7 §, 77 kap. 18 §, 81 kap. 4 och 7 §§, 82 kap. 1, 4, 6–8, 14, 16, 20 och 21 §§, 84 kap. 6 och 16 §§, 101 kap. 6 §, 102 kap. 16, 18, 22, och 30 §§ och 103 c kap. 8 § och rubrikerna närmast före 27 kap. 36 och 37 §§, 62 kap. 15, 16 och 44 §§ och 67 kap. 20 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före rubriken till 82 kap. 9 § ska lyda ”Pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före 66 års ålder” och att rubriken närmast efter 82 kap. 19 § ska lyda ”Pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter 66 års ålder”,

dels att det ska införas åtta nya paragrafer, 33 kap. 16 a §, 41 kap. 6 a §, 67 kap. 4 a och 20 a–20 c §§, 74 kap. 7 a § och 77 kap. 18 a § och närmast före 67 kap. 20 a och 20 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

17 §¹

SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade inte förvärsarbetar av någon anledning som ger rätt till ersättning i form av

1. sjukpenning,
2. ersättning för arbetsresor i stället för sjukpenning,
3. rehabiliteringsersättning, eller
4. ersättning från arbetsskadeförsäkringen enligt 38–42 kap. som motsvarar ersättning enligt 1–3 eller någon annan jämförbar ekonomisk förmån.

Om det inte finns skäl som talar emot det gäller SGI-skydd också under tid då den försäkrade har ansökt om sådan ersättning som anges i första stycket 1 och väntar på ett slutligt beslut av Försäkringskassan i ärendet.

Första och andra styckena gäller endast för tid före 65 års ålder. Första och andra styckena gäller endast för tid före 66 års ålder.

¹ Senaste lydelse 2017:1305.

18 §²

SGI-skydd gäller under högst tre månader i följd för en försäkrad som avbryter sitt förvärvsarbete, oavsett om avsikten är att förvärvsavbrottet ska pågå längre tid.

Första stycket gäller endast för tid före 65 års ålder.

Första stycket gäller endast för tid före 66 års ålder.

22 a §³

Vid utgången av en period då en försäkrad helt eller delvis har fått sjukersättning, aktivitetsersättning eller livränta enligt 41, 43 eller 44 kap., ska den sjukpenninggrundande inkomsten motsvara den sjukpenninggrundande inkomst som den försäkrade skulle ha varit berättigad till omedelbart före en eller flera sådana perioder. Om ett år eller längre tid har förflutit från den tidpunkt när sjukersättningen, aktivitetsersättningen eller livräntan enligt 41, 43 eller 44 kap. började lämnas ska den sjukpenninggrundande inkomsten räknas om enligt 31 § för varje helt år som har förflutit.

Första stycket gäller längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 65 år, om inte annat anges i 22 b §.

Första stycket gäller längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 66 år, om inte annat anges i 22 b §.

Lydelse enligt 2.1

Föreslagen lydelse

22 b §

Om livränta har lämnats till följd av arbetsskada som inträffat tidigast den månad då den försäkrade fyllde 65 år, gäller det som föreskrivs i 22 a § första stycket längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 68 år.

Om livränta har lämnats till följd av arbetsskada som inträffat tidigast den månad då den försäkrade fyllde 66 år, gäller det som föreskrivs i 22 a § första stycket längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 69 år.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §

Om en försäkrad får tjänste-pension i form av ålderspension eller därmed likställd pension före utgången av den månad han eller hon fyller 65 år, ska sjuk-penninggrundande inkomst fastställas endast om den försäkrade har ett förvärvsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Den sjukpenninggrundande inkomsten ska

Om en försäkrad får tjänste-pension i form av ålderspension eller därmed likställd pension före utgången av den månad han eller hon fyller 66 år, ska sjuk-penninggrundande inkomst fastställas endast om den försäkrade har ett förvärvsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Den sjukpenninggrundande

² Senaste lydelse 2010:1307.

³ Senaste lydelse 2013:747.

då beräknas enligt bestämmelserna i 25 kap.

inkomsten ska då beräknas enligt bestämmelserna i 25 kap.

27 kap.

Sjukpenning efter 65-årsdagen

Sjukpenning efter 66-årsdagen

36 §

Har den försäkrade fått sjukpenning för 180 dagar efter ingången av den månad när han eller hon fyllde 65 år, får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska lämnas till den försäkrade.

Har den försäkrade fått sjukpenning för 180 dagar efter ingången av den månad när han eller hon fyllde 66 år, får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska lämnas till den försäkrade.

Sjukpenning efter 70-årsdagen

Sjukpenning efter 71-årsdagen

37 §

För tid efter ingången av den månad då den försäkrade fyllt 70 år får sjukpenning lämnas under högst 180 dagar.

För tid efter ingången av den månad då den försäkrade fyllt 71 år får sjukpenning lämnas under högst 180 dagar.

28 a kap.

7 §⁴

Sjukpenning i särskilda fall lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 65 år.

Sjukpenning i särskilda fall lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 66 år.

31 kap.

4 §

Rehabiliteringsersättning lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 65 år.

Rehabiliteringsersättning lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 66 år.

33 kap.

16 §⁵

Hel sjukersättning kan lämnas tidigast från och med juli det år då den försäkrade fyller 19 år och längst till

Hel sjukersättning kan lämnas tidigast från och med juli det år då den försäkrade fyller 19 år och längst till

⁴ Senaste lydelse 2011:1513.

⁵ Senaste lydelse 2016:1291.

och med månaden före den månad då han eller hon fyller 65 år.

Tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukersättning kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon fyller 65 år.

och med månaden före den månad då han eller hon fyller 66 år.

Tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukersättning kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon fyller 66 år.

16 a §

Sjukersättning lämnas inte för tid under vilken den försäkrade får garantipension med stöd av 67 kap. 4 a §.

17 §⁶

Försäkringskassan ska senast tre år räknat från ett beslut om sjukersättning göra en uppföljning av den försäkrades arbetsförmåga. Försäkringskassan ska därefter, så länge den försäkrade har rätt till sjukersättning, minst vart tredje år på nytt följa upp den försäkrades arbetsförmåga.

Om den försäkrade har fyllt 60 år, behöver någon uppföljning inte göras. Om den försäkrade har fyllt 61 år, behöver någon uppföljning inte göras.

35 kap.

4 §⁷

Försäkringstid för rätt till garantiersättning tillgodoräknas en försäkrad

1. enligt 6–11 §§ under tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet (faktisk försäkringstid),

2. enligt 12 och 13 §§ för tiden därefter till och med det år då han eller hon fyller 64 år (framtida försäkringstid), och

2. enligt 12 och 13 §§ för tiden därefter till och med det år då han eller hon fyller 65 år (framtida försäkringstid), och

3. enligt 14 och 15 §§ om försäkringsfallet har inträffat före 18 års ålder.

12 §

Om den faktiska försäkringstiden enligt 6–11 §§ utgör minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet

Om den faktiska försäkringstiden enligt 6–11 §§ utgör minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet

⁶ Senaste lydelse 2016:1291.

⁷ Senaste lydelse 2014:239.

räknas hela tiden därefter till och med det år då den försäkrade fyller 64 år som framtida försäkringstid.

räknas hela tiden därefter till och med det år då den försäkrade fyller 65 år som framtida försäkringstid.

13 §

Om den faktiska försäkringstiden motsvarar mindre än fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet gäller följande.

Som framtida försäkringstid räknas en så stor andel av tiden från och med året för försäkringsfallet, till och med det år då den försäkrade fyller 64 år, som motsvarar kvoten mellan den faktiska försäkringstiden och fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet.

Som framtida försäkringstid räknas en så stor andel av tiden från och med året för försäkringsfallet, till och med det år då den försäkrade fyller 65 år, som motsvarar kvoten mellan den faktiska försäkringstiden och fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet.

15 §⁸

För en försäkrad som avses i 14 § ska som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med det år då han eller hon fyller 64 år. Hänsyn ska dock bara tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräknande av försäkringstid enligt 6–11 §§.

För en försäkrad som avses i 14 § ska som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med det år då han eller hon fyller 65 år. Hänsyn ska dock bara tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräknande av försäkringstid enligt 6–11 §§.

41 kap.

5 §

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 65 år, om inte något annat anges i 6 §.

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 66 år, om inte något annat anges i 6 eller 6 a §§.

⁸ Senaste lydelse 2014:239.

Lydelse enligt 2.1

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 68 år, om

- skadan inträffar den månad då den försäkrade fyller 65 år eller senare, och
- en sjukpenninggrundande inkomst kan fastställas för den försäkrade enligt 25 kap. 3 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 69 år, om

- skadan inträffar den månad då den försäkrade fyller 66 år eller senare, och

kan fastställas för den försäkrade enligt

Föreslagen lydelse

6 a §

Livränta enligt 5 § lämnas inte för tid under vilken den försäkrade får garantipension med stöd av 67 kap. 4 a §.

46 kap.

8 §

Bestämmelserna om sjuk-penning i samband med pension, sjukersättning eller aktivitets-ersättning i 27 kap. 34 § och sjukpenning i samband med 70-årsdagen i 27 kap. 37 § tillämpas även i fråga om smittbärappenning.

Bestämmelserna om sjuk-penning i samband med pension, sjukersättning eller aktivitets-ersättning i 27 kap. 34 § och sjukpenning i samband med 71-årsdagen i 27 kap. 37 § tillämpas även i fråga om smittbärappenning.

50 kap.

4 §⁹

Rätt till merkostnadsersättning har en försäkrad person för merkostnader, i sådan omfattning som anges i 12 §, till följd av att han eller hon före 65 års ålder har fått sin funktionsförmåga nedsatt, om det kan antas att nedsättningen kommer att bestå under minst ett år.

En försäkrad som är blind eller gravt hörselskadad har dock alltid rätt

Rätt till merkostnadsersättning har en försäkrad person för merkostnader, i sådan omfattning som anges i 12 §, till följd av att han eller hon före 66 års ålder har fått sin funktionsförmåga nedsatt, om det kan antas att nedsättningen kommer att bestå under minst ett år.

En försäkrad som är blind eller gravt hörselskadad har dock alltid rätt

⁹ Senaste lydelse 2018:1265.

till merkostnads-ersättning, om blindheten eller den grava hörselskadan har inträtt före 65 års ålder och det kan antas att denna funktions-nedsättning kommer att bestå under minst ett år.

Det som anges i andra stycket gäller dock inte för ett försäkrat barn som har en förälder som är underhållsskyldig enligt 7 kap. föräldrabalken eller som har en sådan särskilt förordnad vårdnadshavare som avses i 3 § 1.

till merkostnads-ersättning, om blindheten eller den grava hörselskadan har inträtt före 66 års ålder och det kan antas att denna funktions-nedsättning kommer att bestå under minst ett år.

51 kap.

8 §

Assistansersättning kan lämnas för tid efter det att den försäkrade har fyllt 65 år endast om

1. ersättning har beviljats innan han eller hon har fyllt 65 år, eller

2. ansökan kommer in till Försäkringskassan senast dagen före 65-årsdagen och därefter blir beviljad.

Assistansersättning kan lämnas för tid efter det att den försäkrade har fyllt 66 år endast om

1. ersättning har beviljats innan han eller hon har fyllt 66 år, eller

2. ansökan kommer in till Försäkringskassan senast dagen före 66-årsdagen och därefter blir beviljad.

10 §

Antalet assistanstimmar får inte utökas efter det att den försäkrade har fyllt 65 år.

Antalet assistanstimmar får inte utökas efter det att den försäkrade har fyllt 66 år.

52 kap.

10 §

Bilstöd enligt 8 § första stycket 1–3 lämnas till

1. en försäkrad som är under 65 år och är beroende av ett sådant fordon som avses i 8 eller 9 § för att genom arbete få sin försörjning eller ett väsentligt tillskott till sin försörjning, eller för att genomgå arbetslivs-inriktad utbildning eller genomgå rehabilitering under vilken han eller hon får rehabiliterings-ersättning enligt 31 kap. eller aktivitetsstöd enligt föreskrifter som meddelas av regeringen,

2. en försäkrad som är under 65 år och, efter att ha beviljats bidrag enligt

1. en försäkrad som är under 66 år och är beroende av ett sådant fordon som avses i 8 eller 9 § för att genom arbete få sin försörjning eller ett väsentligt tillskott till sin försörjning, eller för att genomgå arbetslivs-inriktad utbildning eller genomgå rehabilitering under vilken han eller hon får rehabiliterings-ersättning enligt 31 kap. eller aktivitetsstöd enligt föreskrifter som meddelas av regeringen,

2. en försäkrad som är under 66 år och, efter att ha beviljats bidrag enligt

1, har beviljats sjuk-ersättning eller aktivitetsersättning,	1, har beviljats sjuk-ersättning eller aktivitetsersättning,
3. en försäkrad som fyllt 18 år men inte 50 år, och	
4. en försäkrad som har barn som inte fyllt 18 år.	
- Bilstöd lämnas i fall som avses i 3 § till en försäkrad som har barn som har ett sådant funktionshinder som avses i 2 §.

Lydelse enligt 2.1

Föreslagen lydelse

56 kap.

3 §

Inkomstgrundad ålderspension lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 62 år.	Inkomstgrundad ålderspension lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 63 år.
---	---

För garantipension finns särskilda bestämmelser om förmånstid i 66 och 67 kap.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §¹⁰

Allmän ålderspension får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade fyller 65 år om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

Allmän ålderspension får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade fyller 66 år om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

5 §¹¹

Allmän ålderspension får lämnas för högst tre månader före ansökningsmånaden om den försäkrade fick sjukersättning omedelbart före 65 års ålder.

Allmän ålderspension får lämnas för högst tre månader före ansökningsmånaden om den försäkrade fick sjukersättning omedelbart före 66 års ålder.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara i fråga om pension som lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara i fråga om pension som lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år.

8 §¹²

Pensionsmyndigheten ska utreda om den försäkrade vill ta ut allmän ålderspension om han eller hon inte

Pensionsmyndigheten ska utreda om den försäkrade vill ta ut allmän ålderspension om han eller hon inte

¹⁰ Senaste lydelse 2013:747.

¹¹ Senaste lydelse 2018:772.

¹² Senaste lydelse 2013:747.

har ansökt om sådan pension månaden före den då han eller hon fyller 65 år och för den månaden har fått sjuk-ersättning. Detta gäller inte i de fall 4 a § tillämpas.

har ansökt om sådan pension månaden före den då han eller hon fyller 66 år och för den månaden har fått sjuk-ersättning. Detta gäller inte i de fall 4 a § tillämpas.

58 kap.

11 §¹³

Inkomstindex ska visa den relativa förändringen av genom-snittet av de årliga pensions-grundande inkomsterna, efter avdrag för allmän pensionsavgift, för försäkrade som under beskattningsåret har fyllt minst 16 år och högst 64 år. Vid beräkningen tillämpas inte 59 kap. 4 § andra stycket.

Inkomstindex ska visa den relativa förändringen av genom-snittet av de årliga pensions-grundande inkomsterna, efter avdrag för allmän pensionsavgift, för försäkrade som under beskattningsåret har fyllt minst 16 år och högst 65 år. Vid beräkningen tillämpas inte 59 kap. 4 § andra stycket.

60 kap.

18 §

Det pensionsgrundande beloppet för pliktjänstgöring beräknas för de dagar under året som tjänstgöringen har pågått och som den försäkrade har fått dag ersättning för enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt. Beloppet per dag beräknas som kvoten mellan

– hälften av genomsnittet av samtliga pensionsgrundande inkomster som fastställts för intjänandeåret för samtliga försäkrade som under det året har fyllt högst 64 år och
– 365.

– hälften av genomsnittet av samtliga pensionsgrundande inkomster som fastställts för intjänandeåret för samtliga försäkrade som under det året har fyllt högst 65 år och

Beräkningen av den genomsnittliga summan av samtliga fastställda pensionsgrundande inkomster ska utgå från sådana inkomster som de var bestämda den 1 december fastställelseåret.

30 §

Pensionsgrundande belopp för barnår får tillgodoräknas en förälder endast om

1. föräldern har varit försäkrad och bosatt i Sverige hela intjänandeåret,
2. barnet har varit bosatt i Sverige hela intjänandeåret eller, om barnet inte har levt hela det året, den del av året barnet levt,

¹³ Senaste lydelse 2011 1434.

3. föräldern har fyllt högst 64 år under intjänandeåret, 3. föräldern har fyllt högst 65 år under intjänandeåret,
4. föräldern har haft vårdnaden om barnet minst halva intjänandeåret, och 5. föräldern under minst halva intjänandeåret har bott tillsammans med barnet.

41 §

Överlåtelse enligt 40 § får göras endast om mottagaren

1. under intjänandeåret var gift med eller hade gemensamt barn med överlåtaren,
2. stadigvarande sammanbodde med överlåtaren under intjänandeåret,
3. var bosatt i Sverige hela intjänandeåret,
4. fyllde högst 64 år under intjänandeåret, 4. fyllde högst 65 år under intjänandeåret,
5. under minst halva intjänandeåret bodde tillsammans med barnet, och
6. inte enligt 30–36 §§ för samma år kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för ett annat barn.

52 §

Med generell jämförelseinkomst avses 75 procent av genomsnittet av samtliga för in-tjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året har fyllt högst 64 år. Med generell jämförelseinkomst avses 75 procent av genomsnittet av samtliga för intjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året har fyllt högst 65 år.

Beräkningen av genomsnittet av de fastställda pensionsgrundande inkomsterna enligt första stycket ska avse de pensionsgrundande inkomsterna som de var bestämda den 1 december fastställelseåret.

Lydelse enligt 2.1

Föreslagen lydelse

62 kap.

12 §

Arvsvinster efter personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 61 år ska fördelas för året efter dödsfallsåret. Arvsvinster efter personer som avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 61 år eller senare ska fördelas för dödsfallsåret. Arvsvinster efter personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 62 år ska fördelas för året efter dödsfallsåret. Arvsvinster efter personer som avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 62 år eller senare ska fördelas för dödsfallsåret.

Vid fördelningen ska det bortses från kvarlevandes pensions-behållning som härrör från pensionsrätt för året för dödsfallen och därefter.

13 §

Fördelningen av arvsvinster ska först göras efter personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 61 år. När fördelningen av arvsvinster ska först göras efter personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 62 år. När

den fördelningen skett och pensionsrätt för året före det år fördelningen avser har fastställts, ska arvs-vinster efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 61 år eller avlidit senare fördelas.

den fördelningen skett och pensionsrätt för året före det år fördelningen avser har fastställts, ska arvs-vinster efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 62 år eller avlidit senare fördelas.

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 16 års ålder men före 61 års ålder

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 16 års ålder men före 62 års ålder

15 §

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit efter det år då de har fyllt 16 år, men före det år de skulle ha fyllt 61 år, ska grundas på kvoten mellan

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit efter det år då de har fyllt 16 år, men före det år de skulle ha fyllt 62 år, ska grundas på kvoten mellan

– summan av pensionsbehållningarna för personer som har avlidit under året före det år omräkningen avser och

– summan av pensionsbehållningarna för de personer i samma ålder som levde vid utgången av samma år.

När pensionsbehållningarna bestäms ska det bortses från förändringar efter den 1 december det år fördelningen avser.

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 61 års ålder

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 62 års ålder

16 §

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 61 år eller senare ska grundas på kvoten mellan

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 62 år eller senare ska grundas på kvoten mellan

– det beräknade antalet personer som har avlidit det år de uppnått eller skulle ha uppnått samma ålder som den person som beräkningen ska göras för och

– det beräknade antalet kvarlevande personer i samma ålder.

17 §

För en försäkrad som inte har fyllt 65 år ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av officiell statistik över livslängden hos befolkningen i Sverige under femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 61 års ålder.

För en försäkrad som inte har fyllt 66 år ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av officiell statistik över livslängden hos befolkningen i Sverige under femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 62 års ålder.

Från och med det år den som avses i första stycket fyller 65 år ska beräkningen enligt 16 § göras med

Från och med det år den som avses i första stycket fyller 66 år ska beräkningen enligt 16 § göras med

ledning av statistiken för femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 64 års ålder.

ledning av statistiken för femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 65 års ålder.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 §

Vid beräkningen av inkomstpension ska hänsyn tas till pensionsbehållning som härrör från pensionsgrundande belopp enligt 60 kap. för pliktjänstgöring, studier, eller barnår endast om det förvärvsvillkor som anges i andra stycket är uppfyllt.

Förvärvsvillkoret är uppfyllt om det för den försäkrade, senast det år han eller hon fyller 70 år, har fastställts pensionsgrundande inkomster som för vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det inkomstbasbelopp som gällde för intjänandeåret.

Förvärvsvillkoret är uppfyllt om det för den försäkrade, senast det år han eller hon fyller 71 år, har fastställts pensionsgrundande inkomster som för vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det inkomstbasbelopp som gällde för intjänandeåret.

Omräkning vid 65 års ålder efter tidigt uttag

Omräkning vid 66 års ålder efter tidigt uttag

44 §

För den som har tagit ut inkomstpension före det år då han eller hon fyllt 65 år, ska pensionen räknas om från och med det år då den försäkrade uppnår denna ålder om delningstalet ändrats.

För den som har tagit ut inkomstpension före det år då han eller hon fyllt 66 år, ska pensionen räknas om från och med det år då den försäkrade uppnår denna ålder om delningstalet ändrats.

67 kap.

4 §

Garantipension får tas ut tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Garantipension får tas ut tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år, *om inte något annat anges i 4 a §.*

4 a §

Garantipension får tidigast tas ut från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år om det förvärvsvillkor som anges i andra stycket är uppfyllt.

Förvärvsvillkoret är uppfyllt om den försäkrade har haft pensionsgrundande inkomst som för vart och ett av minst 44 år uppgått till lägst två gånger det inkomstbasbelopp som gällde för respektive intjänandeår.

Uttag av inkomstgrundad ålderspension från annan tidpunkt än vid 65 års ålder

Uttag av inkomstgrundad ålderspension från annan tidpunkt än vid 65 års ålder för den som är född 1953 eller tidigare

20 §

Om den försäkrade har rätt till inkomstpension eller tilläggspension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen och tilläggspensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 65 år.

Om den försäkrade är född 1953 eller tidigare och har rätt till inkomstpension eller tilläggspension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen och tilläggspensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyllde 65 år.

Om sådant garantitillägg lämnas som avses i 63 kap. 18 och 19 §§ och inkomstpension eller tilläggspension har tagits ut före den kalendermånad då den försäkrade fyllde 65 år ska, när beräkningsunderlaget bestäms, detta tillägg ökas på motsvarande sätt som hel årlig tilläggspension har minskats enligt 63 kap. 20 §.

Uttag av inkomstgrundad ålderspension från annan tidpunkt än vid 65 års ålder för den som är född 1954–1957

20 a §

Om den försäkrade är född något av åren 1954–1957 och har rätt till inkomstpension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyllde 65 år.

Uttag av inkomstgrundad ålderspension från annan tidpunkt än vid 66 års ålder för den som är född 1958 eller senare

20 b §

Om den försäkrade är född 1958 eller senare och har rätt till inkomstpension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 66 år.

20 c §

Om den försäkrade får garantipension med stöd av 4 a § ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyllde 65 år.

74 kap.

7 §

Äldreförsörjningsstöd kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Äldreförsörjningsstöd kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år, *om inte något annat anges i 7 a §.*

Äldreförsörjningsstöd lämnas från och med den månad då rätt till förmånen har inträtt, dock tidigast från och med ansökningsmånaden.

7 a §

Äldreförsörjningsstöd kan lämnas för tid under vilken den försäkrade får garantipension med stöd av 67 kap. 4 a §.

77 kap.

18 §

Efterlevandepension och efterlevandestöd lämnas till och med den månad då rätten till förmånen upphör. Dock lämnas följande förmåner längst till och med månaden före den då den efterlevande fyller 65 år:

Efterlevandepension och efterlevandestöd lämnas till och med den månad då rätten till förmånen upphör. Dock lämnas följande förmåner längst till och med månaden före den då den efterlevande fyller 66 år:

1. omställningspension,
2. garantipension till omställningspension, och
3. änkepension i form av 90-procentstillägg.

18 a §

Förmåner enligt 18 § 1–3 lämnas inte för tid under vilken den försäkrade får garantipension med stöd av 67 kap. 4 a §.

81 kap.

4 §

Garantipension till omställningspension ska beräknas med hänsyn till den försäkringstid som kan tillgodoräknas för den avlidne till och med året före dödsfallet (faktisk försäkringstid).

Som försäkringstid för garantipension till omställningspension ska tid tillgodoräknas även från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 64 år (framtida försäkringstid).

Som försäkringstid för garantipension till omställningspension ska tid tillgodoräknas även från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 65 år (framtida försäkringstid).

7 §

Om det för den avlidne inte kan tillgodoräknas försäkringstid med minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet gäller följande.

Den framtida försäkringstiden ska beräknas som produkten av

– tidsperioden från och med året för dödsfallet till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 64 år och

– tidsperioden från och med året för dödsfallet till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 65 år och

– kvoten mellan den försäkringstid som kan tillgodoräknas den avlidne från och med det år han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet och fyra femtedelar av hela den faktiska tidsperioden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet.

Vid beräkningen ska försäkringstiden sättas ned till närmaste hela antal månader.

82 kap.

1 §

I detta kapitel finns inledande bestämmelser i 2 och 3 §§.

Vidare finns bestämmelser om

– efterlevandepensionsunderlag efter avlidna som var födda 1938 eller senare i 4–8 §§,

– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före 65 års ålder i 9–19 §§,

– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före 66 års ålder i 9–19 §§,

- pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter 65 års ålder i 20 och 21 §§, och
- efterlevandepensionsunderlag efter tidigare i 22–26 §§.
- pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter 66 års ålder i 20 och 21 §§, och
- efterlevandepensionsunderlag efter avlidna som var födda 1937 eller tidigare i 22–26 §§.

4 §

Till grund för beräkning av efterlevandepension efter avlidna som var födda 1938 eller senare ska läggas den avlidnes

- faktiska pensionsbehållning, och
- antagna pensionsbehållning.

Pensionsbehållning beräknas på olika sätt beroende på om dödsfallet inträffat före eller efter 65 års ålder.

Pensionsbehållning beräknas på olika sätt beroende på om dödsfallet inträffat före eller efter 66 års ålder.

6 §

Om den avlidne har tagit ut inkomstpension före den månad då han eller hon fyllt eller skulle ha fyllt 65 år (tidigt uttag) gäller vid beräkning av den faktiska pensionsbehållningen det som anges i andra stycket.

Om den avlidne har tagit ut inkomstpension före den månad då han eller hon fyllt eller skulle ha fyllt 66 år (tidigt uttag) gäller vid beräkning av den faktiska pensionsbehållningen det som anges i andra stycket.

Oavsett när dödsfallet inträffar ska den avlidnes pensions-behållning, beräknad som om något uttag av inkomstpension inte hade gjorts, läggas till grund för beräkningen av faktisk pensions-behållning.

7 §

Med antagen pensionsbehållning avses ett belopp som enligt 14–19 §§ kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet in-träffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 64 år.

Med antagen pensionsbehållning avses ett belopp som enligt 14–19 §§ kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet in-träffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 65 år.

8 §

Efterlevandepensionsunderlaget ska beräknas som kvoten mellan

- summan av faktisk pensionsbehållning och antagen pensions-behållning och

- det delningstal som enligt 62 kap. 34–37 §§ ska tillämpas för beräkning av inkomstpension för försäkrade som i januari det år dödsfallet inträffade fyllde 65 år.

- det delningstal som enligt 62 kap. 34–37 §§ ska tillämpas för beräkning av inkomstpension för försäkrade som i januari det år dödsfallet inträffade fyllde 66 år.

14 §

En antagen pensionsbehållning ska beräknas för den avlidne enligt 15–19 §§ om

1. dödsfallet har inträffat före det år då den avlidne skulle ha fyllt 65 år, och

1. dödsfallet har inträffat före det år då den avlidne skulle ha fyllt 66 år, och

2. pensionsrätt för inkomstpension enligt 61 kap. har fastställts för den avlidne för minst tre av de fem kalenderåren närmast före året för dödsfallet.

16 §

Den antagna pensionsbehållningen ska motsvara summan av de årliga pensionsrätter som kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 64 år.

Den antagna pensionsbehållningen ska motsvara summan av de årliga pensionsrätter som kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha fyllt 65 år.

20 §

Om dödsfallet inträffat efter det år då den avlidne fyllde 65 år ska till grund för beräkning av efterlevandepension läggas den avlidnes faktiska pensionsbehållning, beräknad enligt 9–13 §§, som tjänats in till och med det år då den avlidne fyllde 64 år.

Om dödsfallet inträffat efter det år då den avlidne fyllde 66 år ska till grund för beräkning av efterlevandepension läggas den avlidnes faktiska pensionsbehållning, beräknad enligt 9–13 §§, som tjänats in till och med det år då den avlidne fyllde 65 år.

21 §

Den faktiska pensionsbehållningen enligt 20 § ska räknas om med förändringar av inkomst-index enligt 58 kap. 10–12 §§ fram till ingången av det år den avlidne fyllde 65 år.

Den faktiska pensionsbehållningen enligt 20 § ska räknas om med förändringar av inkomst-index enligt 58 kap. 10–12 §§ fram till ingången av det år den avlidne fyllde 66 år.

Från och med årsskiftet därefter ska den faktiska pensionsbehållningen följsamhetsindexeras. Det görs genom att den räknas om i enlighet med 62 kap. 42 och 43 §§ till ingången av det år då dödsfallet inträffade.

84 kap.

6 §

Änkepension till en änka som är född 1945 eller senare lämnas med ett belopp som motsvarar det som skulle ha lämnats till kvinnan om mannen hade avlidit vid utgången av 1989. Änkepensionen ska för år räknat motsvara

1. 40 procent eller, om det efter den avlidne finns barn som har rätt till barnpension efter honom enligt 78 kap., 35 procent av

a) hel förtidspension enligt 7 § för den avlidne, eller

b) tilläggspension i form av ålderspension enligt 7 § för den avlidne, och

2. för tid före den månad då änkan fyller 65 år, 90 procent av det prisbasbelopp som gällde för dödsfallsåret (90-procentstillägg).

2. för tid före den månad då änkan fyller 66 år, 90 procent av det prisbasbelopp som gällde för dödsfallsåret (90-procentstillägg).

16 §

Om en änka som är född 1954 eller senare har rätt till änkepension och för samma månad får inkomstgrundad ålderspension, lämnas änkepensionen endast i den utsträckning den, efter eventuell samordning med omställningspension enligt 77 kap. 12 §, överstiger ålderspensionen. Inkomstpension och premiepension ska i detta sammanhang beräknas som om änkan endast hade tillgodoräknats pensionsrätt för inkomstpension och som om denna pensionsrätt hade utgjort 18,5 procent av pensionsunderlaget. *I övrigt ska 14 och 15 §§ tillämpas.*

Om en änka som är född 1954 eller senare har rätt till änkepension och för samma månad får inkomstgrundad ålderspension, lämnas änkepensionen endast i den utsträckning den, efter eventuell samordning med omställningspension enligt 77 kap. 12 §, överstiger ålderspensionen. Inkomstpension och premiepension ska i detta sammanhang beräknas som om änkan endast hade tillgodoräknats pensionsrätt för inkomstpension och som om denna pensionsrätt hade utgjort 18,5 procent av pensionsunderlaget.

Om änkan tar ut inkomstpension vid en senare tidpunkt än från och med den månad då hon fyllde 66 år ska hänsyn tas till den inkomstpension som skulle ha betalats ut om hon hade haft rätt till sådan pension från och med den månaden.

Om pensionsrätt till följd av bristande eller underlåten avgiftsbetalning inte har tillgodoräknats eller minskats ska hänsyn tas till den inkomstpension som skulle ha betalats ut om full avgift hade betalats.

101 kap.

6 §

Följande förmåner kan inte ligga till grund för bostadstillägg:

1. ålderspension för tid före den månad då den försäkrade fyller 65 år,

1. ålderspension för tid före den månad då den försäkrade fyller 66 år förutom i de fall den försäkrade får

2. änkepension för tid från och med den månad då änkan fyller 65 år, och *hel allmän ålderspension med stöd av 67 kap. 4 a §,*
2. änkepension för tid från och med den månad då änkan fyller 66 år, och
3. änkepension till en änka som är född 1945 eller senare på grund av dödsfall efter 2002.

102 kap.

16 §¹⁴

Reduceringsinkomsten är summan av

1. sjukersättning, aktivitetsersättning, allmän ålderspension och änkepension,
2. pension och invaliditetsförmån som lämnas enligt utländsk lagstiftning,
3. inkomst av kapital enligt 7 § 3,
4. del av förmögenhet enligt 7 § 4,
5. 50 procent av de delar av den bidragsgrundande inkomsten som består av arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229),
6. 50 procent av de delar av inkomsten enligt 15 § som, bortsett från att skatteplikt inte föreligger, är av motsvarande slag som arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen, och
7. 80 procent av övriga delar av den bidragsgrundande inkomsten, minskad med ett fribelopp enligt 17–19 §§.

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension, fyller 65 år ska inkomst enligt första stycket 5 och 6 endast beaktas till den del den överstiger 24 000 kronor.

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension, fyller 66 år ska inkomst enligt första stycket 5 och 6 endast beaktas till den del den överstiger 24 000 kronor. *Detsamma ska gälla från och med den månad som en försäkrad fyller 65 år om han eller hon får hel garantipension med stöd av 67 kap.4 a §.*

18 §

Om den försäkrade får sjukersättning eller aktivitetsersättning eller motsvarande utländsk förmån ska i stället för vad som anges i 17 § ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar garantinivån för hel sådan ersättning enligt 35 kap. 18 respektive 19 §. Detta gäller dock

Om den försäkrade får sjukersättning eller aktivitetsersättning eller motsvarande utländsk förmån ska i stället för vad som anges i 17 § ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar garantinivån för hel sådan ersättning enligt 35 kap. 18 respektive 19 §. Detta gäller dock

¹⁴ Senaste lydelse 2013:1099.

längst till och med månaden före den
då den försäkrade fyller 65 år.

längst till och med månaden före den
då den försäkrade fyller 66 år.

22 §¹⁵

Vid beräkning av bostadstillägg beaktas 96 procent av bostads-kostnaden per månad av den del som inte överstiger 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift.

Om bostadskostnaden överstiger de belopp som anges i första stycket beaktas 70 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till 5 600 kronor för den som är ogift och 2 800 kronor för den som är gift.

För var och en av makar ska bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

Från och med den månad den försäkrade fyller 65 år ska ett belopp om 340 kronor för den som är ogift och 170 kronor för den som är gift läggas till den bostadskostnad som har beaktats enligt första, andra och tredje styckena och 23 §.

Från och med den månad den försäkrade fyller 66 år ska ett belopp om 340 kronor för den som är ogift och 170 kronor för den som är gift läggas till den bostadskostnad som har beaktats enligt första, andra och tredje styckena och 23 §. *Desamma ska gälla från och med den månad som den försäkrade fyller 65 år om han eller hon får garantipension med stöd av 67 kap. 4 a §.*

30 §

Summan av inkomsterna enligt 29 § 1–3 ska alltid anses utgöra lägst en tolfedel av det för den försäkrade gällande fribeloppet enligt 17–19 §§ efter avdrag för beräknad preliminär skatt enligt 29 § 1. I fråga om makar ska inkomsterna för var och en av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda inkomster.

För den som är född 1938 eller senare ska inkomsterna från och med den månad då han eller hon fyller 65 år, i stället för de belopp som anges i 17 §, alltid, efter avdrag för beräknad preliminär skatt enligt första stycket, anses utgöra lägst en tolfedel av

För den som är född 1938 eller senare ska inkomsterna från och med den månad då han eller hon fyller 66 år, i stället för de belopp som anges i 17 §, alltid, efter avdrag för beräknad preliminär skatt enligt första stycket, anses utgöra lägst en tolfedel av

- 2,13 prisbasbelopp för den som är ogift, och
- 1,9 prisbasbelopp för den som är gift.

¹⁵ Senaste lydelse 2017:1295.

103 c kap.
8 §¹⁶

Boendetillägg lämnas längst till och med månaden före den försäkrade fyller 65 år. Boendetillägg lämnas längst till och med månaden före den försäkrade fyller 66 år.

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2022.
2. Lagen tillämpas första gången för förmåner som avser tid från och med den 1 januari 2023.
3. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2023.
4. Bestämmelsen om inkomstindex i 58 kap. 11 § i den nya lydelsen tillämpas första gången för beslut som avser förmåner för tid från och med den 1 januari 2025.
5. Äldre föreskrifter om beräkningsunderlag för inkomstgrundad efterlevandepension gäller fortfarande för dödsfall som har inträffat före den 1 januari 2023.

¹⁶ Senaste lydelse 2011:1513.

2.3 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken

dels att 26 kap. 17, 18, 22 a, 22 b och 25 §§, 27 kap. 36 §, 28 a kap. 7 §, 31 kap. 4 §, 33 kap. 16 och 17 §§, 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§, 41 kap. 5 och 6 §§, 50 kap. 4 §, 51 kap. 8 och 10 §§, 52 kap. 10 §, 56 kap. 3, 4 a, 5 och 8 §§, 58 kap. 11 §, 60 kap. 18, 30, 41 och 52 §§, 62 kap. 12, 13, 15–17, 38 och 44 §§, 67 kap. 4 och 20 b §§, 74 kap. 7 §, 77 kap. 18 §, 81 kap. 4 och 7 §§, 82 kap. 1, 4, 6–8, 14, 16, 20 och 21 §§, 84 kap. 6 och 16 §§, 101 kap. 6 §, 102 kap. 16, 18, 22, och 30 §§ och 103 c kap. 8 § och rubrikerna närmast före 27 kap. 36 §, 62 kap. 15, 16 och 44 §§ och 67 kap. 20 b § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före rubriken till 82 kap. 9 § ska lyda ”Pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före uppnådd riktålder för pension” och att rubriken närmast efter 82 kap. 19 § ska lyda ”Pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter uppnådd riktålder för pension”.

Lydelse enligt 2.2

Föreslagen lydelse

26 kap.

17 §

SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade inte förvärvsarbetar av någon anledning som ger rätt till ersättning i form av

1. sjukpenning,
2. ersättning för arbetsresor i stället för sjukpenning,
3. rehabiliteringsersättning, eller
4. ersättning från arbetsskadeförsäkringen enligt 38–42 kap. som motsvarar ersättning enligt 1–3 eller någon annan jämförbar ekonomisk förmån.

Om det inte finns skäl som talar emot det gäller SGI-skydd också under tid då den försäkrade har ansökt om sådan ersättning som anges i första stycket 1 och väntar på ett slutligt beslut av Försäkringskassan i ärendet.

Första och andra styckena gäller *Första och andra styckena gäller endast för tid före 66 års ålder.* Första och andra styckena gäller *endast för tid före uppnådd riktålder för pension.*

18 §

SGI-skydd gäller under högst tre månader i följd för en försäkrad som avbryter sitt förvärvsarbete, oavsett om avsikten är att förvärvsavbrottet ska pågå längre tid.

Första stycket gäller endast för tid *Första stycket gäller endast för tid före 66 års ålder.* Första stycket gäller endast för tid *före uppnådd riktålder för pension.*

22 a §

Vid utgången av en period då en försäkrad helt eller delvis har fått sjukersättning, aktivitetsersättning eller livränta enligt 41, 43 eller 44 kap., ska

den sjukpenninggrundande inkomsten motsvara den sjukpenninggrundande inkomst som den försäkrade skulle ha varit berättigad till omedelbart före en eller flera sådana perioder. Om ett år eller längre tid har förflutit från den tidpunkt när sjukersättningen, aktivitetsersättningen eller livräntan enligt 41, 43 eller 44 kap. började lämnas ska den sjukpenninggrundande inkomsten räknas om enligt 31 § för varje helt år som har förflutit.

Första stycket gäller längst till och med månaden före den när den försäkrade *fyller 66 år*, om inte annat anges i 22 b §.

Första stycket gäller längst till och med månaden före den när den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*, om inte annat anges i 22 b §.

22 b §

Om livränta har lämnats till följd av arbetsskada som inträffat tidigast den månad då den försäkrade *fyllde 66 år*, gäller det som föreskrivs i 22 a § första stycket längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 69 år.

Om livränta har lämnats till följd av arbetsskada som inträffat tidigast den månad då den försäkrade *uppnådde riktåldern för pension*, gäller det som föreskrivs i 22 a § första stycket längst till och med månaden före den när den försäkrade fyller 69 år.

25 §

Om en försäkrad får tjänstepension i form av ålderspension eller därmed likställd pension före utgången av den månad han eller hon *fyller 66 år*, ska sjukpenninggrundande inkomst fastställas endast om den försäkrade har ett förvärsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Den sjukpenninggrundande inkomsten ska då beräknas enligt bestämmelserna i 25 kap.

Om en försäkrad får tjänstepension i form av ålderspension eller därmed likställd pension före utgången av den månad han eller hon *uppnår riktåldern för pension*, ska sjukpenninggrundande inkomst fastställas endast om den försäkrade har ett förvärsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Den sjukpenninggrundande inkomsten ska då beräknas enligt bestämmelserna i 25 kap.

27 kap.

Sjukpenning efter 66-årsdagen

Sjukpenning efter uppnådd riktålder för pension

36 §

Har den försäkrade fått sjukpenning för 180 dagar efter ingången av den månad när han eller hon *fyllde 66 år*, får Försäkringskassan besluta att

Har den försäkrade fått sjukpenning för 180 dagar efter ingången av den månad när han eller hon *uppnådde riktåldern för pension*, får

sjukpenning inte längre ska lämnas till den försäkrade. Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre ska lämnas till den försäkrade.

28 a kap.

7 §

Sjukpenning i särskilda fall lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *fyller 66 år*. Sjukpenning i särskilda fall lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

31 kap.

4 §

Rehabiliteringsersättning lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *fyller 66 år*. Rehabiliteringsersättning lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

33 kap.

16 §

Hel sjukersättning kan lämnas tidigast från och med juli det år då den försäkrade fyller 19 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon *fyller 66 år*. Hel sjukersättning kan lämnas tidigast från och med juli det år då den försäkrade fyller 19 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon *uppnår riktåldern för pension*.

Tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukersättning kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon *fyller 66 år*. Tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukersättning kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon *uppnår riktåldern för pension*.

17 §

Försäkringskassan ska senast tre år räknat från ett beslut om sjukersättning göra en uppföljning av den försäkrades arbetsförmåga. Försäkringskassan ska därefter, så länge den försäkrade har rätt till sjukersättning, minst vart tredje år på nytt följa upp den försäkrades arbetsförmåga.

Om den försäkrade har *fyllt 61 år*, behöver någon uppföljning inte göras. Om den försäkrade har *fem eller färre år kvar tills riktåldern för pension uppnås* behöver någon uppföljning inte göras.

35 kap.

4 §

Försäkringstid för rätt till garantiersättning tillgodoräknas en försäkrad

1. enligt 6–11 §§ under tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet (faktisk försäkringstid),

2. enligt 12 och 13 §§ för tiden därefter till och med det år då han eller hon *fyller 65 år* (framtida försäkringstid), och

2. enligt 12 och 13 §§ för tiden därefter till och med *året före* det år då han eller hon *uppnår den vid försäkringsfallet gällande riktåldern för pension* (framtida försäkringstid), och

3. enligt 14 och 15 §§ om försäkringsfallet har inträffat före 18 års ålder.

12 §

Om den faktiska försäkringstiden enligt 6–11 §§ utgör minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet räknas hela tiden därefter till och med det år då den försäkrade *fyller 65 år* som framtida försäkringstid.

Om den faktiska försäkringstiden enligt 6–11 §§ utgör minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet räknas hela tiden därefter till och med *året före* det år då den försäkrade *uppnår den vid försäkringsfallet gällande riktåldern för pension* som framtida försäkringstid.

13 §

Om den faktiska försäkringstiden motsvarar mindre än fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet gäller följande.

Som framtida försäkringstid räknas en så stor andel av tiden från och med året för försäkringsfallet, till och med det år då den försäkrade *fyller 65 år*, som motsvarar kvoten mellan den faktiska försäkringstiden och fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet.

Som framtida försäkringstid räknas en så stor andel av tiden från och med året för försäkringsfallet, till och med *året före* det år då den försäkrade *uppnår den vid försäkringsfallet gällande riktåldern för pension*, som motsvarar kvoten mellan den faktiska försäkringstiden och fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet.

15 §

För en försäkrad som avses i 14 § ska som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med det år då han eller hon *fyller 65 år*. Hänsyn ska

För en försäkrad som avses i 14 § ska som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med *året före* det år då han eller hon *uppnår den vid*

dock bara tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräkning av försäkringstid enligt 6–11 §§.

försäkringsfallet gällande riktåldern för pension. Hänsyn ska dock bara tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräkning av försäkringstid enligt 6–11 §§.

41 kap.

5 §

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade *fyller 66 år*, om inte något annat anges i 6 eller 6 a §§.

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*, om inte något annat anges i 6 eller 6 a §§.

6 §

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 69 år, om

– skadan inträffar den månad då den försäkrade *fyller 66 år* eller senare, och

– en sjukpenninggrundande inkomst kan fastställas för den försäkrade enligt 25 kap. 3 §.

Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 69 år, om

– skadan inträffar den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension* eller senare, och

– en sjukpenninggrundande inkomst kan fastställas för den försäkrade enligt 25 kap. 3 §.

50 kap.

4 §

Rätt till merkostnadsersättning har en försäkrad person för merkostnader, i sådan omfattning som anges i 12 §, till följd av att han eller hon före *66 års ålder* har fått sin funktionsförmåga nedsatt, om det kan antas att nedsättningen kommer att bestå under minst ett år.

En försäkrad som är blind eller gravt hörselskadad har dock alltid rätt till merkostnadsersättning, om blindheten eller den grava hörselskadan har inträtt före *66 års ålder* och det kan antas att denna funktionsnedsättning kommer att bestå under minst ett år.

Rätt till merkostnadsersättning har en försäkrad person för merkostnader, i sådan omfattning som anges i 12 §, till följd av att han eller hon före *uppnådd riktålder för pension* har fått sin funktionsförmåga nedsatt, om det kan antas att nedsättningen kommer att bestå under minst ett år.

En försäkrad som är blind eller gravt hörselskadad har dock alltid rätt till merkostnadsersättning, om blindheten eller den grava hörselskadan har inträtt före *uppnådd riktålder för pension* och det kan antas att denna funktionsnedsättning kommer att bestå under minst ett år.

Det som anges i andra stycket gäller dock inte för ett försäkrat barn som har en förälder som är underhållsskyldig enligt 7 kap. föräldrabalken eller som har en sådan särskilt förordnad vårdnadshavare som avses i 3 § 1.

51 kap.

8 §

Assistansersättning kan lämnas för tid efter det att den försäkrade har *fyllt 66 år* endast om

1. ersättning har beviljats innan han eller hon har *fyllt 66 år*, eller

2. ansökan kommer in till Försäkringskassan senast dagen före *66-årsdagen* och därefter blir beviljad.

Assistansersättning kan lämnas för tid efter det att den försäkrade har *uppnått riktåldern för pension* endast om

1. ersättning har beviljats innan han eller hon har *uppnått riktåldern för pension*, eller

2. ansökan kommer in till Försäkringskassan senast dagen före *dagen när riktåldern för pension uppnås* och därefter blir beviljad.

10 §

Antalet assistanstimmar får inte utökas efter det att den försäkrade har *fyllt 66 år*.

Antalet assistanstimmar får inte utökas efter det att den försäkrade har *uppnått riktåldern för pension*.

52 kap.

10 §

Bilstöd enligt 8 § första stycket 1–3 lämnas till

1. en försäkrad som *är under 66 år* och är beroende av ett sådant fordon som avses i 8 eller 9 § för att genom arbete få sin försörjning eller ett väsentligt tillskott till sin försörjning, eller för att genomgå arbetslivsinriktad utbildning eller genomgå rehabilitering under vilken han eller hon får rehabiliterings-ersättning enligt 31 kap. eller aktivitetsstöd enligt föreskrifter som meddelas av regeringen,

2. en försäkrad som *är under 66 år* och, efter att ha beviljats bidrag enligt 1, har beviljats sjuk-ersättning eller aktivitetsersättning,

3. en försäkrad som fyllt 18 år men inte 50 år, och

1. en försäkrad som *inte har uppnått riktåldern för pension* och är beroende av ett sådant fordon som avses i 8 eller 9 § för att genom arbete få sin försörjning eller ett väsentligt tillskott till sin försörjning, eller för att genomgå arbetslivsinriktad utbildning eller genomgå rehabilitering under vilken han eller hon får rehabiliteringsersättning enligt 31 kap. eller aktivitetsstöd enligt föreskrifter som meddelas av regeringen,

2. en försäkrad som *inte har uppnått riktåldern för pension* och, efter att ha beviljats bidrag enligt 1, har beviljats sjukersättning eller aktivitetsersättning,

4. en försäkrad som har barn som inte fyllt 18 år.

Bilstöd lämnas i fall som avses i 3 § till en försäkrad som har barn som har ett sådant funktionshinder som avses i 2 §.

56 kap.

3 §

Inkomstgrundad ålderspension lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade *fyller 63 år*. Inkomstgrundad ålderspension lämnas tidigast från och med *tre år före* den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

För garantipension finns särskilda bestämmelser om förmånstid i 66 och 67 kap.

4 a §

Allmän ålderspension får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade *fyller 66 år* om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

Allmän ålderspension får lämnas utan ansökan från och med den månad den försäkrade *uppnår riktåldern för pension* om den försäkrade fick hel sjukersättning omedelbart före den månaden.

5 §

Allmän ålderspension får lämnas för högst tre månader före ansökningsmånaden om den försäkrade fick sjukersättning omedelbart före *66 års ålder*.

Allmän ålderspension får lämnas för högst tre månader före ansökningsmånaden om den försäkrade fick sjukersättning omedelbart före *det han eller hon uppnår riktåldern för pension*.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara i fråga om pension som lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade *fyller 66 år*.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara i fråga om pension som lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

8 §

Pensionsmyndigheten ska utreda om den försäkrade vill ta ut allmän ålderspension om han eller hon inte har ansökt om sådan pension månaden före den då han eller hon *fyller 66 år* och för den månaden har fått sjukersättning. Detta gäller inte i de fall 4 a § tillämpas.

Pensionsmyndigheten ska utreda om den försäkrade vill ta ut allmän ålderspension om han eller hon inte har ansökt om sådan pension månaden före den då han eller hon *uppnår riktåldern för pension* och för den månaden har fått sjukersättning. Detta gäller inte i de fall 4 a § tillämpas.

58 kap.

11 §

Inkomstindex ska visa den relativa förändringen av genom-snittet av de årliga pensions-grundande inkomsterna, efter avdrag för allmän pensionsavgift, för försäkrade som under beskattningsåret har fyllt minst 16 år *och högst 65 år*. Vid beräkningen tillämpas inte 59 kap. 4 § andra stycket.

Inkomstindex ska visa den relativa förändringen av genom-snittet av de årliga pensions-grundande inkomsterna, efter avdrag för allmän pensionsavgift, för försäkrade som under beskattningsåret har fyllt minst 16 år *men ännu inte har uppnått riktåldern för pension*. Vid beräkningen tillämpas inte 59 kap. 4 § andra stycket.

60 kap.

18 §

Det pensionsgrundande beloppet för pliktjänstgöring beräknas för de dagar under året som tjänstgöringen har pågått och som den försäkrade har fått dagersättning för enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt. Beloppet per dag beräknas som kvoten mellan

– hälften av genomsnittet av samtliga pensionsgrundande inkomster som fastställts för intjänandeåret för samtliga försäkrade som under det året har *fyllt* högst 65 år och
– 365.

– hälften av genomsnittet av samtliga pensionsgrundande inkomster som fastställts för intjänandeåret för samtliga försäkrade som under det året har *uppnått* högst året *före riktåldern för pension* och

Beräkningen av den genomsnittliga summan av samtliga fastställda pensionsgrundande inkomster ska utgå från sådana inkomster som de var bestämda den 1 december fastställelseåret.

30 §

Pensionsgrundande belopp för barnår får tillgodoräknas en förälder endast om

1. föräldern har varit försäkrad och bosatt i Sverige hela intjänandeåret,
2. barnet har varit bosatt i Sverige hela intjänandeåret eller, om barnet inte har levt hela det året, den del av året barnet levt,
3. föräldern har *fyllt* högst 65 år under intjänandeåret, 3. föräldern har *uppnått* högst året *före riktåldern för pension* under intjänandeåret,
4. föräldern har haft vårdnaden om barnet minst halva intjänandeåret, och
5. föräldern under minst halva intjänandeåret har bott tillsammans med barnet.

41 §

Överlåtelse enligt 40 § får göras endast om mottagaren

1. under intjänandeåret var gift med eller hade gemensamt barn med överlåtaren,
2. stadigvarande sammanbodde med överlåtaren under intjänandeåret,
3. var bosatt i Sverige hela intjänandeåret,
4. *fyllde* högst 65 år under in- 4. *uppnådde* högst året före
tjänandeåret, *riktåldern för pension* under in-
tjänandeåret,
5. under minst halva intjänandeåret bodde tillsammans med barnet, och
6. inte enligt 30–36 §§ för samma år kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för ett annat barn.

52 §

Med generell jämförelseinkomst avses 75 procent av genomsnittet av samtliga för in-tjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året har *fyllt* högst 65 år.

Med generell jämförelseinkomst avses 75 procent av genomsnittet av samtliga för intjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året har *uppnått* högst året före *riktåldern för pension*.

Beräkningen av genomsnittet av de fastställda pensionsgrundande inkomsterna enligt första stycket ska avse de pensionsgrundande inkomsterna som de var bestämda den 1 december fastställelseåret.

62 kap.

12 §

Arvsvinster efter personer som avlidit före det år de skulle ha *fyllt* 62 år ska fördelas för året efter dödsfallsåret. Arvsvinster efter personer som avlidit det år de *fyllt* eller skulle ha *fyllt* 62 år eller senare ska fördelas för dödsfallsåret.

Arvsvinster efter personer som avlidit *fem eller fler* år före det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension* ska fördelas för året efter dödsfallsåret. Arvsvinster efter personer som avlidit *fyra eller färre* år före det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension* ska fördelas för dödsfallsåret.

Vid fördelningen ska det bortses från kvarlevandes pensions-behållning som härrör från pensionsrätt för året för dödsfallen och därefter.

13 §

Fördelningen av arvsvinster ska först göras efter personer som avlidit före det år de skulle ha *fyllt* 62 år. När den fördelningen skett och pensionsrätt för året före det år fördelningen avser har fastställts, ska arvs-vinster efter personer som har

Fördelningen av arvsvinster ska först göras efter personer som avlidit *fem eller fler* år före det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension*. När den fördelningen skett och pensionsrätt för året före det år fördelningen avser

avlidit det år de *fyllt* eller skulle ha *fyllt 62 år* eller avlidit senare fördelas.

har fastställts, ska arvsvinster efter personer som har avlidit *fyra eller färre år före* det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension* fördelas.

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 16 års ålder men före 62 års ålder

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 16 års ålder men minst fem år före riktåldern för pension

15 §

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit efter det år då de har fyllt 16 år, men före det år de skulle ha *fyllt 62 år*, ska grundas på kvoten mellan

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit efter det år då de har fyllt 16 år, men *minst fem år* före det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension*, ska grundas på kvoten mellan

– summan av pensionsbehållningarna för personer som har avlidit under året före det år omräkningen avser och

– summan av pensionsbehållningarna för de personer i samma ålder som levde vid utgången av samma år.

När pensionsbehållningarna bestäms ska det bortses från förändringar efter den 1 december det år fördelningen avser.

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall efter 62 års ålder

Arvsvinstfaktorer vid dödsfall fyra eller färre år före riktåldern för pension

16 §

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit det år de *fyllt eller* skulle ha *fyllt 62 år eller senare* ska grundas på kvoten mellan

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit *fyra eller färre år före* det år de skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension* ska grundas på kvoten mellan

– det beräknade antalet personer som har avlidit det år de uppnått eller skulle ha uppnått samma ålder som den person som beräkningen ska göras för och

– det beräknade antalet kvarlevande personer i samma ålder.

17 §

För en försäkrad som inte har *fyllt 66 år* ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av officiell statistik över livslängden hos befolkningen i Sverige under femårsperioden

För en försäkrad som inte har *uppnått riktåldern för pension* ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av officiell statistik över livslängden hos befolkningen i Sverige

närmast före det år personen uppnådde *62 års ålder*.

Från och med det år den som avses i första stycket *fyller 66 år* ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av statistiken för femårsperioden närmast före det år personen uppnådde *65 års ålder*.

under femårsperioden närmast före *det fjärde året* före det år personen skulle ha uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension.

Från och med det år den som avses i första stycket *uppnår riktåldern för pension* ska beräkningen enligt 16 § göras med ledning av statistiken för femårsperioden närmast före *året* före det år personen uppnådde *riktåldern för pension*.

38 §

Vid beräkningen av inkomstpension ska hänsyn tas till pensionsbehållning som härrör från pensionsgrundande belopp enligt 60 kap. för pliktjänstgöring, studier, eller barnår endast om det förvärvsvillkor som anges i andra stycket är uppfyllt.

Förvärvsvillkoret är uppfyllt om det för den försäkrade, senast det *år* han eller hon *fyller 71 år*, har fastställts pensions-grundande inkomster som för vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det inkomstbasbelopp som gällde för intjänandeåret.

Förvärvsvillkoret är uppfyllt om det för den försäkrade, senast *det femte året efter att* han eller hon *uppnår riktåldern för pension*, har fastställts pensions-grundande inkomster som för vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det inkomstbasbelopp som gällde för intjänandeåret.

Omräkning vid 66 års ålder efter tidigt uttag

Omräkning vid uppnådd riktålder för pension vid tidigt uttag

44 §

För den som har tagit ut inkomstpension före det år då han eller hon *fyllt 66 år*, ska pensionen räknas om från och med det år då den försäkrade uppnår denna ålder om delningstalet ändrats.

För den som har tagit ut inkomstpension före det år då han eller hon *uppnått riktåldern för pension*, ska pensionen räknas om från och med det år då den försäkrade uppnår denna ålder om delningstalet ändrats.

67 kap.

4 §

Garantipension får tas ut tidigast från och med den månad då den försäkrade *fyller 66 år*, om inte något annat anges i 4 a §.

Garantipension får tas ut tidigast från och med den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*, om inte något annat anges i 4 a §.

*Uttag av inkomstgrundad
ålderspension från annan tidpunkt
än vid 66 års ålder för den som är
född 1958 eller senare*

*Uttag av inkomstgrundad
ålderspension från annan tidpunkt
än vid riktåldern för pension för den
som är född 1958 eller senare*

20 b §

Om den försäkrade är född 1958 eller senare och har rätt till inkomstpension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 66 år.

Om den försäkrade är född 1958 eller senare och har rätt till inkomstpension ska beräkningsunderlaget alltid bestämmas som om inkomstpensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade uppnår riktåldern för pension.

74 kap.

7 §

Äldreförsörjningsstöd kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år, om inte något annat anges i 7 a §.

Äldreförsörjningsstöd kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade uppnår riktåldern för pension, om inte något annat anges i 7 a §.

Äldreförsörjningsstöd lämnas från och med den månad då rätt till förmånen har inträtt, dock tidigast från och med ansökningsmånaden.

77 kap.

18 §

Efterlevandepension och efterlevandestöd lämnas till och med den månad då rätten till förmånen upphör. Dock lämnas följande förmåner längst till och med månaden före den då den efterlevande fyller 66 år:

Efterlevandepension och efterlevandestöd lämnas till och med den månad då rätten till förmånen upphör. Dock lämnas följande förmåner längst till och med månaden före den då den efterlevande uppnår riktåldern för pension:

1. omställningspension,
2. garantipension till omställningspension, och
3. änkepension i form av 90-procentstillägg.

81 kap.

4 §

Garantipension till omställningspension ska beräknas med hänsyn till den försäkringstid som kan tillgodoräknas för den avlidne till och med året före dödsfallet (faktisk försäkringstid).

Som försäkringstid för garantipension till omställningspension ska

Som försäkringstid för garantipension till omställningspension ska

tid tillgodoräknas även från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha *fyllt 65 år* (framtida försäkringstid).

tid tillgodoräknas även från och med det år då dödsfallet inträffade till och med *året före* det år då den avlidne skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension* (framtida försäkringstid).

7 §

Om det för den avlidne inte kan tillgodoräknas försäkringstid med minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet gäller följande.

Den framtida försäkringstiden ska beräknas som produkten av

– tidsperioden från och med året för dödsfallet till och med det år då den avlidne skulle ha *fyllt 65 år* och

– tidsperioden från och med året för dödsfallet till och med *året före* det år då den avlidne skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension* och

– kvoten mellan den försäkringstid som kan tillgodoräknas den avlidne från och med det år han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet och fyra femtedelar av hela den faktiska tidsperioden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före dödsfallet.

Vid beräkningen ska försäkringstiden sättas ned till närmaste hela antal månader.

82 kap.

1 §

I detta kapitel finns inledande bestämmelser i 2 och 3 §§.

Vidare finns bestämmelser om

– efterlevandepensionsunderlag efter avlidna som var födda 1938 eller senare i 4–8 §§,

– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före *66 års ålder* i 9–19 §§,

– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit före *det år då han eller hon skulle ha uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension* i 9–19 §§,

– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter *66 års ålder* i 20 och 21 §§, och

– pensionsbehållning efter avlidna som var födda 1938 eller senare och som avlidit efter *att ha uppnått riktåldern för pension* i 20 och 21 §§, och

– efterlevandepensionsunderlag efter avlidna som var födda 1937 eller tidigare i 22–26 §§.

4 §

Till grund för beräkning av efterlevandepension efter avlidna som var födda 1938 eller senare ska läggas den avlidnes

- faktiska pensionsbehållning, och
- antagna pensionsbehållning.

Pensionsbehållning beräknas på olika sätt beroende på om dödsfallet inträffat före eller efter *66 års ålder*.

Pensionsbehållning beräknas på olika sätt beroende på om dödsfallet inträffat före eller efter *uppnådd riktålder för pension*.

6 §

Om den avlidne har tagit ut inkomstpension före den månad då han eller hon *fyllt* eller skulle ha *fyllt 66 år* (tidigt uttag) gäller vid beräkning av den faktiska pensionsbehållningen det som anges i andra stycket.

Om den avlidne har tagit ut inkomstpension före den månad då han eller hon *uppnått* eller skulle ha *uppnått riktåldern för pension* (tidigt uttag) gäller vid beräkning av den faktiska pensionsbehållningen det som anges i andra stycket.

Oavsett när dödsfallet inträffar ska den avlidnes pensions-behållning, beräknad som om något uttag av inkomstpension inte hade gjorts, läggas till grund för beräkningen av faktisk pensions-behållning.

7 §

Med antagen pensionsbehållning avses ett belopp som enligt 14–19 §§ kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha *fyllt 65 år*.

Med antagen pensionsbehållning avses ett belopp som enligt 14–19 §§ kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med *året före* det år då den avlidne skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension*.

8 §

Efterlevandepensionsunderlaget ska beräknas som kvoten mellan
– summan av faktisk pensionsbehållning och antagen pensions-behållning och

– det delningstal som enligt 62 kap. 34–37 §§ ska tillämpas för beräkning av inkomstpension för försäkrade som i januari det år dödsfallet inträffade *fyllde 66 år*.

– det delningstal som enligt 62 kap. 34–37 §§ ska tillämpas för beräkning av inkomstpension för försäkrade som i januari det år dödsfallet inträffade *uppnådde riktåldern för pension*.

14 §

En antagen pensionsbehållning ska beräknas för den avlidne enligt 15–19 §§ om

1. dödsfallet har inträffat före det år då den avlidne skulle ha *fyllt 66 år*, och

2. pensionsrätt för inkomstpension enligt 61 kap. har fastställts för den avlidne för minst tre av de fem kalenderåren närmast före året för dödsfallet.

1. dödsfallet har inträffat före det år då den avlidne skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension*, och

16 §

Den antagna pensionsbehållningen ska motsvara summan av de årliga pensionsrätter som kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med det år då den avlidne skulle ha *fyllt 65 år*.

Den antagna pensionsbehållningen ska motsvara summan av de årliga pensionsrätter som kan tillgodoräknas för den avlidne för tiden från och med det år då dödsfallet inträffade till och med *året före* det år då den avlidne skulle ha *uppnått den vid dödsfallet gällande riktåldern för pension*.

20 §

Om dödsfallet inträffat efter det år då den avlidne *fyllde 66 år* ska till grund för beräkning av efterlevandepension läggas den avlidnes faktiska pensionsbehållning, beräknad enligt 9–13 §§, som tjänats in till och med det år då den avlidne *fyllde 65 år*.

Om dödsfallet inträffat efter det år då den avlidne *uppnådde riktåldern för pension* ska till grund för beräkning av efterlevandepension läggas den avlidnes faktiska pensionsbehållning, beräknad enligt 9–13 §§, som tjänats in till och med *året före* det år då den avlidne *uppnådde riktåldern för pension*.

21 §

Den faktiska pensionsbehållningen enligt 20 § ska räknas om med förändringar av inkomst-index enligt 58 kap. 10–12 §§ fram till ingången av det år den avlidne *fyllde 66 år*.

Den faktiska pensionsbehållningen enligt 20 § ska räknas om med förändringar av inkomst-index enligt 58 kap. 10–12 §§ fram till ingången av det år den avlidne *uppnådde riktåldern för pension*.

Från och med årsskiftet därefter ska den faktiska pensionsbehållningen följsamhetsindexeras. Det görs genom att den räknas om i enlighet med 62 kap. 42 och 43 §§ till ingången av det år då dödsfallet inträffade.

84 kap.

6 §

Änkepension till en änka som är född 1945 eller senare lämnas med ett belopp som motsvarar det som skulle ha lämnats till kvinnan om mannen hade avlidit vid utgången av 1989. Änkepensionen ska för år räknat motsvara

1. 40 procent eller, om det efter den avlidne finns barn som har rätt till barnpension efter honom enligt 78 kap., 35 procent av
- a) hel förtidspension enligt 7 § för den avlidne, eller
 - b) tilläggspension i form av ålderspension enligt 7 § för den avlidne, och
2. för tid före den månad då änkan *uppnår riktåldern för pension*, prisbasbelopp som gällde för 90 procent av det prisbasbelopp som dödsfallsåret (90-procentstillägg). 2. för tid före den månad då änkan *uppnår riktåldern för pension*, prisbasbelopp som gällde för 90 procent av det prisbasbelopp som dödsfallsåret (90-procentstillägg).

16 §

Om en änka som är född 1954 eller senare har rätt till änkepension och för samma månad får inkomstgrundad ålderspension, lämnas änkepensionen endast i den utsträckning den, efter eventuell samordning med omställningspension enligt 77 kap. 12 §, överstiger ålderspensionen. Inkomstpension och premiepension ska i detta sammanhang beräknas som om änkan endast hade tillgodoräknats pensionsrätt för inkomstpension och som om denna pensionsrätt hade utgjort 18,5 procent av pensionsunderlaget.

Om änkan tar ut inkomstpension vid en senare tidpunkt än från och med den månad då hon har *uppnått riktåldern för pension* ska hänsyn tas till den inkomstgrundade ålderspension som skulle ha betalats ut om hon haft rätt till sådan pension från och med den månaden. Om änkan tar ut inkomstpension vid en senare tidpunkt än från och med den månad då hon har *uppnått riktåldern för pension* ska hänsyn tas till den inkomstgrundade ålderspension som skulle ha betalats ut om hon haft rätt till sådan pension från och med den månaden.

Om pensionsrätt till följd av bristande eller underlåten avgiftsbetalning inte har tillgodoräknats eller minskats ska hänsyn tas till den inkomstpension som skulle ha betalats ut om full avgift hade betalats.

101 kap.

6 §

Följande förmåner kan inte ligga till grund för bostadstillägg:

- 1. ålderspension för tid före den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension* förutom i de fall den försäkrade får hel allmän ålderspension med stöd av 67 kap. 4 a §, 1. ålderspension för tid före den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension* förutom i de fall den försäkrade får hel allmän ålderspension med stöd av 67 kap. 4 a §,
- 2. änkepension för tid från och med den månad då änkan *uppnår riktåldern för pension*, och 2. änkepension för tid från och med den månad då änkan *uppnår riktåldern för pension*, och
- 3. änkepension till en änka som är född 1945 eller senare på grund av dödsfall efter 2002.

102 kap.

16 §

Reduceringsinkomsten är summan av

1. sjukersättning, aktivitetsersättning, allmän ålderspension och änkepension,

2. pension och invaliditetsförmån som lämnas enligt utländsk lagstiftning,

3. inkomst av kapital enligt 7 § 3,

4. del av förmögenhet enligt 7 § 4,

5. 50 procent av de delar av den bidragsgrundande inkomsten som består av arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229),

6. 50 procent av de delar av inkomsten enligt 15 § som, bortsett från att skatteplikt inte föreligger, är av motsvarande slag som arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen, och

7. 80 procent av övriga delar av den bidragsgrundande inkomsten, minskad med ett fribelopp enligt 17–19 §§.

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension, *fyller 66 år* ska inkomst enligt första stycket 5 och 6 endast beaktas till den del den överstiger 24 000 kronor. Detsamma ska gälla från och med den månad som en försäkrad fyller 65 år om han eller hon får garantipension med stöd av 67 kap. 4 a §.

Från och med den månad en försäkrad, som har hel allmän ålderspension, *uppnår riktåldern för pension* ska inkomst enligt första stycket 5 och 6 endast beaktas till den del den överstiger 24 000 kronor. Detsamma ska gälla från och med den månad som en försäkrad fyller 65 år om han eller hon får garantipension med stöd av 67 kap. 4 a §.

18 §

Om den försäkrade får sjukersättning eller aktivitetsersättning eller motsvarande utländsk förmån ska i stället för vad som anges i 17 § ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar garantinivån för hel sådan ersättning enligt 35 kap. 18 respektive 19 §. Detta gäller dock längst till och med månaden före den då den försäkrade *fyller 66 år*.

Om den försäkrade får sjukersättning eller aktivitetsersättning eller motsvarande utländsk förmån ska i stället för vad som anges i 17 § ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar garantinivån för hel sådan ersättning enligt 35 kap. 18 respektive 19 §. Detta gäller dock längst till och med månaden före den då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

22 §

Vid beräkning av bostadstillägg beaktas 96 procent av bostads-kostnaden per månad av den del som inte överstiger 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift.

Om bostadskostnaden överstiger de belopp som anges i första stycket beaktas 70 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till 5 600 kronor för den som är ogift och 2 800 kronor för den som är gift.

För var och en av makar ska bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

Från och med den månad den försäkrade *fyller 66 år* ska ett belopp om 340 kronor för den som är ogift och 170 kronor för den som är gift läggas till den bostadskostnad som har beaktats enligt första, andra och tredje styckena och 23 §. Detsamma ska gälla från och med den månad som den försäkrade fyller 65 år om han eller hon får garantipension med stöd av 67 kap. 4 a §.

Från och med den månad den försäkrade *uppnår riktåldern för pension* ska ett belopp om 340 kronor för den som är ogift och 170 kronor för den som är gift läggas till den bostadskostnad som har beaktats enligt första, andra och tredje styckena och 23 §. Detsamma ska gälla från och med den månad som den försäkrade fyller 65 år om han eller hon får garantipension med stöd av 67 kap. 4 a §.

30 §

Summan av inkomsterna enligt 29 § 1–3 ska alltid anses utgöra lägst en tolfedel av det för den försäkrade gällande fribeloppet enligt 17–19 §§ efter avdrag för beräknad preliminär skatt enligt 29 § 1. I fråga om makar ska inkomsterna för var och en av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda inkomster.

För den som är född 1938 eller senare ska inkomsterna från och med den månad då han eller hon *fyller 66 år*, i stället för de belopp som anges i 17 §, alltid, efter avdrag för beräknad preliminär skatt enligt första stycket, anses utgöra lägst en tolfedel av

För den som är född 1938 eller senare ska inkomsterna från och med den månad då han eller hon *uppnår riktåldern för pension*, i stället för de belopp som anges i 17 §, alltid, efter avdrag för beräknad preliminär skatt enligt första stycket, anses utgöra lägst en tolfedel av

- 2,13 prisbasbelopp för den som är ogift, och
- 1,9 prisbasbelopp för den som är gift.

103 c kap.

8 §

Boendetillägg lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *fyller 66 år*.

Boendetillägg lämnas längst till och med månaden före den när den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026 i fråga om 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§ och i övrigt den 1 december 2025.

2. Lagen tillämpas första gången för förmåner som avser tid från och med den 1 januari 2026.

3. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2026.

4. Äldre föreskrifter om försäkringstid i 35 kap. 4, 12, 13 och 15 §§ gäller fortfarande för försäkringsfall som fastställs till tid före den 1 januari 2026.

5. Bestämmelsen om inkomstindex i 58 kap. 11 § i den nya lydelsen tillämpas första gången för beslut som avser förmåner för tid från och med den 1 januari 2028.

6. Äldre föreskrifter om beräkningsunderlag för inkomstgrundad efterlevandepension gäller fortfarande för dödsfall som har inträffat före den 1 januari 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att 9 b § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 b §¹

Insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har fyllt 65 år endast om

1. insatsen har beviljats innan han eller hon har fyllt 65 år, eller

2. ansökan om sådan insats inkommer till kommunen senast dagen före 65-årsdagen och därefter blir beviljad.

Insatser enligt 9 § 2 får dock inte utökas efter det att den insatsberättigade har fyllt 65 år.

Insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har fyllt 66 år endast om

1. insatsen har beviljats innan han eller hon har fyllt 66 år, eller

2. ansökan om sådan insats inkommer till kommunen senast dagen före 66-årsdagen och därefter blir beviljad.

Insatser enligt 9 § 2 får dock inte utökas efter det att den insatsberättigade har fyllt 66 år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före lagens ikraftträdande.

¹ Senaste lydelse 2000:1031.

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att 9 b § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade att 9 b § ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2.4

Föreslagen lydelse

9 b §

Insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har *fyllt 66 år* endast om

1. insatsen har beviljats innan han eller hon har *fyllt 66 år*, eller

2. ansökan om sådan insats inkommer till kommunen senast dagen före *66-årsdagen* och därefter blir beviljad.

Insatser enligt 9 § 2 får dock inte utökas efter det att den insatsberättigade har *fyllt 66 år*.

Insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har *uppnått rikt-åldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken* endast om

1. insatsen har beviljats innan han eller hon har *uppnått riktåldern för pension*, eller

2. ansökan om sådan insats inkommer till kommunen senast dagen före *dagen när riktåldern för pension uppnås* och därefter blir beviljad.

Insatser enligt 9 § 2 får dock inte utökas efter det att den insatsberättigade har *uppnått riktåldern för pension*.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före lagens ikraftträdande.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkringen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §¹

Ersättning lämnas under längst 300 dagar (ersättningsperiod). Till en sökande som dag 300 i ersättningsperioden är förälder till barn under 18 år lämnas dock ersättning under längst 450 dagar.

När det bestäms hur många dagar av ersättningsperioden som har förbrukats ska dag då den sökande fått aktivitetsstöd för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program jämföras med ersättningsdag enligt denna lag. Dagar före den 1 oktober 2007 beaktas inte.

Om den sökande omedelbart före inträdet i en arbetslöshetskassa har fått ersättning från en annan arbetslöshetskassa, räknas ersättningsdagar i den andra kassan in i ersättningsperioden.

Rätten till dagpenning upp-hör vid månadsskiftet före den månad då den arbetslöse fyller 65 år.

Rätten till dagpenning upp-hör vid månadsskiftet före den månad då den arbetslöse fyller 66 år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före lagens ikraftträdande.

¹ Senaste lydelse 2012:413.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2.6

Föreslagen lydelse

22 §

Ersättning lämnas under längst 300 dagar (ersättningsperiod). Till en sökande som dag 300 i ersättningsperioden är förälder till barn under 18 år lämnas dock ersättning under längst 450 dagar.

När det bestäms hur många dagar av ersättningsperioden som har förbrukats ska dag då den sökande fått aktivitetsstöd för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program jämföras med ersättningsdag enligt denna lag. Dagar före den 1 oktober 2007 beaktas inte.

Om den sökande omedelbart före inträdet i en arbetslöshetskassa har fått ersättning från en annan arbetslöshetskassa, räknas ersättningsdagar i den andra kassan in i ersättningsperioden.

Rätten till dagpenning upphör vid månadsskiftet före den månad då den arbetslöse *fyller 66 år*.

Rätten till dagpenning upphör vid månadsskiftet före den månad då den arbetslöse *uppnår riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken*.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före lagens ikraftträdande.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs att 34 och 36 §§ lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

34 §¹

Rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa har var och en som vid ansökningstillfället förvärvsarbetar och uppfyller villkoren i kassans stadgar om arbete inom kassans verksamhetsområde. Även den som vid ansökningstillfället inte arbetar har rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa, om han eller hon uppfyllde villkoren när han eller hon senast arbetade.

Den som är medlem i en annan arbetslöshetskassa har dock inte rätt att bli medlem.

Rätten att bli medlem gäller till månadskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap fyller 65 år.

Rätten att bli medlem gäller till månadskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap fyller 66 år.

36 §

Medlemskapet i en arbetslöshetskassa upphör utan upp-sägning den dag medlemmen fyller 65 år.

Medlemskapet i en arbetslöshetskassa upphör utan upp-sägning den dag medlemmen fyller 66 år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före lagens ikraftträdande.

¹ Senaste lydelse 2018:108.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs att 34 och 36 §§ lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2.8

Föreslagen lydelse

34 §

Rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa har var och en som vid ansökningstillfället förvärvsarbetar och uppfyller villkoren i kassans stadgar om arbete inom kassans verksamhetsområde. Även den som vid ansökningstillfället inte arbetar har rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa, om han eller hon uppfyllde villkoren när han eller hon senast arbetade.

Den som är medlem i en annan arbetslöshetskassa har dock inte rätt att bli medlem.

Rätten att bli medlem gäller till månadskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap *fyller 66 år.*

Rätten att bli medlem gäller till månadskiftet före den månad då den som ansöker om medlemskap *uppnår riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.*

36 §

Medlemskapet i en arbetslöshetskassa upphör utan upp-sägning den dag medlemmen *fyller 66 år.*

Medlemskapet i en arbetslöshetskassa upphör utan upp-sägning den dag medlemmen *uppnår riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före lagens ikraftträdande.

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 7 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §

Kommuner får utan föregående individuell behovsprövning tillhandahålla servicetjänster åt personer som fyllt 67 år.

Kommuner får utan föregående individuell behovsprövning tillhandahålla servicetjänster åt personer som fyllt 68 år.

Med servicetjänster avses tjänster som är avsedda att förebygga skador, olycksfall eller ohälsa och som inte utgör personlig omvårdnad.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 67 år före lagens ikraftträdande.

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 7 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2.10

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §

Kommuner får utan föregående individuell behovsprövning tillhandahålla servicetjänster åt personer som fyllt 68 år.

Kommuner får utan föregående individuell behovsprövning tillhandahålla servicetjänster åt personer som fyllt 69 år.

Med servicetjänster avses tjänster som är avsedda att förebygga skador, olycksfall eller ohälsa och som inte utgör personlig omvårdnad.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 68 år före lagens ikraftträdande.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 23, 30 och 32 §§ lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

23 §

För en änka som avses i 21 § krävs för rätt till 90-procentstillägg enligt 83 kap. 2 § 2 socialförsäkringsbalken att hon hade rätt till sådant tillägg för december 2010.

Om änkepension, som dragits in på grund av att änkan ingått ett nytt äktenskap, ska börja betalas ut på nytt sedan detta upplösts ska änkan anses ha haft rätt till 90-procentstillägg för december 2010, om hon inte fått tillägget enbart på grund av det nya äktenskapet.

En änka som avses i 21 § och som har fyllt 65 år har inte rätt till 90-procentstillägg.

En änka som avses i 21 § och som har fyllt 66 år har inte rätt till 90-procentstillägg.

30 §

Har rätt till folkpension i form av änkepension uppkommit på grund av ett dödsfall som inträffat före 1990, ska änkan för tid efter 2002 ha rätt till garantipension till änkepension under de förutsättningar och i den utsträckning som följer av bestämmelserna i 15, 18, 19 och 33–46 §§.

En änka, som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon fyller 65 år rätt till garantipension till änkepension om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige.

En änka, som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon fyller 66 år rätt till garantipension till änkepension om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige.

32 §

En änka, som avses i 31 § och som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon fyller 65 år rätt till garantipension till änkepension, om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige och

En änka, som avses i 31 § och som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon fyller 66 år rätt till garantipension till änkepension, om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige och

1. har vårdnaden om och stadigvarande sammanbor med barn under 16 år, som vid makens död stadigvarande vistades i makarnas hem eller hos änkan, eller

2. vid makens död hade fyllt 36 år och varit gift med den avlidne i minst fem år.

Om villkoret i första stycket 1 inte längre är uppfyllt, upphör rätten till garantipension till änkepension enligt den punkten. Vid bedömningen av rätten till garantipension enligt första stycket 2 ska det i så fall anses som om mannen avlidit då rätten till pension enligt första stycket 1 upphörde och som om äktenskapet varat till den tidpunkten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före lagens ikraftträdande.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 23, 30 och 32 §§ lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2.12

Föreslagen lydelse

7 kap. 23 §

För en änka som avses i 21 § krävs för rätt till 90-procentstillägg enligt 83 kap. 2 § 2 socialförsäkringsbalken att hon hade rätt till sådant tillägg för december 2010.

Om änkepension, som dragits in på grund av att änkan ingått ett nytt äktenskap, ska börja betalas ut på nytt sedan detta upplösts ska änkan anses ha haft rätt till 90-procentstillägg för december 2010, om hon inte fått tillägget enbart på grund av det nya äktenskapet.

En änka som avses i 21 § och som har *fyllt 66 år* har inte rätt till 90-procentstillägg.

En änka som avses i 21 § och som har *uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken* har inte rätt till 90-procentstillägg.

30 §

Har rätt till folkpension i form av änkepension uppkommit på grund av ett dödsfall som inträffat före 1990, ska änkan för tid efter 2002 ha rätt till garantipension till änkepension under de förutsättningar och i den utsträckning som följer av bestämmelserna i 15, 18, 19 och 33–46 §§.

En änka, som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon *fyller 66 år* rätt till garantipension till änkepension om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige.

En änka, som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon *uppnår riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken* rätt till garantipension till änkepension om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige.

32 §

En änka, som avses i 31 § och som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon *fyller 66 år* rätt till garantipension till

En änka, som avses i 31 § och som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. socialförsäkringsbalken, har för tid före den månad då hon *uppnår riktåldern för pension enligt*

änkepension, om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige och

2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken rätt till garantipension till änkepension, om hon hade rätt till sådan pension för december 2010 eller skulle ha haft rätt till sådan pension om hon då hade varit bosatt i Sverige och

1. har vårdnaden om och stadigvarande sammanbor med barn under 16 år, som vid makens död stadigvarande vistades i makarnas hem eller hos änkan, eller

2. vid makens död hade fyllt 36 år och varit gift med den avlidne i minst fem år.

Om villkoret i första stycket 1 inte längre är uppfyllt, upphör rätten till garantipension till änkepension enligt den punkten. Vid bedömningen av rätten till garantipension enligt första stycket 2 ska det i så fall anses som om mannen avlidit då rätten till pension enligt första stycket 1 upphörde och som om äktenskapet varat till den tidpunkten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före lagens ikraftträdande.

Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 1 a och 2 §§ lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §¹

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 65 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd enligt

2 §²

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 65 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),

2. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket utlänningslagen,

3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,

4. uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen,

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, sjätte stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen,

7. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 b kap. 14 § utlänningslagen, eller

8. uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

¹ Senaste lydelse 2017:596.

² Senaste lydelse 2018:70.

Prop. 2021/22:181

Bilaga 2

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år förelagens ikraftträdande.

Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 1 a och 2 §§ lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2.14

Föreslagen lydelse

1 a §

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd enligt

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 år men inte har uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

2 §

Lagen gäller även för ny-anlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 år men inte har uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),
2. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket utlänningslagen,
3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,
4. uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen,
5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, sjätte stycket utlänningslagen,
6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen,
7. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 b kap. 14 § utlänningslagen, eller
8. uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Prop. 2021/22:181

Bilaga 2

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före lagens ikraftträdande.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 65 år och som har ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 66 år och som har ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt

2 §

Lagen gäller också för ny-anlända invandrare som har fyllt 20 men inte 65 år och som har

1. ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring på grund av anknytning till en person som har ett uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 §, och

2. ansökt om uppehållstillstånd inom sex år från det att den person som den nyanlände har anknytning till först togs emot i en kommun.

Första stycket gäller inte om den person som den nyanlände har anknytning till var svensk medborgare vid tidpunkten för den nyanländes ansökan om uppehållstillstånd.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 65 år före lagens ikraftträdande.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2.16

Föreslagen lydelse

1 §

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 66 år och som har ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 20 år men inte har uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken och som har ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

2 §

Lagen gäller också för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 66 år och som har

Lagen gäller också för nyanlända invandrare som har fyllt 20 år men inte har uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken och som har

1. ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring på grund av anknytning till en person som har ett uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 §, och

2. ansökt om uppehållstillstånd inom sex år från det att den person som den nyanlände har anknytning till först togs emot i en kommun.

Första stycket gäller inte om den person som den nyanlände har anknytning till var svensk medborgare vid tidpunkten för den nyanländes ansökan om uppehållstillstånd.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som har fyllt 66 år före lagens ikraftträdande.

Remissinstanser som har gett in yttrande

AFA Försäkring, Almega, AMF Pension, Arbetsdomstolen, Arbetsförmedlingen, Arbetsgivaralliansen, Arbetsgivarförbundet för ideella organisationer (Idea), Arbetsgivarförbundet KFO, Arbetsgivarverket, Arbetsmiljöverket, Arjeplogs kommun, Centrala studiestödsnämnden, Datainspektionen, Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet (DHR), Diskrimineringsombudsmannen, Domstolsverket, Dorotea kommun, Ekonomistyrningsverket, Eskilstuna kommun, Eslövs kommun, Folkhälsomyndigheten, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), Företagarförbundet, Företagarna, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Stockholm, Gotlands kommun, Göteborgs kommun, Halmstads kommun, Huddinge kommun, Independent Living Institute (ILI), Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen Inspektionen för socialförsäkringen (ISF), Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Justitiekanslern, Jämställdhetsmyndigheten, Jönköpings kommun, Kammarrätten i Stockholm, Karolinska institutet, Konjunkturinstitutet, Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS), Konstnärsnämnden, Landsorganisationen (LO), Landstinget i Dalarna län, Landstinget i Skåne län, Landstinget i Stockholms län, Landstinget i Västerbottens län, Landstinget i Västra Götalands län, Lessebo kommun, LO/TCO Rättsskydd, Luleå kommun, Lunds universitet, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen Skåne, Malmö kommun, Medlingsinstitutet, Mittuniversitetet, Motala kommun, Myndigheten för delaktighet (MFD), Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, Offentliganställdas förhandlingsråd, Pensionsmyndigheten, Pensionärernas riksorganisation (PRO), Förhandlings- och samverkansrådet PTK, Regelrådet, Riksdagens ombudsmän, JO, Riksförbundet PensionärsGemenskap, SACO Studentråd, Skatteverket, SKPF Pensionärerna, Socialstyrelsen, SPF seniorerna, Statens tjänstepensionsverk (SPV), Statistiska centralbyrån (SCB), Statskontoret, Svensk försäkring, Svensk Scenkonst, Svenska ILO kommittén, Svenskt Näringsliv, Sveriges förenade studentkårer, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges läkarförbund, Tillväxtverket, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Tjörns kommun, Umeå universitet, Verket för innovationssystem (Vinnova), Växjö kommun

Remissinstanser som har avstått från att svara

Arvika kommun, Collectum, Enköpings kommun, Faluns kommun, Finska Pensionärernas Riksförbund i Sverige, Fora, Funktionsrätt Sverige, Förvaltningsrätten i Malmö, Haparanda kommun, Institutet för framtidsstudier, Karlstads kommun, Kommunal, KPA, Kumla kommun, Landstinget i Jämtlands län, Lantbrukarnas Riksförbund, Ludvika kommun, Myndigheten för arbetsmiljökunskap (Mynak), Myndigheten för tillväxtanalys, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Nyköpings kommun, Oskarshamns kommun, Riksrevisionen, Smittskyddsläkarförbundet, SPP, Sundsvalls kommun, Sverigefinska Pensionärer (RSE), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Sveriges Företags-

Prop. 2021/22:181 hälsor, Sveriges Ungdomsorganisationer (LSU), Umeå kommun, Vård-
Bilaga 3 företagarna Almega, Åre kommun, Älvsbyns kommun, Örnsköldsviks
kommun, Östersunds kommun

Övriga som har yttrat sig

DIK, Fackförbundet ST, Lärarnas Riksförbund, Personskadeförbundet
RTP, SRAT, Sveriges Kvinnolobby, Sveriges Ingenjörer, Vårdförbundet

Sammanfattning av promemorian Vissa ändrade åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet (Fi2021/05036)

Prop. 2021/22:181
Bilaga 4

I budgetpropositionen för 2021 aviserades att åldersgränserna i pensionssystemet och angränsande trygghetssystemen bör ändras för att understödja övergången till ett förlängt arbetsliv (prop. 2020/21:1 utg.omr. 11 avsnitt 3.8). I propositionen aviserades även att vissa åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet bör ändras 2023 respektive 2026 (prop. 2020/21:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 13.11).

I promemorian föreslås att åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget ändras från 65 till 66 år samt att socialavgifter och allmän löneavgift ska betalas till och med det år mottagaren av ersättningen fyller 66 år. De nya bestämmelserna föreslås gälla från och med den 1 januari 2023. Från och med den 1 januari 2026 föreslås åldersgränserna motsvara riktåldern för pension, vilket innebär en ändring från 66 till 67 år.

Förslaget bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna.

Promemorians lagförslag (Fi2021/05036)

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 63 kap. 3 a § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2020:1068

63 kap.

3 a §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

<u>Fastställd förvärvsinkomst</u>	<u>Särskilt belopp</u>
överstiger inte 0,99 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
överstiger 0,99 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,11 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	34 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,169 prisbasbelopp
överstiger 3,11 men inte 3,21 prisbasbelopp	44 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,480 prisbasbelopp
överstiger 3,21 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,207 prisbasbelopp ökat med 22,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte 8,08 prisbasbelopp	0,995 prisbasbelopp ökat med 12,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 8,08 men inte 11,28 prisbasbelopp	2,029 prisbasbelopp
överstiger 11,28 men inte 12,53 prisbasbelopp	

överstiger 12,53 men inte prisbasbelopp	13,54	9,023 prisbasbelopp minskat med 62 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 13,54 men inte prisbasbelopp	35,36	1,253 prisbasbelopp
		2,03 prisbasbelopp minskat med 5,74 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

Föreslagen lydelse

63 kap.

3 a §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 66 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

<u>Fastställd förvärvsinkomst</u>		<u>Särskilt belopp</u>
överstiger inte 0,99 prisbasbelopp		0,687 prisbasbelopp
överstiger 0,99 men inte prisbasbelopp	1,11	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,11 men inte prisbasbelopp	2,72	0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte prisbasbelopp	3,11	34 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,169 prisbasbelopp
överstiger 3,11 men inte prisbasbelopp	3,21	44 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,480 prisbasbelopp
överstiger 3,21 men inte prisbasbelopp	7,88	0,207 prisbasbelopp ökat med 22,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte prisbasbelopp	8,08	0,995 prisbasbelopp ökat med 12,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 8,08 men inte prisbasbelopp	11,28	2,029 prisbasbelopp
överstiger 11,28 men inte prisbasbelopp	12,53	9,023 prisbasbelopp minskat med 62 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

Prop. 2021/22:181
Bilaga 5

överstiger 12,53 men inte 13,54 prisbasbelopp	1,253 prisbasbelopp
överstiger 13,54 men inte 35,36 prisbasbelopp	2,03 prisbasbelopp minskat med 5,74 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2022.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 27 § och 3 kap. 15 § socialavgiftslagen (2000:980) och rubrikerna närmast före 2 kap. 27 § och 3 kap. 15 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

<i>Avgifter för personer som har fyllt 65 år</i>	<u><i>Avgifter för personer som har fyllt 66 år</i></u>
--	---

27 §

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 65 år ska bara ålderspensionsavgiften betalas.	På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 66 år ska bara ålderspensionsavgiften betalas.
---	---

3 kap.

<i>Avgifter för personer som har fyllt 65 år</i>	<u><i>Avgifter för personer som har fyllt 66 år</i></u>
--	---

15 §¹

Den som vid ingången av beskattningsåret har fyllt 65 år ska bara betala ålderspensionsavgiften.	Den som vid ingången av beskattningsåret har fyllt 66 år ska bara betala ålderspensionsavgiften.
--	--

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

2. Bestämmelsen i 2 kap. 27 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på ersättning som betalas efter den 31 december 2022.

3. Bestämmelsen i 3 kap. 15 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på inkomster som upp bärs efter den 31 december 2022. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter ikraftträdandet ska, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 31 december 2022 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.

¹ Senaste lydelse 2011:1257.

Förslag till lag om ändring i lagen (2020:000) om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 63 kap. 3 a § inkomstskattelagen (1999:1229)¹⁴⁹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.1

63 kap.

3 a §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 66 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

<u>Fastställd förvärvsinkomst</u>	<u>Särskilt belopp</u>
överstiger inte 0,99 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
överstiger 0,99 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,11 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	34 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,169 prisbasbelopp
överstiger 3,11 men inte 3,21 prisbasbelopp	44 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,480 prisbasbelopp
överstiger 3,21 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,207 prisbasbelopp ökat med 22,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte 8,08 prisbasbelopp	0,995 prisbasbelopp ökat med 12,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 8,08 men inte 11,28 prisbasbelopp	2,029 prisbasbelopp
överstiger 11,28 men inte 12,53 prisbasbelopp	9,023 prisbasbelopp minskat med 62 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

överstiger 12,53 men inte 13,54 1,253 prisbasbelopp
prisbasbelopp

Prop. 2021/22:181
Bilaga 5

överstiger 13,54 men inte 35,36 2,03 prisbasbelopp minskat med
prisbasbelopp 5,74 procent av den fastställda
förvärvsinkomsten

Föreslagen lydelse

63 kap.

3 a §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 67 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

Fastställd förvärvsinkomst

Särskilt belopp

överstiger inte 0,99 prisbasbelopp

0,687 prisbasbelopp

överstiger 0,99 men inte 1,11
prisbasbelopp

0,885 prisbasbelopp minskat med
20 procent av den fastställda
förvärvsinkomsten

överstiger 1,11 men inte 2,72
prisbasbelopp

0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7
procent av den fastställda förvärvs-
inkomsten

överstiger 2,72 men inte 3,11
prisbasbelopp

34 procent av den fastställda
förvärvsinkomsten minskat med
0,169 prisbasbelopp

överstiger 3,11 men inte 3,21
prisbasbelopp

44 procent av den fastställda
förvärvsinkomsten minskat med
0,480 prisbasbelopp

överstiger 3,21 men inte 7,88
prisbasbelopp

0,207 prisbasbelopp ökat med 22,8
procent av den fastställda förvärvs-
inkomsten

överstiger 7,88 men inte 8,08
prisbasbelopp

0,995 prisbasbelopp ökat med 12,8
procent av den fastställda förvärvs-
inkomsten

överstiger 8,08 men inte 11,28
prisbasbelopp

2,029 prisbasbelopp

överstiger 11,28 men inte 12,53
prisbasbelopp

9,023 prisbasbelopp minskat med
62 procent av den fastställda
förvärvsinkomsten

överstiger 12,53 men inte 13,54
prisbasbelopp

1,253 prisbasbelopp

Prop. 2021/22:181

Bilaga 5

överstiger 13,54 men inte 35,36 2,03 prisbasbelopp minskat med
prisbasbelopp 5,74 procent av den fastställda
förvärvsinkomsten

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2025.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 27 § och 3 kap. 15 § socialavgiftslagen (2000:980) och rubrikerna närmast före 2 kap. 27 § och 3 kap. 15 § ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.2

Föreslagen lydelse

2 kap.

Avgifter för personer som har fyllt 66 år

Avgifter för personer som har fyllt 67 år

27 §

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 66 år ska bara ålderspensionsavgiften betalas.

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 67 år ska bara ålderspensionsavgiften betalas.

3 kap.

Avgifter för personer som har fyllt 66 år

Avgifter för personer som har fyllt 67 år

15 §

Den som vid ingången av beskattningsåret har fyllt 66 år ska bara betala ålderspensionsavgiften.

Den som vid ingången av beskattningsåret har fyllt 67 år ska bara betala ålderspensionsavgiften.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Bestämmelsen i 2 kap. 27 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på ersättning som betalas efter den 31 december 2025.
 3. Bestämmelsen i 3 kap. 15 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på inkomster som upp bärs efter den 31 december 2025. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter ikraftträdandet ska, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 31 december 2025 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.

Förteckning över remissinstanserna (Fi2021/05036)

Remissinstanser som har yttrat sig

AFA Försäkring, Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Arbetsmiljöverket, Arjeplogs kommun, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Diskrimineringsombudsmannen (DO), Domstolsverket, Dorotea kommun, Ekonomistyrningsverket, Eslövs kommun, Forte, Företagarna, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Malmö, Förvaltningsrätten i Stockholm, Huddinge kommun, Independent Living Institute (ILI), Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF), Inspektionen för socialförsäkringen (ISF), Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Jämställdhetsmyndigheten, Kammarrätten i Stockholm, Karlstads kommun, Konjunkturinstitutet, Konstnärnämnden, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lessebo kommun, Luleå kommun, Lunds universitet, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen Skåne, Malmö stad, Medlingsinstitutet, Mittuniversitetet, Myndigheten för arbetsmiljökunskap (Mynak), Myndigheten för delaktighet (MFD), Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF), Offentliganställdas Förhandlingsråd, Pensionsmyndigheten, Pensionärernas Riksorganisation (PRO), Regelrådet, Region Dalarna, Region Jämtland Härjedalen, Region Stockholm, Skatteverket, Statens tjänstepensionsverk (SPV), Statskontoret, Svensk försäkring, Svenska ILO-kommittén, Sveriges Akademiernas Centralorganisation (Saco), Tillväxtverket, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Tjörns kommun, Umeå kommun, Umeå universitet, Växjö kommun

Remissinstanser som inte har svarat

AMF Pension, Almega, Arbetsgivaralliansen, Arvika kommun, Collectum, DHR, Enköpings kommun, Eskilstuna kommun, Faluns kommun, Finska Pensionärernas Riksförbund, Folkhälsomyndigheten, Fora, Fremia, Funktionsrätt Sverige, Företagarförbundet, Gotlands kommun, Göteborgs kommun, Halmstads kommun, Haparanda kommun, Institutet för framtidsstudier, Jönköpings kommun, KPA, Kommunal, Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS), Kumla kommun, LO/TCO rättsskydd, Ludvika kommun, Motala kommun, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Nyköpings kommun, Oskarshamns kommun, Privattjänstemannakartellen (PTK), Region Skåne, Region Västerbotten, Riksförbundet PensionärsGemenskap, Saco Studentråd, SKPF Pensionärerna, SPF Seniorerna, SPP, Statistiska centralbyrån (SCB), Sundsvalls kommun, Svensk Scenkonst, Svenskt Näringsliv, Sverigefinska pensionärer, Sveriges Företagshälsor, Sveriges förenade studentkårer, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sveriges läkarförbund, Sveriges Ungdomsorganisationer (LSU), Västra Götalandsregionen, Åre kommun, Älvsbyns kommun, Örnköldsviks kommun, Östersunds kommun

Övriga som har yttrat sig

Sammanfattning av promemorian Konsekvenser av justerade åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (S2021/02250)

Prop. 2021/22:181
Bilaga 7

I promemorian beskrivs de beräknade ekonomiska konsekvenserna av förslagen om att justera ett antal åldersgränser i pensionssystemet och angränsande trygghetssystem samt i skatte- och socialavgiftssystemen.

Förslagen om justerade åldersgränser presenterades i den remitterade promemorian Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (Ds 2019:2). Förslagen innebär att ett antal pensionsrelaterade åldersgränser höjs 2023 och 2026. 2023 föreslås åldersgränserna höjas ett år och från och med 2026 föreslås de knytas till riktåldern för pension.

I promemorian redovisas de ekonomiska konsekvenserna för individen enbart vad gäller förslagen som avser justeringen av åldersgränsen från 65 till 66 år. Avseende effekter på den offentliga sektorn redovisas dock samtliga förslag.

Förteckning över remissinstanserna (S2021/02250)

Remissinstanser som gett in yttrande

AFA Försäkring, Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Arbetsmiljöverket, Centrala studiestödsnämnden (CSN), DHR – Delaktighet Handlingskraft Rörelsefrihet, Diskrimineringsombudsmannen (DO), Domstolsverket, Dorotea kommun, Eslövs kommun, Finska pensionärernas riksförbund i Sverige, Folkhälsomyndigheten, Forte, Företagarna, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Malmö, Förvaltningsrätten i Stockholm, Gotlands kommun, Göteborgs kommun, Huddinge kommun, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF), Inspektionen för socialförsäkringen (ISF), Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Jämställdhetsmyndigheten, Jönköpings kommun, Kammarrätten i Stockholm, Karlstads kommun, Kommunal, Konjunkturinstitutet (KI), Konstnärsnämnden, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lunds universitet, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen Skåne, Malmö stad, Medlingsinstitutet, Mittuniversitetet, Myndigheten för arbetsmiljökunskap (Mynak), Myndigheten för delaktighet (MFD), Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF), Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Pensionsmyndigheten, Pensionärernas Riksorganisation (PRO), PTK, Regelrådet, Region Dalarna, Region Jämtland Härjedalen, Region Stockholm, Riksförbundet PensionärsGemenskap (RPG), Skatteverket, SKPF Pensionärerna, SPF Seniorerna, Statens tjänstepensionsverk (SPV), Statistiska centralbyrån (SCB), Statskontoret, Svensk Försäkring, Svensk Scenkonst, Svenska ILO-kommittén, Svenskt Näringsliv, Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sveriges läkarförbund, Tillväxtverket, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Tjörns kommun, Umeå universitet, Växjö kommun, Östersunds kommun

Remissinstanser som avstått från att svara

Almega, AMF Pension, Arbetsgivaralliansen, Arjeplogs kommun, Arvika kommun, Collectum, Ekonomistyrningsverket (ESV), Enköpings kommun, Eskilstuna kommun, Falu kommun, Fora, Fremia, Funktionsrätt Sverige, Företagarförbundet, Halmstads kommun, Haparanda kommun, Independent Living Institute (ILI), Institutet för framtidsstudier, Konstnärliga och litterära yrkesutövarers samarbetsnämnd (KLYS), KPA Pension, Kumla kommun, Lantbrukarnas Riksförbund, Lessebo kommun, LO/TCO Rättsskydd, Ludvika kommun, Luleå kommun, Motala kommun, Nyköpings kommun, Offentliganställdas Förhandlingsråd (OFR), Oskarshamns kommun, Region Norrbotten, Region Skåne, SACO Studentråd, SPP, Sundsvalls kommun, Sverigefinska Pensionärer (RSE), Sveriges förenade studentkårer (SFS), Sveriges Företagshälsor, Sveriges Ungdomsorganisation (LSU), Umeå kommun, Vårdförbundet, Åre kommun, Älvsbyns kommun, Örnköldsviks kommun

Övriga som har yttrat sig
Akademikerförbundet SSR, Sveriges ingenjörer

Prop. 2021/22:181
Bilaga 8

Sammanfattning av de relevanta förslagen i betänkandet Grundpension – några anslutande frågor (SOU 2020:32)

I betänkandet föreslås att försäkringstid för grundpension från år 2023 ska kunna tillgodoräknas till och med det år den pensionssökande fyller 65 år. Från och med år 2026 ska försäkringstid för grundpension kunna tillgodoräknas till och med kalenderåret före det år då den pensionssökande uppnår riktåldern för pension.

I betänkandet görs också bedömningen att försäkringstid även fortsättningsvis ska kunna tillgodoräknas med som mest 40 år.

1.2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken

dels att 35 kap. 4, 11, 12 och 14 §§, 67 kap. 1, 4, 13 och 22 §§, 77 kap. 1 och 18 §§, 81 kap. 4 och 7 §§ och rubrikerna närmast före 67 kap. 13 och 22 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 33 kap. 16 a §, 67 kap. 4 a, 22 a–22 c §§ och 77 kap. 18 a § och närmast före 67 kap. 22 a och 22 b §§ nya rubriker, av följande lydelse.

Lydelse enligt SOU 2019:53

Föreslagen lydelse

67 kap.

13 §

Tiden mellan 16 och 64 års ålder

Tiden mellan 16 och 65 års ålder

Vid beräkning av försäkringstid beaktas endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med det kalenderår då han eller hon har fyllt 64 år.

Vid beräkning av försäkringstid beaktas endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med det kalenderår då han eller hon har fyllt 65 år.

För den som tar ut grundpension med stöd av 4 a § beaktas dock endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med det kalenderår då han eller hon fyller 64 år.

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2022.

2. Lagen tillämpas första gången för förmåner som avser tid från och med den 1 januari 2023.

3. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2023.

1.3 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 35 kap. 4, 11, 12 och 14 §§, 67 kap. 4, 13 och 20 b §§, 77 kap. 18 §, 81 kap. 4 och 7 §§ och rubrikerna närmast före 67 kap. 13 och 22 b §§ socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 1.2

Föreslagen lydelse

67 kap. 13 §

Tiden mellan 16 och 65 års ålder

Tiden mellan 16 års ålder och året före riktåldern för pension

Vid beräkning av försäkringstid beaktas endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med det kalenderår då han eller hon har fyllt 65 år.

För den som tar ut grundpension med stöd av 4 a § beaktas dock endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med det kalenderår då han eller hon fyller 64 år.

Vid beräkning av försäkringstid beaktas endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med *kalenderåret före* det år då han eller hon har *uppnått riktåldern för pension.*

För den som tar ut grundpension med stöd av 4 a § beaktas dock endast tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med kalenderåret före det år då grundpension med stöd av nämnda bestämmelse börjar lämnas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026 i fråga om 35 kap. 4, 11, 12 och 14 §§ och i övrigt den 1 december 2025.

2. Lagen tillämpas första gången för förmåner som avser tid från och med den 1 januari 2026.

3. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2026.

4. Äldre bestämmelser om försäkringstid i 35 kap. 4, 11, 12 och 14 §§ gäller fortfarande för försäkringsfall som fastställs till tid före den 1 januari 2026.

Förteckning över remissinstanserna (SOU 2020:32)

Prop. 2021/22:181
Bilaga 11

Remissinstanser som har gett in yttrande

Asylrättscentrum, Diskrimineringsombudsmannen(DO), Domstolsverket, Ekerö kommun, Funktionsrätt Sverige, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Linköping, Förvaltningsrätten i Malmö, Förvaltningsrätten i Växjö, Göteborgs kommun, Inspektionen för socialförsäkringen (ISF), Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Justitiekanslern (JK), Jämställdhetsmyndigheten, Kammarrätten i Jönköping, Kommerskollegium, Kungsbacka kommun Landsorganisationen i Sverige (LO), Lunds universitet (Juridiska fakulteten), Malmö stad, Migrationsverket, Mora kommun, Myndigheten för delaktighet, Norrköpings kommun, Norrtälje kommun, Offentliganställdas Förhandlingsråd, Pensionsmyndigheten, Pensionsrättvisa, Pensionärernas Riksorganisation (PRO), Riksdagens ombudsmän, Riksförbundet PensionärsGemenskap, Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige (SIOS), Skatteverket, SKPF Pensionärerna, SPF Seniorerna, Stockholms universitet (Juridiska institutionen), Svensk Försäkring, Svenska ILO-kommittén, Svenskar i Världen, Svenskt Näringsliv, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Uddevalla kommun, Umeå kommun, Umeå universitet (Juridiska institutionen), Uppsala kommun, Varbergs kommun, Örebro universitet

Remissinstanser som har avstått från att svara

Degerfors kommun, Delegationen mot segregation, Enköpings kommun, Filipstads kommun, Finska Pensionärernas Riksförbund i Sverige, Flyktinggruppernas riksråd (FARR), Halmstads kommun, Herrljunga kommun, Hörby kommun, Kalix kommun, Karlshamns kommun, Karlstads kommun, Köpings kommun, Landskrona kommun, Lerums kommun, Lomma kommun, LO-TCO Rättsskydd, Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa (NSPH), Nätverket Unga För Tillgänglighet (NUFT), Riksrevisionen, Sollefteå kommun, Sundsvalls kommun, Svenska institutet för europapolitiska studier (SIEPS), Svenska Röda Korset, Sverigefinska Pensionärer, RSE, Sverige för UNHCR, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Söderköpings kommun, Trelleborgs kommun, Åre kommun, Östersunds kommun

Övriga som har yttrat sig

Förvaltningsrätten i Linköping, Förvaltningsrätten i Uppsala, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF)

Sammanfattning av promemorian Inkomstpensionstillägg (Ds 2020:7)

I promemorian föreslås att ett inkomstpensionstillägg införs. Inkomstpensionstillägget är ett tillägg till den inkomstgrundade allmänna ålderspensionen vars syfte är att förstärka pensionsinkomsten för dem som arbetat ett helt arbetsliv med låg lön. Rätt till inkomstpensionstillägg föreslås försäkrade med minst ett års försäkringstid ha. För personer födda 1938 eller senare utgörs försäkringstiden av år med pensionsgrundande inkomster. För rätt till oavkortat inkomstpensionstillägg krävs för personer födda 1945 eller senare en försäkringstid om minst 40 år.

För att verka för ett längre arbetsliv och för att anpassa förmånen till de åldrar som gäller för övriga förmåner för samma grupp föreslås i promemorian att inkomstpensionstillägget lämnas tidigast från 65 års ålder. I promemorian föreslås att denna ålder ska höjas till 66 år 2023 och från 2026 knyts till riktåldern för pension.

Därutöver föreslås i promemorian att uttag av ålderspension från annan tidpunkt än vid 65 års ålder ska påverka inkomstpensionstillägget på så sätt att beräkningsunderlag ska bestämmas genom att det är den inkomstgrundande allmänna ålderspensionen som den försäkrade hade haft om pensionen hade börjat lyftas vid den månad den försäkrade fyller 65 som används. Denna åldersgräns ska höjas med ett år 2023 och knyts till riktåldern för pension 2026.

Promemorians lagförslag i relevanta delar (Ds 2020:7)

2.2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 74 a kap. 7 och 12 §§ socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt avsnitt 2.1

Föreslagen lydelse

74 a kap.

7 §

Inkomstpensionstillägg kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Inkomstpensionstillägg kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 66 år.

12 §

Det som föreskrivs i 67 kap. 18–20 §§ för garantipension om obetalda avgifter, överföring av pensionsrättigheter enligt lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna, samt uttag av inkomstgrundad ålderspension från annan tidpunkt än vid 65 års ålder, ska tillämpas på inkomstpensionstillägg.

Det som föreskrivs i 67 kap. 18–20 b §§ för garantipension om obetalda avgifter, överföring av pensionsrättigheter enligt lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna samt uttag av inkomstgrundad ålderspension från annan tidpunkt än vid 65 *respektive* 66 års ålder, ska tillämpas på inkomstpensionstillägg.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2022.
 2. Lagen tillämpas första gången för förmån som avser tid från och med den 1 januari 2023.
 3. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2023.

2.3 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 74 a kap. 7 och 12 §§ socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt avsnitt 2.2

Föreslagen lydelse

74 a kap.

7 §

Inkomstpensionstillägg kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade *fyller 66 år*.

Inkomstpensionstillägg kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade *uppnår riktåldern för pension*.

12 §

Det som föreskrivs i 67 kap. 18–20 b §§ för garantipension om obetalda avgifter, överföring av pensionsrättigheter enligt lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna samt uttag av inkomstgrundad ålderspension från annan tidpunkt än vid 65 *respektive 66 års ålder*, ska tillämpas på inkomstpensionstillägg.

Det som föreskrivs i 67 kap. 18–20 b §§ för garantipension om obetalda avgifter, överföring av pensionsrättigheter enligt lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna samt uttag av inkomstgrundad ålderspension från annan tidpunkt än vid 65 *års ålder respektive vid riktåldern för pension*, ska tillämpas på inkomstpensionstillägg.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2025.
 2. Lagen tillämpas första gången för förmån som avser tid från och med den 1 januari 2026.
 3. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den som uppnår respektive åldersgräns före den 1 januari 2026.

Remissinstanser som har gett in yttrande

Arbetsgivarverket, Datainspektioner, Diskrimineringsombudsmannen, Domstolsverket, Ekonomistyrningsverket, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Malmö, Förvaltningsrätten i Stockholm, Inspektionen för socialförsäkringen (ISF), Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Justitiekanslern (JK), Jämställdhetsmyndigheten, Kammarrätten i Göteborg, Kronofogdemyndigheten, Landsorganisationen i Sverige (LO), LO/TCO Rättsskydd, Pensionsmyndigheten, Pensionärernas riksorganisation (PRO), Regelrådet, Riksdagens ombudsmän, Skatteverket, Statens tjänstepensionsverk (SPV), Statistiska centralbyrån (SCB), Statskontoret, Svensk Försäkring, Svenska ILO-kommittén, Svenskt Näringsliv, Sveriges Akademikers Centralorganisation (Saco), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)

Remissinstanser som avstått från att svara

Förhandlings- och samverkansrådet PTK, Riksförbundet PensionärsGemenskap, SKPF Pensionärerna, SPF Seniorerna, Sverigefinska Pensionärer (RSE), Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

Övriga som har yttrat sig

DIK fackförbund

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 mars 2022

Närvarande: statsminister Andersson, ordförande, och statsråden Johansson, Hallengren, Hultqvist, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Linde, Ekström, Eneroth, Dahlgren, Ernkran, Hallberg, Thorwaldsson, Gustafsdotter, Axelsson Kihlblom, Elger, Farmanbar, Danielsson

Föredragande: statsrådet Shekarabi

Regeringen beslutar proposition Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system